

RUSIJA / KADROVSKE SPREMEMBE

Vsi Jelcinovi kompromisi...

Gre Jelcin po poti Gorbačova?

ALEKSANDER S. TEREHIN

MOSKVA - Ruski predsednik Boris Jelcin je z vrsto kadrovskih zamenjav v vrhovih oblasti zaigral na karto taktičnih kompromisov z nepomirljivo opozicijo. Toda ministrski odstopi pred sedmim kongresom narodnih poslancev Ruske federacije dajejo slutiti, da je predsednik iz taktičnih razlogov ze zasel v polje strateskih kompromisov. Nemara Boris Jelcin, ki se trese za lastno oblast, spreminja politično naravnanoost.

Nobenega dvoma ni, da so kompromisi sestavni del vsake politike, tudi v državi, ki nima tradicije demokratičnih institutov oblasti. Dejanja predsednika Jelcina pa kljub temu spominjajo na obupne poteze zadnjega predsednika Sovjetske zveze Mihaila Gorbačova. Ni se potrebno vracati v jesen

leta 1990, ko je obrnil hrbet svojemu predsedniku vlade Rizkovu. Bolj usodni so bili poznejši izsiljeni odstopi notranjega ministra Bakatina, zunanjega ministra Sevardnadzeja in avtorja glasnosti Aleksandra Jakovljeva. Kam je Gorbačova pripeljala strategija kompromisov, je znano. Jelcin pa je v naglici odpustil zaveznicu iz lastne »predsedniške« kariere Galino Starovojtovo, podpredsednika vlade Poltoranina, dejansko drugega cloveka oblastniške hierarhije Burbulisa. Odsel je tudi predsednik osrednje RTV Jegor Jakovljevi, ki se je s policijskim rezimom spopadel ze tedaj, ko je sam Jelcin se uziyal sladkosti partijske nomenklature v Sverdlovsku.

Izsiljeni predkongresni odstopi spominjajo na paniko v predsednikovem

aparatu. Dokazujejo namreč, da silni predsednik le ni tako močan kot misli, hkrati pa dopuscajo dvom, da predsednik spreminja lastno naravnanoost ali pa mu kdo vsiljuje spremembo smernic. Posledice enega ali drugega bi bile za Jelcina pogubne, tako za njegovo politično funkcijo kot osebnost.

Nemara pa sam predsednik tega sploh ne jemlje kot tragedijo in se se naprej počuti kot razsvetljeni monarh, ki ne opazi, kaj se pred kongresom dogaja v ruskem parlamentu. Poslanci so namreč sprejeli poseben sklep o kompromisnem protikriznem programu vršilca dolžnosti predsednika vlade Jegorja Gajdarja. Čeprav se poglobitna igra odlaga na kongres narodnih poslancev, je že znano, da so možnosti reformne vlade in njenega programa bistveno zmanjšane.

Program ni ne sprejet ne zavrnjen. Pač pa ga mora vlada »dopolniti« skupaj z ekonomskim svetom pri predsedstvu parlamenta. Ker pa je v njem večina strokovnjakov iz opozicijske Državlanske zveze, je jasno, da bo program doživel korenite spremembe. In drugič, Jelcin mora na kongresu najti kandidata za novega predsednika vlade.

Jegor Gajdar je resda vršilec dolžnosti predsednika vlade in ga lahko predsednik Jelcin na kongresu predlaga za premiera. Dvomimo pa, da ga bo konservativna večina poslancev potrdila.

AVSTRIJA / VČERAJ, TEDEN DNI PO POŽARU V WINDSORJU

Požar povsem uničil dunajski dvor Hofburg

V zadnjem trenutku je gasilec uspelo rešiti avstrijsko državno knjižnico in kobilarno znanih lipicancev

DUNAJ - Sok za Dunajcane in Avstrijce: katastrofalni požar je v včerajšnjih jutranjih urah uničil del dunajskega dvora (Hofburg), enega izmed najpomembnejših zgodovinskih, kulturnih in političnih poslopij avstrijskega glavnega mesta in nekdani rezidenca avstrijskih cesarjev. Požar je izbruhnil v nočnih urah, pogasil pa so ga sele včeraj popoldne. Pri gasenju je sodelovalo več kot 300 gasilcev in prostovoljcev.

Popolnoma so bile uničene svetovno znane Redutske dvorane (Redoutensäle) iz 16. stoletja, ki so bile zgrajene za casa Marije Terezije in večkrat obnovljene ter so bile sedež številnih mednarodnih zasedanj, med drugim zasedanj KVSE. V zadnjem trenutku pa je uspelo rešiti nacionalno knjižnico ter hleve spanske dvorne jahalnice. Izprazniti so morali tudi več kot 60 stanovanj.

Cloveskih življenj požar k sreči ni terjal, neprecenljiva pa je škoda, ki je nastala na kulturno-zgodovinskih objektih.

IVAN LUKAN

Avstrijski zvezni predsednik Thomas Klestil je zaradi požara skrajšal svoj uradni državni obisk na Nizozemskem in se v včerajšnjih popoldanskih urah vrnil na Dunaj. Njegova prva reakcija: »Neprecenljiva kulturna škoda!« Dunajski zupan pa je dejal, da bodo Hofburg obnovili, kot so po vojni obnovili vsa porušena poslopja na Dunaju. Do požara je prišlo teden dni potem ko so plameni uničili rezidenčno palaco angleske kraljice v Windsorju pri Londonu. Verjetno gre za naključje, čeprav je to naključje ze vzbudilo pozornost oblasti, ki v obeh državah vodijo preiskavo o požaru.

Gmotno škodo so ocenili na več kot milijardo avstrijskih silingov.

Vzrok katastrofalnega požara ni znan; strokovnjaki celo ne izključujejo, da je bil podtaknjen. Po prvih ocenah bo rekonstrukcija Redutnih dvoran trajala več let, financirana pa bo iz državnega budžeta, saj tudi dunajski dvor ni bil zavarovan.

Avstrijski zvezni predsednik Thomas Klestil je zaradi požara skrajšal svoj uradni državni obisk

na Nizozemskem in se v včerajšnjih popoldanskih urah vrnil na Dunaj. Njegova prva reakcija: »Neprecenljiva kulturna škoda!« Dunajski zupan pa je dejal, da bodo Hofburg obnovili, kot so po vojni obnovili vsa porušena poslopja na Dunaju. Do požara je prišlo teden dni potem ko so plameni uničili rezidenčno palaco angleske kraljice v Windsorju pri Londonu. Verjetno gre za naključje, čeprav je to naključje ze vzbudilo pozornost oblasti, ki v obeh državah vodijo preiskavo o požaru.

Gasilci na delu med zgošenimi tramovi na strehi Hofburka (Telefoto AP)

Soglašali s kandidaturo Franca Jurija

LJUBLJANA - »Na zaprti seji komisije za mednarodne odnose skupščine Republike Slovenije se je predstavljal tudi kandidat za veleposlanika v Argentini Franco Juri. »Čeprav sem prvotno to točko umaknila z dnevnega reda, sem jo na zahtevo osmih članov komisije ponovno uvrstila. S kandidatom smo se pogovorili in z njegovo veleposlaniško kandidaturo tudi soglašali,« nam je povedala predsednica komisije Mihaela Logar, sicer tudi sama članica ene izmed strank (SLS), ki je kot združena opozicija javno ze nasprotovala Jurijevemu imenovanju. »Toda interes Slovenije je pred interesom stranke,« je dodala Logarjeva, ki za tem stališčem tudi odgovorno stoji. (I. M.)

ZGONIK / USPEŠNA POT

Športni krožek Kras je včeraj proslavil 30-letnico delovanja

V Zgoniku so sinoci praznovali 30. obletnico ustanovitve SK Kras. Slavnostna govornica je bila predsednica Sonja Milčič, ki je v svojem go-

voru orisala uspešno pot tega zamejskega športnega krožka, v kulturnem delu pa je nastopil pevski zbor Rdeca zvezda iz Saleza (Foto Krizmančič)

Thomas Klestil se je opravičil

AMSTERDAM - Avstrijski zvezni predsednik Thomas Klestil je med svojim obiskom na Nizozemskem opravil zgodovinsko dejanje: nizozemsko prebivalstvo je proslil za odpuscanje zaradi zločinov, ki so jih v tisti državi zagrešili avstrijci v casu nacistične strakovlade. »Ne smemo pozabiti, da so bili Avstrijci med najhujšimi birici nacističnega režima,« je dejal Klestil, ki se je želel pokloniti spominu tistih žrtev.

Klestil je po 31 letih prvi avstrijski predsednik, ki je obiskal Nizozemsko. Ocitno je želel popraviti vtis, ki ga je zapustil njegov predhodnik Waldheim, katerega so obtoževali, da je med vojno sodeloval z nacisti.

GMUNDEN / PO DRAMATIČNIH SPREMEMBAH

Alpe-Jadran išče novo vlogo v Evropi

GMUNDEN (AVSTRIJA) - Delovna skupnost Alpe-Jadran se prenavlja in 14 let po svoji ustanovitvi išče nove poti za svojo bodočo dejavnost, ki je tesno povezana z nastankom novih organizmov in institucij od Srednjeevropske pobude do združenja obmejnih regij, mora pa stremeti k Evropi regij in ne k Evropi držav.

Te misli je na vrhu Skupnosti iznesel podpredsednik Furlanije-Juljske krajine Ferruccio Saro. Zanj je federalistična rešitev edini odgovor na zahteve po evropski enotnosti, saj se samo z njo lahko zajamci in uskladi nacionalne, zgodovinske in kulturne posebnosti vsake regije. Federalizem usklajuje torej protislovni tenziji po združevanju v velike gospodarske sisteme (Evropska skupnost), ki naj bi zagotavljali večji gospodarski in družbeni napredek, ob istocasnih težnjah po samostojnosti z

nastankom novih držav (Slovenija, Hrvaska, Češka in Slovaška).

Zgornjeavstrijski glavar Josef Ratzenböck je po dvehletnem predsednikovanju svojo funkcijo včeraj predal predsedniku madžarske zupanije Somogy Istvanu Gyenesiju. Pred tem pa so predsedniki Skupnosti podpisali resolucijo, v kateri izražajo zaskrbljenost zaradi krvavega spopada v nekdanji Jugoslaviji in pozivajo mednarodne organizacije, demokratične države in OZN, naj preprečijo strahote in etnična ciscenja. Da ne bi samo reševali posledic sedanjega spopada, so se predsedniki ponovno zavzeli za ustanovitev »varnostnih območij« na ozemlju BiH. Obenem so zagotovili, da bodo pomagali beguncem in izgnancem, ki so se zatekli na Hrvaško, v Slovenijo in na Madžarsko. Delovna skupnost Alpe-Jadran pa kljub dramatičnim spremembam v Evropi

ohranja svojo dosedanje vlogo, kar je potrdil tudi novi predsednik Istvan Gyenesi, ko je poudaril, da je treba vso srednjo Evropo usmeriti proti Evropski skupnosti. Po Gyenesijevih besedah pa se sedaj na evropskem obzorju pojavljajo nova zariska kriz in napetosti, ki jim dajejo netiva neresena manjšinska vprašanja, politične in gospodarske krize ter celo naravovarstveni spori.

»Pojavila se je ksenofobija, v naših dezelah se utrjuje nestrpnost do različnih, se več, prica smo poskusu vzpona zločinske ideologije, ki jo je zgodovina odvrгла na smetišče pred petdesetimi leti.« »Te težnje,« je zaključil predsednik Gyenesi, »postavljajo v dvom vse do temeljev našo skupnost, vse v kar verjamemo in za kar smo se sestali. Za nas vse so to boleca vprašanja, prav zato jih ne smemo zamolcati, temveč se moramo z njimi spopasti.«

BLED /

Bloudkova plaketa Arianni Bogatec

BLED - Cupina jadralka Arianna Bogatec je včeraj na Bledu prejela Bloudkovo plaketo, kar je pomembno priznanje za zamejski sport. Letos je bilo podeljenih 7 nagrad in 20 plaket. V prihodnje naj bi bile Bloudkove nagrade najvišje priznanje v sportu, zmanjšalo pa naj bi se število nagrajencev. Pred svečano podelitvijo so organizatorji poskrbeli za bogat kulturno-umetniški program, ki je navdušil vse prisotne.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Državni svet o slovenščini

Državni svet je včeraj v Rimu razpravljal o prizivu dveh devinsko-nabrežinskih občinskih svetovalcev v zvezi z vprašanjem, ali naj občinski tajnik v dvojezični občini obvlada slovenščino ali ne. Sklep rimskega sodišča ni bil ugoden, vprašanje pa ostaja odprto.

..... stran 4

Avtoprevozniki za sedaj odstopili od stavke

Z globalno dotacijo v znesku 870 milijard lir je rimska vlada vendarle uspela prepričati avtoprevoznike, da so za sedaj odstopili od napovedane stavke, ki bi bila od danes do 6. decembra povsem ohrnila osnovno oskrbo polotoka. Ministrski svet je namreč včeraj spejel zakonski odlok, s katerim je zadovoljil zahteve avtoprevoznikov, le-ti pa so v sporočilu o zamrznitvi stavke podčrtali, da je njihova odločitev začasna v pričakovanju, da bo vladni dekret postal operativen.

..... stran 4

TG3 oddajal iz tržaške Rižarne

Televizijski dnevnik tretje mreže RAI je včeraj oddajal iz tržaške Rižarne kot simbola odklanjanja vsakršnega rasizma.

..... stran 4

Srečanje zelenih iz naše dežele in Slovenije

Na sedežu deželne sveta sta se včeraj srečali delegaciji Zelene liste Furlanije-Juljske krajine in zelenih Slovenije. Govorili so o raznih aktualnih vprašanjih, predvsem o prometnih in o zaščiti okolja.

..... stran 5

Nekdo je prikrojil Falconejeve diskete

Nekdo je baje spremenil vsebino kompijskih zapisov sodnika Giovannija Falconeja, in sicer preden so diskete izročili sodnikom iz Caltanissette, ki vodijo preiskavo o pokolu pri Capaciju. To naj bi ugotovila tehnična preiskava na kompijskih disketah, ki so jih zaplenili v uradih pokojnega sodnika in izročili izvedencem za informatiko.

..... stran 16

KOMENTAR

Obraz oblasti

Bozo Kovac

Cas volitev pac ni cas modrosti in preudarnosti. Zato bi bilo vsekakor bolje, ce bi se sele po 6. decembru odprli nekatere dosjeje, ki zdaj dvigajo prah v slovenskem politicnem prostoru. Toda kar je, je. Prisluskovalna afera se je razmahnila in ze seze tja do poslednje slovenske gostilne. Z usesi pa je zastrigla tudi Evropa, ki ni vaje-na taksnih predstav.

Ce upostevamo dejstvo, da je sleherna demokraticna oblast sestavljena iz dveh delov, namrec iz pozicije in opozicije, saj drugace ne bi mogla biti demokraticna, potem je mogoce postaviti za sedanjost slovensko oblast dve dokaj neprijetni opazki.

Najprej je vsekakor mocno dvorezno, ce kdorkoli iz oblasti trdi, da je bilo prisluskovanje nezakonito. Parlament je navsezadnje imel vse možnosti, da si napise zakone, kakrsne je pac potrebovala oblast. Drugace receno, oblast ne more reci, da je bilo nekaj potrebno storiti, vendar je nekdo grd, ker je to storil nezakonito. Ce kaj ni bilo v skladu z zakoni, lahko to preprosto pripise samo sebi. Lahko pa seveda ugotovi, da je neko dejanje vredno obsodbe, da je bilo povsem nepotrebno in povrh se nezakonito. V taksnem primeru pa mora ravnati po ustaljenih obrazcih in se pac znebiti gresnikov.

Najbrz to ta trenutek preprosto ni izvedljivo. Sma pac pred volitvami. Ker pa je tako, bi bilo pametneje, da bi oblast z vsemi svojimi atributi, kot so na primer tudi strankarska vodstva, za zdaj molcala o nekaterih zadevah, spregovorila pa sele potem, ko bi jih premislila sine ira et studio. V nasprotnem primeru, ki se zdaj ze dogaja, bo skodovala interesom drzave in se posebej naroda, ki ji je doslej zaupal bolj, kot si je z nekaterimi svojimi ravnarji zaslužila.

Drzavni interesi bodo prizadeti predvsem zato, ker Evropa ne bo brez besed opazovala tistega, kar jo neposredno zadeva. Najbrz je ni drzave v Evropi, ki ne bi komu prisluskovala, vendar tega očitno ne obesa na veliki zvon. Tudi zaradi tega pa ne bo mirno gledala, kako se slovenski poslanci javno prepirajo o tem, do katerega dela so tukajšnji agenti prisluskovali, ali tudi ne nekaterim uradom, ki se jim ne sme prisluskovati v nobenem primeru, predvsem pa se ne sme zvedeti, da jim je kdo prisluskoval. Pri tem v končni posledici ne gre samo za odnose med drzavnimi in političnimi ustanovami. Tudi poslovni svet bo z dodatnim nezaupanjem opazoval slovenski prostor, ki je tako ali tako postaja vse manj zanimiv, saj se bo začela spreminjati v slepo crevo na obrobju Balkana., ce slovenska politika ne bo potegnila kakšne bolj inteligentne poteze.

Po drugi strani pa utegne prisluskovalna afera neprijetno poseci tudi v narodovo zavest in samozavest. Slovenija je s plebiscitom vstopila v končno obdobje svoje drzavotvorne rasti. Tedaj se novemu parlamentu in vladi je dala tako rekoc pooblastilo, da izvede vse osamosvojitvene postopke, utemeljene na naravni pravici do samoodloche narodov kot pravici nad vsemi drugimi pravicami. Zdjaj pa v »osamosvojitveni eliti«
nenadoma zagloda »pokončen«
crv dvoma o ustavnosti in zakonitosti dela lastnih dejanj. S tem pada senca na nekatere pomembne dosežke, hkrati pa to nacenja narodovo samozavest, ki temelji tudi na prepričanju, da so bila vsa osamosvojitvena dejanja legitimna in moralna. Ce se prisluskovalna afera ne bo kmalu razpletla, utegne zaradi tega prinesiti kaj negativne ucinke moralni integriteti Slovencev, Slovenije kot narodnega telesa in seveda ugledu nove drzave na evropskem prizorišču, ki taksnih cirkusov, ki ga zdajle zganja slovenski politični establišment, preprosto zavraca.

Nenadni obrat v kavbojski kapitalizem?

DONA DILUIGI

Ko sem leta 1982 prvič prisla v Slovenijo, je lepota te dezele napravila name velik vtis. Privlačila me je. Ljudje, ki sem jih srečala, pa niso bili samo intilgentni, ampak tudi svetovljanski. Mala mesta in lepa stara arhitektura imajo car stare celine. Mirno ozračje in lepota ustvarjata vtis malega raja, ki ga ne motijo bližnja dogajanja. To so kraji, kamor bi se vedno znova radi vračali. Takrat pač nisem vedela, da bom leta 1988 tukaj zivel in delala ter se nazadnje bojevala za amerisko priznanje Slovenije ter poskušala zgraditi trden most med tema dvema narodoma.

V deželi sem videla mnoge pozitivne in boleče spremembe. Vem pa tudi, da jih bo nujno še več. Upam pa, da bo Slovenija ohranila svojo edinstvenost, na katero sem sprva naletela in da je ne bo za vedno zaznamoval nenadni obrat v najbolj perverzno vrsto kapitalizma, v kavbojski kapitalizem - popolno usmerjenost v dobiček kot v casu Divjega zahoda!

Veliko dejavnosti bi se morali razviti. Politicna stabilnost, ki bi Slovenijo napotila v pravo smer, je se vedno vprašljiva. Veliko je resnih problemov med vladnimi skupinami in predstavništvi, ki bi jih bilo potrebno hitro resiti v dobro naroda, ne v korist določene stranke ali strank. Ameriska politika najbrz ima mero cirkusantstva, vendar vam zagotavljam, da je zelo resen posel. Ameriški politiki se zavedajo polne odgovornosti do ljudi, ki so jih izvolili. Nezadovoljstvo, ki ga

vzbujajo vladne politike, nevtralizirajo na več načinov, od katerih ni najmanj pomembna možnost, da ljudje obtožijo predsednika.

Zal pa v Sloveniji vidim, da je na oblasti se precej starih partijskih politikov. Ti pa niso odgovorni ljudem, niti niso prevec demokraticno orientirani. Nekateri člani stare garde, ki sem jih srečala, gledajo nazaj na dobre stare case sedemdesetih let, ko je bilo življenje v Sloveniji v povprečju verjetno boljše kot v Združenih državah - cas, ko so bili dohodki potrošnikov visoki. To pa je bila iluzija, ki sta jo ustvarila tuj kredit in nizka raven produktivnosti, ki se ni nikdar skladala z visokim življenjskim standardom.

Danes dohodek pada, pojavila se je splošna depresija z likvidnostnimi težavami v vsakem gospodarskem sektorju, vključno z bankami. Vlada se naprej podpira neucinkovite industrije in glavna družbena podjetja v smislu socialne politike in političnih koristi.

O privatizaciji v Sloveniji govorijo ze tri leta, vendar je zaradi politike niso speljali. Za politike stare garde ni pametno, da pustijo oblast brez zagotovil, da bodo se naprej imeli delež v igri. Privatizacija je v parlamentu postala smrtno orožje in je spodnesla eno vladu. Privatizacija je bila politicna strategija za kompromisne dogovore, ki bi zagotovili, da udeleženci igre za oblast prezivijo. Ceprav je bil Sachsov nacrt povsem diskreditiran, pa to nikakor ni

njegova krivda, temvec krivda vlade, ki je mislila, da lahko nadomesti sistem stare garde z novo politično elito. Sachs je bil le priročen krivec, ceprav lahko po delu njegovega nacрта ugotovimo, da ni dovolj razumel jugoslovanskega gospodarstva, niti ne kulturnih razlik med Ameriko in Jugoslavijo. Vendar pa je slo za idejo ustvarjanja trgov kapitala. Glede teoretičnih vidikov trga kapitala smo lahko vsi grozno ustvarjalni, toda v igri trga kapitala nimamo na voljo ne vem kakšnih zemljepisnih sirin. Ta igra ima zelo stroga pravila ter postopke in ce jo hoče Slovenija igrati, si ne more izmisljati svojih pravil, ker je sicer ne bi sprejeli v ta klub. Toda Slovenija je dežela samoupravljanja - tretje alternative. Uživala je razkošje stitidesetih let eksperimentiranja. Vendar pa nisem opazila, da bi se to udobje spet pojavilo.

Slovenija si pač ne more privosciti zapravljanja dragocenega casa v izbiranju smeri, kako se pridružiti mednarodnemu trgu. Proizvodnja je na tleh, dela z izgubami, management dalec zaostaja za zahodnimi sosedami, ni pravega trženja, inflacija je se vedno problematična, cena kapitala je tolikšna, da bi se država jutri sesula, ce bi SDK dovolila bankrot.

Politika je v Sloveniji se vedno glavni biznis in nič večjega se ne premakne brez blagoslova ali privolite ministrstev. Zame je to nenavadna ugotovitev, saj avtomatično prica-

kujem, da vlada služi ljudem, ne pa, da ljudje služijo njej. Na tem področju pa si ne moremo nadejati dovolj hitrih sprememb. Ni mogoče, da bi vlada lahko delovala v vakuumu in da bi odločala o zadevah, ki neposredno vplivajo na življenje ljudi brez pravega prispevka poslovnega in zasebnega sektorja. Vlado si zamisljam tako, da naj bi služila na komplementaren način in zagotavljala le najbolj osnovne usluge - zakonodaje, sodne in upravne. Hkrati pa vlada ne bi smela biti velika prepreka v življenju, morala bi biti popolnoma odgovorna svojemu volilnemu telesu, ne pa peščici prenapetih, željnih oblasti.

Na področjih, ki jih pokrivajo ministrstvi, ni vizije o Sloveniji, ni močnega vodstva. Obstaja pa ogromna količina problemov glede pristojnosti in usklajevanj.

V Sloveniji so navadni ljudje relativno tihi. Tisti, ki sem jih srečala, so zasebno zelo kritični glede vlade, vendar ne storijo popolnoma nice-sar, da bi spodbudili spremembo.

Ta previdni pristop do vlade so gojila tisočletja tuje nadvlade in stiri desetletja partijske oblasti. Konvencionalna modrost pa je bila, da ti nihče ne more preprečiti obstanka, ce ne izrazis svojega mnenja. Ko pa postane del opozicije, si izobčenec. Spoznala sem nesteto ljudi, ki se dejansko bojijo povedati svoja mnenja iz strahu pred mascevanjem, se posebej televizijski in drugi novinarji. Morala pa bom se preveriti, ce je kaj resnih raziskoval-

nih porocil glede zlorabe položaja.

Na vsakem ministstvu prihaja do skandalov. Tujci v Sloveniji, ki jih poznam pa pripovedujejo, da imajo nekateri ministri zasebna podjetja ter da je potrebno sklepati posle z nezakonitimi izplacili. Ali je to res ali ne, bi bilo potrebno preveriti, prav gotovo prek sodnih postopkov in svobodnih medijev, katerih naloga naj bi bila, da preverjajo in uravnotežujejo ter s tem preprečujejo zlorabe oblasti. Ljudje mi pripovedujejo, da Slovenijo upravlja majhen kartel elite, del stare garde, ki jo molk vecine popolnoma sciti in ki obvladuje življenja državljanov. Nevarnost, ki ji vidim v Sloveniji, je odsotnost dejavnosti volilcev v obliki političnih in poslovnih lobijev, naravnanih k potrošniku.

Vidim majhno nereprezentativno skupino, ki pritiska za svoje interese na skodo drugih, ki ustvarjajo vecino bruto nacionalnega proizvoda. To je v parlamentu ustvarilo napacno uvrscenost, zato sem kar presrečna, da polovice članov parlamenta naslednje leto ne bo vec v njem.

Ljudje pa bi se morali bolj angazirati v postopkih, ki nanje neposredno vplivajo. Sedanja skupina političnih strank (v parlamentu?) predstavlja le majhen odstotek Slovencev. Kje pa so vsi drugi? Čakajo. Pregovor pravi: Pomagaj si sam in Bog ti pomore. Prepričana sem, da cakanje ni nikdar prispevalo k resitvi problema, kvečjemu k njegovemu povečevanju.

GLOSA

Nov val nasvetov

NEVEN BORAK

Spoznanje, da se zamisli za reševanje gospodarskih problemov, ki so jih prinesla osemdeseta in devetdeseta leta, iscejo v dvajsetih letih tega stoletja, ostaja prikrito tudi mnogim strokovnjakom. Nekdaj so jih iskali za dolžniško krizo tretjega sveta, zdaj jih iscejo za probleme drugega sveta. Naravnost zanimivo je opazovati živahno naraščanje stvila razprav in raziskav Svetovne banke, Mednarodnega denarnega sklada ali pa Instituta za mednarodno gospodarstvo, ce ostanemo samo pri washingtonskih ustanovah, ki si mrzlično prizadevajo najti resitve za nekdanje socialistične drzave. Tisto, kar bode v oči, je, da se zadržujejo pri izkushnjah weimarske Nemcije in naslednjic avstro-ogrskega cesarstva, ne pa, na primer, keynesijanske prenovne ZDA v casu F.D. Roosevelta.

Nasprotje je vec kot ocitno: v prvih dveh primerih so Nemcija in naslednice v resnici zdrevle v totalitarizem, v drugem primeru pa je bil izhod iz krize vendarle bil demokraticen. Zakaj potem preucevanje izkusenj, ki so povezane s totalitarizmom na drugi strani

Atlantika? Zakaj bi steli a priori amerisko izkusnjo z rekonstrukcijo gospodarstva za manj zanimivo ali primerno?

Ekonomske oziroma financne posledice prve svetovne vojne niso zaznamovane samo z veliko krizo in z razocaranjem nad nezmožnostjo ureditve svetovnih gospodarskih razmerij z avtomatizmom zlate veljave, temvec tudi z nezmožnostjo Društva narodov, da uravnotezi politične odnose. Zlasti v srednji Evropi. Ni se mogoce povsem otrestiti crnoglede slutnje, da bo iz preucevanja takratnih izkusenj sledil nov val nasvetov za izmučeno Evropo.

Nasvetov, za katere bodo njihovi ustvarjalci zares in iskreno verjeli, da bodo prispevali k relativiziranju nasprotij, dejansko pa bodo delovali tako, da bodo obstojece razlike zaostriili do konca: do popolnega zankanja medsebojne odvisnosti in, ob izgovarjanju na demokracijo, zatekanja v navidezno varnost nacionalnega, avtarkije, posledicno tudi k vojnjam.

Možnosti, da je destrukcija tudi resitev, zato ne kaze lahko odmisli.

GOSPODARSTVO

Še drugi programi

DR. KENNETH ZAPP

V minulih sestih mesecih je Slovenija za razvoj tržnega gospodarstva storila vec, kot v celotnem obdobju prejsnjih dveh let, odkar je drzava dobila svojo prvo nekomunistično vlado.

Kot izvedenec za privatizacijo in finance sem od leta 1990 sodeloval s številnimi slovenskimi ustanovami in podjetji. Razen pri uvedbi tolarja in pri razvoju ene najboljših agencij za privatizacijo, so bila moja prizadevanja manj uspesna, ker slovenski vladi ni bilo dano sprejeti potrebne zakonodaje na gospodarskem področju.

V letu 1990, ko je bila se del Jugoslavije, je imela v vzhodni Evropi prav Slovenija največje možnosti za prehod na tržni sistem. Slovenci so bili izobraženi, disciplinirani in so dosledno spostovali tržna nacela. Slovenska podjetja so bila na zahodnem trzišču že dokaj uspesna, tehnološko pa so presegala svoje nekdanje konkurente iz drzav s socialističnim gospodarstvom. Odsotnost zakona o privatizaciji in pomanjkanje programov za sanacijo podjetij z izgubami je drzavi povzročila znatno skodo.

Zahodni lastniki kapitala ali partnerji sploh niso razmišljali o vlaganjih v Slovenijo brez povsem dolocno opredeljenih pogojev. Slovenska podjetja so imela velike težave pri privabljanju tujega kapitala, dokler so bili lastninski odnosi nejasni. Razvoj številnih ustanov, ki naj bi služile zasebnim podjetjem, kakrsna je Borza, je bil upocasnjen sprico odlaganja sprejema zakona o privatizaciji. In končno so bile prelozene tudi strateske odločitve znotraj podjetij, tako da bodo lahko v resnici zazivele sele mnogo kasneje.

Ob svojem nastopu je Drnovskova vlada nemudoma predlagala zakon o privatizaciji, ki je bil realni kompromis med različicami, kakrsne je podpirala že prejšnja vlada in različni ekonomisti. Ta predlog je resil vprašanje razdelitve notranjih delnic za zaposlene, vprašanje povracila nekdanjim lastnikom in podjetjem omogocil, da si sama izberejo tiste organizacijske oblike, ki najbolj ustrezajo njihovim posebnostim. Ceprav bi posameznim ekonomistom in managerjem nemara ustrezale v podrobnosti tudi drugačne resitve, jih velika vecina vecina podpira pragmatični pristop. Ekonomski vložek v nadaljnjo razpravo bi bil prevelik in možnost prehoda na kakrsenkoli drug model, ki bi bil »cist«, je bila nicna. Zal pa je videti, kot bi številni neizkušeni slovenski politiki ne razumeli, da je vladanje v demokraciji umetnost kompromisa. Do ne-

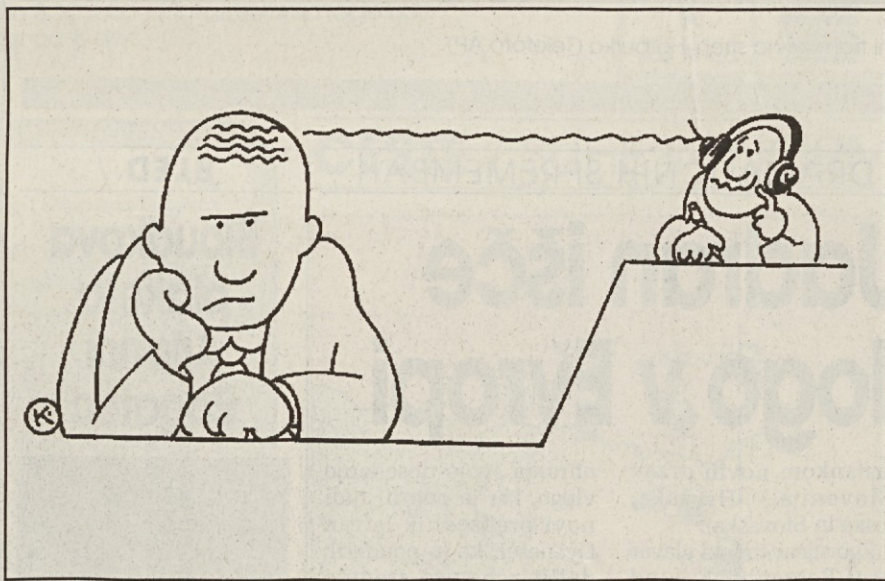
davnega so blokirali sprejem tega predloga in se pri tem vedli, kakor da je propad njihovih nasprotnikov pomembnejši kot korist, ki jo drzava s tem lahko pridobi.

Vlada je mocno poudarila pomen celotnega področja vodenja s svojim makroekonomskim programom. Ker se je dobro zavedala, da samo s spremembo lastništva Sloveniji ne more zagotoviti zdrave ekonomije, je predlagala dovolj ostre ukrepe za ozdravitev bančnega sistema in prestrukturiranje številnih drugih podjetij z izgubami. To pa so bili tisti nujni pogoji za uspesno privatizacijo. Dodatni ukrepi so bili usmerjeni k temu, da bi se storitvene dejavnosti hitreje odzivale na potrebe tržnega gospodarstva in da bi se povečala ucinkovitost družbenih ustanov.

Gledano v celoti bodo ti ukrepi omogocili tudi potrebno gospodarsko spodbudo za drzvo. Trenutni praracunski primanklaj se bo sicer povečal, a bo ostal v razumnem okviru glede na mednarodne standarde in resnost recesije. Potem ko je Slovenija izgubila nekdanje jugoslovanske trzišce, nujno potrebuje ekspanzionistično fiskalno politiko, ki bo gospodarsko omogocila vecjo ucinkovitost. Stroški, namenjeni za takšno sistemsko prilaganje, dolgorocno ne povzročajo inflacije. Vlada zavraca preproste resitve s »sok terapijo«
in druge ideoloske modele ekonomske preobrazbe. Njeno ukrepanje razkriva globoko razumevanje gospodarskega trzišca, kakrsno obstaja v resnici in ne samo v ucbenikih ekonomije. Dobro se zaveda, kakrsna je vloga drzave pri uspesni preobrazbi Slovenije.

Privatizacija je sele na začetku. Potrebni so tudi drugi programi. Davke bo potrebno se naprej prilagajati razmeram na zasebnem trzišču. Sprejeti je treba zakonodajo, ki bo urejala delavno-pravne odnose. Vladne agencije za usmerjanje gospodarstva se morajo sele razviti. Izobraževalni programi morajo biti usklajeni s tržnimi potrebami in za Slovenijo je nujno, da se tudi hitreje formalno vključi v Evropo. Ce povzamemo, je prvih šest mesecev dela te vlade pokazalo, da pod njenim vodstvom Slovenija končno lahko razvije svoj polni gospodarski potencial.

Kot tujec seveda ne morem govoriti o drugih možnostih Slovenije pred skorajšnjimi volitvami. Kot ekonomist pa seveda lahko ocenim gospodarski program vlade. Iskreno verjamem, da bo Slovenija z njim gospodarsko pridobila in da bo vlada ostala na svojem mestu vec kot šest mesecev.

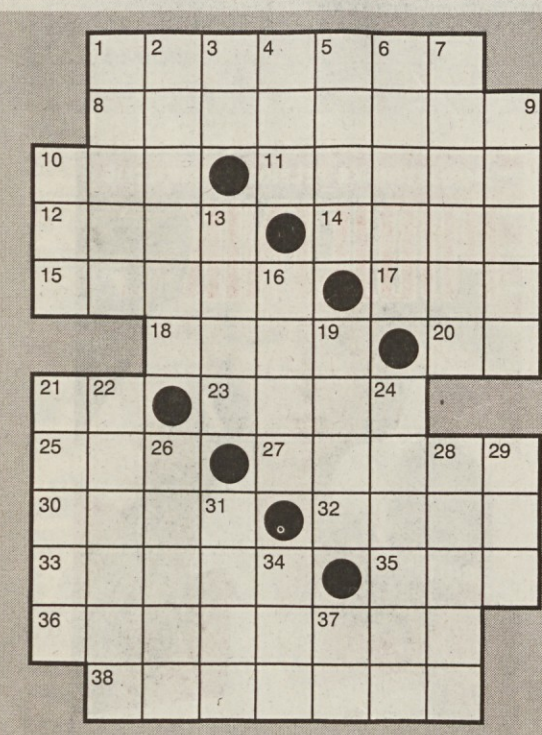

Vodoravno: 1. razkošno stanovanje z več sobami, 8. večja jadrnica s tremi jambori iz 14. do 16. stoletja, 10. bivalisce umrlih, 11. francoski filmski igralec (Charles), 12. utezna mera za zlato in dragulje, 14. voditeljica na slovenski televiziji (Olga), 15. seneni drob, 17. staroegipčanski bog Sonca, 18. prepir, prerekanje, pretep, 20. Niko Kralj, 21. kraj in reka jugozahodno od Beograda, 23. ime pevke Moćnik, 25. ribja kost, 27. slab pesnik, rimac, 30. energijska stopnja atoma ali molekule, 32. ptica ujeta vitkega telesa in z dolgim repom, 33. južnoameriski rasni tip, 35. vulkan na Havajih (Mauna), 36. bob s stiri sedeži, 38. zveza drzav.

Navpično: 1. sredozemska okrasna rastlina, 2. sodobni slovenski

pesnik (Tone), 3. površinska mera, 4. otok v Kvarnerju, kjer je bilo med drugo svetovno vojno italijansko koncentracijsko taborišče, 5. gnojno vnetje, tur, 6. na danasnji dan leta 1898 umrli svicarski pisatelj (Conrad Ferdinand), 7. pripadnik nemškega plemena, 9. zacetenik partske dinastije, 10. svetovni duh v grški filozofiji, 13. ime skladatelja Hacaturjana, 16. trska, saga, 19. slog, 21. hrvaški nacionalist, 22. posoda za prenašanje grozdja, 24. naslov zgodovinske novele pisatelja pod 6. navpično, 26. skopuh, 28. pozitivna elektroda, 29. najdemo jo na starem zezezu, 31. kosarkar Smelt-Olimpije (Darko), 34. diapozitiv, 37. Semjon Nadson.

Zmagor Pezdirc

V nedeljo, 29. novembra bo v KUD France Prešeren v Ljubljani premiera inscenacije songov B. Brechta

Nekoj je neka zenska na svoj prvi zmenek z nekim moskim prinesla neko knjigo.

Ta galantna poteza je v njem spočela zanimanje za berasko balade in mu porodila idejo o novem delu.

V nadaljevanju je celo botrovala gledalski uprizoritvi.

Njen krst je T. W. Adorno pospremil z besedami: »Ja, takole skozi resnico se resnično lahko prične restitucija opere.«

Beseda teče o Operi za tri groše, pa ceravno si ta z vprašanjem nadaljnje razvoja opere kot take ni dala dosti opravka.

Po eni strani je glasbenemu gledalstvu razširila manevrski prostor od kabaretnih postavitev do glasbenega showa v domeni treznega socrealizma, po drugi pa je glasbo zožila v obliko songa.

Ta ni postal preizkusni kamen za opero prihodnosti, temveč je ostal specifikum odnosa do B. B. glasbe-besede v gledališču.

Ce si je ze prisvojil frazo popularne estetike, da je glasba obcecloveska govorica, jo je tudi znal vključiti v instrumentarij svojega »neposrednega delovanja« in »potujitvenih efektov«.

Glasbeno zatočišče si je poiskal pri Weillu, Eislerju, Dessauu, Hindemithu ... in samem sebi.

Kot spiritus agens in zascitna znamka B. B. je obveljal song.

Barbara Levstik je igrala in prepevala v Operi za tri groše pred desetletjem in pol.

Zdaj se je kot igralka in pevka odločila za postavitev B. B. v nanižki enajstih songov.

Njeno zamisel je spodbudila avtorjeva beseda, v kateri se vedno občuti in razpoznavna »stvari, ki gredo v ta čas.«

Zato sem v izbor tudi vključila Legendo o mrtvem vojaku.

Vstati od mrtvih in znova umreti za cesarja. Dvojna kalvarija.

Premiera B. B. je zaveštno postavljena v predvolilno evforijo.

A bolj kot take in drugačne politične konotacije izstopa Kajnovno zna-

menje odnosa med moskim in zensko:

»Od najhujših svinjarij do najlepših dozivetij.«

Z vlogo bejevskega moskega se spopada Ivan Rupnik:

»B. B. je doletel ocitek, da ima uporaben odnos do zensk. Lepo vas prosim, vsemu ne gre verjeti. Je bil pac moski.«

Vendar njegove pesmi kažejo se kaj drugega. Relativizira malomeščansko okolje, v katerem je na zunaj vse v redu.

Ko se mu približas, se razkrije, da ni tako. Le da se nekateri tega zavedajo, drugi ne. Potlej pa prihaja do takih dram v malem.»

Vsaka pesem ubogega B. B. je drama zase.

Ze zategadelj lahko združevanje songov iz različnih kontekstov hitro postane tvegano dejanje. B. B. napoveduje tudi evergreene tipa Balade o seksualni zasnovenosti in Zvodniške balade.

Vendar se cvetober Barbare Levstik s spretno (premisleno) razmetovitvijo songov izogiba pasti plakatnega razkazovanja.

Pesmi se razvrščajo v blagih vsebinskih navezavah in posamezna mikrodrama nosi v sebi nastavek za naslednje dogajanje.

S petimi deli alternira govorjena beseda B. B., ki medglasbeni prostor zapolnjuje z razmišljanji ali ciničnimi epigrami življenjskih modrosti.

Tako se dramsko dogajanje razširja na makroplan in izpolnjuje staro pravilo kabaretnih predstav raznolikosti v enotnosti.

Glasba je pretežno Weillova, ob njem sta na programu se Dessau in v Pesmi o Baalu sam B. B.

Njegovo ime ni zaman vpisano v glasbeno leksikografijo.

Kot razsvetljeni libretist ni ponujal samo pesniškega vira celi vrsti skladateljev.

S svojo naravno muzikalnostjo in ustvarjalnimi domisleki je zaznamoval glasbeno-gledališko delavnico.

Na prvi pogled pri tem izstopa sodelovanje

Vstajenje Marije A.

CVETKA BEVC

s Kurtom Weillom. Videz vara, saj se je skladateljeva renesansa začela v petdesetih in šestdesetih letih in postavila Opero za tri groše na piedestal kot klasično delo.

Mednarodna pozornost pa se je hočes nočes zavzela fenomenu slave B. B.

Velja omeniti, da je bila med leti 1956 in 1960 vsaka polemika o Weillu povezana izključno z novim vrednotenjem pisca, ki so mu poprej v zahodnih deželah komaj namenjali pozornost zunaj njegove adaptacije Berasko opere.

Ker v tem času (!) dobro obveščena glasbena kritika o njunem sodelovanju ni dosti

vedela, je imenska zveza B. B.-Weill (nastala kot novinarska okrajšava) postala psevdoenotnost, v kateri ni ostalo nič specifično weillovskega.

In ko jo je tudi publika sprejela kot komercialno uspešen izdelek, je oznaka postala neogiben del uspešnega marketinga.

Scasoma se je (zahodni) svet pozanimal tudi za druge sodelavce B. B. Ce ne drugače, je Dessau priznal pogum v Materi Korajzi in njenih otrocih.

Sodu je izbilo dno mnenje, da je sodelovanje B. B. z Eislerjem (kot Weillovim naslednikom) ne samo sirše, temveč predvsem za B.B. primernejše.

Kritika je navsezadnje predstavila Eislerja kot spoštovano osebnost, ki je umrla brez slave broadwayskega komponista in ga zlorabila kot metlo, s katero so Weilla pometli na smetišče zgodovine.

Tam naj bi pocakal, da se rešen »družinskih vezi« vrne na prizorišče.

Toda pota glasbe so polna presenečenj.

Prav družinske vezi, v podobi Lotte Lenya, so odločilno prispevale k Weillovi reputaciji.

Njegov duh pa seveda vrača udarce v najrazličnejših obdelavah. Inscenacija songov B. B. bo ponudila se eno.

Glasbeni aranžma je v rokah Slavka Avsenika ml.:

»Odločili smo se za nenavadno instrumentalno zasedbo harmonike in tolkal (Ernő Sebastian, Jure Zadnikar).

Pri tako »majhnem orkestru« so bila odstopanja nujna.

Manjše glasbene spremembe pa pogojujejo tudi prevodi besedil v slovensčino (stari Janka Modra in Ervina Fritza, novi dramaturginje predstave Ursule Cetinski).

A v splošnem smo ostali zvesti duhu in energiji teh pesmi.

Sicer pa Weilla dobro poznam se iz svojega jazzovskega obdobja.

Ekzotična jazzovska mešanica je bila Weillova odlika in v sami Beraski operi se plesni gestus hrani v nenavadni zlitini popularnih songov.

Za Moritatom stoji blues, za Kanoni foxtrot, za Ljubezensko pesmijo boston.

Barbarino pesem podlaga cabaret song. Moznosti za predstavitev songov v različici plesnega spektakla so vabljive.

Koreografinja Tanja Zgonc se je odločila: »Poskusala sem 'gibalno' poiskati B. B. v samih igralcih. Neposredna koreografija ne obstaja. Lahko bi jo imenovala koreografija songa. Gib in kretanja postaneta del interpretacije.

Zato sem skozi gibalni proces igralca pripeljala

V naslovu: Barbara Levstik, Ivan Rupnik, Jure Zadnikar, Ernő Sebastian (foto: Jože Suhadolnik/TRIO); desno spodaj: Marko Pogačnik; Inch Fort

do obvladovanja njunega osnovnega giba kot spontanega.

Poleg tega se moja koreografija nenehno stika z režijo.

Gre seveda za režijsko vodstvo Edvarda Milerja, znanega bejevca, med drugim proslavljenega z Baalom v Beogradu in Malomeščansko svatbo v Ljubljani.

Kakorkoli se sam zaveda problematičnosti B. B. kot dramatika in poudarja le njegova mladostna dela, pesniku brez zadržkov priznava mojstrstvo:

»Spomin na Marijo A. kot vrhunec njegove poezije smo uvrstili v projekt B. B. Njegovih pesmi pac ni mogoče obiti.

Temu stoletju dajejo močan pečat. Postavitev B. B. seveda poraja vprašanje:

»Zakaj prav danes, ko smo 'vsega tega' siti. Inscenacija songov je postavljena tako, da jih poslušamo z distanco. Kaj bi ta distanca pomenila v odnosu do sentimentalnosti, melanholije, romantike ...

To je preverjanje, kaj nam danes, skozi spreminjeno optiko in čas, B. B. pomeni.

Ali sploh se kaj?»

Miha Zadnikar, producent in drugi pobudnik projekta, je k sodelovanju pritegnil scenografko Meto Hočevar in kostumografko Jozico Brodaric.

Oblikovanje plakata in programske knjižice je zaupal Zdravku Papicu in Ediju Cehovinu.

Na novinarski konferenci je obljubil se vrsto producentskih prese-

nečenj. Da pa ne bi B. B. ostal kot osamljen »šus v glavo« zgolj na trnovskem prizorišču, se bodo uprizoritve razširile po vsej Ljubljani.

»Od tvoje glavice zivi le kup usi in gnid!« se bo igralo in prepevalo v Kapelici na Kersnikovi 4, v Roza disku, Galeriji SKUC, Galeriji Equrna in v Klubu Slovenskega mladinskega gledališča.

In da ne bo pomote: Brigitte Bardot na premieri ne bo.

Besedoval bo Bertolt Brecht.

LIKOVNA UMETNOST / RAZSTAVA

Marko Pogačnik v Equrni

TOMAZ BREJC

Delo akademskega kiparja in publicista Marka Pogačnika zajema širokopotezno, univerzalno in obceveljavno resnico o vlogi umetniških predmetov v slovenski in evropski duhovni pokrajini.

Na podlagi različnih spekulativnih tehnik diagnosticira kritične točke na zemeljskem površju, tam, kjer je se posebej boleče cutiti razpad ekološke ravnovesja, bodisi v naravnem, urbanem ali celo industrijskem okolju.

Na njih zaznava usodno izumrtje večnih

odnosov med človekom in naravo, duhom in materijo.

Zato na taksnih krajih postavlja posebej obdelane kipe, ki v njegovi ustvarjalni domisljiji posredujejo med zemeljskimi in etericnimi silami ter človekovo ekološko zavestjo.

Arhetijski kozmogrami, ki so v čudovitih, valujoče pozivljenih, natančno oblikovanih linijah vklesani na teh kipih, pa pričajo o visoki likovni senzibilnosti, ki prefinjeno poveže duhovne zami-

sli in likovno obliko.

Prav v tem prepletu se zasveti duhovna moc Pogačnikovih kiparskih postavitev.

Njegov zadnji veliki projekt sprave in sobivanja med katoliki in protestanti v zgodovinski pokrajini Severne Irske, med krajema Donegal in Derry, bo v **ponedeljek, 30. novembra 1992, ob 19 uri** predstavljen v **galeriji Equrna** na Gregorčičevi 3 v Ljubljani.

Razstavo bo odprla gospa Noreen O'Hare, direktorica Orchard Gallery v Derryju.

SLOVENIJA JE MLADA. VOLI ZANJO! ZDRUŽENA LISTA

Delavska stranka

Demokratska stranka upokojencev

Socialdemokratska unija

SDP Slovenije

dr. Rado Bohinc, predsednik glavnega odbora Socialdemokratske unije Slovenije in predsednik Slovenskega instituta za management

"S spodbujanjem podjetništva, pospešenim razvojem prometne in telekomunikacijske infrastrukture, z odpiranjem novih tržišč, s tujimi vlaganji in sanacijo bančnega sistema lahko ponovno spodbudimo gospodarski vzpon v Sloveniji, in v štirih letih bo ustvarjenih okrog 100.000 novih delovnih mest."

Aurelio Juri, koprski župan

"Vzvodni oblasti ne smejo biti osredotočeni zgolj v republiškem središču. Usklajen razvoj slovenskih pokrajin pomeni, da si bodo te s svojimi zgodovinskimi, kulturnimi, prostorskimi, človeškimi in drugimi posebnostmi ter razvojnimi zmogljivostmi lahko ustvarile svoje mesto v naši skupni državi."

dr. Dušan Bavdek, zdravnik specialist splosne medicine

"Zdravje ni blago, ki ga lahko kupujemo na trgu. Zato moramo zagotoviti čim višje zdravstveno varstvo za vse, ne glede na to, ali so premožni ali ne."

mag. Janez Kocijancič, poslanec in direktor Adrie Airways

"Varno in lepo jesen življenja lahko zagotovi samo razvojno uspešna in socialno pravična družba. To prav gotovo ni in ne more biti družba podivjanega kapitalizma, ki izvrže vse, ki niso v vsakem trenutku sposobni tržne tekme. Družba ustvarjalnih ravnotežij mora odpirati mladim široke možnosti za delo in strokovno uveljavitev, hkrati pa omogočiti, da bodo starejši uživali lepo, prijazno in zadovoljno življenjsko jesen."

Rina Klinar, predsednica Izvršnega sveta občine Jesenice

"V tretjem tisočletju potrebujemo izobražene, podjetne in delavne prebivalce. Zato so brezskrbno otroštvo, enake možnosti vseh za vstop v življenje in izobraževanje, starši, ki imajo delo in stanovanje, naši temeljni cilji."

Dare Ravnikar, upokojeni pedagog

"Znanje naj bo izraz duševnih in ne materialnih možnosti. Zato zagotovimo solanje brez omejevanja vpisa. Znanje je drago, še veliko dražja pa je nevednost."

NOVICE

Major na obisku
pri Amatu v okviru
priprav na vrh EGS

RIM - Včeraj je pispel na »bliskovit« obisk v Rim britanski premier John Major. S svojim italijanskim kolegom Giulianom Amatom se je pogovarjal o problemih evropskega združevanja v okviru priprav na vrh EGS, ki bo 11. in 12. decembra v Edinburgu. V ospredju je kajpak bilo predvsem vprašanje ratifikacije Maastrichtskega sporazuma. Državnika sta se strinjala, da je treba zadevo voditi nadzve previdno. Posebno pozornost sta posvetila položaju na Danskem, kjer bo po vsej verjetnosti pislo do razpisa drugega referenduma o tem ključnem sporazumu za bodočnost Evropske skupnosti.

Kot sta povedala na zaključni tiskovni konferenci, ki je ta čas v obravnavi. Državnika sta se strinjala, da bo mogoče najti dober kompromis med različnimi stališči. Beseda pa je tekla tudi pogajanjih, ki so v teku v Zenevi za novi sporazum o carinah (GATT). Major je dejal, da je treba na pogajanjih upoštevati ne le trgovinske izmenjave med razvitimi državami, ampak tudi trgovino z državami v razvoju in med samimi državami. Amato pa je pripomnil, da je Italija v tem primeru posebno blizu francoskim stališčem.

Kmalu tudi vojaški
prostovoljci
in ženske-vojaki

RIM - V italijanskih vojaških enotah bo kmalu mesto tudi za prostovoljce, vojaško suknjo pa bodo lahko oblekle tudi ženske. Tako predvideva zakonski osnutek o reformi služenja vojskega roka, ki ga je včeraj odobrila italijanska vlada. Osnutek potrjuje obveznost služenja vojskega roka (razen v primeru ugovora zaradi vesti in drugih primerov, ki jih dopusca dosedanja zakon), uvaja pa dve novi »vojaški figuri«: vojaka-prostovoljca in žensko-vojaka.

Zakonski osnutek je včeraj orisal italijanski obrambni minister Salvo Andò. Poudaril je, da bodo morali odslej vsi moški »sluziti državi«: ali v vojaški suknji ali pa s služenjem v ustanovah in organizacijah civilne družbe. Ko bo zakon stopil v veljavo, se bo vojaški rok skrajšal od sedanjih 12 mesecev na 10. Stevilo nabornikov se bo od sedanjih 230 tisoč nabornikov zmanjšal na 60 do 65 tisoč, kakih 60 tisoč pa bo prostovoljnih vojakov. Le-ti bodo služili vojaščino najmanj 3 leta, zatem pa bodo imeli zagotovljeno delo v policijskih enotah.

Ženske bodo lahko oblekle vojaško suknjo le kot prostovoljke, dovoljen pa jim bo dostop do vseh vojaških cinov, tudi oficirskih. Ženske pa se bodo lahko prijavile v vojsko leto po odobritvi zakona o reformi italijanskega vojskega sistema.

Zamenjali neapeljskega
kvestorja Mattero

RIM - Neapeljski kvestor Vito Mattera bo kmalu prevzel novo zadolžitev in bo torej - na lastno željo - zapustil Neapelj. Včeraj se je v Rimu sestal s sefom policije Parisijem, ki mu je izrazil svojo hvaležnost in upoštevanje, nato pa mu zagotovil, da mu bodo našli novo zaposlitev. In tako bo Mattera že 10. decembra prevzel funkcijo podpravnika urada za koordinacijo in nactovanje policijskih sil pri departmaju za javno varnost.

Vito Mattera, ki je nedavno služboval tudi v Trstu, se je znašel v vrtincu polemik, potem ko je neznanec posnel na trak njegov telefonski pogovor z nekim casnikarjem neapeljskega dnevnika Il Mattino. V pogovoru je kvestor med drugim priporočal novinarju, da bi pomagal neapeljskemu županu v neki aferi, češ da je »naš človek«.

Vlada je medtem že imenovala Cira Lomastra za novega neapeljskega kvestorja, medtem ko je sodstvo včeraj zaslislalo odgovornega urednika Mattina Pasqualeja Nonna.

Sodna preiskava o izvolitvi
novega župana Palerma

PALESTERMO - Agenti sodne policije so včeraj po nalogu namestnika državnega pravdnika Annamarije Palma zasegli zapisnike in magnetofonske posnetke dveh sej občinskega sveta, na koncu katerih so izvolili novega palermskega župana, socialista Manlia Orobella. Seji je vodil starejši svetovalec Leoluca Orlando, ki je tudi prekinil zasedanje, nova tristranska večina KD-PSI-PLI pa je sklenila sejo nadaljevati. Takrat so opozicijske skupine »rete«, DSL in PSDI zapustile dvorano.

O pravilnosti izvolitve novega župana je že zakaj po seji izrekel pomisleke sam občinski tajnik, zdaj pa bo o zadevi morala odločiti sodna oblast.

RIM / SOCIALISTIČNA SKUPŠČINA

Večina za Craxija
Martelli pa se veseli

Dve duši stranke se bosta soočali do kongresa

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Craxijeva zamuda (posledica okvare na njegovem avtomobilu) je med člani vsedržavne skupščine PSI v konferenčni dvorani Belsito v Rimu vznevoljila marsikaterga člana miniparlamenta PSI. In eden je celo stopil na tribuno in zahteval, da naj se seja začne tudi brez tajnika. »Novost ni v tem, da kdo protestira, pač pa da odnese celo kožo,« so zlobno komentirali novinarji, ki so spremljali dogajanje. Dogodek in hudobni namig v marsicem ponazarjata zasedanje te vsedržavne skupščine, na kateri je Craxi zmagal, ker je za njegovo poročilo glasovalo 63 odstotkov prisotnih članov, a na kateri Martelli ni izgubil, saj si je zagotovil dobro tretjino glasov. Valda Spinija, ki si je prizadeval, da bi omilil razkol, pa so podprli komaj štirje odstotki.

Toda samo stevilo oddanih glasov ne pove se vsega ne o razmerju sil v stranki ne o poteku skupščine v Belsitu, na kateri je bila po več kot desetih letih socialistična stranka močno razdvojena. Skupščine, ki steje blizu 673 članov, se je udeležilo 568 upravičencev, ki pa so se v

trenutku poimenskega glasovanja skrcili na 493. Nekateri so odsli, ker se je razprava zavlekla več kot je bilo predvideno, velika večina od teh 70 članov pa se zaenkrat ni hotela opredeliti. Najbrž ne podpira več Craxija, pa tudi glasovanje za opredelitev za Spinija ali Martellija se jim je zdela preveč zavezujoča.

Pa tudi opredelitev nekaterih članov skupščine je pomenila precejšnje iznenadenje. Tako se je proti pričakovanju opredelil za Martellija sedanjí predsednik RAI Walter Pedullà, predvsem pa je za pravosodnega ministra glasovala Nennijeva hčerka Giuliana, ki je veljala za tajnikovo zaveznico. »Stranka je ranjena,« je priznala novinarjem priletna gospa in dodala, da Craxi v svojem poročilu ni znal nakazati pravih odgovorov za probleme stranke.

Po četrtkovem prestopanju je Martelli ves zadovoljen zapustil konferenčno dvorano in se včeraj v pogovoru z novinarji povrnil na izid glasovanja. Ocenil ga je zelo pozitivno, se zafrkljivo obregnil ob Craxijeve rogove, in se nekoliko več zaustavil

Tajnik PSI Bettino Craxi
Zmaga ali poraz?

ob vprašanju volilne reforme. Do kongresa bi bil zakon o volilni reformi lahko že sprejet, so menili novinarji, Martelli pa je v odgovor dejal, da bi to vprašanje lahko res zginilo z dnevnega reda pred kongresom PSI, pripomnil pa, da vsekakor se ni gotovo ali bo reforma sprejeta in kakšna bo. V svojem izjavljanju se se poudaril, da v odnosu med PSI in DSL ostajajo se težave, ki so se zaostrele pred nekaj meseci, ko je Occhetto ocenil za »žalostno« Craxijevo poročilo kongresu PSI.

Martelli meni, da je bila tista ocena zgrešena, ker je tedaj tajnik DSL zavrl proces zbliževanja. Sedaj bo treba odpraviti se nekaj težav, toda pot je vsaj vidna.

Medtem ko so predstavniki Martellijevega krila bolj zgovorni, je bila Craxijeva večina molčeca. Izid glasovanja je potrdil, da ima tajnik stranko se v rokah, a da tudi Martelli ni sibak. Potrdil je tudi, da krilo, ki se zbira ob tajniku, nakazuje v predsedniku vlade Giulianu Amatu človeka, ki naj bi prevzel Craxijevo dediščino. Amato, kateremu so v četrtke zaupali zaključke, je bil v govoru previden in se ni opredelil, označil pa je kot nesprejemljivo ločevanje glede volilnega zakona in zaključil s pozivom, da je treba ukrepati hitro za rešitev italijanske demokracije, ki potrebuje, in se kako, prispevek socialistične stranke. Preden je odbrzel za svojimi vladnimi obveznostmi pa Amato ni okleval in je glasoval za Craxija.

Sedaj se bosta dve duši socialistične stranke soočali vse do aprilskega kongresa. Na njuno merjenje moči in na razmerje sil pa bodo nedvomno vplivali izidi decembrskih volitev v Vareseju in Monzi.

RIM / PO PRIZIVU SLOVENSКИH PREDSTAVNIKOV

Državni svet in
občinski tajnikSodni organ ni upošteval zahtev po
poslovanju slovenskih občin v slovenščini

RIM - Skoraj samoumevno se zdi, da v dvojezičnih občinah občinski tajnik obvlada oba jezika, ki ju govori prebivalstvo. Se zlasti, če občinski statut in pravilnik omogočata svetovalcem, da se izražajo tudi v materinem jeziku, ki je različen od italijanske in če predvidevata, da mora biti zapisnik dvojezičen ter ga mora sestaviti občinski tajnik. Toda to, kar je samoumevno za navadnega človeka, ni vselej samoumevno za državno birokracijo in za državna telesa. In tako je državni svet včeraj sklenil, da tržaski prefekt lahko razpiše natečaj za novega občinskega tajnika v Občini Devin-Nabrezina, ne da bi bilo v njem predvideno poznavanje obeh jezikov.

Problem, ki je imel svoj zacasni epilog včeraj, je nastal v začetku leta, ko je občinski tajnik devinsko-nabrežinske občine, ki je imel isto zadolžitev tudi v zgoniski in repentaborski občini, sporočil, da zaradi novih obveznosti, ki jih skupno nalaga tajnikom, ne more več opravljati to dolžnost za Občino Devin-Nabrezina. Prefekt je tedaj razpisal natečaj, vendar samo po naslovih, kar pomeni, da ni bilo predvideno tudi znanje slovensčine. Zoper ta

natečaj sta vložila na Dezelno administrativno sodišče TAR priziv svetovalec SSK Bojan Brezigar in Martin Breclj ob pomoči odv. Petra Mocnika. Dezelno razsodišče je ocenilo, da ugovor svetovalcev, ki sta se cutila prizadeta v svojih narodnostnih pravicah pa tudi v pravicah izvoljenih predstavnikov, ni neosnovan. Zato je sklenilo, da prekine izvršljivost prefektovega odloka.

Proti temu sklepu pa je ministrstvo za notranje zadeve vložilo priziv na Državni svet, češ da zakon o občinskem tajniku ne predvideva, da mora ta funkcionar poznati slovenski jezik. Tudi zaradi tega po oceni ministrstva ni bilo možno, da bi prefekt v razpis natečaja vnesel poznavanje slovenskega jezika kot enega od pogojev.

Problem je bil dodeljen IV. sekciji Državnega sveta, katere predsednik ni pokazal velike naklonjenosti do manjšine in je bil tudi ob včerajšnjemu izjavljanju odv. Bogdana Berdona, ki jih skupno z odv. Mocnikom zastopal teze slovenskih svetovalcev, precej nestrpen. Odv. Berdon se je v svojem izjavljanju skliceval na odlok izrednega vladnega komisarja Palamare, ki je dal zakonsko moč odlokom Zavez-

niske vojaške uprave glede dvojezičnega poslovanja v tržaskih okoliskih občinah, poudaril je, da so te odloke nato osvojili tudi v osimski pogodbi in opozoril na razsodbo Ustavnega sodišča o Slovenceh kot priznani manjšini. In končno ni prezrl niti praktične plati ter poudaril, kakšno škodo bi imela država, če občinski tajnik ne bi bil sposoben uresničevati pravice slovenskih svetovalcev in voditi dvojezičen zapisnik.

Izvajanje je sililo sodni zbor k premisleku, saj so dolgo razpravljali, preden so sprejeli sklep, očitno pa je med sodniki prevladala nenaklonjenost manjšini. Sedaj bo odlok »tržaskega prefekta postal izvršljiv in zato je možno, da bi bil imenovan za občinskega tajnika v Občini Devin-Nabrezina tudi funkcionar, ki ne obvlada slovenskega jezika. Vendar s tem zadeve se ni konec in manjšina ni porazena. Kajti TAR je prvič prekinil samo izvršljivost odloka in se ni spustil v vsebino ukrepa. To je pravni vzvod, ki omogoča novo sodno pot za uveljavitev pravic manjšine. In ni dvoma, da se je bosta slovenska svetovalca poslužila, ce bi se izkazalo, da zapisnik ni več dvojezičen. (vt)

PREVOZI / VLADA SPREJELA ZAKONSKI ODLOK

Avtoprevozniki
odpovedali stavko

870 milijard lir jih je za zaenkrat prepričalo

RIM - Stavke italijanskih avtoprevoznikov, ki bi se bila morala začeti danes in trajati vse do 6. decembra ali se dlje, za sedaj ne bo. Tako je včeraj popoldne sporočil koordinacijski organ glavnih stanovskih združenj prevoznikov blaga za naročnike UNATRAS potem, ko so njegovi predstavniki v noči na petek dosegli od ministra za prevoze Tesinija in podtajnika pri predsedstvu vlade Fabbrija zagotovilo o hitri rešitvi problemov italijanskega avtoprevozniskega sektorja. Napovedana stavka je bila zaenkrat vsekakor samo odložena v pričakovanju, da zakonski odlok, ki ga je včeraj sprejel ministrski svet,

postane operativen.

Vlada se je torej dejansko »ustrasila« groznje o paraliziranju prevoza blaga, ki bi povzročil neverjetno zmedo v oskrbovanju italijanskega polotoka, tako kratkovidno vezanega na prevoz po cestah. Brez obotavljanja je zato včeraj posegla globoko v žep in sektorju zagotovila globalno dotacijo v znesku 870 milijard lir. Z amandmaji k finančnemu zakonu 1993 bodo dopolnjeni skladi za preustroj avtoprevozniskega sektorja za skupni znesek 410 milijard lir, 370 milijard je predvidenih za znižanje cene gorilnega olja, k znesku pa je treba pristeti se 90 milijard integracije za tekoče

leto, ki se ni bila nakazana. Minister Tesini je ob tej zadnji postavki sicer izrecno opozoril, da tim. fiskalni bonus za gorilno olje ne bo imel dolgega življenja: s 1. januarjem 1993 bo namreč ukinjen, saj so iz Bruslja že prisli ugovori glede njegove legitimnosti. Da ne bi prilival olja na ogenj, pa je v isti sapi dodal, da bodo bonus nadomestile nove oblike oljasa, ki pa se niso definirane.

Rimska vlada je torej z dekretom v celoti osvojila osnutek sporazuma, ki so ga dosegli z avtoprevozniki na ministrstvu za prevoze. Ob številkah pa ne gre zanemariti tudi pomembne vsebinske vidike, kot je boj proti delu na črno, spostavljanje tarif ipd.

GORICA / POSVET TRGOVINSKIH ZBORNIC IZ DEŽEL S POSEBNIM STATUTOM

Zbornice v gradnji nove Evrope

GORICA - Na goriski Trgovinski zbornici je bil včeraj posvet o novi vlogi trgovinskih zbornic na krajevni, nacionalni in evropski ravni, ki ga je pod naslovom »Trgovinske zbornice in dežele s posebnim statutom v izgradnji nove Evrope« in v sodelovanju z deželno zvezo zbornic Unioncamere za Furlanijo-Julijsko krajino organizirala vsedržavna komisija trgovinskih zbornic iz dežel s posebnim statutom. Na posvetu, ki se ga je udeležil tudi predsednik deželne vlade FJK Vini-

cio Turello, je prišla do izaza težnja trgovinskih zbornic, da postanejo protagonistke pri izvajanju in praktičnem upravljanju politično-administrativnih projektov posameznih dežel, se zlasti na področju odnosov z ekonomskimi subjekti, v prvi vrsti podjetji, na teritoriju.

Se več: zbornice so pripravljene in sposobne opravljati javne upravne funkcije za podjetja, in to ne samo v primeru, ko se center političnega odločanja nahaja v glavnem mestu dežele, ampak tudi, kadar gre za

Rim ali Bruselj. Z drugimi besedami lahko to novo vlogo trgovinskih zbornic primerjamo s koncentričnimi krogi: prvi predstavlja decentralizacijo določenih funkcij dežel, drugi sodelovanje pri projektu splošnega institucionalnega preustroja in vzpostavljanje novega odnosa med javnim in zasebnim na vsedržavni ravni, tretji pa vključevanje zbornic v tim. nov regionalizem, ki je bil s porazumi iz Maastrichta izrecno predviden kot temeljna razčlenitev nove Evrope.

Ekipa TG3 včeraj popoldne na dvorišču tržaske Ržarne, od koder so oddajali večerna poročila (foto Krizmančič)

TELEVIZIJA / POROČILA V ŽIVO IZ RIŽARNE

TG3 izbral Trst za oddajo
o rasizmu in nacionalizmu

Nocoj bo baklada v priredbi mladih tržaskih Judov

TRST - Tretja televizija mreža RAI je sinoči oddajala svoja osrednja večerna poročila v živo iz tržaske Ržarne. Nocoj bo to ponovila. Uredništvo TG3 se je za to odločilo, da bi na poseben način opozorilo na nevarnost rasizma in antisemitizma, ki ponovno dvigata glavo po Evropi.

»Na našem uredništvu smo že nekaj časa ugotavljali, da je premalo zgolj poročati o nacionalističnih in rasističnih izredih, ki se v zadnjih casih tako zaskrbnjuje množijo,« nam je povedal Roberto Morriore, eden izmed novinarjev TG3. »Spomnili smo se, da smo se ob umoru sodnika Falconeja za več dni simbolično preselili v Palermo, in pomislili, da bi zdaj lahko storili nekaj podobnega. Takoj smo pomislili na Trst, in sicer iz dveh razlogov. Najprej zato, ker je v tržaski Ržarni bilo edino nacistično uničevalno taborišče na italijanskih tleh. Drugič pa tudi zato, ker se vprašanje nacionalizma in rasizma v Trstu dramatično postavlja, bodisi zaradi notranjih trenj s slovensko manjšino, bodisi zaradi neposredne bližine balkanskega prizorišča, na katerem divja okrutna vojna,« je se pristavil Morriore.

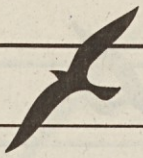
Praktična izpeljava te ideje je bila dokaj zahtevna, saj po čisto tehnični plati. Naj povemo le, da so v ta namen pripeljali v Trst štiri posebno opremljene avtobuse in kamper ter da je bila več dni na delu tehnična ekipa. Casnikarji so stiri, in sicer poleg že omenje-

nega Morrioreja so se vodja poročil Maurizio Mannone ter Loredana Quattrini in Giovanna Botteri. Slednja je po rodu Tržacanka, prav tako je Tržacan režiser Piero Panizon.

Sinočnja poročila iz tržaske Ržarne so trajala kakih 20 minut. Mannoni je uvodoma obrazložil, zakaj oddajajo s takšnega prizorišča, nakar so bili na sporedu predstavitev tržaske Ržarne, intervjuji z nekaterimi preživeli deportiranci in predstavnik tržaskega življenja ter povezave z Berlinom, Moskvo, Turinom, Parizom in Bonnom, na katerih so prikazali, kako se nacionalizem in rasizem danes pojavljata in sirta. Piznati je treba, da je oddaja bila dobro zamišljena in izvedena in da je izbrano tematično učinkovito prikazala.

Kot rečeno, bodo TG3 tudi nocoj oddajali iz Trsta. Med drugim je predvidena baklada, ki jo prireja združenje mladih Judov iz Trsta v sodelovanju z Mladinsko levico. Baklada se bo pričela ob 18.30. Prisotni bodo tudi študentje nekaterih tržaskih srednjih sol, med temi tudi slovenskih.

»Trsta doslej nisem poznal,« nam je včeraj povedal Morriore. »A takoj sem ugotovil, da je to ozračje posebno naelektreno. Priznati tudi moram, da nismo ravno povsod naleteli na navdušen sprejem. Poudariti pa moram tudi, da so nam zelo prisli na roke kolegi s tržaskega sedezu RAI. Brez njihove pomoči bi težko uspeli,« je zaključil.

TRST / PREDSTAVITEV MINISTROVE KNJIGE SKRIVNOST DRŽAVE

Rupel: »Velja le, kar sva se domenila s Colombom«

Slovenski zunanji minister o kulturi, gospodarstvu in manjšini

MARJAN KEMPERLE

TRST - Knjiga, pisana z veliko komunikacijsko spretnostjo, ki se jo slastno prebere. Tako je Jože Pirjevec v kratkem ocenil Skrivnost države Dimitrija Rupla na četrtkovni predstavitvi v Gregorčičevi dvorani. Prisotnost slovenskega zunanjega ministra je privabila v dvorano na desetine ljudi, kar kaže, da je Rupel v očetovem rodnem mestu taces ne le »umetno« zasovražen, pač pa zelo priljubljen in vsega zanimanja vreden.

Zanimanje je bilo veliko, a ne zato, da bi minister morebiti razkril Trzacamom se katero od »skrivnosti« mlade slovenske države; bolj zato, da bi iz njegovih živih besed izvedeli za vzdušje, ki je prevevalo slovenski politični vrh v desetih dneh, ki so spremenili slovenski svet; za ključna vprašanja, ki so se pojavila tik po osamosvojitvi; za odnos do kulture, do gospodarstva in nenazadnje - tudi do aktualnega tržaškega nacionalističnega vrtinca, v katerem sta se - ne po lastni »zaslugi«, se manj pa po svoji krivdi - znašla prav slovenski zunanji minister in slovenska manjšina v Italiji.

Eno skrivnost je Dimitrij Rupel na

četrtkovem večeru vendarle »razkril«: objasnili je, kdaj in kako je delo napisal. Bilo je to konec letosnjega julija, v obdobju političnega zatisja, ko se je lahko dva tedna posvetil svojim zapiskom, gradivu, dokumentom iz dni slovenske pomladi. Do konca septembra je bilo delo nared. V pripravo knjige so ga »prepričali« zanimivost zgodbe, strah pred »izgubo zgodbe« in izjemnost dogodka, ki ga delo obravnava.

»Zame je bil to najimennitnejši čas, najbolj intenziven, bil sem soustvarjalec necesa velikega, edinstvenega,« se je spominjal lanskijuljskih dni. »V tistih trenutkih je bila slovenska politika, kljub razlikam, enotna: delovala je kot urni mehanizem, ker smo se vsi zavedali pomembnosti dogodka. Takrat je bil vsak Slovenec za Slovenijo, vsak je prispeval svoje, zato ni modro deliti o tem etikete,« je bila ministrova ocena.

Evropa ni bila pripravljena na izziv takratnega casa, ker ni razumela, da se je z Berlinskim zidom zrusila politika blokovskega antagonizma. Nenadoma ji je zmanjkalo nasprotnika,

Slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel (foto Magajna)

zato je bilo tudi v evropskih dvorih in kabinetih toliko zmesnjav, toliko cakanja in obotavljanja. Slovenski zunanji minister je odgovoril na kopico vprašanj prisotnih. Govoril je o kulturi, o kulturni stranki Društva slovenskih pisateljev in PEN kluba, ki je sprva porazila politično stranko ter se zatem tudi sama razvila v druge politične stranke in postala politika. Kultura je dala politiki ogromno energij, po tem »boju« pa je ostala in je taces opustošena.

Govoril je o zunanjih

politiki, za katero je sedaj bistvena gospodarska promocija. Slovensko gospodarstvo je izgubilo 24 odstotkov lastnega trga; to je treba nadomestiti. A ne na škodo prvenstvenih nacionalnih interesov, kakršen je na primer interes varovanja manjšinskih pravic. Manjšina je bila vedno soustvarjalec slovenske zunanje politike, pred vsakim uradnim sestankom so slovenski predstavniki slišali mnenje manjšine.

Minister Rupel je spregovoril tudi o zadnjih protiosimskih in protisloven-

ski gonji. »Za napad v Messaggeru Venetu sem zelo malo kriv. Nisem podpisal nobenega dokumenta ali predloga. V tistem primeru gre za tekst, o katerem smo sele razpravljali v vladi in tudi s slovensko manjšino v Italiji in italijansko v Sloveniji. To je le delovno gradivo. Protiosimsko gonjo gre razumeti kot umetno ustvarjanje napetosti, iskanja nasprotnika, pritiska javnosti, ki naj bi ga nato lahko uradne oblasti izkoristile, da bi pri sporazumevanju okrog Osima iztržile največ. A ministru Colombu sem na zadnjem sestanku povedal, da imamo tudi pri nas nestrpno javnost, tako, ki bi želela, da bi spet zasedli Trst. »Per carità!«, je odgovoril Colombu na ta namig. Osimski sporazum predstavlja dragulj ne le za nas in Italijo, pač pa za vso Evropo, je prvi sin Helsinske konference. Med izmenjavo not julija letos smo se z italijansko stranjo domenili, da so meje nedotakljive. Ostala vprašanja bodo preverili strokovnjaki, po tri z vsake strani, ki se bodo nato po naših volitvah sestali januarja. S Colombom sva si segla takrat v roke, in to zame velja, vse drugo je le folklor, čeprav včasih boleca.«

TRST / SREČANJE S SINDIKALISTI

Tržaški sedež RAI bi bilo potrebno znatno okrepiti

Moral bi uvesti četrto TV mrežo za oddaje v jezikih manjšin

TRST - Dezelni odbor za radiotelevizijske službe se je v teh dneh sestel s sindikalnim predstavništvom deželnega sedea državne radiotelevizije RAI v Furlaniji-Juljski krajini. Govor je bil o perspektivah in problemih, ki se deželnemu sedeu odpirajo po zadnjih sklepih upravnega sveta RAI ter po dogovoru, ki sta ga sklenila vodstvo RAI in sindikat casnikarjev.

Sindikalni predstavniki Metelli (CISL), Angiolini (CGIL) in Calzolari (UIL) so na srečanju predvsem poudarili, da je upravni svet RAI v svojih sklepih po vsem sodeč hote nejasen glede sredstev, ki naj bi bila v bodoče namenjena dezelnim sedezem in se posebej tržaskemu, kar bi lahko tudi prikrivalo kako negativno presenečenje. Sindikat meni, da bi morali tržaški sedež zaradi posebne vloge, ki jo ima, vsestransko okrepiti, in to ne samo na casnikarskem področju.

Kot je povedal predsednik Brussa, se dezelni odbor za radiotelevizijske službe. Predsednik odbora Brussa je ob koncu srečanja povedal, da bo dokument posredoval dezelnemu svetu FJK, da bi zavzel stališče do teh pomembnih vprašanj.

ne morali okrepiti tako s casnikarskega kot s programskega vidika. Upoštevati namreč velja, da ta sedež igra vlogo mostu na radijskem in televizijskem področju v srednjeevropskem prostoru, in se prej, da deluje v kulturno raznoliki stvarnosti.

Odbor za radiotelevizijske službe v tem okviru predlaga, da bi v Furlaniji-Juljski krajini odprli četrto televizijsko mrežo RAI, ki bi oddajala v italijanscini, slovenscini ter furlanscini oz. ladinscini, podobno kot se velja v avtonomnih pokrajinah Bocen in Trento, kjer je obstaja četrto omrežje RAI z oddajami v italijanscini, nemščini in ladinscini. Odbor v svojem dokumentu naposled predlaga, naj bi Trst postal stalni sedež mednarodne nagrade Italia, ki jo podeljuje RAI najboljšim radijskim in televizijskim oddajam.

Sindikalni predstavniki so pozitivno ocenili stališča, ki jih je zavzel dezelni odbor za radiotelevizijske službe. Predsednik odbora Brussa je ob koncu srečanja povedal, da bo dokument posredoval dezelnemu svetu FJK, da bi zavzel stališče do teh pomembnih vprašanj.

NOVICE

FJK mora ohraniti posebno avtonomijo

TRST - »Furlanija - Juljska krajina mora izdelati nove in aktualne okvire svoje avtonomije v sklopu nove ustavne ureditve italijanske države,« je izjavil tržaški deželni svetovalec KD Dario Rinaldi, ki je govoril kot predsednik svetovalske komisije za institucionalne in statutarne probleme. Ta komisija je že zacela preučevati predloge in usmeritve, ki so pršli do izraza v dvodolni komisiji za ustavne reforme v Rimu. Kot je znano, je tu prevladalo načelo, naj bi obrnili sedanjo logiko, po kateri so imele dezele le tiste pristojnosti, ki jih navaja zakon, ostalo pa je pripadalo državi. Po novem pa naj bi določili kompetence države, vse drugo naj bi bilo v pristojnosti dezel. V tej zvezi pa se je v dvodolni komisiji pojavila tudi težnja, da bi dejansko izničili sedanjo razliko med dezelami z navadnim in s posebnim statutom, pa čeprav s poudarkom, da bi dosedanjim pet dezel s posebnim statutom ohranilo »diferencirano avtonomijo«. Ta stališča se v nasi deželi ocenjujejo zaskrbljeno, čes da bi to lahko privedlo do dejanskega krčenja dezelnih pristojnosti, in to prav v trenutku, ko se regionalistična misel v Italiji uveljavlja. Prav zato je Rinaldi poudaril, da morajo tako Furlanija - Juljska krajina kot druge dezele s posebnim statutom vložiti svoj trud v ugotavljanje in poglabljanje zgodovinskih in drugih razlogov lastne avtonomije ter dajati novo vsebino posebnosti, ki jo petim dezelam priznava ustava. Skratka, posebno avtonomijo je treba ne samo ohraniti, ampak potencilati na osnovi izvirnih in se veljavnih utemeljitev ter novih potreb in nalog, kar za nase deželo pomeni predvsem mednarodno vlogo zaradi posebne zemljepisne lege.

Srečanje SSK - Zeleni Slovenije

TRST - V okviru dvostranskih srečanj, ki jih je v času pred volitvami v Sloveniji predlagala Slovenska skupnost vsem slovenskim strankam, ki so zastopane v parlamentu v Ljubljani, je bilo včeraj v Trstu srečanje med predstavniki vodstev Slovenske skupnosti in Zelenih Slovenije. Delegacijo SSK so sestavljali dezelni tjanik Ivo Jevnikar, dezelni podpredsednik Rafko Dolhar in predsednik tržaškega pokrajinskega sveta SSK Zorko Harej. Zeleni Slovenije sta predstavljala podpredsednik Peter Jamnikar in član sveta dr. Leo Sesar, oba poslance v slovenskem parlamentu.

SSK je predstavnik Zelenih seznanila s trenutno najbolj živo problematiko slovenske manjšine, tako glede veljavnosti Osimskih sporazumov in priprav na dvostranski sporazum o manjšinah v Sloveniji in Italiji, kot glede problematike proste industrijske cone na Krasu in kraškega parka. SSK je glede parka poudarila, da zagovarja načela aktivne zaščite narave, soodločanja domačega prebivalstva in priznavanja odškodnin, ce pride do omejevanja lastninskih in pravic domačinov.

Dr. Sesar je pozdravil željo po tesnem sodelovanju med strankama glede vprašanj skupnega interesa. Glede samega parka se je zavzel za usklajevanje stališč s slovensko manjšino. Veliko zaskrbljenost pa je izrazil zaradi onesnaževanja, ki ga dalec naokoli povzroča termoelektrarna v Trzicu. Ce naj se učinkovito zaščit narava, je dodal, bi bilo treba najprej odstraniti vzroke onesnaževanja.

Odobrili proračun Ustanove ta tržaško industrijsko cono

TRST - Upravni odbor Ustanove za tržasko industrijsko cono EZIT je včeraj odobril proračun za leto 1993. Proračun predvideva poslovni presežek za leto 1992 v višini preko 5 milijard lir, kar je toliko bolj pozitivno glede na dejstvo, da so v poslovnem letu 1991 zabeležili primanjkljaj 3, 5 milijard. Kot je povedal podpredsednik Minniti, je presežek sad dobrega upravljanja in bi lahko bil se večji, ko bi ustanova v teku leta lahko prodala nekatere svoje nepremičnine.

Italijanska politika po TV Koper

KOPER - TV Koper-Capodistria bo drevi ob 20.19 posvetila posebno oddajo italijanski politiki oziroma odnosom med obcani in politiko, pri čemer bo govor tudi o pojavu Lige in o aferi s podkupovanjem. Oddaje se bodo udeležili italijanski politiki in novinarji, predvideni pa so tudi telefonski posegi gledalcev v živo.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796609 - fax 040-773715
Fotostavke: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24, maj 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, N.A. Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maj 1, tel. 0481-535725 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (sirtina 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo - mesecna 23.000 LIT letna 276.000 LIT
za Slovenijo: mesecna 1.200 SIT
Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6.-12-1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

SODELOVANJE / SREČANJE ZELENIH

Načrtujejo le ceste, kje so pa železnice?

Odklanjanje kampanje proti Osimu

TRST - Na sedeu dezelnega sveta sta se včeraj dopoldne srečali delegaciji Zelene liste Furlanije-Juljske krajine in Zelenih Slovenije, ki že precej časa vzdržujejo zelo dobre prijateljske in politične odnose. Sestanek so izkoristili tudi za izmenjavo mnenj in izkusenj pred bližnjimi volitvami v Sloveniji. V delegaciji slovenskih zelenih sta bila podpredsednik Peter Jamnikar in Leo Sesar, gostili pa so ju dezelni koordinator Zelene liste Elia Mioni ter dezelni svetovalci Andrea Wehrenfennig, Giorgio Cavallo in Federico Rossi.

Na srečanju so govorili o številnih aktualnih vprašanj, ki zanimajo nase deželo in Slovenijo. V prvi vrsti so vzeli v pretes vprašanje prometnih povezav, pri čemer so ugotovili, da obe državi posvečata pozornost izključno cestam in avtocestam, medtem ko sta na zelez-

nice popolnoma »pozabili«. V tem sklopu bodo v kratkem ustanovili delovno skupino, ki bo preverila tudi domnevne nepravilnosti pri gradnji avtoceste Trst-Razdrto, medtem ko ostaja se vedno zelo sporna avtocestna trasa skozi Vipavsko dolino.

Govorili so tudi o vprašanju beguncev iz nekdanje Jugoslavije (v Sloveniji jih je trenutno že 75 tisoč), o jedrski elektrarni Krško in o načrtu za ustanovitev mednarodnih naravnih parkov. Gre predvsem za dva projekta: za Trbiški park in za načrtovani Kraški park. O drugem se veliko piše, govori in polemizira, konkretnih dejanj pa je bilo doslej zelo malo ali nič. Obe delegaciji sta se obvezali, da bosta znova pritisnili na obe vladi, da se ta projekt enkrat za vselej uresniči.

Na srečanju so (čeprav obrobno) govorili tudi o bližnji reviziji Osimskih sporazumov. Sesar je

rekel, da je geslo zelenih Slovenije »nas ne skrbi preteklost, skrbi pa nas bodočnost«, kar pomeni, da hoče to gibanje, tudi glede odnosov med Italijo in Slovenijo, gledati naprej in ne nazaj. Osimske zdrave so imele v Sloveniji zelo malo odmeva, čeprav skušajo nekatere nacionalistične sile v zadnjem času med volilno kampanjo umetno podpihovati to vprašanje.

Zeleni, tako v Ljubljani kot v Trstu, odklanjajo retorica in prazna gesla o spremembi mej in podobno, a se nasprotno zavzemajo za aktivno integracijo obmejnih prostorov. To mora veljati npr. tudi za tržasko in koprsko priistanisce, za skupni boj proti onesnaževanju okolja in, kot rečeno, za ustanovitev mednarodnih naravnih parkov. Ta stališča so italijanski zeleni zagovarjali tudi med nedavno parlamentarno razpravo o reviziji Osimskih sporazumov.

TRST / OBCNI ZBOR SDZPI

Poklicni zavod: leto v znamenju podjetne naložbe za prihodnost

Prenovljena stavba bo nared že naslednje poletje - Vrsta izzivov za nadaljnjo rast Zavoda v novih družbenih pogojih

TRST - Leto 1992 poteka v znamenju pomembne naložbe za prihodnost Slovenskega dezelnega zavoda za poklicno izobraževanje. V tem uvodnem stavku predsedniškega poročila Branka Jazbeca je domala vsa poanta letošnjega delovanja našega poklicnega zavoda, katerega obracun je vodstvo podalo članom in gostom na četrtkovem delovnem obcnem zboru v Gregorčičevi dvorani.

Naložba, ki jo omenja predsednik Jazbec, je seveda prenova stavbe v centru Srečko Kosovel, ki je sedaj že v izvedbeni fazi. Tu bo dobil Zavod svoje nove preurejene prostore, takšne, da bodo zadoščali smotnemu nadaljevanju sedanjega dela, pa tudi nemajhnim izzivom, zametki katerih se že sedaj kažejo in se bodo po ostrih analizah ravnateljice Tamare Blažina zastavili z vso močjo v srednjeročni dobi.

Najprej o »novi stav-

bi«. Predsednik Jazbec, ki je na vodilnem mestu upravnega odbora pred časom nasledil Lucijana Volka (le-ta je odstopil iz zdravstvenih razlogov), je obnovil pot projekta za prenovu sedea. Potem, ko si je Zavod zagotovil finančno kritje del iz javnih prispevkov, so se dela začela 16. junija letos. Izjava jih gradbena zadruga Gradis, katere člani so podjetja in obrtniki zidarske in sorodnih strok iz vrst ustanovne članice Zavoda SDGZ. Konec del je predviden v roku enega leta; to je v začetku junija 1993.V

Posnetek s četrtkovnega občnega zbora SDZPI (foto Magajna)

prihodnjem solskem letu se bo torej zavod dokončno preselil iz sedanjega začasnega sedea v Ul. Revoltella v center Srečko Kosovel.

Ravnateljica Tamara Blažina je ob podrobnem izseku dela v preteklem solskem letu nacela tudi izredno zanimivo razmišljanje o novih poteh, ki se odpirajo Zavodu. Po eni strani je vprašanje brezposelnosti vse večje, po drugi pa se odpirajo nekatere nove možnosti razvoja, ki slonijo na sodelovanju s Slovenijo in drugimi vzhodnimi državami. Zavod mora biti na to pozoren: s svojimi pobudami mora zapolniti pomanjkljivosti solske strukture ter poskrbeti za tako pripravo kadrov, da se bodo lahko, v sicer vse večji konkurenci, uveljavili.

V prihodnjih letih se bo z prihodno višje srednje sole in s predvidenim podaljšanjem obveznega solanja do 16. leta starosti spremenila tudi vloga poklicnega izobraževanja.

Poklicne tečaje za mlade bo treba zato nadomestiti z raznimi pobudami za odrasle, za zaposlene, za absolvente višjih srednjih sol, pa tudi za diplomirance.

No, Zavod je že zakoral na to novo pot: tečaj master za upravljanje podjetij nudi absolutno višjih srednjih sol konkretne možnosti, da se (po petih letih zgolj teoretičnega pristopa) končno lahko seznanijo s stvarnostjo dela in delovnih procesov.

Predsednik Jazbec se je pri iskanju možnosti za nov vzpon SDZPI dotaknil se nekaterih točk. Prva izhaja iz doslej menda najbolj bolečega aspekta delovanja (ali bolje rečeno ne-delovanja) Zavoda: razširiti dejavnosti na videmsko pokrajino, kjer Zavod ni še prisoten zaradi odklonilnega stališča Dezele. Predsednik pa je tudi omenil tiste pobude, ki težijo po zbližanju sosednjih gospodarstev in to ali v direktni rezi

zavoda ali pa z vključitvijo v projekte, ki jih snujejo sorodni zavodi bodisi v Sloveniji, bodisi v Italiji.

Ob takih spoznanjih je bil četrtkovni delovni obcn zbor SDZPI pomemben korak na poti uveljavljanja Zavoda v novih, spremenjenih razmerah. Ze ta možnost trezne in smeje presoje ter predvidevanja za prihodnost predstavljajo za Zavod izredno pozitivno podlago za nadaljnji razvoj. Dejstvo, da Zavod v teh napreznjih ni sam, pač pa lahko računa na sodelovanje in konkretno pomoč članic (kar je bilo razvidno tudi z udeležbo na obcnem zboru), gre tolmaciti kot se nadaljnjo spodbudo za nov, poklicno ustvarjalen in učinkovit pogon.

Občni zbor je odobril obracun in proračun Zavoda, obenem je sprejel odstop člana upravnega odbora Silvija Tavcarja ter na njegovo mesto izvolil Klavdija Brainja. (M.K.)

NOVICE

Tržaški kadihci bodo morali »trpeti« še vsaj nekaj dni

Kljub včerajšnjemu pozivu, ki ga je rimska vlada naslovila na sindikalne organizacije zaposlenih v državnih monopolih, da bi le-ti odmrznili distribucijo tobaka, se vsaj tržaskim kadihcem ne obeta hitra rešitev problema. Po trafikah in barih so zaloge sedaj že povsem posle, police so prazne, ali pa založene izključno s kako redko in dražjo vrsto cigaret, ki gre v normalnih razmerah zelo slabo v promet. Prodajalci tobakov izdelkov vsekakor ne vedo, kdaj bodo lahko svoje police napolnili, tako da se slabi volji kadihcev pridružuje tudi njihova, normalizacije položaja vsekakor ne pričakujejo pred prihodnjo sredo.

Filozofska fakulteta nasprotuje načrtu za obnovo Starega mesta

Kaj bo s starim tržaskim mestnim jedrom? To vprašanje so si mnogi zastavljali dolga leta, ko je bilo Staro mesto prepusteno neusmiljenemu propadanju, zastavljajo pa si ga tudi danes, ko so pripravili načrt za njegovo obnovo. Če je dosedanja brezbriznost upraviteljev opravila svoje, obstaja utemeljena zaskrbljenost, da bo sanacijski načrt le še prispeval k nadaljnjemu uničevanju zgodovinskega jedra. Na to nevarnost opozarja upravni svet filozofske fakultete tržaske univerze, ki odločno nasprotuje omejenemu načrtu, češ da je v popolnem nasprotju s kriteriji ohranjanja in vrednotenja arheoloških in arhitektonskih značilnosti najstarejšega mestnega predela. Zlasti je nedopustna namera, da bi zgradili veliko podzemsko parkirišče za ustreznimi galerijami, kar bi hudo kompromitiralo arheološko bogastvo. Filozofska fakulteta se zato obrača na pristojne oblasti in na ministrstvo za spomeniško varstvo z zahtevo, da primerno vinkulira prizadeto območje.

Zdravniška simpozija na Pomorski postaji

Trenutno je v kongresnem centru Pomorske postaje v teku sedmi mednarodni znanstveno-zdravniški simpozij »Apice '92«, prihodnji teden pa se bodo v istem centru zbrali specialisti v pneumologiji. Na tokratnem srečanju »Apice« preučujejo predvsem vprašanja, ki se nanašajo na anestezijo, premaganje bolečine, intenzivne terapije in na hitro pomoč. Gre za probleme, ki zadevajo izredno pereče vprašanja zdravniške etike predvsem z ozirom na nove terapije, s pomočjo katerih lahko tudi izredno hudi bolniki ostajajo zelo dolgo pri življenju. Ob etičnih vprašanjih pa na simpoziju posvečajo veliko pozornost finančnim problemom: intenzivna nega je namreč vsepovsod izredno draga. Tako so npr. izračunali, da je zdravljenje v teh posebnih enotah od 8 do 10-krat dražje kot v normalnih oddelkih. Izdatki za 6dnevno intenzivno zdravljenje bi med drugim lahko pokrili stroške za letno cepljenje vseh otrok majhne nerazvite države. Če ob tem vemo - so dejali na simpoziju - da posebno nego potrebujejo pacienti, ki so jih prej napacno zdravili ali pa so bili žrtve neuspešnih kirurških posegov, potem je vsem jasno, da je treba celotno zadevo zelo dobro preučiti.

Na dvodnevnem mednarodnem srečanju »Pneumologija '92«, ki bo trajal dva dni, pa bodo letos govorili predvsem o patologiji pljuč. Simpozij, ki se ga bodo udeležili italijanski in tuji specialisti, prireja Združenje Santorio.

Slovenska skupnost o protislovenski gonji

V četrtek se je pod vodstvom tajnika Martina Breclja sestel pokrajinski izvršni odbor Slovenske skupnosti za Trzasko. Precejšen del se je bil posvečen polemikam, ki so sledile članku, katerega je prav 26.11. na prvi strani objavil videmski dnevnik »Il Messaggero Veneto«. SSk je mnenja, da je to repriza protislovenske gonje. Nacionalistični krogi hočejo izkoristiti vsako sredstvo za nadaljevanje polemike proti Osimskim sporazumom. Govori se o nesprejemljivih zahtevah slovenske vlade (tarca je tokrat zunanji minister Rupel), pozablja pa se, da so stvari, ki jih marsikdo ocenjuje kot nezaslišane, že sprejete in jih tudi druge manjšine že imajo. Poleg tega se te pravice že nahajajo v osnutku konvencije o temeljnih pravicah etničnih skupin v Evropi, ki ga je pripravila Federalistična unija evropskih narodnih skupin (FUENS). Tu ne gre torej za spopad med manjšino in večino, niti za kompromise ali kaj drugega, temveč gre za upoštevanje norm in kriterijev, ki so že mednarodno sprejeti.

Posvet o povezavah med Italijo in Kitajsko

Institut Istiee, ki se posveča preučevanju prevzav in prevozov v vidu ekonomske integracije Evrope, prireja večdnevni posvet o možnih povezavah med Italijo in Kitajsko.

Na srečanju, ki se pričinja danes v hotelu Savoia Excelsior, bo kitajsko delegacijo vodila namestnica ministra za komunikacije Zheng Guangdi. Namen srečanja je, da ob preučitvi raznoterih možnosti, tudi izoblikuje vrsto konkretnih predlogov. Studijski del simpozija se bo pričel v ponedeljek, 30. t.m. : najprej bodo govorili predstavniki tržaske univerze in Dezele, po gostih s Kitajske pa vrsta mednarodnih strokovnjakov.

V Trstu izginila mlada Rečanka

Pred nekaj dnevi se je z avtobusom pripeljala v Trst 14-letna Kristina Sarič z Reke, vendar se v rodno mesto se ni vrnila. Njeno izginotje so včeraj prijavili policiji njeni zaskrbljeni stari. Oče Dušan je policiji navedel, da hči ni nikoli prej izostala od doma toliko časa.

TRST / PROTEST GLEDALIŠKIH DELAVCEV PRED ŽUPANSTVOM

»Izvenabonmajska« predstava Verdija*V nevarnosti 300 delovnih mest v našem mestu*

Usluzbenci gledališca Verdi so za prizorišče svoje sinočnje »izvenabonmajske« predstave izbrali Trg Unità oziroma vhod v občinsko palačo, kjer je zasedal občinski svet. Delavci protestirajo proti močnemu krčenju vsedržavnega sklada za gledališke ustanove, za katerega se je pred kratkim odločila Amatova vlada. Klestenje v višini 60 milijard lir bi močno prizadelo poleg Verdija, tudi Teatro Stabile in

SANDOR TENCE

Slovensko stalno gledališče. Protesta pa so se udeležili le uslužbenci Verdija.

Na zatozni klopi je bil predvsem zupan Staffieri, ki mu očitajo, da ni naredil nič v korist krajevnih gledališč in da sploh ni hotel sprejeti sindikalne delegacije, kar je storil sele včeraj zvečer. Zelo kritični so bili tudi do ostalih tržaskih politikov. Edini,

ki je po njihovem mnenju pokazal pozornost za reševanje teh vprašanj, je bil le poslanec DSL Bordon.

Sinočno manifestacijo so priredile stanovske sindikalne organizacije gledaliških delavcev iz sklopa CGIL, CISL, UIL, njeni organizatorji pa so bili prijavljeni sodnim oblastem, češ da niso s to pobudo pravčasno seznanili kvesture.

Sindikati pravijo, da bi huda omejitev državnih sredstev za gledališča samo v Trstu postavila v nevarnost več kot 300 delovnih mest. Vlado obtožujejo, da je nediskriminirano prizadela vsa gledališča, ne da bi pri tem upoštevala njihove bilance in predvsem njihovo upravljanje. Gledališče Verdi bo tako »plačalo« tudi za rimsko operno gledališče, ki je samo v preteklem letu imelo več kot 50 milijard lir izgub. Z zadevo se je doslej ukvarjala poslanska zbornica, v kratkem pa bo o njej razpravljala se senat.

Občinski svet je sejo skoraj v celoti posvetil upravnim zadevam. Uprava bo proračun za naslednje leto predložila skupščini sele v ponedeljek, to se pravi zadnji dan, ki ga doloca zakonski rok. Bilanco bodo torej, če ne bo prišlo do nepričakovanih zapletov, odobrili sele sredi decembra. Za odobritev, kot kaže, ne bo večjih problemov, čeprav so odnosi znotraj koalicije vse prej kot rožnati.

O finančnih proračunih so sinoci razpravljali tudi v dolinskem in v miljskem občinskem svetu, medtem ko bodo bilanco v devinsko nabrežinski občini odobrili na ponedeljkovi seji.

PRIZADETI / DEVIN-NABREŽINA

Odgovor odbornice zaskrbljenim staršem*Socialni delavci ne bodo prikrajšani*

»V devinsko-nabrežinski občini obstaja že leta socialna služba, v katere sklopu deluje vzgojno-zaposlitveni center CEO (Centro Educativo Occupazionale). Tu delajo operaterji, ki imajo opraviti s prizadetimi otroki, in spremljevalci, ki sledijo otrokom v solah in vrtcih. Ti operaterji opravljajo svoje delo pod občinsko upravo brez vsakih socialnih pravic. Pred letom dni je bil odobren v občinskem svetu sklep, s katerim se je občinska uprava obvezala, da bo za novo solsko leto razpisala javni natečaj za devet delovnih mest (in to postopoma). Vse to pa je ostalo le na papirju in občinska uprava je izbrala povsem drugačno pot: socialno

sluzbo, operaterje in spremljevalce je dala v zakup zadrugi za šest mesecev (1.1.-30.6.1993). To je bilo odobreno v občinskem svetu dne 11. novembra, vendar brez vsakega posvetovanja s stari. Tem je občinska uprava zagotovila, da bo zadruga prevzela njihove operaterje, a kdo nam lahko to zagotovi?«, se vprašuje predstavnik avtonomnega sindikata CISAL Fabio Goruppi v pismu, ki ga je naslovil nasemu uredništvu v imenu staršev.

O zadevi smo se pozanimali neposredno pri devinsko-nabrežinski občinski odbornici za zdravstvo in socialno oskrbo Sonii Greblo. Najprej nam je pojasnila, da je potrebno razlikova-

ti med psihično prizadetimi malčki, za katere skrbijo v centru CEO, in fizično prizadetimi, ki lahko obiskujejo vrtec in solo, kamor jih pospremlja nalašč za to zadolženo osebo. Odbornica je povedala, da je problem obravnavala še v četrtek dopoldne s samimi stari prizadetih otrok, kakor tudi s sindikalnimi predstavniki. Zajamčila jim je, da bo občinska uprava v skladu s svojimi proračunskimi zmogljivostmi vsekakor nastopila v zaščito socialnih delavcev tako s skrbstvenega kakor z ekonomskega vidika, da pač ne bi bili kakor koli prikrajšani. V okviru zadruge bodo uživali ekonomske pravice po sindikalni pogodbi.

Lista hoče biti prva

Za nekatere politike in politične stranke je vsaka priložnost dobra za politično kampanjo. Potem ko je trzasko sodstvo poslalo nekaterim udeležencem nedavne nedovoljene manifestacije proti Osimu (npr. zupanu Staffieriju, poslancu Camberju) sodno obvestilo, je Lista za Trst, ki se čuti močno prizadeto, vso zadevo obrnila na glavo in jo skuša sedaj spretno politično izkoristiti.

Po tiskovni konferenci, na kateri so razkrili javnosti poseg sodnika, ki se je ravnal v duhu normalnih zakonskih dolocil, so listarji sedaj pozvali vse udeležence shoda, naj se sami prijavijo policiji.

Listarji očitno računajo, da jim bo tudi to prineslo po ceni konsenz in glasove, saj nekateri že govorijo o preganjenju in podobno. Zanimivo je, kot smo že poročali, da se je njihovemu pozivu med prvimi odzval predsednik Združenja begunskih organizacij odv. Sardos Albertini.

MESTO / PROMETNA ZAPORA

Prvi učinki zadovoljivi*Danes, jutri in pojutrišnjem bomo lahko vozili povsod*

DRAGO GASPERLIN

Tridnevna zapora mestnega jedra, ki ji bo sledila danes, jutri in pojutrišnjem povrnitev v »normalne« prometne razmere, je ocenljiva iz raznih vidikov. Prvic: ublazila je onesnaženost zraka med nabrežjem in Rossettijevo ulico, kar dokazuje utemeljenost ponovitve omejitvenega ukrepa, za katero se bo odločila občinska uprava morda že v torek, če se bo stanje ob odsotnosti burje vnovic poslabšalo. Drugic: v lepem delu prebivalstva je utrdila zavest, da je skrajni čas za drastičen nastop, da mora sleherni občan nekaj žrtvovati, pomesti s sebičnostjo in se vprašati - kaj pa naši potomci? Tretjic: po priznanju samih oblasti je dodajanje ukrepanje pomankljivo in ga gre bolje prilagoditi stvarnosti, a tudi ljudje se morajo odreci nekaterim ustaljenim navadam in zaceti razmišljati drugače. Kako?

Včeraj ni slo tako gladko kot v prejšnjih dveh dneh; deloma sprico navala madžarskih avtobusov, ki so zacepili ozka grla, delno pa zaradi neumne objestnosti, ki prevzame mnoge domače voznike ob koncu tedna. Toda avto-

busi so bili med sedmo in deveto zjutraj ter sesto in pol deveto uro zvečer tako nabiti, da so bili zeparji naravnost vznemirjeni.

Pomembna plat problema so torej javna prevozna sredstva: je teh premalo, ker je premalo potnikov ali narobe? Res je eno in drugo, predvsem pa to, da je v cloveku že po sili razmer izginil vsak smisel za cesto, ulico in trg kot javno, vsesplošno dobro, kot sredstvo, ki pospešuje pozivljanje družabnosti in poglablja uživanje mestnih sredin, kakršne se ti pokažejo v pravi luci samo zelo, zelo zgodaj, se pred zoro, ko nikjer ni žive duše. Osnutek »mednarodne konvencije o mestnih pravicah«, ki ga je odobrila nedavno tega Konferenca krajevnih oblasti v sklopu Evropskega sveta in s katerim nas seznanja dezelní svetovalec Demokratske stranke levica Ugo Poli, vsebuje med načeli za »reformiranje« (preoblikovanje) mesta ravno omejitev vožnje z osebnimi vozili oziroma uravnovesenje razmerij avto-avtobus-tovorno vozilo-pešec-kolesar. Recept je evropskega zadiha - zeli biti tudi Trst evropski?

POMOČ / ZA PRIZADETO PREBIVALSTVO

Kopica solidarnostnih pobud za Sarajevo*Pretekli teden so odpeljali v Bosno 90 stotov zdravil in živil, ta teden nova pošiljka pomoči*

Mlačnosti uradnih krogov navkljub se v Trstu te dni množijo humanitarne akcije v solidarnost s prizadetimi prebivalstvom bivše Jugoslavije. Danes popoldne od 15. do 19. ure in jutri od 9. do 13. ure bo miroljubna organizacija Blaženi graditelji miru zbiral podpisne za nasilno akcijo Tudi jaz v Sarajevo. Z zbiranjem podpisov naj bi podprli pohod kakih 600 neoboroženih pacifistov, ki nameravajo obiskati bosansko glavno mesto od 7. do 13. decembra, da bi ponesli tamkajšne prebivalstvu zarek upanja in tolažilno besedo. Akcija noče biti izziv silam, ki se tamkaj bojujejo, prav tako noče biti tvegana avantura,

pač pa miroljubna gesta civilne družbe, ki ji je pri srcu usoda nedolžnih in trepih ljudi.

Medtem poteka tudi zbiranje sredstev za begunce v slovenskih taborišcih. Akcija je izvedla trzaska sekcija ACLI, ki želi s svojimi operaterji in animatorji konkretno pomagati beguncem s prirejanjem civilskih in drugih tecaev za zenske in animacijo za najmlajše. Prispevke lahko prostovoljci nakazujejo na poštni tekoči račun št. 12700340 naslovljen na pokrajinsko sekcijo ACLI s pripisom »Per profughi ex Jugoslavia«.

Preteklo soboto je odpotovala iz Trsta v Mostar kolona dveh tovornjakov, rešilca in

dostavnega vozila. Tjakaj so ponesli humanitarna sredstva (skupno 90 stotov zdravil in živil), ki jih je zbralo združenje Noč komete. Kolona se je na Reki vkrcala na trajekt za Split. Odtod je nadaljevala do Mostarja. V torek so se tovornjaka in dostavno vozilo vrnila v Trst, resilec pa je nadaljeval pot do Sarajeva.

V četrtek, 3. decembra, opoldne bo na trzaski prefekturi krajša slovenska predstava pred odhodom kolone kakih 15 tovornjakov za Split, kamor bodo ponesli živila, prehrano in zdravstveni material za bosansko prebivalstvo. Ekspedicijo, ki jo prireja italijanski Rdeči križ, bo pozdravil tudi predsednik RK Luigi Giannico.

OKOLJE / SPOŠTOVANJE NARAVE

Rojanski šolarčki so vsadili drevesce*Naše učiteljice so se odzvale hvalevredni pobudi Lege ambiente*

Od včeraj krasí gredico tik ob vhodu v rojanski poslopje, kjer se nahajata nizja srednja sola Frana Erjavca in osnovna sola Bazovskih junakov, prav posebno drevesce. To je javor vrste acer platani-des, ki so ga simbolično vsadili osnovnosolski otroci v okviru pobude Lege ambiente ob tradicionalnem »prazniku dreves«. Gre za spodbudo k utrjevanju zavesti o spoštovanju zelenja in narave naspolh. Otrokom (na sliki, foto Ferrari) zelimo, da bi zrasli tako pokončno, kot zraste pokončno javor.

KRIŽ / V OKVIRU POBUD AMATEATRA

Nepričakovani gost Agathe Christie danes na odru Kulturnega doma A. Sirk

Pred tednom dni smo si v okviru Amateatra ogledali kabaretno predstavo A largo vivendis, ki je spregovorila o aktualnih dogodkih v Sloveniji oziroma v bivši Jugoslaviji. Predstava gledališke skupine Stepsa ih Vala A iz Kopra je slonela na klasičnem a zabavnem kabarejskem vzorcu. Igralci so nastopali najprej kot vojaki avstrijske in italijanske fronte iz prve svetovne vojne, nato pa so se spremenili v kirurge, ki skalpirajo in rezejo telo bivše Jugoslavije. Prehod iz problematike v prvi sve-

točni vojni na sedanost je bil prenagel, tako da je sporočilo prvega prizora ostalo v bistvu ločeno od celote. Tudi kabarejski mojster ni deloval kot povezujoča oseba med ostalimi gledališko kabaretskimi prizori. Meta-morfozirajoca igra je posredovala gledalcem ustvarjalno moč gledališča, ki lahko v trenutku podre tudi tako jasne pomenske meje kot je meja med zenskostjo in moškostjo. Zanimiva je bila igra jezikovnih interferenc in vplivov kot sta vpliv nemškega jezika na slovenscino pred prvo

svetovno vojno ali pa vpliv italijanscine na jezik nas zamejcev danes.

Danes pa nam KUD Magnet ponuja novo predstavo. Tokrat si bomo lahko ogledali premiero italijanske mladinske gledališke skupine Danteatro, in sicer delo Agathe Christie L'ospite inatteso. Predstava bo Kulturnem domu Albert Sirk v Križu s prisetkom ob 20.30. Skupina je nastala v okviru gledališke dejavnosti znanstvenega liceja Dante Alighieri v Trstu.

MIRTA COK

KNJIŽNICA / KORISTNA POBUDA NARODNE IN ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE

Uspešen obračun tečaja o urejanju in vodenju knjižnic

Koristno je, da otroci že v najmlajših letih vzljubijo knjigo - Kritika italijanskega sistema, ki ne predvideva vloge šolskega knjižničarja

BOJANA VATOVEC

Pri Narodni in študijski knjižnici v Trstu se je prejšnje dni končal tečaj o urejanju in vodenju solskih knjižnic. Glavni poudarek je bil posvečen zlasti katalogizaciji in ustvarjanju stvarnega kataloga, podčrtano pa je bila tudi pomembnost navajanja mladih bralcev na uporabo knjižnice. Tečaj je redno obiskovalo deset slušateljev, kar je dokajšen uspeh, kot poudarjajo pri NSK, saj se je podobnega seminarja, ki ga je pred leti v Trstu priredilo Italijansko združenje knjižnic udeležilo vsega trideset oseb. Zategadelj je razumljivo zadovoljstvo prirediteljev, pohvalno pa je bilo tudi mnenje udeležencev, ki so poudarili, da je bil tečaj res na visoki ravni.

Slušatelji večinoma poučujejo na srednjih solah prve in druge stopnje, njihova prva ugotovitev je bila, da solske knjižnice v Italiji zal niso urejene, kot so opisali predavatelji na seminarju, saj nimajo tradicije, kakršna je v Sloveniji. Solska knjižnica ni vključena v pedagoški proces pridobivanja znanja. Italijanska zakonodaja sploh ne predvideva vloge šolskega knjižničarja, tako da je

vodstvo knjižnice poleg drugih zadolžitev poverjeno enemu izmed profesorjev, včasih je razdeljeno med več oseb. Vsekakor zadolženim niso zagotovljene možnosti za pridobivanje potrebnega strokovnega znanja.

Dijaki sicer segajo po knjigah iz solske knjižnice, vendar večkrat zato, ker profesor zahteva, da preberejo določeno knjigo. Knjižnica se redkokdaj uporablja kot vir podatkov, seveda vedno na profesorjevo zahtevo. To pa ni najboljši način za vzbujaenje ljubezni do knjige in zanimanja za knjižnico.

Danes pa je se kako pomembno, da otroci že v najmlajših letih vzljubijo knjigo, saj jih je vedno teže ogrevati za branje, kajti za branje potrebuješ zbranost, gledati in poslušati je veliko manj naporno. Prav zato so potrebne spodbude in motivacije. Temu vprašanju je bilo posvečeno prvo predavanje, na katerem je bilo tudi poudarjeno, kako je pomembno, da dijaki spoznajo sisteme, po katerih so knjižnice urejene.

Prav v tej zvezi so slušatelji poudarili, da bi bilo zanimivo spoznati mednarodne knjižničar-

ske ustanove, saj se malokdo zaveda, da so knjižnice del mednarodne mreže.

Ce bo prihodnje leto NSK lahko priredila nadaljevalni tečaj, si slušatelji želijo, da bi podrobneje poglobili letošnjo tematiko, tudi z dodatnimi praktičnimi vajami za katalogizacijo. V tem se strinjajo tudi prireditelji, ki zaradi stiske z osebjem žal ne morejo zagotoviti redne posvetovalne službe, vendar so vedno na voljo, če kdo potrebuje pomoč, saj je vsem v prid, če se potencialni bralec že z mladih nog navadi na obiskovanje knjižnic.

Pomembno je navajati mlade na uporabo knjižnice (foto Krizmančič)

KINO

ARISTON - 16.00-18.05-20.10-22.15 »Un'estranea tra noi«, r. Sidney Lumet, i. Mellany Griffith.

EXCELSIOR - 17.00, 19.30, 22.00 »1492 - La conquista del paradiso«.

EXCELSIOR AZZURRA - 16.00-20.00-22.00 »Mariti e mogli«, r. Woody Allen, i. Blithe Danner in Mia Farrow.

NAZIONALE I - 15.40, 17.50, 20.00, 22.15 »Pomodori verdi fritti alla fermata del treno«, i. Katty Bates, Jessica Tandy.

NAZIONALE II - 15.00 »Biancaneve e i sette nani«. Produkcija Walt Disney.

NAZIONALE III - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Guai in famiglia«, i. Tom Sellek.

NAZIONALE IV - 16.30, 19.00, 21.45 »Casa Howard«, i. A Hopkins, V Redgrave.

GRATTACIELO - 16.15, 18.15-20.15-22.15 »Il principe delle donne«, i. Eddie Murphy.

MIGNON - 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »Arma letale 3«, i. Mel Gibson.

EDEN - 15.30, 22.15 »Nera, calda e dolce...«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00-22.10 »Basic instinct«, i. Michael Douglas, Sharon Stone. Prepovedano mladini pod 14. letom.

LUMIERE - 17.00, 18.45, 20.00, 22.15 »Prosciutto e sciutto«, r. Bigas Luna; i. Stefania Sandrelli, Anna Galiena, Juan Diego.

ALCIONE - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Nel continente nero«, r. Marco Risi, i. Diego Abatantuono.

RADIO - 15.30, 21.30 »I piaceri proibiti a New York«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, SOBOTA,

28. novembra 1992

EBERHARD

OBVESTILO OGLASEVALCEM

Zaradi uvedbe nove tehnologije se je urnik sprejemanja oglasov za objavo naslednjega dne spremenil kot sledi:

- osmrtnice, zahvale in sozolja od 8.30 do 15. ure,
- uokvirjeni oglasi, obvestila in mali oglasi od 8.30 do 12.30.

PUBLIEST, UL. MONTECCHI 6
III. nadstropje, telefon 7796611

AMATEATER

KUD MAGNET

predstavlja

Agathe Christie
L'OSPITE INATTESO

nastopa

gledališka skupina
DANTEATRO
iz Trstadanes,
28. 11. 1992
ob 20.30 vDomu A. Sirk
v Križu.

V četrtek, 26. novembra, je na fakulteti za leposlovje in filozofijo tržaške univerze z uspehom diplomiral

Sandi Volk

Novopečenemu doktorju čestitajo sodelavke in sodelavci Odsaka za zgodovino in Narodna in študijska knjižnica.

Kekec in Mojca, Zmajčkov rojstni dan, Ni lahko biti pes, Geniji v kratkih hlačah. Pridite!

DRUŠTVO SLOVENSKE IZOBRAZENCEV v Trstu vabi na predstavitev knjige prof. Tomaza Simčiča »Andrej Gosar, krščanstvo in socialna misel«. Knjigo bo predstavil dr. Janez Juhan. Večer bo v ponedeljek, 30. novembra, ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v Trstu.

KD IVAN GRBEC - SKE-DENJ vabi na Miklavžev razstavo knjig, ki bo v društveni dvorani 3., 4. in 5. decembra od 16.30 do 19. ure. Na otvoritvi so posebno vabljeni otroci, katere bo zabavala skupina animatorok Lupusinfabula.

SKD VIGRED sporoča, da sv. Miklavž prihaja v Sempolaj. Srečali ga boste v solskih prostorih v petek, 4. decembra, ob 19. uri. Angelci bodo sprejemali darila v sredo od 16. do 17. ure in v četrtek od 15.30 do 17. ure v društvenih prostorih.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 13.00 do 16.00

Ul. Oriani 2 (tel. 764441), Miramarski drevored 117 (Barkovlje).

BOLJUNE (tel. 228124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Oriani 2, Miramarski drevored 117 (Barkovlje), Trg cavana 1.

BOLJUNE (tel. 228124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

30-LETNIKI organizirajo večerjo v Repnu pri Volniku danes, 28. 11., ob 20.30.

SLOMSKOV DOM v Bazovici priredi Slomskovo proslavo ob 192-letnici rojstva jutri, 29. 11., ob 17. uri v Slomskovem domu.

Sodelujejo Mladinski pevski zbor Vesela pomlad (vodi F. Pohajac), slavnostni govornik prof. Alojz Rebuta, dijakine učiteljice A. M. Slomske bodo recitirale Slomskove izreke.

SKD CEROVLJE-MAVHINE obvesča vse pridne otroke, da nas bo obiskal sv. Miklavž v soboto, 5. decembra, ob 18. uri na osnovni soli Miroslov Vilhar v Cerovljah. Angelci bodo zbirali darila v ponedeljek, 30. 11., ob 20.30 dalje na društvenem sedezu v Mavhinjah in v petek, 4. decembra, ob 18. do 21. ure v OS v Cerovljah. Pohitite po darila!

SD ZARJA BAZOVICA vabi na SILVESTROVANJE v Motelu Kozina. Igral bo ansambel Happy Day. Vpisovanje in informacije v krožku društva vsak večer, razen ob sredah, od 18.30 do 20.00.

SLOVENSKI KLUB V TRSTU, Ul. sv. Frančiška 20, 2. nadst., sklicuje v torek, 1. 12., ob 20. uri v prvem sklicanju ter ob 20.30 v drugem sklicanju IZREDNI OBČNI ZBOR.

ZSKD ponuja tečaj kitare - rock, country, pop - za vse starostne stopnje. Vodi ga bo kitarist Nevio Miklavčič. Za informacije in prijave smo vam na razpolago v uradih ZSKD - Ul. sv. Frančiška 20 - tel. 635626, vsak dan, razen ob sobotah, ob uradnih urah. Rok za vpisovanje do 18. decembra letos.

KD ROVTE KOLONKOVEC, Ul. Monte Sernio 27, vabi na predavanje dr. M. Gregorica v četrtek, 3. 12., ob 20. uri na temo: Strokovna navodila za zatiranje rastlinskih bolezni in škodljivcev (za doseg dovoljenja za uporabo strupov v kmetijstvu).

KMEČKA ZVEZA obvesča vinogradnike, da je do prvih

dni decembra čas za prijavo letosnjega pridelka vina. Danes, od 8.30 do 12.30 na občini v Dolini ter od 11. do 12.30 na občini v Miljah. Vsi, ki nameravajo prijaviti vino, naj s seboj prinesejo lansko prijavo vina.

SEKCIJA SLOVENSKE SKUPNOSTI - Vzhodni Kras vabi vse Oponce, Ferlugovce, Banovce in Trebence na javni razgovor: »Občinski proračun in reševanje posameznih problemov vzhodnokraskih vasi«, ki bo v torek, 1. decembra, ob 20. uri v Finzgarjevem domu na Opcinah. Razgovor bodo vodili predstavniki SSK v krajevnem sosvetu, občinski svetovalec SSK Samo Pahor in člani pokrajinskega vodstva SSK.

SEKCIJA SLOVENSKE SKUPNOSTI - Vzhodni Kras - vabi vse Bazovce, Padricarje in Gropajce na javni razgovor: »Občinski proračun in reševanje posameznih problemov vzhodnokraskih vasi«, ki bo v ponedeljek, 30. novembra, ob 20. uri v Slomskovem domu v Bazovici. Razgovor bodo vodili predstavniki SSK v krajevnem sosvetu, občinski svetovalec SSK Samo Pahor in člani pokrajinskega vodstva SSK.

IZLETI

KMEČKA ZVEZA IN KRUT obvesčata udeležence sedemdnevnega bivanja v Šmarjskih Toplicah, da je odhod avtobusa danes, 28. 11., ob 8.30 iz Trsta s Trga Oberdan pred deželno palaco in ob 8.45 z Opcin pri Prosvetnem domu.

SKD BARKOVJE priredi jutri, 29. 11., avtobusni izlet z ogledom znamenitosti Ljubljane. Za interese je se nekaj prostih mest. Za informacije in vpis tel. na st. 415797.

SINDIKAT UPOKOJENCEV SPI-CGIL iz Devinabrežine, v sodelovanju s turistično agencijo Nord-Est prireja v torek, 8. decembra izlet na kmetijo s kmečkim turizmom Old River v kraju Chiesa Nuova sul Piave. Informacije na tel. st. 200007 ali 200036.

KRISKA ZVEZA UPOKOJENCEV SPI-CGIL prireja 8. decembra v sodelovanju z ETLI izlet v Chiesa Nuova del Piave - Old River. Cena izleta 50.000 lir. Vpisuje M. Turel - tel. 220266.

NUDIM trikrat tedensko pomoč v gospodinjstvu, varstvo otroka ali v gostinstvu v okoliskih krajih Nabrežine. Telefon 0038/67 77810.

ISCEMO osebe z univerzitetno diplomom, materin jezik slovensčina, srbohrvaščina ali nemščina za skupinske in individualne tečaje slovenscine, srbohrvaščine in nemščine ali za prevajanje. Zacetek dela v najkrajšem času. Tel. 368977 od 17. do 19. ure ali pisati na AUNON, C. P. 184, Trieste Centrale.

ISCEM delo kot hišna pomočnica, tel. na st. 003866/83214 ali 040/396326.

PODARIM ljubeznivega tigrastega mucka, mesec dni starega, ljubitelju zivali. Tel. na st. 212119 (tel. tajnica).

Danes praznuje rojstni dan moja hčerka NEVA KOLMAN por. SUSTERSIC. Da bi zdrava, vesela, srečna in tako dobrotna ostala se naprej ji želijo mama Anica, mož Valter, sin David, teti Milka in Ivanka; vsočilem se pridružujejo sestrični Marta in Silva ter bratranec Igor in vsi, ki jo imajo radi.

OSMICA je odprta v Koludrovici vsako soboto in nedeljo.

OSMICO bo odprl danes, 28. 11., Valter v Medjavasi st. 16.

MILIC ima odprto osmico v Zagradcu.

OSMICO je odprl Zahar v Borstu.

OSMICO je odprla Sonja Strain, Mackolje Križpot 84.

BERTO TONKIC, Tržaška ulica 25, Doberdob, je odprl osmico. Toci belo in črno vino ter nudi domač prigrizek.

OSMICA je odprta - zajcja farma v Repnicu.

OSMICO ima Jozko Colja, Samatorca 21.

OSMICO je odprl Slavko Svara v Trnovci 14.

KRČNE ZILE! Obrnite se na nas, tel. 0038/66 73954.

IZREDNA PRILOŽNOST! Novoustanovljena družba z več kot desetletnim uspešnim delom na ameriškem tržišču na področju prehranbenih integratorjev, zacenja svojo uspešno pot tudi v Italijo. Nudimo izredne možnosti zaslužka, glede na osebo sposobnost. Možnost tudi part-time. Iscemo osebe med 20 in 40. letom z višješolsko izobrazbo, ki so dinamične, samostojne, sposobne in ambiciozne, za razvoj prodajne mreže na celotnem območju FJK. Planirana filiala v Sloveniji! Poslati curriculum vitae in naslov cimpnej na upravo Primorskega dnevnika v Gorici, Drevored XXIV Maggio 1, z oznako ECO na kuverti.

ARHITEKT isce kakršnokoli delo. Tel. na st. 003851 - 271002.

GOSPA, 50 let, isce delo pri družini za oskrbo starejših oseb. Tel. 003851 - 271002.

GOSPA iz Istre isce delo za oskrbo starejših ljudi. Tel. 003851 - 271002.

MOSKI srednjih let isce delo na področju oskrbe konjev. Tel. 003851 - 271002.

UGODNE cene za nahrbt-

ne kosilnice (decapugliatori), visokotlačne naprave (idropultrici) in pumpe za pretakanje vina lahko dobite v Semenarni Furlani v Ul. Milano 25 (urnik: od 8. do 13. in 15.30 do 18.30), tel. 632200.

IZREDNA PRILOŽNOST! Smo pred odprtjem novih prodajnih prostorov v Gorici (mali in veliki gospodinjstvi stroji, kristal, igrice itd.). Trgovina je velika, zato rabimo pomoč. Iscemo torej dekle ali mlajši par z znanjem slovenskega jezika (tudi part-time). Možnost soudeležbe za ustanovitev zadruge. Telefonirati na st. (0481) 82770 med 13.30 in 15. uro.

PRODAM fiat 127, letnik 1986, v odličnem stanju. Tel. na st. 226274.

FIAT 131 supermirafiori, letnik 1982, v odličnem stanju, vedno v garaži, prodam za 1.500.000 lir. Tel. na st. (040) 416770.

GOLF GTI II, 1800, letnik 1986, v odličnem stanju, prodam po ugodni ceni. Tel. na st. (040) 212810 po 20. uri.

PRODAM domačo repo za kisanje. Tel. na st. 291169.

PRODAM majhno trgovino konfekcije v dolinski občini. Tel. na st. 228390.

MODERNO krasko hišo z vrtom v zaključni fazi gradnje, 240 kv. m., v starem centru Sezane, primerno tudi za poslovne prostore ali umetniško dejavnost prodam. Informacije na telefon 0038/67 23689 torek, četrtek od 16. do 17. ure.

KUPIM samostojno hišo z vrtom na Opcinah, pri Sv. Ivanu ali Kjadinu. Grzelj Elizabeta, Ul. Gortan 5, tel. 722872.

ODDAM prostor, primeren za skladišče, v centru Trsta ter prodam motorno zago, sekalnico in poltovornjak aermačchi. Tel. na st. 574395.

OBRTNIK vgrajuje aluminijasta okna in blindirana vrata v teku dneva za od 1.400.000 lir dalje. Tel. v večernih urah na st. (040) 228834.

21-LETNO, marljivo, poseteno dekle išče delo v okolici Trsta - likanje, cisčenje, varstvo otrok. Telefon 0038/67 31270.

NUDIM trikrat tedensko pomoč v gospodinjstvu, varstvo otroka ali v gostinstvu v okoliskih krajih Nabrežine. Telefon 0038/67 77810.

ISCEMO osebe z univerzitetno diplomom, materin jezik slovensčina, srbohrvaščina ali nemščina za skupinske in individualne tečaje slovenscine, srbohrvaščine in nemščine ali za prevajanje. Zacetek dela v najkrajšem času. Tel. 368977 od 17. do 19. ure ali pisati na AUNON, C. P. 184, Trieste Centrale.

ISCEM delo kot hišna pomočnica, tel. na st. 003866/83214 ali 040/396326.

PODARIM ljubeznivega tigrastega mucka, mesec dni starega, ljubitelju zivali. Tel. na st. 212119 (tel. tajnica).

Danes praznuje rojstni dan moja hčerka NEVA KOLMAN por. SUSTERSIC. Da bi zdrava, vesela, srečna in tako dobrotna ostala se naprej ji želijo mama Anica, mož Valter, sin David, teti Milka in Ivanka; vsočilem se pridružujejo sestrični Marta in Silva ter bratranec Igor in vsi, ki jo imajo radi.

OSMICA je odprta v Koludrovici vsako soboto in nedeljo.

OSMICO bo odprl danes, 28. 11., Valter v Medjavasi st. 16.

MILIC ima odprto osmico v Zagradcu.

OSMICO je odprl Zahar v Borstu.

OSMICO je odprla Sonja Strain, Mackolje Križpot 84.

BERTO TONKIC, Tržaška ulica 25, Doberdob, je odprl osmico. Toci belo in črno vino ter nudi domač prigrizek.

OSMICA je odprta - zajcja farma v Repnicu.

OSMICO ima Jozko Colja, Samatorca 21.

OSMICO je odprl Slavko Svara v Trnovci 14.

KRČNE ZILE! Obrnite se na nas, tel. 0038/66 73954.

IZREDNA PRILOŽNOST! Novoustanovljena družba z več kot desetletnim uspešnim delom na ameriškem tržišču na področju prehranbenih integratorjev, zacenja svojo uspešno pot tudi v Italijo. Nudimo izredne možnosti zaslužka, glede na osebo sposobnost. Možnost tudi part-time. Iscemo osebe med 20 in 40. letom z višješolsko izobrazbo, ki so dinamične, samostojne, sposobne in ambiciozne, za razvoj prodajne mreže na celotnem območju FJK. Planirana filiala v Sloveniji! Poslati curriculum vitae in naslov cimpnej na upravo Primorskega dnevnika v Gorici, Drevored XXIV Maggio 1, z oznako ECO na kuverti.

ARHITEKT isce kakršnokoli delo. Tel. na st. 003851 - 271002.

GOSPA, 50 let, isce delo pri družini za oskrbo starejših oseb. Tel. 003851 - 271002.

GOSPA iz Istre isce delo za oskrbo starejših ljudi. Tel. 003851 - 271002.

MOSKI srednjih let isce delo na področju oskrbe konjev. Tel. 003851 - 271002.

UGODNE cene za nahrbt-

mame Francke Milic daruje hči Dragica z možem Ivanom 30.000 lir za KD Rdeca zvezda.

Nomesto cvetja na grob pok. Milana Purica daruje Miranda Puric (Repen 6) 10.000 lir za KD Kraski dom.

Nomesto cvetja na grob Pepija Stoko daruje Nadja 10.000 lir za KD Prosek-Kontovel.

Nomesto cvetja na grob Viktorja Grgica daruje Vida Grgic 30.000 lir za Skupnost Družina Opcine.

V spomin na drago Vilmosko Milic daruje Lidija Kapun 20.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Proseku.

Nomesto cvetja na grob pok. Olge Spiler daruje Ljana Kriscak 30.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V spomin na Slavico Mislej daruje družina 50.000 lir za MPZ Vasilij Mirk.

V spomin na Pepija Stoko daruje Vinko Cibic 100.000 lir za MPZ Vasilij Mirk.

Ob plačanju članarine daruje Nada Može 15.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev.

V zahvalo za vsočila daruje Ana Zerjal 10.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev.

N.N. daruje 20.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev.

Ob predavanju L. Abramo o Egiptu darujeta Nino in Nina Giaconi 20.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev.

V spomin na svoje drage daruje Ida 15.000 lir za MPZ Vesna, 15.000 lir za Center za rakasta obolenja in 20.000 lir za spomenik padlim v Križu.

V poc. spomina Franke Sigulin daruje družina Vecchiet 15.000 lir za KD Ivan Grbec, 15.000 lir za KD Tabor in 20.000 lir za Slovenski solski center v Spetru.

V spomin na dragega moza Alojza Skrka daruje žena Stefanija 100.000 lir za PZ Rdeca zvezda in 100.000 lir za cerkevni pevski zbor iz Zgonika.

V spomin na malo Niko Vouk daruje Gina Kuret 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

Tatjana Panjek daruje 50.000 lir za etnografski muzej v Skednju in 50.000 lir za Dom J. Ukmarija.

V spomin na drago mamo Olgo Pertot daruje hči Tanja z družino 100.000 lir za SKD Barkovlje in 100.000 lir za Skupnost Družina Opcine.

V spomin na pok. Marijo Puntar vd. Sosić daruje Zvonko Vidau 50.000 lir za CPZ sv. Jerneja na Opcinah.

V spomin na drago nono Doro in nono Stefanijo daruje Suzana Starc z družino 50.000 lir za SKD Skala Gropada.

V spomin na pokojno Marijo Puntar vd. Sosić darujeta M. in Z. Filipcić 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V spomin na nepozabno Marijo Puntar vd. Sosić darujejo prijateljice in sosedje iz Kraske ulice 120.000 lir za PZ Vesela pomlad, 120.000 lir za cerkev sv. Jerneja na Opcinah in 120.000 lir za SKD Tabor Opcine.

NOVICE

Deželna komisija v Romansu za odpravljanje posledic nedavne poplave

Clani stalne deželne komisije za kmetijstvo - nacekuje ji svetovalec Luigi Blasig - so bili včeraj na obisku v Romansu, da bi preverili obseg škode ob nedavnih poplavih. Na zupanstvu so se sestali s predstavniki občine Romans, nekaterih sosednjih občin in Pokrajine. Zupan Mirio Bolzan je clane komisije seznanil s ponavljajočo se nevarnostjo poplav, do katerih prihaja že ob obilnejših padavinah. Tako stanje traja že kakih dvanajst let. Bolzan meni, da bi bilo mogoče nevarnost znatno omiliti že z rednim čiščenjem struge hudournika, za kar ni treba veliko sredstev. Popraviti, oziroma utrditi bi kazalo tudi nasipe. Bolzan je nadalje kritiziral prepletanje pristojnosti med različnimi ustanovami, kar ima v končni fazi za posledico, da je na izvedbo sanacijskih in drugih posegov treba čakati leta in leta.

Predsednik Pokrajine Saccavini je dejal, da je treba poskrbeti za ureditev celotnega porea Soče in v tem sklopu je nujno sodelovanje s sosednjo Slovenijo. Tudi Birsna namreč dobiva pretežni del voda iz širšega zaledja na slovenski strani.

Poplave v okolici Romansa, ko je bila posebej izpostavljena Fratta, so bile 15. novembra.

Upravitelji na ogledu naprav za uničevanje odpadkov

Predstavniki številnih občin na Goriskem, funkcionarji Pokrajine in tudi strokovnjaki s področja ekologije si bodo danes v kraju Naturn v bocenski pokrajini ogledali sodobno urejen sistem selektivnega pobiranja odpadkov in nasploh celoten postopek prdelovanja. Izlet je priredila pokrajinska uprava v zvezi s prizadevanji, da bi cimprej dokončno odobrili pokrajinski nacrt za odlagališča.

Trčenje avto-tovornjak

Na sliki vidimo posledice trčenja, ki je predstojni povzročilo skoraj dveurno zaporo avtocestnega odcepa med Gorico in Vilešem. 26-letni Claudio Cepile iz Bicinicca, ki se je peljal v fiatu croma v smeri proti Vilešu, se je v bližini Fare silovito zaletel v tovornjak, ki ga je na spolzkem cestiscu zaneslo in je obital kar pocez. Tovornjak je upravljal 27-letni Marco Povoletto in kraja Montereale Valcellina. V silovitem trčenju ni bil ranjen nihce.

Proces zaradi loterij se bo nadaljeval januarja

Proces proti Aldu Pierattoniju in trinajstim drugim obtožencem, vpletenih v veliko goljufijo s škodo države, se bo nadaljeval sele 22. januarja. Tako je sklenilo sodisce v Gorici, ki je v četrtek po daljšem posvetoivanju zavrnilo ugovor zagovornikov zoper predlozitev zapisnikov o zaslišanjih. Gre za zapisnike, ki se nanasajo na izjave obtožencev, ki jim sodijo v odsotnosti. Branilci so zahtevo tožilstva označili kot prepozno. Sodisce pa je njihove ugovore zavrnilo.

SLOVENSKI CENTER
ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL

GLASBENA MATICA

GORICA

vabita na koncert pevskega zbora

JACOBUS GALLUS iz Trsta

Dirigent STOJAN KURET

Program: MARIJ KOGOJ - Skladbe za zbor
in scenska glasba V kraljestvu palčkov

Jutri, 29. novembra, ob 17. uri
v Katoliškem domu v Gorici (Drevored XX. sept. 85)

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ
MLADINSKI DRAMSKI ODSEK

ponovi veseloigro s petjem

Antona Medveda

RENDEZ-VOUS

Režija Emil Abersek
glasba Ivan Mignozzi

Jutri, 29. novembra, ob 17. uri
v župnijski dvorani »A. Gregorčiča«
v Štandrežu.

GORICA / OBRAČUN MESTNIH PODJETIJ

Križ z avtobusi in vodovodom

Velike izgube vode iz dotrajanih cevi

MARKO MARINCIC

Z obravnavo obračunov in proračunov Mestnih podjetij za storitve in podjetja, ki upravlja občinski lekarni, se je na občini začel proračunski maraton, ki se bo v prihodnjih dneh nadaljeval s kar štirimi sejami občinskega sveta. Sinocnja je za obravnavo problemov pri upravljanju Mestnih podjetij za storitve bila uvod v to problematiko.

Iz poročila predsednika Lionella Concettija in ravnatelja inz. Carla Mistretta, ki je pred letom dni prevzel krmilo Mestnih podjetij za plin, elektriko, vodo in avtobuse, je mogoče sklepati, da se je finančno stanje te ustanove v zadnjem času nekoliko izboljšalo, četudi ostajajo še vedno odprti številni že dolga leta nerešeni problemi.

Številke o poslovanju v letu 1991 so morda suhoparne, vendar precej zgovorne glede stanja in perspektiv podjetij. V skupnem obračunu se je lansko poslovanje zaključilo z deficitom nekaj več kot 200 milijonov lir, ki pa ga gre v celoti pripisati že kronično pasivnemu obratovanju podjetja za mestne avtobusne prevoze. Pri upravljanju avtobusnih

zvez so namreč nabrali kar 491 milijonov deficita. To je sicer manj od 868 milijonov, ki so jih predvideli v proračunu, je pa tudi dodaten dokaz, da je v Gorici tako kot drugod težko pričakovati, da bi mestni avtobusni prevozi bili rentabilna dejavnost. Zmanjšanje izgub glede na pričakovanja in tudi v primerjavi z izgubami v prejšnjih letih ter nacrti za krepitve avtobusnih zvez so vsekakor spodbudni znaki v smeri izboljšanja stanja. Morda odločilna pa bi v tej smeri bila tudi drugačna politika prevozov v mestu z drastičnim omejevanjem zasebnega prometa in uvaianjem novih zvez z miniatvobusi. To odvisi tudi od novega nacrtu o prometu v mestu, za katerega je občinska uprava že povabila pripravo nacrtu, ni pa se mogoče predvideti, kdaj in kako ga bodo začeli izvajati.

Nekoliko bolj roznato je finančno stanje v upravljanju drugih storitev, četudi ni prav vse zlato, kar se svetli. V letu 1991 so imeli od dobave elektricne energije približno 127 milijonov lir dobička, kar 150 milijonov pa je znašal dobiček od dobave plina. Nekaj

čez osem milijonov znaša tudi pozitivni saldo upravljanja vodovodov, čeprav je prav to področje ena od bolečih točk. Upeustevati je namreč treba, da so se v lanskem letu se povečale ogromne izgube vode v omrežju. Od 9,5 milijonov nabavljenih kubčnih metrov vode jih je do porabnikov priteklo le nekaj več kot 5 milijonov. Kar 44 odstotkov pitne vode se je torej izgubilo v podzemlju zaradi dotrajanih cevi, kar pomeni potratu dragocene tekočine in denarja. Pozitivni obračun upravljanja vodovodov, podčrtuje direktor Mistretta, je varljiv tudi zato, ker v lanskem letu ni bila izvedena investicija za obnovo vodovoda in zato med izdatki ni postavke za amortizacijo. Po krivdi občinske uprave oz. nacrtovalcev je bil tako izgubljen prispevek 4 milijard lir za sanacijo vodovoda, kar bo imelo negativne učinke na poslovanje v prihodnjih letih kot tudi na kakovost storitev. Se vedno namreč nista povezana rezervoarja na gradu in na Kalvariji, zaradi cesar utegne v sušnih obdobjih primanjkovati vode.

KULTURA / ZDRUŽENI ZA UNICEF

Večer bo v znamenju sožitja in solidarnosti

Slovensko kulturo bo zastopala ZSKD

Vili Prinčič, pevec skupine Mozaik 5

Zveza slovenskih kulturnih društev je s kulturnimi krožki v Gorico priseljenih prebivalcev s Sicilije, Sardinije, Apulije, Lukanije in Kamparije organizator večera Zdrženi za Unicef, ki bo nocoj ob 20. uri v veliki dvorani UGG (Ul. Rimondo). Vsak od sodelujočih bo predstavil utrinek iz svoje dejavnosti oz. kulture. Večer bo torej nudil prispevek k spoznavanju in sožitju. Izkupek bo sel zvezi Unicef.

Na odru se bodo zvrstili različni nastopi, ki obejta pester večer. ZSKD oz. slovensko kulturo bodo predstavljali mladi godbeniki pihalnega orkestra Kras iz Doberdoba pod vodstvom Stojana Ristovskega in pevska

skupina Sovodenska dekleta, ki jo vodi Sonja Pelicon. Duh večera bo poosebljal ansambel Mozaik 5, v katerem igrajo trije Slovenci, Apulijec in Furlan. Izvedli bodo Lennonovo "Imagine". Kampanija se bo predstavila z venckom neapeljskih pesmi v izvedbi skupine "Napoli-nord"; predstavnik Lukanije bo bral lukanske verzge; Apulijo bodo predstavljali pevec Lino Amattulli in rap-ansambel; Sardinije bo kvartet, ki bo triglasno pel sardinske pesmi, Sicilijo pa bosta zastopala "cantastorie" Gina Meli in harmonikas Luigi Genovesi. Nastopile bodo tudi plesalke sole Tersicore s "tarantello" na glasbo Rossinija.

BENCIN / OBVESTILO TRGOVINSKE ZBORNICE

Bone porabiti do konca leta

Za dizelsko gorivo pa je čas še do 17. januarja

Nakaznice za gorivo proste cone je treba uporabiti do konca leta. Po tem datumu namreč imetniki ne bodo mogli več uveljavljati svoje pravice. Tako sporoča Goriska trgovinska zbornica. Odločitev so sprejeli na zadnji seji razširjenega odbora, ki je bila skoraj v celoti namenjena na razpravi o vprašanjih v zvezi z gorivom proste cone.

Rok 31.12. velja za uporabo bonov za bencin. Imetniki bonov za plinsko olje (nafto) pa bodo svojo pravico lahko uveljavljali do 17.

januarja. Razlog za odgoditev Zbornica utemeljuje z ugotovitvijo, da se je število prosilcev za nakaznice v drugem polletju znatno zvišalo (za okrog osem procentov). Ob prvem razdeljevanju bonov so upoštevali 3.800 vozil, tovornjakov in osebnih avtomobilov, ob drugem pa 4.100.

S podaljšanjem roka do 17. januarja bo Zbornica omogočila, da se v celoti izkoristijo ugodnosti.

Na prihodnji seji razširjenega odbora bodo odločili o tisku nakaznic. Odločiti je treba, če

je smotrno tiskanje bonov v različnih barvah, (posebej za Gorico in Sovodnje) ali pa da se celotna količina natise v eni sami barvi, tako kakor letos. V prihodnjih dneh bodo na razpolago najnovejši podatki o poteku prodaje goriva. Uvedba nakaznic ene same barve naj bi vplivala na bolj enakomerno porazdelitev prodaje goriva v celi pokrajini. Do konca oktobra so na ozjem goriskem območju prodali 13.994.018 litrov goriva, v drugih delih pokrajine pa 28.825.790 litrov.

NOVOST / OD PROTESTA DO PREDLOGOV

Razmere terjajo novo politiko in nove ljudi

Gorica se mora osvoboditi spon preteklosti

VLADE KLEMSE

Leta 2001 bo Gorica slavila tisočletnico. Se bo do takrat mogoče le izklopala iz sedanje zaplankanosti, zazrtosti v preteklost in polpreteklost in zadihala s polnimi pljuči, kot pomembno kulturno, univerzitetno in tudi gospodarsko središče srednjeevropskega prostora?

Podobna vprašanja smo v zadnjem času slišali dokaj pogosto. Nazadnje so nanj skušali odgovoriti na javnem srečanju, ki ga je pripravil krožek Ricerca e presenza.

Pravzaprav je treba takoj povedati, da je bilo odgovorov več, čeprav je vse povezoval skupni imenovalec: ugotovitev namreč, da pozitivnih premikov ne bo, dokler bodo vzvode odločanja imeli v rokah tisti, ki so posebno v zadnjih letih dokazali vso svojo nemoc in omejenost. Besedo na javnem srečanju so imeli namreč "disidenti" v goriskem občinskem svetu in predstavniki gibanj, ki se predstavljajo kot alternativa tradicionalnim strankam. O "novem nacrtu" za Gorico so namreč govorili neodvisni občinski svetovalec Ubaldo Agati, koordinator gibanja La Rete za Gorico Bernardo De Santis, občinski svetovalci Nicolò Fornasir, Luigi

Genovese, Marzio Lambertini in Maurizio Pecorari ter turistični delavec Mario Michelini. Se pred kaksnim mesecem so sestavljali jedro odpora proti "dolocenim" nacrtom na področju javnih del. Zdaj so naredili korak naprej. Protest postaja nacrt, program, pa čeprav se precej nejasen, nedodelan in neuskaljen. Morda tudi nekoliko preveč idealistično zasnovan.

Morda tudi pod vplivom globokih pretresov italijanske, evropske in svetovne družbe. Mar ne

poslušamo vsak dan ugotovitev, da je politika brez etike, brez solidarnosti, brez humanizma jalova?

Tako smo lahko pri sluhili različnim in tudi prepletajočim se razmisljanjem. Različnim tako po naravnosti v prihodnost, oziroma se ujetih v dogajanja zadnjih dveh, treh let, različnim tudi po stopnji konkretnosti.

Razvoj Gorice je odvisen od tega v kolikšni meri in kako hitro se bo uspelo prebiti iz dose-danih kalupov. Da je

treba dokončno pozabiti na besedo meja v njenem dosedanjem smislu, kot crte locnice, da je treba na razvoj gledati v širsi, evropski dimenziji, pri čemer tudi lani februarja podpisan sporazum med zupanoma obeh Goric dobiva pravi pomen, so skušali dopovedati nekateri od govorcev.

Zanimivi so bili tudi, čeprav casovno in stevilčno omejeni, posegi iz vrst poslušalcev. Tako je občinski svetovalec dr. Bernard Spazzapan poudaril, da kakovostnega skoka v politiki ne more biti brez doprinosu slovenske narodnostne skupnosti, od zmeraj prisotne v goriski stvarnosti.

Pisana politična družina na predsinočnem srečanju (foto: Studio Reportage)

KNJIGA / PREDSTAVITEV

S fotoaparatom lov za prijatelji iz sveta živali

»Na lovu za prijatelji« je nekoliko izzivalni naslov bogato ilustrirane knjige prof. Pier Lugija Ferrarija, ki so jo včeraj predstavili na sedezu Goriske hranilnice. Kot je podčrtal predsednik denarnega zavoda Antonio Tripiani, se s to knjigo, ki pomaga odkrivati lepote narave, nadaljuje založniška tradicija banke.

Sam avtor, ki je v Gorici znan, ker je 23 let vodil porodniški oddelk v splosni bolnišnici, je knjigo označil kot potovanje od Julijce pa do lagune, med katerim je skušal v fotografski objektiv ujeti cimvec prijatelj. To so seveda zivali od gamsov in visokogorskih ptic, do ljubkih srnic in veveric,

do izredno bogate ptičje favne, ki naseljuje območje ob izlivu Soce in v Gradeski laguni. Knjiga je produkt nacrtne dela, kot je pojasnil avtor, ki je podčrtal, da »videti je stvar sreče, gledati pa je kulturno dejanje«. Tudi sam se je sele po dolgih letih sprehodov v naravo naucil gledati in z neokrutno fotografsko tehniko loviti svoj "plen".

Kaj pa lov s puško? Nocem napadati lovcve«, pravi Ferrari, »vendar mislim, da je njihova dejavnost stvar preteklosti in da je v danasnji družbi ze kulturno presežena. V svetu je dovolj nasilja, treba je iskati lepoto. Upam da bo moja knjiga pomagala mladim v to smer«.

Mlada srna iz Ferrarijeve knjige o živalskem svetu

RAZSTAVE

Na sedezu goriskega teniskega krožka v Drevoredu 20. septembra 2, bodo danes ob 17. uri odprli razstavo slik Franca Manzonija. Odprta bo do 23. decembra.

V cakalnici goriske zeleznice postaje bodo danes ob 18. uri odprli razstavo fotografij Giovannija Viole. Razstava bo na ogled do 8. decembra.

V galeriji Exit v Favetijevi ulici 16/3 je do 5. decembra na ogled razstava grafičnih del in stripov Maura Maurija. Urnik obiska je naslednji: torek, četrtek in petek od 17. do 20. ure.

V galeriji Katoliške knjigarnice je do 5. decembra na ogled razstava del slikarja Re Moreua. Obisk je možen v dneh in urah odprtja knjigarnice.

V župnijski dvorani v Doberdobu je do 30. novembra odprta razstava razglednic iz prve svetovne vojne in tudi razstava slik Andreja Kosica in Renza Moreua. Ogled je ob delavnikih med 18. in 20. uro, ob nedeljah pa med 11. in 13. uro.

OBVESTILA

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO obvesca, da bo danes ob 15. do 17. ure sejem rabljene smucarske opreme. Sejem bo na društvenem sedezu.

DRUŽBA se dobi jutri ob 9. uri na Travniku.

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV - GORICA priredi v nedeljo, 27. decembra, veselo silvestrovanje v gostišču Al Fogolar v Galianu pri Cedadu. Prijave od 2. do 16. decembra na sedezu in pri poverjenikih.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE vabi solsko osebe (tudi bivše), na večerjo, kjer bodo izrekli priznanje letosnjim upokojevcem. Večerja z družabnostjo bo v petek, 4. decembra, ob 19.45 pri Francetu v Sovodnjah.

PRIREDITVE

KULTURNO DRUŠTVO SOVODNJE vabi jutri ob 17. uri na gostovanje dramske skupine Delavskega prosvetnega društva Svoboda iz Rus. Predstavili bodo komedijo Branislava Nušića Clovek na položaju.

SKD HRAST vabi na veselo miklavževanje, ki bo v soboto, 5. decembra, ob 19. uri v župnijski dvorani v Doberdobu. Najmlajši se na ta praznik skrbno pripravljajo z veselo igrico. Darove sprejemajo v soboto, ob 17. ure dalje.

KINO

GORICA VITTORIA 17.30-19.45-22.00 »I protagonisti«. Rez. Robert Altman, igrata Tim Robbins in Greta Scacchi.

CORSO 17.45-22.00 »Io speriamo che me la cavo«. Igra Paolo Villaggio.

VERDI 15.30-22.00 »Peter Pan«. Walt Disney.

TRZIC COMUNALE 18.00-20.00 »Prosciutto, prosciutto«. Prepovedan mladini pod 14. letom.

EXCELSIOR 18.00-22.00 »Anni 90«.

PRISPEVKI

V spomin na Slavo Zavadlav darujejo sosedje 60 tisoč lir za društvo krvodajalcev Sovodnje.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
ALL'ORSO BIANCO - Korzo Italia 10 - tel. 531576.

DEZURNA LEKARNA V TRZICU
Obcinska lekarna st. 1 - ul. Terenziana 26 - tel. 410341.

NOVA GORICA / POSLANSKI VEČER BORUTA PAHORJA

Kučan in Fischer o evropskem domu

Pa tudi o razmerah na balkanskih tleh

VALTER PREGELJ

V četrtek, 26. novembra je novogoriško občinsko obiskal predsednik predsedstva Republike Slovenije in eden od osmih predsedniških kandidatov Milan Kučan. Zvečer se je pred nabito polno veliko dvorano novogoriškega kulturnega doma udeležil skupaj s predsednikom avstrijskega parlamenta dr. Heinzom Fischerjem poslanskega večera Boruta Pahorja. Na njem so govorili predvsem o vključevanju Slovenije v evropske integracije. Pred tem je predsednik obiskal Iskro Sempeter,

Trnovo se pogovarjal z predstavnikoma je bilo, da se je politična podoba Evrope v zadnjih treh letih bistveno bolj spremenila kot prej v treh desetletjih. Po Kučanovih besedah o procesih preoblikovanja Evrope ni mogoče razmišljati izven konteksta padca Berlinskega zidu. Vendar se za pomenjenjem političnega in

gospodarskega prostora pojavlja nevidni berlinski zid kot rezultat različne civilizacijske, kulturne, zgodovinske in politične stopnje razvoja v vzhodnem in zahodnem delu stare celine. Vsekakor je motiv Slovenije vstop v evropske integracije, »je dajal Kučan, »toda Slovenija sedaj polnopravnega članstva - glede na evropske standarde - ni sposobna sprejeti. «So pa potrebne priprave, meni Kučan,

in končna odločitev o vstopu v Evropsko skupnost naj se oblikuje na podlagi referenduma.

Dr. Heinz Fischer je glede procesov evropskega združevanja pripomnil, da to se ni poskus premostitve preloma med Vzhodom in Zahodom, pač pa le iskanje odgovorov na probleme in odločitve iz preteklosti. »Evropska skupnost ne pomeni čudežnega instrumenta in ni brez napak, je pa močno jedro evropskega sodelovanja, »pravi dr. Fischer. »Kajti nič več ne poteka mimo ES, nicesar ni mogoče doseči izven nje.«

Ugledna politika sta razpravljala tudi o nestrpnih nacionalizmih, ki se danes dogajajo v Evropi, o vojni v BiH, vzrokih in razlogih zanj, o možnostih vzpostavitve miru na Balkanu in o beguncih.

V zvezi s poročilom Bekešev komisije, je Kučan izjavil za Republiko: »Kaj je povedal Bekeš ne vem, ker sem bil ves dan zunaj Ljubljane. O tem se bom poinformiral takoj, ko se vrnem. Očitno pa je poročilo slisalo moj nocojšnji sogovornik, ki mi je med drugim dejal, da je cudno imeti dobre odnose z državo, ki prisluškuje njenim diplomatom.«

GORIŠKA BRDA / »OBLEGANJE ODLOŽENO

Še eno opozorilo slovenski vladi

Z 200 traktorji samo do Nove Gorice

VOJKO CUDER

Za včeraj napovedani protestni shod briskih vinogradnikov in vinarjem pred poslopjem državnega parlamenta v Ljubljani - tam naj bi se jim pridružili se stajerski, prekmurski in dolenski vinogradniki - se je koncal tako, da so s približno dvesto traktorji (na sliki) in drugimi kmetijskimi stroji prisli le do Nove Gorice, nato pa so se vrnili domov. Tako so dali vladi še eno priložnost, da ugodí njihovim zahtevam.

Kot vemo se je vroca juha začela kuhati na

predvolilnem shodu LDS v gradu na Dobrovem 11. novembra, ko so briski (in vipavski) vinogradniki očitali kmetijskemu ministru, da vlada nič ne naredi za zaščito domaćih, torej slovenskih, vinogradnikov in vinarjev in dovoljuje uvoz cenenga vina iz bivših jugoslovanskih republik. Domace vino pa ostaja neprodano v kletih. Takrat so zagrozili, da bodo, ce vlada ne bo sprejela zaščitnih

ukrepov, oziroma takojmenovanih prelevmanov, prisli v Ljubljano pred skupščino in da bodo tam vztrajali, dokler vlada ne bo ugodila njihovim zahtevam. Vso organizacijo je imel (in se ima) v rokah poseben staskovni odbor, katerega predstavniki so bili neprestano v stikih z vlado. Kot so nam povedali včeraj (sinoci je bila sklicana posebna tiskovna konferenca) je vlada njihovim zahtevam delno ugodila, zato je bil "okrnjeni" protestni shod le opozorilo, da mislijo se kako resno.

Takole se je zvrstilo okoli 200 traktorjev (Foto: O'Hara)

SEŽANA /

Deset let centra

OLGA KNEZ STOJKOVIC

Letos mineva 10 let od ustanovitve Centra za socialno delo v Sežani.

Vanj prihajajo ljudje, ki si ne znajo sami pomagati, so invalidi, njihovi družinski člani, ostareli, ljudje, ki so prisli navzkriž z veljavimi družbenimi normami in so zasli na stranpoti. V zadnjem času narasča število družin, ki s svojim zaslužkom ne morejo preživljati svojih otrok. Narasča tudi število brezposlenih in beguncev.

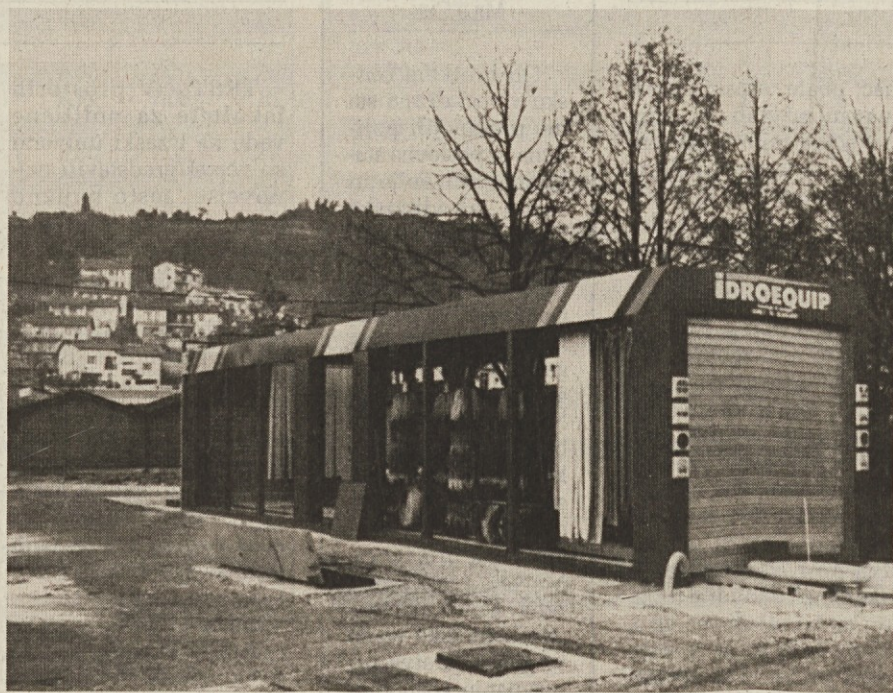
Ze kmalu po ustanovitvi, leta 1983, so odprli delavnico za delo pod posebnimi pogoji, ki je namenjena mladostnikom s telesnim ali duševnim motnjami. Letos jo nameravajo razširiti z novimi oblikami družbene pomoči. V teh letih so veliko skrb namenjali strokovnemu delu, izobraževanju, iskanju novih oblik dela in prilagajanju razmeram. Pred leti so organizirali obliko pomoči starejšim na domu. Za dosežke na področju socialnega dela so prejeli najvišje republiške priznanje socialnega skrbstva.

Silvana Sonc, direktorica centra pravi, da organizacija pomoči na domu omogoča, da starejši ne zapustijo svojih domov. »Omogocili smo zaposlitev mladih iskalcev zaposlitve, organiziramo socialno pedagoško pomoč družinam, ukvarjamo se tudi s problemi, kot so odnos do alkohola, mamila itd.«

ROŽNA DOLINA /

Gradnja na nepravem mestu

Novi Gorici primanjkuje pralnic za avtomobile. Eni in edini ob Avto servisu naj bi se pridružila še ena - v Rožni dolini (na sliki). Se preden bodo v njej začeli prati jeklene konjčke, se je zapletlo. Avtopralnica je namreč zgrajena na črno in zato ne bo z obratovalnim dovoljenjem nič, pravijo na občini. Izdano je bilo le lokacijsko dovoljenje, v katerem pa jasno piše, da bo moral investitor avtopralnice (zacasne) namestiti takšno opremo, ki bo omogočala reciklažo uporabljene vode ali pa poskrbeti za čiščenje odpadnih vod. Tam mimo namreč teče tudi potok Vrtojba, ki je zaenkrat se cist.

Za obratovanje še ni dovoljenja (Foto: O'Hara)

ILIRSKA BISTRICA / ŠE O STEČAJU KMETIJSKE ZADRUGA

Stiska ilirskobistriških kmetov je postala predmet predvolilnih manipulacij

DRAGICA PROSEN

Na konferenci za tisk v četrtek sta predsednik skupščine občine Stane Prosen in predsednik občinskega izvršnega sveta Jože Rolih, novinarje seznanila s svojim stališčem do problemov, ki so jih povzročile razmere v bistrski kmetijski zadrugi.

Kmetje ali bolje rečeno vrh bistrskega odbora Slovenske ljudske stranke, obtožujejo občinsko vodstvo, da se je premalo vključevalo v reševanje zadruge, in razvoj bistrske kmetijskega nasploh. Znano je, da KZ za nekaj mesecev

kmetom ni plačala mleka, mesa, krompirja, zelja in korenja, ki so ji ga oddali, sama pa se je znašla pred stečajem.

Stane Prosen je menil, da je potrebno znotraj tega, precej spolitizirane problema, najprej ločiti kmetijsko politiko od kmetijske zadruge. V zadnjem času je slišati interpretacije s strani posameznikov (ki so bili sami člani združnega upravnega odbora), da je stanje v kmetijstvu posledica slabega delo-

vanja občinske skupščine, izvršnega sveta ter dogajanj znotraj zadruge. Občinsko vodstvo meni, da so pristojnosti IS na področju kmetijstva znana (pridobivanje sredstev za agromelioracije, intervencije...), te pa je občinska vlada izpolnila. IS ni odgovoren za poslovanje in vodenje zadruge niti ni pristojen za imenovanje njenega vodstva. Predsednik IS je tudi dokazoval, da se je vlada v sedanjem mandatu stalno vključe-

vala v reševanje problemov v zadrugi in tako je tudi tokrat v pogovorih z Ministrstvom za kmetijstvo dosegla, da bodo te dni kmetje dobili mleko plačano v višini 40 odstotkov. Kmetom denar za mleko dolguje zadruga in ne izvršni svet.

Ta problematika bo tudi v prihodnje v skupščini, kjer bo občinsko vodstvo zahtevalo, da se v njeno razreševanje vključijo ustrezne institucije (SDK), zaostrili pa bodo tudi vprašanje osebne odgovornosti.

IDRIJA

Obrti več veljave

ROMAN BRIC

Kljub za uho prijetnim ocenam in napovedim slovenskega ministra za malo gospodarstvo Maksa Tajnikarja, ki je na povabilo občinske vlade obiskal idrijske male podjetnike in obrtnike, sedanje razmere zanje niso ugodne, so menili udeleženci nedavnega skupnega posveta v Idriji. Na njem so ministra seznanili s težavami in prisluhnili njegovim napovedim o korenitih spremembah, ki se obetajo na tem področju.

Sektor malega gospodarstva po ministrovih besedah v Sloveniji skokovito narasča, vsaj številčno. Moral bi se povečati tudi njegov delež v ustvarjenem dohodku, ki sedaj znaša le 7, 7 odstotkov, kljub temu da je v njem že 8, 9 odstotkov zaposlenih. V prihodnjih letih je pričakovati povečevanje obsega poslovanja malega gospodarstva, kamor bi po kriteriju števila zaposlenih lahko uvrstili 90 odstotkov vsem firm in obrtnikov v Sloveniji. Te premike pa je nujno treba podpreti s spodbudnejšo zakonodajo, novimi možnostmi razvoja in prilivom kapitala v ta sektor, za katerega se bojim, da ga v prvi fazi ne bo znal izkoristiti, »je dejal minister.

Tu pa se pojavljajo tudi nove ovire, ki zahtevajo temeljito prestrukturiranje sedanjega gospodarskega sistema in njegove infrastrukture na vseh področjih.

Idrijski zasebniki, obrtniki in mali gospodarstveniki so ministra seznanili s svojimi izkušnjami, ki za sedaj niso vzpodbudne, se zlasti ker se to ministrstvo ukinja. »Poleg finančne nediscipline, zakonskih nedorecanosti in v raznih državnih, bančnih, inspekcijskih, finančnih in drugih institucijah se vedno prevladujejo stare metode dela, administriranje in gore papirja, »je opozoril idrijski finančnik Alojz Rejc.

V idrijski občini je razvoj malega gospodarstva v preteklosti za razliko od velike industrije nekoliko zaostajal. Zasebne firme so v letosnjem prvem polletju ustvarile 3, 3 odstotka celotnega prihodka in kar 22 odstotkov akumulacije, v njih pa je le 1, 6 odstotka zaposlenih. Tako je v občini registriranih 165 zasebnih podjetij in 8 mesanih zasebnih firm, 247 obrtnikov, 6 se jih ukvarja s kmečkim turizmom, 12 z domaco obrtjo. Kar 207 je tako imenovanih popoldanskih obrtnikov, ki se z dodatno dejavnostjo ukvarjajo ob redni zaposlitvi.

NOVICE

Politično obarvane prireditve

Politične stranke v teh dneh hitijo organizirati razne prireditve, katerih namen je predstaviti svoje kandidate. Prireditve je res veliko, vsak dan je kakšna, včasih tudi dve ali več. V četrtek so na primer v Idriji imeli predstavitev svojih kandidatov Narodni demokrati (Alenka Zagar-Slana, dr. Rajko Pirnat, dr. Edo Pirkmajer, Tomaz Pavsic in Uros Cergolj), sinoci je Socialistična stranka Slovenije pripravila v Spodnji Idriji okroglo mizo na temo Prostovoljno zdravstveno zavarovanje, drevi ob 20. uri prireja v hotelu Idrija Združena lista Večer sansona in pesmi s Katjo Levstik in Markom Simčičem, predstavil se bo kandidat za Državni zbor Samo Bevk. Pol ure prej (ob 19, 30) pa pripravila Slovenska ljudska stranka predstavitev svojih kandidatov - dr. Janeza Podobnika in Tomaza Pavsica - v Sportnem centru. Sodeloval bo tudi predsednik stranke Marjan Podobnik. Srečanje bodo popestrili Slaki. V predvolilne prireditve kaže pristeti tudi predstavitev kandidatov in Državni zbor v 11. volilnem okraju 2. volilne enote na radiu Cerkno. Oddaja »v živo« bo v nedeljo, 29. novembra, ob 10. uri.

Tudi dnevnišnja predstavitev knjige Slovenija proti jugoslaviji v sejni sobi krajeve skupnosti Cerkno bo kot kaže obarvana predvolilno. Udeležili se je bodo Darja Lavtizar Bebler, Borut Suklje, Braco Rotar, Vojko Volk in Jože Smole. (RB)

Medvedek in barvice za prijatelje brez doma

V humanitarno akcijo ob Tednu miru, ki je potekala po vsej Sloveniji, pod nazivom »Medvedek in barvice za prijatelje brez doma«, so se v sezanski občini vključili Zveza prijateljev mladine, Rdeči križ in gasilci. Szanski gasilski dom je postal zbirni center, kamor so krajani pa tudi solarji nosili potrebni material za otroke beguncev iz BiH. V akcijo so se vključile vse osnovne sole in srednja sola v občini. Največ materiala so zbrali na podružnicah soli v Mislicah, kjer se je vseh 23 učencev aktivno vključilo v akcijo skupaj z divasko osnovno solo. Zbrani material (hrano, ozimnico, higijski material, igrice, solske potrebščine) so aktivisti RK razdelili v zbirni center na Kozini, nekaj pa tudi po domovih, kjer živijo begunci. (OKS)

Stotisoč tolarjev za divasko posebno šolo

Tudi aktivnosti sezanskega občinskega odbora Liberalno demokratične stranke pred volitvami so številne. Tako bodo v ponedeljek, 30. novembra, izročili denarno pomoč v višini sto tisoč tolarjev enoti Vzgojnega zavoda Elvire Vatovec Portoroz v Divaci. Ob 10. uri se bodo pomudili na obisku pri delavcih in varovancih posebne sole v Divaci. Z obiskom želijo opozoriti na slabe materialne razmere takih zavodov, zato bodo del sredstev, ki je namenjen za predvolilni boj, darovali prav divaski posebni soli.

Koncert v Mirnu

V župnijski cerkvi v Mirnu bo v nedeljo, 29. novembra, ob 17. uri koncert organista Huberta Berganta in violinista Alfreda Marcosiga. Na sporedu bodo orgelske skladbe in dela za orgle in violino skladateljev Bacha, Handla, Buxtehuderja, Tartinija, Respighija, Frescobaldija, Andriessena in Veracinija. Koncert sodi v okvir rednih jesenskih gostovanj vodilnega slovenskega organista v Mirnu. Zaradi slabega stanja orgel na mirenem gradu bo tokrat prireditve v župnijski cerkvi. Mojster Bergant je pred kratkim nastopil s samostojnim recitalom na novih orglah v Murski Soboti in jih naslednji dan se predstavil na blagoslovitvi. Plodno je tudi njegovo sodelovanje v violinstom Marcosigom iz sosednje Italije, saj sta skupaj izvedla že celo vrsto uspešnih koncertnih večerov. (PB)

Preskrba in M Club

Izziv za sezanske kupce predstavlja odprte prenovljene trgovine Preskrba, ki ponuja ekskluzivna oblačila konfekcije M Cluba iz Velenja in ostalih slovenskih proizvajalcev kot tudi modne usnjene izdelke tovarne Inini iz Ljubljane. Nova izlozba pomeni popestritev Partizanske ceste v Sežani. Prodajalci so se odločili, da bodo za boljše poznavanje mode organizirali modno revijo. Poleg tega pa pripravljajo božično novoletno nagradno zrebanje, pripravili so kosarice proizvođačev po zelo ugodnih cenah kot Miklavžev popust, po 10. decembru pa bodo za kupce ugodne cene njihovih proizvodov ob božično novoletni ponudbi. (OKS)

Humanitarna pošiljka iz Šempolaja

Te dni je na sezanski Rdeči križ pršla že druga pošiljka humanitarne pomoči iz Šempolaja v Italijo. Slovenski zamejci so se vključili v akcijo pomoči beguncem iz Bosne in Hercegovine in tokrat prispevali 2 do 3 tone oblačil, hrane in higijskih potrebščin, ki jih vedno večje število beguncev potrebuje na Sežanskem. V zbirni center na Kozini pa je kulturno društvo Tabor z Opcin poslalo še več pošiljk. (OKS)

Un Mondo

POSEBNO SPOROČILO ZA TRGOVCE IN GOSPODARSKE OPERATERJE
Odpri smo novo trgovino na debelo obutev s preko 2.000 kv.m. prodajnega prostora

PRİČAKUJEMO VAS!

G. & P. srl - UDINE - Tel. & Fax (99-39-432) 600.564

Na Vašo razpolago je preko milijon parov čevljev vseh znamk, vrst in cen

Naše cene so izredno konkurenčne in ugodne: prepričajte se sami!

UDINE (ITALIJA) - Ul. Stiri - PARTIGROSS (izhod avtoceste Udine - Sud)

S tem oglasom boste dobili 10% popust pri prvem nakupu

EVROPA / DOLAR NARAŠČA

Devizni trg

DARKO TORKAR

V ponedeljek je bil dolar v Evropi vreden 1,6095 marke, v torek 1,5931, v sredo 1,5942, v četrtek 1,5888 in v petek 1,6035 marke.

Ce zapisane tečaje primerjamo z napovedmi gibanja za to obdobje, zlahka opazimo, da so vrednosti sicer v napovedanem razponu (med 1,55 in 1,6170), vendar bolj proti njegovi gornji meji.

Najvišja pričakovana vrednost za prihodnji teden je 1,6550, najnižja pa 1,5650, tako da je ponderirana srednja vrednost tečaja ameriskega dolarja proti nemški marki 1,6180. Morebitno nadaljno rast vrednosti ameriskega dolarja se naprej podpirajo »znani razlogi«: upanje na boljše gospodarsko rast v ZDA, zaskrbljenost nad gospodarskim in političnim stanjem v Nemčiji, negotovost v Rusiji in kmetijski spor med ZDA in EGS. Se vedno pa je malo verjetno, da bi vrednost ameriskega dolarja proti nemški marki v kratkem zapustila razpon 1,57 do 1,62.

V minulem tednu so tempo precej lenobnemu trgovanju narekovali dogodki v Evropi,

saj so Američani v četrtletju praznovali zahvalni dan. V Evropi se je dogajanje pričelo že v nedeljo s šestodstotno devalvacijo španske pezete in portugalskega eskuda.

V sredo so imeli Irci volitve. Njihov funt pa je se ena valuta v EMS, ki ji grozi devalvacija. Istega dne so Nemci prvič uradno objavili, da je gospodarstvo zaslo v recesijo. Kljub temu Bundesbanka vztraja pri visokih »uradnih« obrestnih merah in poizkusa raven obrestnih mer znižati s cenjskim denarjem na REPO trgu. Edini spodbuden sklep (ce sploh) v zvezi z znižanjem obrestnih mer za nemško marko je Bundesbanka sprejela v četrtek. Odločili so se, da bodo vsaka dva tedna preverjali »zdravje« gospodarstva z naslednjimi štirimi kriteriji: inflacijska stopnja, količina denarja v obtoku, državni deficit in dogovor s sindikati o visini plac. Odločitev Bundesbanke o znižanju ravni obrestnih mer lahko pričakujemo sele, ko bo ocenila, da se vrednosti vsaj enega ali dveh omenjenih kriterijev gibljejo v željeno smer.

SLOVENIJA / ANALIZA PRIHODKOV JAVNE PORABE

Nujno bi bilo znižati davkatve

Gospodarska zbornica Slovenije je opravila analizo slovenske davčne spirale, ki jo na kratko povzemamo. GZS ze lep čas opozarja, da je treba doseči večjo konkurenčnost našega gospodarstva s takojšnjimi ukrepi ekonomske politike, ki bi prispevali k znižanju stroškov poslovanja. Poleg tega, da se vsaj v obdobju šestih mesecev ne bi smel povečati agregat osebnih dohodkov, je upravni odbor GZS predlagal se veliko drugih

ukrepov, med drugim tudi takojšnje znižanje davkatve, davkov in prispevkov (posebej tistih, ki obremenjujejo ceno dela). Ti višji kot kdajkoli, predvsem pa tudi stroškovno za podjetja mnogo višji kot pri njihovih glavnih konkurenatih. To znižanje naj prispeva tudi k znižanju prilivov javne porabe.

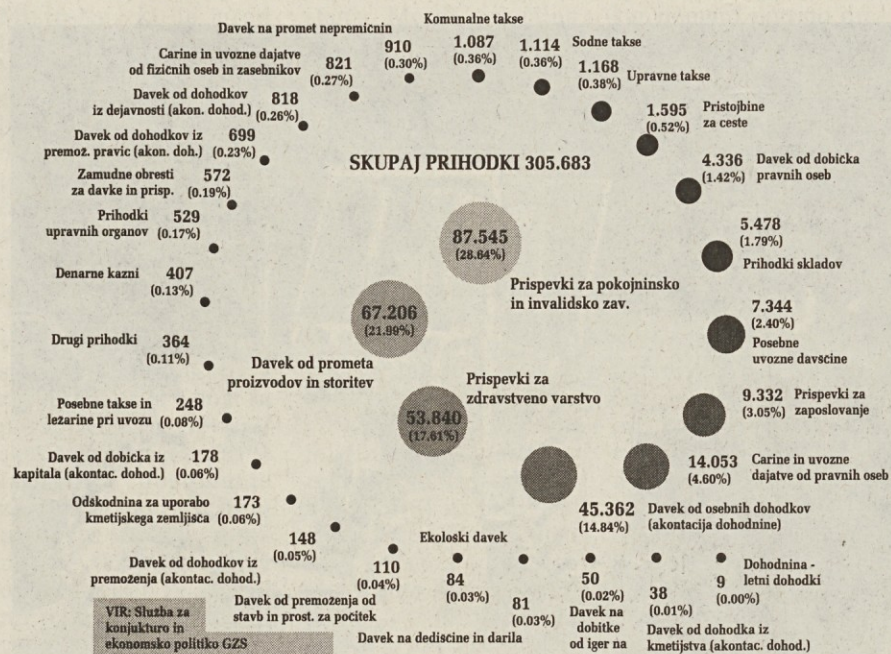
Poleg tega davčna spirala nazorno kaže tudi to, da je potrebna večja razpršitev davkov in prispevkov ter učinkovitje

pobiranje davkov pri vseh možnih zavezancih. To pa zato, da ni vse breme vzdrževanja države in sociale ter zato visokih davkov na ojem krogu urejenih podjetij. Iz prikaza je razvidno, da le sedem davkov in prispevkov predstavlja kar 93, 13 odstotkov vseh prihodkov javne porabe od januarja do septembra 1992. To so: prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno varstvo in zaposlovanje, davek od prometa

proizvodov in storitev, davek od osebnih prejemkov ter carine in uvozne davkatve pravnih oseb in posebne uvozne davkatve. Ostalih 24 vrst davkov, prispevkov in drugih prihodkov ne pomeni niti 7 odstotkov prihodkov javne porabe. V davčni spirali je prikazanih 31 vrst davkov, prispevkov in drugih prihodkov, med njimi tudi zamudne obresti za davke in prispevke, razne takse, prihodki skladov, drugi prihodki ipd.. Spirala prikazuje v prvih devetih mesecih vplačane davke, prispevke in druge prihodke po padajočih absolutnih vrednostih in ustreznih strukturnih deležih. Prihodki skladov zajemajo predvsem sredstva solidarnosti za odpravo posledic naravnih nesreč, krajevne samoprispevke itd., drugi prihodki pa nekatere ukinjene prihodke, katerih obveznost plačevanja je prenehala in se le izjemoma plačujejo se nekateri neporavnani prihodki. Vrste dohodnine ne so prikazane ločeno, letni dohodki dohodnine pa predstavljajo vplačila dohodnine po obračunu davčnih napovedi za leto 1991.

(Prirejeno po podatkih Službe za konjunkturo in ekonomsko politiko GZS)

SLOVENSKA DAVČNA SPIRALA I. - IX. 1992

SLOVENIJA / KONFERENCA O TURIZMU

Za ekološko usmerjen turizem

NATASA PEROVIC

BLED - Program drugega, zadnjega, dne mednarodne konference o strategiji razvoja slovenskega turizma je bil namenjen predvsem obravnavanju ekološke problematike, oblikovanju turističnih programov in vplivu mednarodnega okolja na razvoj omenjene panoge.

Večina je zastopala stališče, da mora biti turizem v prihodnje predvsem ekološko usmerjen, saj je čisto okolje, in to po Haaski deklaraciji o turizmu, kakor tudi po najnovejših anketah razvitih evropskih držav, prvi pogoj za uspešen razvoj turizma kakšne države. Države naj bi zagotovile sistemsko varovanje nara-

ve in njene dediščine, k temu pa naj bi v Sloveniji prispeval tudi nov zakon o varstvu okolja, ki bo po besedah predstavnice ministrstva za varstvo okolja in urejanje prostora osnova za planiranje vseh posegov v naravo.

Urejena zakonodaja, učinkovito trženje in promocija v navezavi s kvalitativnim izobraževanjem so po mnenju razpravljalcev bistveni instrumenti za doseg kvalitativnih turističnih storitev.

Ministrstvo za turizem je skupaj z udeleženci podprlo splošno usmeritev nove strategije, njeni konkretni programi pa bodo usmerjeni predvsem v ponudbo zdravi-

lišč, obale, alpskih mest in manj razvitih območij.

Večina tujih udeležencev pa se je zavzemala za povezavo tesnih stikov s Slovenijo. Ob tej priložnosti se je minister Sirse srečal z ministrom za turizem Furlanije-Juljske krajine (FJK) G. Francescutijem. Sogovornika sta omenila potrebo po nadaljnjem sodelovanju na področju turizma med FJK in Slovenijo. Vrednost nove strategije bo možno oceniti sele, ko bodo popisani papirji postali stvarnost. Prevladalo pa je mnenje, da tudi v turizmu ne bo nikoli več tako, kot je bilo in se je zato treba prilagoditi novim, težjim časom.

LJUBLJANA / TOVARNA ZDRAVIL LEK

Zmanjšanje prodaje zaradi političnih in gospodarskih sprememb v vzhodni Evropi

IRENA PIRMAN

Izguba velikega dela jugoslovanskega in vzhodnoevropskega trga vpliva na to, da so kazalci gospodarske rasti v Sloveniji že drugo leto zapored negativni. Padec v letosnjem letu je znašal približno 15 odstotkov. Na tiskovni konferenci so predstavniki Leka pojasnili, kako se je Lek spopadel s temi težavami.

Lek ima s svojo proizvodnjo nekaj več kot 1-odstoten delež v slovenskem gospodarskem prostoru. Danasnja slika kaže,

da je zaradi sprememb v vzhodni Evropi in nekdanji Jugoslaviji v Leku prislo do padca prodaje na nivo poslovanja iz leta 1988. V prvih desetih mesecih so tako prodali za 22 milijonov svicarskih frankov svojih izdelkov, pri čemer so slovenski partnerji udeleženi s 30 odstotki. Na izvoznem področju je približno enak obseg poslov s partnerji iz drugih republik bivše Jugoslavije. Prodaja poteka preko lastnih hčerinskih firm, pri čemer je

njihova pglavitna naloga poslovna in organizacijska konsolidacija. Na tradicionalna izvozna tržišča so prodali za 4, 5 milijonov ameriških dolarjev izdelkov. Zaradi manjše obutljivosti ob izpadih posameznih izvoznih trgov je Lekova dolgoročna usmeritev spremeniti dosežanje regionalno strukturo. Pravilnost take usmeritve potrjuje primer Lekovih vlaganj v lastno tovarno na Poljskem, kjer se je Lek Poljska nadvse uspešno uveljavil.

BEOGRAD / URADNI TEČAJ V OBLAKIH

Črni trg viša ceno deviz

Velika odstopanja med tečajnicami

BRANISLAV BOSKOV

V Srbiji je vsak dan na voljo poročilo z deviznega tržišča, ki ga pripravlja Združenje bank, iz katerega je razvidno, kakšen je uradni tečaj. Seveda pa ta tečajna lista ne zadostuje, če hočemo ugotoviti stanje na tržišču, saj obstajata še dve. Najprej tisto, ki govori o poulični borzi deviz, za katero vsi menijo, da je tržna, in potem še posebno listo vrednosti devizne gotovine za odkup stanovanj.

Ze na prvi pogled so očitna odstopanja med vsemi tremi tečajnimi listami. Uradna lista nedvomno lebdi v oblakih, saj je po njej vrednost ameriskega dolarja v tem tednu ostala nespremenjena. Dolar je tako vreden 750 jugoslovanskih dinarjev. Seveda pa to se zdalec ne ustreza položaju na tržišču. Poulični razpečevalci, ki jih je na stotine na več mestih v Beogradu in na tisoče po vsej državi, odkupujejo valuto po mnogo višjih cenah. V petek je bila namreč nemška marka za 10, 29 odstotka dražja kot teden. Po tako imenovanem »stanovanjskem tečaju« je bila nemška marka 27. novembra vredna 753, 31 jugoslovanskih dinarjev. Ta tečaj nenehno narašča in se na koncu približno izenači z

»ulicnim tečajem«. Sicer pa do njega pridemo tako, da vrednost valute za dejanski nakup povečamo za 64, 29 odstotkov, ker je taka stimulacija, ki jo priznavajo tistim kupcem, ki stanovanja kupujejo za gotovino. Tisti, ki so denar menjali na ulici, zatrjujejo, da so bili svezni jugoslovanskih dinarjev povsem novi, kar seveda pomeni »iz tiskarne«. Od tod tudi pre-

pricanje, da je del primarne emisije prišel neposredno v roke tistim, ki na ulicah menjajo denar. Delno pojasnilo o velikanski količini denarja, ki se je tako nenadoma pojavila na ulicah, bi utegnili najti tudi v izjavi premiera Milana Panića, da je Svet guvernerjev NBJ sprejel odlok o povečanju primarne emisije, potem ko je vlada sprejela devalvacijo dinarja.

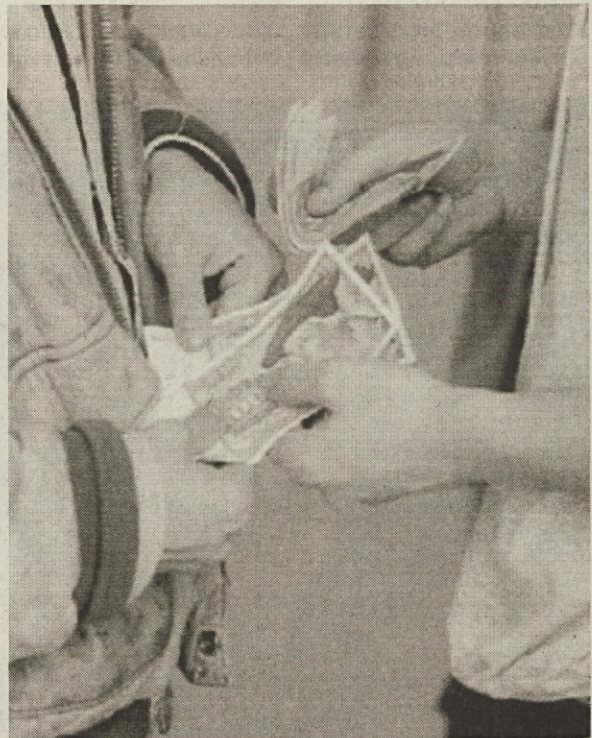

Foto: Srdan Živulović/TRIO

TRST / KORISTNA ŠTUDIJA EGIDIJA VRŠAJA

»Slovenija med Evropo in Balkanom«

Knjigo so predstavili na tržaški univerzi

ELIO FORNAZARIC

TRST - V prostorih fakultete za politične vede na tržaški univerzi so včeraj predstavili najnovejšo, sesto knjižno delo znanega tržaškega casnikarja in gospodarstvenika Egidija Vršaja, ki nosi naslov »La Repubblica della Slovenia tra l'Europa e i Balcani« (Republika Slovenija med Evropo in Balkanom). Knjiga, ki obsega skoraj 200 strani, je izšla pri ugledni založbi Franco Angeli v Milanu, in sicer v zbirki znanstvenih publikacij goriškega instituta za mednarodno sociologijo ISIG.

Knjiga je razdeljena na pet poglavij. Prvo je namenjeno širšemu krogu bralcev, medtem ko so ostala poglavja zanimiva zlasti za poslovneže in raziskovalce. Prav v prvem poglavju namreč avtor obravnava vpra-

sanje samoodločbe narodov in navaja ustrezne osnovne listine, od akta, s katerim je bila leta 1945 ustanovljena Organizacija združenih narodov, prek Helsinske listine pa vse do nove ustave Republike Slovenije, sprejete ob osamosvojitvi. Objavljen je tudi pregled dogodkov med jugo-srbsko agresijo vse do Brionske deklaracije, dokončne osamosvojitve in mednarodnega priznanja Slovenije.

Ostala poglavja se ukvarjajo z izrazito gospodarskimi temami. Drugo razčlenja družbeno-gospodarski sistem Slovenije, tretje obsega zakonodajo o gospodarskih odnosih med Slovenijo in tujino, četrto je namenjeno gospodarskim odnosom med Slovenijo na eni in Evropo, Italijo in se zlasti Furlanijo-Juljsko krajino na drugi stran-

ni, peto in zadnje poglavje pa obravnava Slovenijo kot gospodarskega partnerja, pri čemer je avtor posvetil posebno pozornost njeni razvojni strategiji, proizvodnji in zunanji trgovini.

Ze sama vsebinska struktura najnovejšega dela Egidija Vršaja nakazuje, da je knjiga kot rečeno namenjena predvsem raziskovalcem in poslovnim ljudem. Potreba po takšni študiji je tako v Italiji kot drugod v tujini občutna, tako da je avtor z njo zapolnil znatno vrzel. To so poudarili tudi na včerajšnji predstavitvi dekan fakultete za politične vede Domenico Coccopalmerio, ravnatelj instituta ISIG Alberto Gasparini in deželni odbornik Mario Brancati. Knjiga je napredaj tudi v Tržaški knjižarni in stane 24 tisoč lir.

Med predstavitvijo knjige Egidija Vršaja (prvi z leve) na tržaški univerzi (foto Ferrari)

MENJALNICA HIDA

Pokrita tržnica Ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKS, KRONE, FUNTE IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVAŠKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-275

COME2US

POTOVALNA AGENCIJA
COME2US VAS VABI :

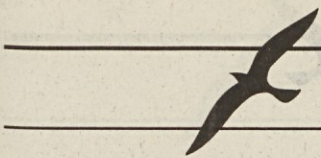
- BANGKOK in PATAJA 24.12.92.-2.1.93 DEM 1.550.-
- FLORIDA - ORLANDO WALT DISNEY WORLD 30.1.93-7.2.93 - USD 1.490.-
- SMUCANJE V SLOVENIJI, AVSTRIJI, ITALIJI, SVICI, FRANCIJI IN ZDA PO KATALOGIH:
- SKIPASSPORT
- TUI
- LEONHARD STOCK

NUDIMO TUDI:

- LETALSKE VOZOVNICE VSEH SVETOVNO ZNANIH LETALSKIH DRUŽB PREDVSEM ADRIA AIRWAYS, DELTA AIRLINES, LUFTHANSA, AUSTRIAN AIRLINES, SWISSAIR IN BRITISH AIRWAYS
- POSEBNE ZELO UGODNE LETALSKE VOZOVNICE ZA ZDA, KANADO JUGOVZHODNO AZIJO, AVSTRALIJO, KENIJO IN JUŽNO AFRIKO
- POCITNICE PO VASIH ZELJAH PO VSEM SVETU (PO KATALOGIH ZNANIH EVROPSKIH TOUROPERATORJEV KOT SO TUI, NECKERMANN, KREUTZER, JUMBO TOURISTIK IN ATI)
- POCITNICE V ZASEBNIH APARTMAJIH V EVROPI (INTERHOME)
- REZERVACIJE HOTELOV POVSOD PO SVETU
- MENJALNISKE STORITVE

KJE SMO?

V POSLOVNI HISI HERTZ RENT A CAR, CELOVSKA 206, LJUBLJANA; TEL.: 061/574188, 061/571668, FAX.: 061/572635; DELOVNI CAS: 8-17h

MENJALNIŠKI TEČAJI

27. novembra 1992

	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
menjalnica	61,40	62,00	8,60	8,74	6,90	7,09
A Banka						
Avtohiša Ljubljana*	61,50	62,20	8,69	8,95	7,00	7,21
Banka Vipra, Nova Gorica	61,17	62,25	8,70	8,79	6,85	7,17
Banka Zasavje	61,30	62,50	8,53	8,88	6,91	7,20
Bela vrtnica	61,30	62,20	8,60	8,90	6,80	7,20
Bobr Fužine	61,50	62,00	8,70	8,85	7,00	7,20
Bobr Trzin	61,50	62,00	8,70	8,85	7,00	7,20
Brdar Koper	61,50	62,15	8,60	8,80	6,90	7,13
BTC Ljubljana	60,50	62,00	8,50	8,70	6,85	7,20
BTC terminal Sežana*	61,45	62,20	8,65	8,80	6,95	7,12
Burin*	61,40	61,95	8,55	8,83	6,95	7,30
Capital marketing Vrhnika	61,00	62,00	8,65	8,80	6,90	7,20
Come 2 Us*	61,40	62,10	8,65	8,80	7,00	7,25
Creditanstalt Nova Banka	61,00	61,75	8,60	8,80	7,00	7,40
Dom na trgu	61,71	61,94	8,72	8,77	7,07	7,14
Dom - Kaffa*	61,60	61,85	8,73	8,80	7,05	7,25
Emona Globtour*	61,40	61,95	8,60	8,79	6,90	7,10
Eros Ljubljana	61,60	61,95	8,70	8,85	7,00	7,20
Eros Kranj	61,70	62,00	8,70	8,85	7,00	7,20
Eroservis d.o.o. Sežana	61,60	62,00	8,63	8,80	6,98	7,13
Eurotours International*	61,30	61,99	8,60	8,80	7,00	7,22
Feniks d.o.o. Portoroz*	61,52	62,16	8,60	8,82	7,00	7,12
Fiba	61,55	62,19	8,60	8,82	6,90	7,12
Firadas d.o.o. Idrija	61,75	62,85	8,60	8,90	7,00	7,20
Golfurist	61,30	62,20	8,60	8,86	7,00	7,20
Hida	61,75	61,95	8,72	8,79	7,03	7,15
Hram Rožice	61,65	61,95	8,60	8,90	7,00	7,50
Ilirika Ilirska Bistrica	61,45	62,70	8,45	8,84	6,90	7,15
Ilirika Slovenj Gradec	61,70	62,00	8,67	8,73	6,95	7,11
Ilirika Postojna	61,77	62,35	8,74	8,84	7,00	7,10
Invest	61,50	62,50	8,70	8,88	7,05	7,29
Italdesign*	61,75	62,60	8,67	8,77	6,95	7,15
Klub Slovenijales	61,40	62,00	8,55	8,80	7,00	7,20
Komercialna banka Triglav d.d.	61,35	62,23	8,72	8,84	7,07	7,17
Kom.banka Nova Gorica d.d.	61,21	62,98	8,51	8,93	6,70	7,12
Kompas Hertz Bled*	61,60	61,90	8,65	8,75	6,90	7,10
Kompas Hertz Idrija*	61,80	62,80	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Velenje*	61,40	61,80	8,65	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Celje*	61,60	62,00	8,65	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Krško*	61,60	62,20	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Tolmin*	61,80	62,80	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Hertz Novo Mesto*	61,60	62,20	8,60	8,80	6,90	7,10
Kompas Holidays	61,50	62,10	8,65	8,80	7,03	7,25
Kompas Fintrade	61,20	61,99	8,63	8,79	6,95	7,19
Kreditna banka Maribor d.d.*	61,05	62,10	8,65	8,78	6,70	7,30
Libertas d.o.o. Koper*	61,60	62,00	8,63	8,76	6,90	7,14
Ljubljanska banka d.d.	60,50	62,00	8,55	8,81	6,85	7,15
MA	61,50	62,00	8,70	8,85	7,00	7,30
Media*	61,60	62,00	8,65	8,80	7,00	7,20
Mercator Turist	61,50	62,20	8,55	8,80	6,83	7,20
O.M.D.B.	61,60	62,00	8,65	8,85	7,00	7,20
Otok Bled	61,30	61,91	8,70	8,79	7,05	7,15
Petrol*	61,50	61,99	8,65	8,80	7,05	7,20
Pionir Avtohiša Novo Mesto	61,55	62,00	8,65	8,81	6,85	7,20
Posna banka Slovenije*	61,05	62,10	8,40	8,69	6,6	7,15
Publikum Ljubljana	61,55	61,85	8,65	8,79	7,05	7,15
Publikum Kranj	61,50	62,10	8,70	8,85	7,01	7,19
Publikum Maribor	61,60	62,09	8,65	8,78	6,95	7,09
Publikum Piran	61,60	62,40	8,60	8,80	6,95	7,10
Publikum Celje	61,50	61,95	8,70	8,82	6,95	7,18
Publikum Dobova	61,40	62,40	8,55	8,85	7,01	7,11
Publikum Krško	61,40	62,40	8,55	8,85	7,01	7,11
Publikum Metlika	61,60	62,10	8,60	8,80	7,00	7,20
Publikum Mozirje	61,50	62,19	8,60	8,80	6,90	7,25
Publikum Novo Mesto	61,50	62,20	8,50	8,80	7,00	7,22
Publikum Sentilj	61,60	62,09	8,65	8,78	6,95	7,09
Publikum Sentur pri Celju	61,60	62,09	8,65	8,80	6,85	7,19
Publikum Trebnje	61,20	62,35	8,55	8,85	6,85	7,19
Publikum Zalec	61,55	62,09	8,65	8,80	6,95	7,19
Publikum Sevnica	61,50	62,60	8,55	8,85	6,85	7,19
Roja	61,65	61,95	8,70	8,82	6,95	7,15
Simotisk*	61,50	62,00	8,65	8,80	7,00	7,25
SKB*	61,77	62,35	8,77	8,86	7,07	7,14
Slovenska investicijska banka*	61,45	62,00	8,45	8,80	6,95	7,20
Sonce	61,00	62,00	8,65	8,80	6,90	7,25
Slovenijaturist Ljubljana	60,80	61,80	8,60	8,74	7,00	7,08
Slovenijaturist zel. post. Maribor	61,50	62,50	8,60	8,80	6,70	7,20
Splošna banka Koper*	61,44	62,79	8,39	8,72	6,80	7,07
Splošna banka Celje	61,30	62,00	8,70	8,80	6,93	7,15
Stajerska banka obrti in podj.	61,65	62,10	8,68	8,80	6,90	7,20
Tarifarus Postojna	61,60	62,58	8,45	8,78	6,87	7,10
Tentours Domžale	61,40	62,10	8,65	8,85	7,10	7,35
Tourist service Portoroz	61,40	62,20	8,50	8,72	6,97	7,18
Tori*	61,60	62,00	8,70	8,85	7,00	7,30
Upimo	61,75	61,90	8,72	8,79	7,05	7,13
Valuta*	61,50	62,00	8,60	8,80	7,00	7,23
Wolf	61,50	61,90	8,60	8,80	7,00	7,16
Tečaj velja danes: *						

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 232 z dne 27. novembra 1992 — Tečaji veljajo od 28.11.1992 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	66,2522	66,4516	66,6510
Avstrija	040	šiling	100	852,9379	855,5044	858,0709
Belgija	056	frank	100	291,6540	292,5316	293,4092
Kanada	124	dolar	1	74,9059	75,1313	75,3567
Danska	208	krona	100	1554,2878	1558,9647	1563,6416
Finska	246	marka	100	1873,5468	1879,1844	1884,8222
Francija	250	frank	100	1768,5275	1773,8490	1779,1705
Nemčija	280	marka	100	6001,1111	6019,1686	6037,2261
Grčija	300	drahma	100	—	46,1851	46,3237
Irsko	372	funt	1	—	158,0032	158,4772
Italija	380	lira	100	6,8712	6,8919	6,9126
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	16,0000	—
Japonska	392	jen	100	77,3543	77,5871	77,8199
Nizozemska	528	gulden	100	5336,7881	5352,8466	5368,9051
Norveška	578	krona	100	1468,1718	1472,5896	1477,0074
Portugalska	620	escudo	100	66,8523	67,0535	67,2547
Švedska	752	krona	100	1406,6604	1410,8931	1415,1258
Švica	756	frank	100	6654,0319	6674,0541	6694,0763
Velika Britanija	826	funt sterling	1	145,3469	145,7843	146,2217
ZDA	840	dolar	1	96,2398	96,5294	96,8190
Evropska Skupnost	955	ECU	1	117,4898	117,8433	118,1968
Španija	995	peseta	100	82,9954	83,2451	83,4948

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 28. NOVEMBRA 1992

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. 12. 1992 (prodaja ukinjena):					1,000,000	577,811	600,400	1,178,211
12	60,1917	115,5622%	120,0800%	117,8211%	100,000	57,781	60,040	117,821
2) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA. 1993:					1,000,000	563,278	588,525	1,151,803
107	60,1917	112,6556%	117,7050%	115,1803%	100,000	56,328	58,853	115,180

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

27. NOVEMBRA 1992	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Banka Zasavje	14,00	19,00
Eros Ljubljana	13,00	17,00
Hida	14,00	16,50
Ilirika Postojna	14,50	19,00
Ilirika Ilirska Bistrica	14,50	20,00
Kreditna banka Maribor	14,00	20,00
Libertas	13,00	18,00
Sonce	15,00	18,00
Slovenijaturist	12,50	15,50
Tentours Domžale	14,00	19,00
Tori	13,00	20,00

Tečaj velja danes: *

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

27. NOVEMBRA 1992	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1370	1415
nemška marka	865	880
francoski frank	252	260
holandski gulden	760	785
belgijski frank	41,50	42,90
funt sterling	2075	2138
irski sterling	2240	2300
danska krona	221	226
grška dramma	6	6,80
kanadski dolar	1065	1095
japonski jen	11	11,40
švicarski frank	957	976
avstrijski šiling	121,50	125,50
norveška krona	208	216
švedska krona	200	207
portugalski escudo	9	10
španska pezeta	11,50	12,25
avstralski dolar	935	970
nizozemski florint	11	15,50
slovenski tolar	13,20	14
hrvaški dinar	1,20	2

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

27. NOVEMBRA 1992			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Piiberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	11,00	11,80
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,50	12,00
Avstrija	Posojilnica Sentjakob	11,00	11,80
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	12,00
Italija	Kmečka banka Gorica	13	13,80
Italija	Tržaška kreditna banka	13,20	14

DEVIZNI TRG BEOGRAD

27. NOVEMBRA 1992	ZA DEVIZE				
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6685,8755	6705,9935	6726,1115
Francija	frank	100	13863,8790	13905,5950	13947,3120
Nemčija	marka	100	47028,1960	47169,7050	47311,2140
Italija	lira	100	54,3283	54,4918	54,6553
Švica	frank	100	52253,5510	52410,7830	52568,0150
ZDA	dolar	1	747,7500	750,0000	752,2500
V. Britanija	funt	1	1141,3630	1144,7974	1148,2318

opombe: Tečaji veljajo za jugoslovanski dinar.

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Ljubljanske banke d.d. za obračun deviznih prilivov in odlivov podjetij
Tečaji veljajo od 28. novembra 1992 od 00.00 ure dalje

			ZA DEVIZE	
država	valuta	enota	nakupni	prodajni
Avstrija	šiling	100	867,8458	870,6884
Francija	frank	100	1799,4382	1803,3322
Nemčija	marka	100	6106,0000	6126,0000
Italija	lira	100	6,9914	7,0143
V.Britanija	funt	1	147,8873	148,3717
ZDA	dolar	1	97,9219	98,2427

Opomba: Tečajji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje glede na trenutne tečaje na trgu deviz oz. poseben dogovor.

NOVICE

Nekdanji nemški zunanji minister Genscher v Ljubljani

LJUBLJANA - Na krajši obisk v naso državo prihaja nekdanji nemški zunanji minister Dietrich Genscher. Na letališču Brnik ga bo popoldne sprejel zunanji minister Dimitrij Rupel, pozneje pa ga bo na svečanem kosilu sprejel tudi predsednik predsedstva Milan Kučan. Ugledni nemški gost se bo udeležil predavanja za Gospodarski forum DS, po končanem predavanju pa bo v prostorih Krke v Ljubljani sodeloval na novinarski konferenci. (STA)

Nov poskus državnega udara v Venezueli

KARAKAS - V četrtek zjutraj so vojaki, ki so venezuelsko vlado poskušali strmoglaviti že 4. februarja, v venezuelski prestolnici ponovno poskušali izvesti državni udar. Ob 5.30 zjutraj je televizija posredovala sporočilo organizatorja puca podpolkovnika Huga Chaveza Friasa, ki je o tem obvestil javnost in jo pozval, naj ga pri tem podpre. (Reuters, Hina)

Ukrepi nemške vlade

BONN - V Nemčiji poteka ofenziva proti neonacističnim rockovskim skupinam, ki so že nekaj let navzoče na glasbenem prizorišču. Trenutno jih je v državi približno 40. Ena od njih se je poimenovala celo Ensdieg (Končna zmaga). V dveh tednih je državno tožilstvo v Mannheimu in Nürnbergu sprožilo kazenski postopek proti skupini Radikahl zaradi pesmi Kljukasti kriz, ki je apologija nemškemu narodu. V njej skupina zahteva Nobelovo nagrado za Adolfa Hitlerja. Nemsko ministristvo za notranje zadeve naj bi, kot piše casopis Handelsblatt, obvestilo letalsko družbo Lufthansa, da v Nemčijo ne bo več smela prevažati več potnikov, ki nimajo veljavnih potnih listov in vstopnih vizumov. Casopis se sklicuje na pismo državnega sekretarja Johanesa Vöckinga, v katerem od Lufthanse zahteva, naj čimprej začne izvajati dogovorjene ukrepe. Če letalska družba tega ne bo upoštevala, jo čaka kazen v višini 5.000 mark. (STA, Hina)

Neonacisti na Danskem napadli družbo, ki sodeluje z begunci in nekdanje Jugoslavije

KOBENHAVEN - Skupina neonacistov je v prostorih neke danske družbe, ki pomaga beguncem z Balkana, povzročila 100 tisoč danskih kron škode, je sporočila danska policija. Večer pred tem dejanjem so neznanci na vrata združenja obesili letak z napisom »Rasizem pomeni ljubezen do Danske«. V bližini združenja je zasidrana ladja, na kateri je našlo zatočišče približno tisoč bosanskih beguncev. (STA)

Višja cena nafte?

DUNAJ - Na zasedanju Opeca, ki se je začelo v četrtek, bodo države izvoznice nafte poskušale najti možnost za dvig cene nafte. Iranski predstavnik Parra je sporočil, da se je Iran z drugimi državami pripravljen pogajati o zmanjšanju količin nacrpane nafte. Saudska Arabija se zavzema, da bi količine naftnih zalog najbolj zmanjšale prav tiste članice Opeca, ki so v zadnjih nekaj mesecih najbolj povečale crpanje črnega zlata. Kuvajt pa zahteva, da mu dovolijo večjo dnevno količino crpanja nafte. Ker se v četrtek niso mogli dogovoriti, se pripravljajo na pogajanja naslednji teden. (Reuters)

Uspešna akcija perujske vojske

AYACUCHO - V operaciji perujske vojske, ki poteka že dva tedna, so vladne sile ubile 50 pripadnikov teroristične organizacije Sendero Luminoso (Svetleca pot); to so sporočili vojaški viri. Po izjavah nekdanjih pripadnikov te organizacije je vojska iz helikopterjev obstreljevala gorsko območje Viscatna v okrožju Ayacucho, skoraj 480 kilometrov jugovzhodno od Lime. Tam je imela organizacija svoje oporišče za vzgojo političnih kadrov in vojaško urjenje. (STA)

Evropska federacija za odpravo prostitucije

PARIZ - Iz Pariza so sporočili, da so predstavniki iz Francije, Portugalske, Belgije in španske ustanove Villa teresita ustanovili Evropsko federacijo za odpravo prostitucije. Ustanovitelji so prepričani, da je prostitucijo mogoče odpraviti, čeprav se trenutno vse bolj siri po svetu. Menili so, da prostitucija ni posledica posameznikovnega vedenja, pač pa organiziranega sistema. Gre za družbeni pojav, ki zanika in zlorablja človekove pravice. (STA)

SVET

FRANCIJA / BLOKADE CEST

Sveti bes kmetov

Proti črtanju subvencij

LILLE - Belgijski in francoski kmetijski so v petek dopoldne postavili cestne zapore na mejnih prehodih med Francijo in Belgijo in s tem protestirali proti kmetijskemu sporazumu GATT, ki so ga sklenili na svetovnih pogajanjih o liberalizaciji trgovine in carin.

Na cesti Pariz-Bruselj so v obeh smereh postavili 30 traktorjev. Približno isto število traktorjev je zaprlo tudi promet na mejnem prehodu Bon Secours. Barikade so postavili se na cesti med Maubeugeom in Monsom, na mejnem prehodu Bettignes in na mejnem prehodu Blanc Misseron, ki povezuje Valenciennes in Quievrain.

Francoski in belgijski kmetje so za 1. december v Strasbourgu napovedali nove protestne shode. Zveza narodnih sindikatov kmetijskih pridelovalcev pričakuje najmanj 50.000 udeležencev, na srečanju pa naj bi spregovorili predstavniki kmetijskih organizacij iz dvanajstih dežel Evropske skupnosti, ki se jim bodo pridružili kmetje iz Avstrije, Švedske, Norveške, Kanade in Japonske ter številne sindikalne in stanovske organizacije iz vsega sveta.

Belgijska vlada je zahtevala takojšen sklic sveta ministrov za kmetijstvo in zunanje zadeve pri

Evropski gospodarski skupnosti, da bi preucila kmetijski sporazum GATT. Tudi Francija nasprotuje sporazumu o zmanjšanju nekaterih subvencij, ki ga je evropska komisija sklenila z Združenimi državami.

Belgijska vlada meni, da bo izid urugvajskega kroga pogajanj koristen za svetovno trgovino, hkrati pa se solidarizira s kmetijskimi pridelovalci, ki zahtevajo, naj sporazum GATT ne postavi pod vprašaj skupne kmetijske politike v Evropi.

»Meja je pravi kraj za srečanje francoskih in belgijskih kmetijskih pridelovalcev. Problem namreč ni niti belgijski niti francoski, pač pa mednaroden«, je izjavil eden izmed predstavnikov sindikata kmetijskih pridelovalcev iz Francije.

82 odstotkov Francozov izjavlja, da so solidarni s svojimi kmeti, in 65 odstotkov vprašanih podpira francosko vlado, ki je zavrnila podpis načrta sporazuma med Združenimi državami Amerike in Evropsko gospodarsko skupnostjo.

Popolnoma drugačnega mnenja pa so v Nemčiji, kjer zaradi odtegnjenih nadomestil za kmetijske izdelke pričakujejo najmanj dvesto tisoč novih delovnih mest. (AFP)

Francoski premier nasprotuje zmanjševanju kmetijskih nadomestil (Telefoto AP)

VOHUNSTVO KOT NEKAJ NORMALNEGA

Jamesi Bondi 21. stoletja in varnost držav

BOSTJAN HORVAT

služb. Ze takrat je trdil, da je prihodnost obveščevalnih služb v informacijski podpori nacionalnim gospodarstvom, kar bo omogočilo preživetje domaći ekonomiji v svetovni konkurenci. Nekdanji sef CIE William Colby pa je Dediđerjev članek lansko leto bral petstotim sefom te obveščevalne službe na njihovem izobraževalnem seminarju.

Takoj po tem predavanju se je sestalo vodstvo CIE. Takratni sef William Webster je pokazal pripravljenost, da resno podpre razvoj sistema poslovne inteligence, s katerim naj bi povečali konkurenčnost ameriškega gospodarstva. SCIP je sprejel posebno izjavo, ki so jo predstavili finančnemu nadzornemu komiteju ameriškega senata.

Pred leti je že bivši ameriški predsednik Nixon predlagal ustanovitev nacionalnega ekonomskega sveta po vzoru njihovega sveta za nacionalno varnost. Idejo je uporabil Bill Clinton v svoji predvolilni kampanji. Izjava združenja v tem smislu na

predstavili finančnemu nadzornemu komiteju ameriškega senata. Pred leti je že bivši ameriški predsednik Nixon predlagal ustanovitev nacionalnega ekonomskega sveta po vzoru njihovega sveta za nacionalno varnost. Idejo je uporabil Bill Clinton v svoji predvolilni kampanji. Izjava združenja v tem smislu na

novi določa ameriško nacionalno varnost. Namesto izraza nacionalna varnost izjava uporablja sintagmo »ekonomska varnost«. Kot posledico v kratkem pričakujemo radikalno spremembo zakonodaje na področju nacionalne varnosti v vseh razvitih državah na svetu.

Nekaj najrazvitejših držav je pripravilo skupni memorandum o spremenjeni zakonodaji s tega področja. Vedno večja gospodarska ogroženost ameriškega gospodarstva, posebno pred japonskim in evropskim prodorom na svetovna tržista, je prisilila vlade v spremembo varnostno-obveščevalnih sistemov. Obveščevalne službe se odpirajo domaćim gospodarstvom. Revije za poslovno inteligenco ponujajo usluge izobraževalnih centrov za nacionalno varnost gospodarstvu, ki lahko svoje menedžerje usposobi v spretnosti obveščevalne in analitike. Te dni poteka v ZDA seminar o zbiranju podatkov iz javnih virov, ki ga organizirata CIA in FBI. Predavatelji so njihovi vrhunski analitiki in poznavalci ameriškega informacijskega natpanega okolja. Kako je v Sloveniji z obveščevalnimi službami, vidimo zgolj skozi predvolilne afere. Slovensko gospodarstvo se zvija v krčih, ki jih povzročata omejeni gospodarski prostor in neurejena gospodarska zakonodaja. Obveščevalna stroka je pod nekajletno politično blokado. Par-

lamentarna demokracija je prinesla vzporedno rast dveh novih obveščevalnih služb, ki bolj ali manj delujejo vzporedno, si medsebojno konkurirajo in se nadzirajo. Enotnega nacionalnega varnostno-obveščevalnega sistema se zmeraj nimamo. Notranjega ministra skrbijo njegovi vohuni v tujini. Zakon o nacionalni varnosti se dolgo ne bo zagledal tuči skupščinskih dvoran, zakona o slovenski obveščevalni službi pa raji sploh ne omenjamo. Dokler mora biti notranji minister odgovoren za vohune v tujini, ne moremo govoriti o nacionalnem sistemu na tem področju. Tovrstna odgovornost mora biti opredeljena v zakonu o nacionalni varnosti, ne pa v zakonu o notranjih zadevah, kot je zdaj. Čudno je, da v predvolilnem obdobju nobena od političnih strank ali nobeden od predsedniških kandidatov ne ponuja dokončne ureditve tega področja. V prejšnjem predvolilnem boju so politiki obljubljali ukinitve politične policije. Ali so to obljubo izpolnili? Naj-novejše afere ponovno postavljajo posamezne obveščevalne službe v dokaj čudno luc, politiki pa se pretvarjajo in se izogibajo odgovornosti. Skrajni čas je, da Slovenija izrabi možnost, ki jih ponuja obveščevalna stroka. Slovenska oblast lahko s tako močnim orodjem učinkovito pomaga svojemu gospodarstvu pri prodoru v svet.

novi določa ameriško nacionalno varnost. Namesto izraza nacionalna varnost izjava uporablja sintagmo »ekonomska varnost«. Kot posledico v kratkem pričakujemo radikalno spremembo zakonodaje na področju nacionalne varnosti v vseh razvitih državah na svetu.

Nekaj najrazvitejših držav je pripravilo skupni memorandum o spremenjeni zakonodaji s tega področja. Vedno večja gospodarska ogroženost ameriškega gospodarstva, posebno pred japonskim in evropskim prodorom na svetovna tržista, je prisilila vlade v spremembo varnostno-obveščevalnih sistemov. Obveščevalne službe se odpirajo domaćim gospodarstvom. Revije za poslovno inteligenco ponujajo usluge izobraževalnih centrov za nacionalno varnost gospodarstvu, ki lahko svoje menedžerje usposobi v spretnosti obveščevalne in analitike. Te dni poteka v ZDA seminar o zbiranju podatkov iz javnih virov, ki ga organizirata CIA in FBI. Predavatelji so njihovi vrhunski analitiki in poznavalci ameriškega informacijskega natpanega okolja. Kako je v Sloveniji z obveščevalnimi službami, vidimo zgolj skozi predvolilne afere. Slovensko gospodarstvo se zvija v krčih, ki jih povzročata omejeni gospodarski prostor in neurejena gospodarska zakonodaja. Obveščevalna stroka je pod nekajletno politično blokado. Par-

VELIKA BRITANIJA / ŠKANDALI

Kraljica in njeni davki

Britanska monarhija je v najhujši krizi v zgodovini

ALJA KOŠAK

LONDON - Najodlicnejši dokaz prilagodljivosti britanske monarhije je za Britance dramatična novica, da bo kraljica Elizabeta II. z novim finančnim letom začela plačevati davek na dohodek. Poleg tega je kraljica ponudila, da bo prevzela stroške vzdrževanja za svoje najožje družinske člane. Tako naj bi na državnem seznamu vzdrževalnine vladarske hiše ostali le se ona sama, njen soprog princ Filip in kraljica mati. Gre za najradikalnejšo reformo britanske monarhije v zadnjih 40 letih, ki naj bi prinesla rahlejšo monarhijo, bolj podobni evropskemu kontinentalnemu modelu.

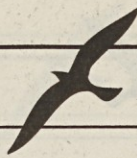
Zahteve, da mora tudi kraljica prispevati svoj davčni delež, so se zlasti v tisku kopicile skoraj leto dni. Afera pa je dobila novo razsežnost s požarom v windsorskem gradu. Ker kraljica v gradu le stanuje, naj bi škodo najprej poravnala država, čeprav je kraljica verjetno najbogatejša ženska na svetu.

Ni čudno, če je kraljica v torken na slovesnem kosilu v londonskem Cityju ob 40-letnici svojega vladanja v izredno osebnem govoru prošila za dobrohotno kritiko mo-

narhije, leto 1992 pa imenovala »annus horribilis«. V tem letu se je locila princesa Ana, princ Andrew se je odločil za loceno življenje, v velikih težavah pa je tudi zakonska zveza prestolonaslednika princa Charlesa in princese Diane.

Kronike trdijo, da so pred 40 leti ob kronanju Elizabete II. trije od desetih Britancev se verjeli, da je kraljica poslana naravnost od boga. Toda v 40 letih se je marsikaj spremenilo in tudi kraljica Elizabeta II. se je morala ukloniti pritisku javnosti.

VOJVODINA / MADŽARSKA MANJŠINA

Pozivi na dvoboje po vojvodinsko

Del Madžarov zahteva avtonomijo, del pa se boji, da jih to vodi v geto

MILENA PUTNIK

NOVI SAD - Srbski premir Radoman Božović, ki je v Vojvodini začel kariero s podražavljanjem vsega, kar obstaja, in se v Vojvodino vrača kot kandidat za zvezne volitve, je povabil na televizijski dvoboj zveznega premiera Milana Panića.

Panić rokavice ni sprejel, sezona dvobojevanja pa se je začela. Vodja Demokratske skupnosti vojvodinskih Madžarov Andras Agoston je na javni spopad povabil Tiborja Varadija, pravosodnega ministra v beograjski zvezni vladi. Tema: položaj in zaščita nacionalnih interesov Madžarov v Vojvodini.

Agoston zahteva anali-

zo in primerjavo koncepta zaščite manjšinskih pravic, ki jih je predložila Reformska demokratska stranka, ter nacrtu tristo-penjske avtonomije, katerega avtorji so privrženci Demokratske skupnosti vojvodinskih Madžarov (DZVM).

»Nas skupni interes je mednarodnim dejavnikom predložiti sprejemljive manjšinske zahteve, nam pa naj zagotovijo, da bomo lahko samostojno volili svoje predstavnike, ki bodo odgovorni vojvodinskim Madžarom, in ne srbskim oblastem,« pravi Agoston.

Varadi je povabilo sicer sprejel, vendar je opozoril, da ne sprejema po-

nujenih tez, ki bi utegnile biti se posledica dialoga, ne pa izhodišče zanj.

Razprava dveh uglednih Madžarov z različnimi konceptoma zaščite manjšinskih interesov v današnji Srbiji (oziroma Zvezni republiki Jugoslaviji) je nedvomno pomembna. Vojvodinski Madžari nimajo veliko posluha za pripadnike svojega naroda, kakršen je Mihajlo Kertes. Seveda pa niso vsi Madžari prepričani, ce poseben položaj in avtonomija, ki ju zagovarja Agostonova stranka, navsezadnje morda ne potiskata madžarske narodnostne manjšine v Vojvodini celo v geto.

SRBIJA / SINDIKATI

Cela plača za dva puloverja

Porazdelitev revščine

RADMILA LALIĆ

BEOGRAD - Če sankcije ne bodo kmalu ukinjene, bo v samozvani Jugoslaviji do konca leta dela samo se za približno pol milijona ljudi, kar pomeni, da bo vsak zaposleni vzdrževal približno 22 nezaposlenih.

Tako zatrjuje Zveza svobodnih sindikatov Jugoslavije, ki hkrati poudarja, da so vojna, izguba trziska in sankcije samo pospešile proces propadanja in poglabile krizo, ki se je začela že leta 1979. Prav tako so povedali, da bo letos inflacija v ZRJ dosegla 28.000 odstotkov.

Predsednica sveta ZSSJ Grozdana Miljanović je za Republiko povedala, da je v prvih treh mesecih blokade proizvodnja v ZRJ padla za približno 40 odstotkov, medtem ko je ta padec pred sankcijami znašal skoraj 8 odstotkov. Sindikati tudi ocenjujejo, da bo decembra proizvodnja padla za več kot 66 odstotkov v primerjavi s povprečjem leta 1991. Na zaprtjem in izoliranem trzisku, kjer so za rast inflacije razmere ugodne, so se cene oktobra v primerjavi z istim obdobjem lani povečale desetstokrat. Po mnenju Grozdane Miljanović je stanje v jugoslovanskem gospodarstvu tragico in katastrofalno. »V normalnih razmerah bi moralo priti do socialne revolucije, saj devetdeset odstotkov prebivalstva živi na robu ekzistencnega minima. Ker pa zmeraj obstaja tudi hujske od najhujšega, se

ljudje tolazijo s tem, da ni vojne, in zato se ni prišlo do socialnih izbruhov.«

Kupna moc »Jugoslovčanov« nenehno upada. Tako je povprečna septembrska plača zadoščala za nakup dveh likalnikov ali treh kubikov drv ali dveh puloverjev. Za najcenejši avto yugo je bilo potrebno delati trinpetdeset mesecev, za pralni stroj pa skoraj sedem. Povprečna družina vse več denarja namenja za hrano, za najskromnejšo kosarico pa bi morala stiričlanska družina odsteti tri povprečne plače.

Zvezna vlada je v razmerah, ki jih določajo sankcije, ponudila program, ki niti ni tako slab, čeprav je nepopoln. V zvezi s tem je sindikat zahteval sestanek z zvezno in republikanskimi vlada-mi ter ustanovitve ekonomske-socialnega sveta, ki naj bi kot strokovno telo pretehtal vladne predloge, ki zadevajo ekonomske položaje delavcev v obdobju, ko sankcije se trajajo. V razmerah, ko ni več mogoče govoriti o hiperinflaciji, temveč o turbinflaciji, ko je nezaposlen je vsak tretji za delo sposoben prebivalec, ko obstaja 150.000 upoko-jencev in 600.000 beguncev, ob sankcijah, nacionalni in verski nestrpnosti ter spopadih političnih strank je celo tistim, ki so se hvalili, da jim sankcije ne morejo do zivega, zdaj težko govoriti o bolj obetavni prihodnosti. Vsaj za zdaj je izhod samo v pravični razdelitvi revščine.

BIH / ŠKANDAL

Primer MacKenzie ne vznemirja

Generala varuje konvencija Združenih narodov

ZEKERIJAH SMAJIC

SARAJEVO - Senzacionalna novica, da je sarajevski okrožni vojski tozilec zahteval preiskovalni postopek proti kanadskemu generalu Lewisu MacKenzieju, se ni zbudila tolikšne pozornosti, kot bi pričakovali. Tu se je namreč učinkovito zakoreninila stara komunistična fraza, da nas nič ne more presenetiti. Ljudje, ki jim vsak dan pred očmi ugašajo življenja kot v kaksnem morastem filmu, so izgubili občutljivost za vse, kar se ne dotika njihovega neposrednega obstoja. V BiH je namreč doslej padlo 128.448 ljudi.

Javni mediji niso ostali gluhi za uradno sporočilo o sproženem postopku proti nekdanjemu poveljniku mirovnih sil, vsi pa so izredno pazljivi zaradi morebitnega skandala, ce bi se kljub vsemu izkazalo, da je kontroverzni general nedolžen.

Izkušeni uredniki dobro vedo, da ne bi izgubili le zaupanja bralcev, poslušalcev ali gledalcev, ampak bi po pravilih, ki veljajo na Zahodu, zaradi javne zalitve morali plačati tudi precejšnjo odškodnino.

Politični predstavniki so se znsali v posebej občutljivem položaju. Uradna izhodišča predsedstva BiH o delovanju v vojnih razmerah, ki jih imajo za ustavo v malem, namreč

brez izjeme zagovarjajo pravno državo, neodvisnost sodstva in podobno. Sodna gonja proti MacKenzieju v času usodnih zenevskih pogajanj in prizadevanj BiH za pridobitev čim večje naklonjenosti OZN in tudi generalnega sekretarja Galija osebno, bi lahko povzročila nenaklonjenost ne samo v kanadski javnosti in kanadskih uradnih krogih. Kanadske oblasti, posebej pa tamkajšnji vojski vrh, ne bodo zlahka privolili, da bi žrtvovali ugled in ime enega od svojih generalov, ker bi bila to nacionalna sramota.

Preiskavo proti MacKenzieju sprožili zaradi utemeljenega suma, da je storil kaznivo dejanje vojne zločina proti civilnemu prebivalstvu in prikrivanja zločina.

Okrožni vojski tozilec Mustafa Pisić v posebni izjavi za Republiko ni mogel povedati, kdaj bodo preiskovalni vojski organi lahko začeli s postopkom. Vse je odvisno od Butrosa Galija, ki mu bodo v prihodnjih dneh podali uradno zahtevo za ukinitve imunitete, ki jo ima MacKenzie kot nekdanji pripadnik modrih celad.

V skladu s konvencijo OZN o privilegijih in i-

muniteti članov te organizacije ali njenih nekdanjih članov je MacKenzie zaščiteno tudi primeru, ce bi ga v upokojili. Vse dokler bo zanj veljala imuniteta, sodnega postopka proti njemu ne morejo sprožiti. Zato bi sodni postopek lahko zavlačevali, vanj pa bi morali vključiti tudi mednarodno sodišče in pred kratkim ustanovljeno komisijo za vojne zločine pri OZN.Pravno gledano, je vojski tozilec dolžan podati zahtevo za začetek preiskave, ker je ugotovil, da je general storil kaznivo dejanje. Za zdaj je edina priča storjenega zločina ujeti srbski vojak Borislav Herak, ki so ga

17. novembra prišli vojski BiH. V navzočnosti vojskih preiskovalcev in pred kamerami CNN je izjavil, da »je general MacKenzie prihajal v zenski zapor za Muslimanke in s seboj vsakod odpeljal po stiri posebej izbrane mladenke.«

Herak je na celi strani gosto pisane izjave do potankosti razložil svojo trditve. Zanimivo je, da je Herak med zasliševanjem v vojskem zaporu generala MacKenzieja omenil sele po nekaj dneh potpepljivega zasliševanja. Zaslišanje je spremljala tudi ekipa CNN, ko je snemala gradivo za reportažo o vojnih zločinih. Eden od članov ekipe je zatrdil, da so Herakovo izjavo poslali neposredno v kabinet Billa Clintona.

P I S M O I Z Z A G R E B A

Meščanska vožnja v modrem zagrebskem tramvaju

BRANKO ŠÖMEN

va. Vnaprej smo pomicili povzročitelje vojne, barabe.« Upokojenka v crnem plašču s ponosenim ovratnikom je sprejela dialog: »Vendar naše, ne srbske. S tem smo hoteli Zahodu pokazati svojo velikodusnost, v bistvu pa je to javno odpuščanje samo cenena prevara...« Bralec se je popraskal po nosu: »Triintrideset let sem bil novinar, stalno sem spraseval

sobesednike, čeprav sem vedel, da lahko teppec vpraša vec, kot mu sto pametnih odgovori, toda zdaj bom postavil retorico vprašanje: 'Smo mi pravna država ali nismo?' « Zenski sta se spogledali. Vprašanje ni bilo samo pametno, marveč tudi provokativno. Zenska s klobukom, ki so se ga ze dotaknili molji in zob casa, je počasi rekla: »Bog nas varuj srb-

skega nasilja in hrvaske zavisti...« »Odgovoril vama bom, dragi dami,« je nadaljeval intelektualec, »da je za vse krivo sovraštvo, mrznja.« Zenska z zametnim ovratnikom se je zazrla sobesedniku v obraz: »Dragi gospod, vzgojena sem bila tako, da mi ni bilo potrebno nikogar sovražiti. Ko se bo končala ta usiva vojna, bo izginila tudi mrznja. Mene bolj skrbi

drugačna custva, ki so me v tem letu začela zreti: ranljivost, uzaljenost, nezaupanje. Ranjena je moja vera v človeka, socloveka, tudi Srba, ce hocete. Uzaljena sem, ker s to nesrečno pokojnino ne morem ne živeti ne umreti. In postala sem nezaupljiva do politike, ker nas je duhovno in gmotno osiromasila. Nekoc sem kupovala v kiosku vse casopise, ki so izhajali, danes nobenega...« Gospod se je prisrcno zasmel: »Seveda, ko pa so unicili Start in Darnas. Mi mislimo, da je demokracija, ce ukinjamo casopise, v nasprotju s Slovenci, ki imajo sest dnevnikov...«

Tramvaj je zaskripal, gospod je vstal, naglo izstopil ter pustil Novi Vjesnik na sedezu. Zenska s klobukom si je oslinila ustnice, pogledala prijateljico ter vzela casopis: »Mogoce je zanimiv. Glej, kaj piše: Plina bo dovolj za zimo! Se pravi, da ga bodo podražili! Svinje!« Potem se je zazrla vame, odložila casopis in rekla: »Ne bom ga vzela. Ne zanima me, kaj bo jutri. Mi upokojenci smo progresivni pesimisti. Nimam vec zivcev, da bi se sekirala. Bes je odraz strahu... in mene je strah...« Tramvaj se je znova ustavil. Sestri sta izstopili: crni klobuk in oguljen ovratnik na plašču sta izginila v mraku. V tramvaju je ostal vonj po neizpliti škodelici zagrebskega življenja. In vonj po meščanskem naftalinu.

Hrvatski sabor sprejel novi zakon o preobrazbi podjetij

ZAGREB - Hrvatski sabor je v petek sprejel novi zakon o preobrazbi družbenih podjetij, ze drugega v zadnjem letu.

Zakon so sprejeli po hitrem postopku, opozicijski poslanci pa ga niso podprli. Zakon prinaša stiri nove vrstine. Podjetja, ki do 30. junija letos niso podala zahteve za preoblikovanje, gredo v državno last. Druga novost so spremenjeni pogoji pri prodaji delnic teh podjetij; cen delnic ne obračunavajo v hrvaških dinarjih, ampak po srednjem tečaju Narodne banke Hrvatske v nemških markah. Novi zakon dovoljuje tudi popuste pri vplačilih, opravljenih pred določenim rokom, dividende od neizplačanih delnic pa pripadajo državi. Preoblikovanje podjetij bosta vodila tehnično na novo organiziran Sklad za razvoj in Agencija za prestrukturiranje, zajelo pa bo tudi pocitniške domove srbskih in crnogorskih podjetij na Hrvaskem. (G. G.)

Jugoslovanska-srbska nesoglasja

BEOGRAD - Med zvezno in srbsko oblastjo v Beogradu je opaziti vse večja trenja. Po ostrih medsebojnih obozabah na nedavnem posvetovanju srbskih in crnogorskih gospodarstvenikov v Centru Sava, ko sta se zvezni premir Panić in srbski premir Božović obmetavala z ostrimi besedami, se je v te spore ponovno vključil tudi zvezni predsednik Čosić in zahteval izredni sklic zvezne skupščine. Razpravljali naj bi o nedavnih zasedbi prostorov zveznega notranjega ministrstva.

»Nasilni vstop pripadnikov srbskega notranjega ministrstva je resno ogrozil državno varnost in ustavno ureditev ter postavil pod vprašaj bistvene in z ustavo določene funkcije ZR Jugoslavije,« je dejal Čosić. Zahteval je tudi ugotavljanje odgovornosti tistih, ki so to zasedbo režirali, in v posebnem pismu zvezni skupščini terjal razpravo o tem dogodku. (D. P.)

Konvoj Visokega komisariata ZN za begunce še vedno ne more v Bosno

LJUBOVIJA - Okoli tristo žensk, starcev in otrok, oboroženih s palicami, dezniki in celo s sekiro, je konvoj UNHCR, ki je ponovno skušal prepeljati humanitarno pomoč v Srebrenico, preprečilo prehod čez most na Drini na meji Srbije z BiH. Konvoj ze tri dni poskusa prestopiti mejo. To mu je zagotovil celo poveljnik srbske vojske v BiH general Radomir Mladic, toda s pogojem, da gre konvoj do Srebrenice po drugi poti, in sicer kaksnih 50 kilometrov južneje skozi Bajino Basto. Ko je konvoj v to mesto prispel, so ga tam ustavili srbski vojaki, preiskali 20 tovornjakov, most čez Drino pa so zaprli tamkajšnji prebivalci. (STA/AFP)

Jugoslovanska vojska kmalu na meji s Sandžakom

BEOGRAD - 6. decembra naj bi enote Jugoslovanske vojske zavarovale mejo med Zvezno republiko Jugoslavije in vzhodnim delom BiH. Ob tem pa je še zmeraj nereseno vprašanje zavarovanja ceste med Rudom in Pribojem, o katerem naj bi se po se nepotrjenih poročilih v nedeljo pogovarjali Čosić, Izetbegović in Karadžić. Predsednik BiH Izetbegović je ta predlog ze zavrnil. (STA/Tiker)

Velajati vabi Izetbegovića na sestanek Organizacije islamske enotnosti

TEHERAN - Iranski zunanji minister Velajati je predsednika BiH Izetbegovića povabil na sestanek Organizacije islamske enotnosti o Bosni in Hercegovini, ki bo 1. in 2. decembra v Dzedi. To je po vrnitvi z obiska v Zagrebu za iranski radio zatrdil sam Velajati in dodal, da se je o tem z Izetbegovićem kar dvakrat pogovarjal po telefonu. (Hina/AFP)

Resolucija poslank Evropskega parlamenta

HAMBURG - Poslanke Evropskega parlamenta so podprle resolucijo, s katero želijo doseči ustavitve sistematičnega posiljevanja žensk v srbskih ujetniških taborišcih v Bosni in Hercegovini in oblikovanje posebne komisije Združenih narodov, ki bi se ukvarjala s tem vprašanjem.

V šestih mesecih vojne v BiH je bilo poslanih vec kot 35.000 žensk in mladih deklet. Poslanke Evropskega parlamenta zahtevajo, da bi poslilstvo pred mednarodnim sodiščem obravnavali kot vojni zločin. (STA/DPA)

Iz Makedonije izgnali grška novinarja

SKOPJE - Iz Makedonije so v petek izgnali grška novinarja, osumljena nedovoljenega snemanja varnostnih objektov. Novinarjema so za eno leto prepovedali vstop v državo.

Uradne Atene so zaradi tega protestirale in mednarodni skupnosti predlagale, naj ta izgon novinarjev obsodi. Grški mediji pa so zahtevali zaprtje grsko-makedonske meje. (Hina)

Obsojeni preprodajalci orožja za slovensko vlado

LANDSHUT - Dezelno sodišče v Landshutu je v petek šest amaterskih preprodajalcev orožja, ki so za slovensko vlado hoteli priskrbeti 100.000 kalasnikov in 72 milijonov kosov streliva, obsodilo na 6 do 12 mesecev zavora, je sporočila nemška tiskovna agencija DPA.

Za opravljeno delo naj bi preprodajalci dobili milijon dolarjev. Med obsojenimi sta dva trgovca in dva zasebna detektiva, ki sta imela nalogo skrbeti za varnost prevoza orožja. Kupcije v vrednosti 30 milijonov dolarjev pa niso opravili, saj je eden od udeležencev o tem obvestil nemški zvezni kriminalni urad. V preiskavi se je pokazalo, da so »poslovnezi« hoteli prevarati drug drugega. (STA/DPA)

NOVICE

Izseljenski zbornik

LJUBLJANA - Institut za slovensko izseljenstvo znanstvenoraziskovalnega centra SAZU je 26. 11. predstavil dvojno (2. in 3.) številko zbornika z naslovom Dve domovini - Two Homelands. V njem so zbrani prispevki, predstavljeni na simpoziju o izseljenstvu v Mariboru aprila 1991, in nekaj kasneje napisanih razprav o slovenskih emigrantih v ZDA. Gospa dr. Janja Zitnik in glavni urednik gospod dr. Andrej Vovko sta ob promociji poudarila, da bo zbornik, ki je prvič izšel leta 1989, v prihodnje zasnovan bolj kot znanstvena revija in bo izhajal trojezično, v slovenskem, angleškem in deloma španskem jeziku. Zbornik je tokrat izšel ob finančni pomoči ministrstva za znanost in tehnologijo in je edina tovrstna revija na Slovenskem, ki se ukvarja s kulturnimi, zgodovinskimi in sociološkimi vprašanji naše emigracije. (V. S.)

Srečanje mladih pesnikov

POLZEVO - Na Polzevem, izletniški točki nad Višnjo Goro, so se zbrali slovenski pesniki, publicisti, predvsem tisti mlajše generacije, in mladi literati, ki se sele upajo v ta »poklice«. Literarni klub Grosuplje, ki je organiziral tudi letos, že sesto po vrsti, literarno solo, ki skuša nadomestiti razne literarne delavnice za mlade, sole kreativnega pisanja in simpozija. Letošnje srečanje je povezano s pesništvom in ima nekoliko ironičen naslov: Ali bo sodobna slovenska poezija preživela v boju s tržno-tehnološko-menedžersko-informacijsko družbo? To naj bi bilo, preprosteje povedano, umestitev mlade slovenske poezije v ta čas. Srečanje se bo nadaljevalo v nedeljo s pogovorom o mentorskem delu z mladimi literati. (I. F.)

Dmovšek na turneji v severovzhodni Sloveniji

LENART - Dr. Janez Dmovšek se je mudil tudi v Tovarni dušika Ruše. Eden glavnih problemov tovarne je energija, saj bi morala kot velik porabnik le-te imeti lastno produkcijo elektrike. Delavci so postavili tudi nekaj vprašanj ministru Jožetu Protnerju v zvezi z vzdrževanjem gorskih in hribovskih cest, odkar njihov lastniki niso več gozdna gospodarstva.

Tako so te ceste sedaj veliko proračunsko breme. Kar pa se zelezarni tice, so gostje menili, da jih je bolje sanirati kot odprodati, saj so ne samo gospodarski, ampak tudi precej socialni problem. Podoben je bil potek srečanja v Lenartu, največji slovenski občini, ki je pretežno kmetijska in zal nerazvita. Tam jih je zanimal predvsem problem usnjarn.

V Murski Soboti pa se je predsednik vlade pogovarjal s predstavniki tamkajšnjih občinskih odborov LDS o gospodarskem položaju Slovenije. (G.G.)

VOLITVE / ŠE 8 DNI

O kandidatih, verouku in...

Liberalci so prepričani, da bodo volitve nelegitimne

Slovenski krščanski demokrati so novinarje povabili v Ljubljanski dvor na "klepet ob kavici", kjer so predstavili del javnomnenjske raziskave, ki sta jo pripravila njihov volilni štab in skupina strokovnjakov Expert Junior. Anketirali so 2000 ljudi po vseh občinah, zanimali pa so se zlasti za podrobno strukturo potencialnih volilcev, presoje in lastnosti omenjenih kandidatov in mnenja posameznih skupin o delovanju Slovenskih krščanskih demokratov. Edvard Stanič je napovedal, se tri zaključne prireditve predvolilne kampanje te stranke, ki bodo potekale pod skupnim geslom Ozdravljena Slovenija.

Sola in verouk sta bila glavna tema tiskovne konference, na kateri so Andrej Magajna, Peter Zidar, Jožica Sladojev, Pavle Premrl in Vladislav Stres predstavili staliska skupne liste Krščanskih socialistov, Delavske stranke Naprej in Svobodne stranke. Vsi so poudarili nujnost uvedbe verske vzgoje predvsem v srednje šole, kjer bi dijaki spoznavali duhovna gibanja in verstva sveta. Ta predmet bi uvrstili v izbirni program z namenom, da bi se lahko dijaki na podlagi znanja in informacij samostojno odločali o veroizpovedi in bili bolj strpni do drugačnega mišljenja. V osnovnih so-

lah naj bi bil ta pouk nadaljevanje prejšnje družbeno-moralne vzgoje. Krščanski socialisti so odločno proti uvajanju verouka v vrtec, seveda pa ne morejo prepovedati organiziranja alternativnih verskih vrtec.

"Od vseh strank, ki danes pod imenom socialdemokratska delujejo v republikah nekdanje Jugoslavije, je edino Socialdemokratska stranka Slovenije članica Socialistične internacionale," je na današnji novinarski konferenci Socialdemokratske stranke Slovenije dejala dr. Irma Traut Karlsson, podpredsednica Zenske socialistične internacionale in članica avstrijskega državnega sveta. Karlssonova je na konferenci predstavila položaj v evropski socialdemokraciji po razpadu vzhodnega bloka, ko se mnoge stranke imenujejo s tem imenom, kar pogosto povzroča zmedo.

Po besedah Danijela Malenska, glavnega tajnika Liberalne stranke, bi nelegalnost in nelegitimnost decembrskih volitev dosegli s tem, da bi spremenili glasovnice.

To naj bi zahteval predsednik Liberalnodemokratske stranke dr. Janez Dmovšek. Sporen se jim zdi tudi način tiskanja glasovnic, ki je prepusten posameznim volilnim enotam, kar prav tako dopušča možnost manipulacij.

V duhu kritik oblasti

ANTISA KORLIJAN

V Cankarjevem domu v Ljubljani je bilo sinoči zborovanje Združenja lastnikov razlaščenega premoženja, na katerem so sodelovale tudi nekatere opozicijske stranke. Zborovanje so zaznamovale predvsem kritike na račun trenutne oblasti. Ta naj bi upočasnjevala proces vračanja odvzete lastnine, s čimer naj bi po besedah večine govornikov kršila tudi načela pravne in demokratske države. Zborovanje so nastopajoči izkoristili tudi za predvolilne nastope, v katerih so obljubili pospeševanje denacionalizacije.

LJUBLJANA / KOCIJANČIČ IN MARN ZAVRAČATA OBTOŽBE LDSS

Janez Kocijančič: »Odklanjam pristop in predloge LDSS, saj bi slovenskemu letalstvu predvsem škodili«

Direktorja Adrie Airwaysa in Republiške uprave za zračno plovbo, Janez Kocijančič in Peter Marn, sta včeraj zavrnila vrsto obtožb stranke dr. Bogdana Oblaka - Hamurabija o tem, da sta prav onadva bistveno prispevala k uničenju slovenskega letalstva ino tem, da je Adria Airways »zadnja komunistična trdnjava«.

O tem so namreč predvčerajšnjim na tiskovni konferenci omenjene stranke precej zločno govorili že pred leti odstavljeni piloti. Kocijančič je v kratkem spo-

ročilu medijem poudaril, da so na omenjeni tiskovni konferenci »pogrevali stara, že mnogokrat razčiščena vprašanja in jim dodali še vrsto novih neresnic in zaljvk«.

Zapisal je se, da odklanja takšno raven razprave, pa tudi pristop k problematiki in predloge LDSS, saj bi slovenskemu letalstvu predvsem škodili. Kocijančič meni, da je svoje poglede na razreševanje problema Adrie Airways in slo-

venskega letalstva javnosti že večkrat razgrnil, zato je tik pred volitvami ne namerava ponovno obremenjevati.

Peter Marn pa je sklical tiskovno konferenco, na kateri je dejal, da Adrie Airways od leta 1984 naprej ni mogel uničevati, kot ga obtožujejo, saj ga od takrat v tej letalski družbi ni bilo. Kot član vladne komisije za povračilo vojne škode pa si je lani močno prizadeval, da bi proti njim sprožil postopek na sodišču.

VELEPOSLANIŠTVO / ARGENTINA

Interes slovenske države je pred strankarskim interesom

Komisija za mednarodne odnose slovenskega parlamenta je soglašala z veleposlaniško kandidaturo Franca Jurija - Mihaela Logar pojasnjuje

IVANKA MIHELČIC

Skupščinska komisija za mednarodne odnose je na svoji včerajšnji, za javnost zaprti seji sprejela sklep, s katerim je so-

glasala z imenovanjem Franca Jurija za veleposlanika v Argentini. Čeprav utegne biti javna objava imena katerega-

Franco Juri je komisiji pojasnil svoja politična stališča. Ali bo opozicija še nasprotovala? (Foto: xx)

koli veleposlaniškega kandidata v nasprotju z mednarodnim protokolom (saj je ta dovoljena sele, ko država, v katero kandidat odhaja na veleposlaniško dolžnost, izda ustrezno potrdilo), pa je v primeru Jurija to skorajda nujno. Proti njegovemu imenovanju je slovenska opozicija že javno nastopila, svoje nestrinjanje, o katerem smo že pisali, pa je v minulih dneh podkrepila s posebnim protestno izjavo, ki jo je podpisalo 38 poslancev slovenskega parlamenta in jo naslovilo na komisijo za mednarodne odnose slovenske skupščine.

»Ko smo dobili to izjavo, sem se sprva odločila, da te točke sploh ne uvrstim in dnevni red seje,« nam je včeraj po končani seji komisije za mednarodne odnose pojasnila njena predsednica Mihaela Logar, sicer članica SLS. »Glede na to, da je zadeva vendarle dobila sirše razsežnosti, sem se posvetovala se s predsednikom skupščine Francetom Bucarjem, uvrstitev točke na dnevni red pa je v četrtek pisno zahtevalo tudi osem članov komisije. Sklicevali so se na 163. člen zakona o zunanjih zadevah in na skupščinski poslovnik, po katerem zadostuje tretjina članov komisije,

da se njihova zahteva uvrsti na dnevni red seje. To sem tudi storila. Nato smo se za zaprtimi vrati pogovorili s kandidatom, ki ga je komisija ob koncu tudi potrdila,« nam je pojasnila Logarjeva.

Na vprašanje, kako komentira dejstvo, da je opozicija, kateri tudi sama strankarsko pripada, pričela javno negativno kampanjo proti Francu Juriju in ob tem celo obljubila, da bo ob njegovem morebitnem imenovanju zoper njega naskočila argentinske Slovence, je Mihaela Logar odgovorila, da je bilo to vprašanje obravnavano tudi na zaprti seji komisije. »Pogovorili smo se in ugotovili, da je interes Slovenije vendarle na prvem mestu. Sele nato pridejo interesi strank,« je povedala Logarjeva. Na vprašanje, kako bo o tem uspela prepričati tudi opozicijo, pa je odgovorila, da je ni potrebno prepričevati. »Celoten postopek je bil v skladu z zakonom in poslovnikom in edina možnost je, da se pritožijo zaradi morebitnih nepravilnosti. Sicer mora vsak za svojo odločitev prevzeti odgovornost. Prevzemam jo tudi jaz, pred opozicijo in pred komisijo.«

Za mnenje smo včeraj vprašali še enega pred-

stavnika opozicije, predstavnika SLS in člana komisije za mednarodne odnose Zareta Preglja, ki je bil tudi eden izmed podpisnikov opozicijske peticije zoper Jurijevo kandidaturo. »Juriju sem na seji zastavil kar nekaj vprašanj in sem sprejel njegovo pojasnilo glede njegove neudeležbe na razglasitvi slovenske samostojnosti. Nisem skrajnež, nisem niti masevalen. Juri se je obvezal, da bo deloval v interesu Slovenije. Nato nisem imel več nobenega razloga, da bi nasprotoval njegovemu imenovanju. Jasno je, da obstajajo strankarski interesi, toda tokrat sem bil prisiljen bolj poskrbeti za lastno vest kot za enotno stališče opozicije. Sem tudi 'lokalpatriot', saj bo Juri pravzaprav eden redkih primorskih diplomtov. Je tudi mlad in v marsicem neobremenjen,« je dejal Pregelj.

A s tem zgodbe o kandidaturi liberalnega demokrata Franca Jurija za veleposlanika v Argentini še ni konec. Na potezi je uradni Buenos Aires, ki naj bi izdal diplomatsko pooblastilo, nato pa se predsednik slovenskega predsedstva Milan Kučan, ki veleposlanika tudi formalno imenuje. Na dogodke se bo verjetno odzvala tudi opozicija.

RAZVOJ / ELEKTRONIKA

Strategija razvoja

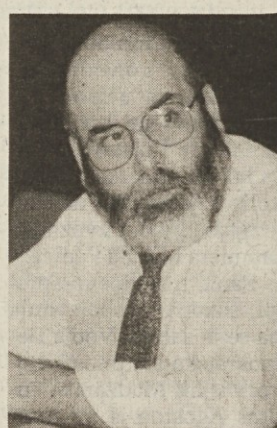
Vsa smiselnost raziskovalnih prizadevanj in ovrednotenja

BRANE ZIHERL

Včeraj je bilo v veliki dvorani nekdanje Iskrine stolpnice v Ljubljani, pod pokroviteljstvom Ministrstva za znanost in tehnologijo Republike Slovenije, strokovno posvetovanje ob predstavitvi razvojno-raziskovalnih dosežkov na področju elektronskih komponent in tehnologije. Poseben poudarek je bil na projektni celoti, imenovani Elementi in sklopi za elektroniko, pripadajoče tehnologije, materiali in oprema. Posvetovanje sta pripravila razvojno-raziskovalni inštitut Iskre in Iskra IEZE Holding.

V svojem uvodnem nagovoru je Peter Tancig, minister za znanost in tehnologijo, pojasnil pomen razvojne politike in upravičenost potrjevanja znanstveno-raziskovalnega dela z industrijsko razvojnimi projekti skozi tržno konkurenčnost proizvodov. Nato je znova poudaril svoje kritično stališče do strankarskih ozkosti, v nebo vpijajoča barbarizma, ki je razvojni politiki povzročil precej škode.

Neven Borak je govoril o razvojni orientaciji slovenske industrije in ciljih prestrukturiranja gospodarstva.

Peter Tancig (Foto: TRIO)

Nacionalni koordinator raziskovalnega polja Rudi Ročak je predstavil naslovni projekt kot primer tesne povezave med znanostjo in industrijo. Drago Kolar pa novosti pri osnovnih raziskavah materialov, tehnologij in elementov.

Posvetovanje je potekalo v znamenju besed Igorja Pompeta, koordinatorja tega projektnega sklopa, ki je med drugim povedal: "Vrednost našega dela se ovrednoti na trgu in tako se potrdi tudi smiselnost vseh naših prizadevanj, ki so temu pripomogle. Produkti, ki jih trg ne sprejme in plača, nimajo tržne vrednosti in resno moramo premisliti, ali si jih lahko privoščimo."

PAMFLET / PRISLUŠKOVALNA AFERA

O sprenevedavosti in še hujših rečeh

Slovenija je perverzna dežela

MIRAN J. LESIAK

Prisluškovalna afera je zgodba, ki ima dva dela: prvi govori o Ciri Lužbocu in o tem, ali je izdajal ali ne, drugi pa o Sloveniji in o tem, ali je država pred in po osamosvojitvi prisluškovala tujim diplomatsko-konzularnim in drugim predstavništvom v Ljubljani ali ni. Kadar prvi del zgodbe pripovedujejo javno, je to tragikomedija; kadar pa govorijo javno o njenem drugem delu, je to izvrstna, vendar nam neoumljiva grozljivka o abotni sprenevedavosti in se dosti hujših rečeh.

Sprenevedavo je, ce se komisija za nadzor nad zakonitostjo dela Varnostno-informativne službe vede, kot da bi bila posvetovalno telo Vrhovnega sodišča, člani komisije pa kot pravniki, ki jih državna politika, integriteta države in državni interesi ne zanimajo. Člani komisije so predvsem poslanci, torej člani najvišjega državnega organa, parlamenta, cigar naloga je, da določa državno politiko. Ker jo določa, je zanj to tudi odgovoren, in to poimensko od prvega do 238. oseba, ki ga se vprašuje poslanska imuniteta.

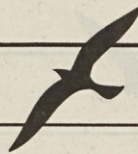
Člani komisije so politiki in državniki, komisija pa ni nikakršen pravni arbiter, ni nikakršen odsek tega ali onega pravosodnega organa. Z drugimi besedami, sprenevedanje je, ce člani komisije tlačijo v zepe svoje strankarske izkaznice in si nadevajo lasulje sodnikov. Sprenevedanje je, ce trdijo, da jih politično se ni nihče razdevecil, kajti komisija je (in mora biti) politično telo, katerega naloga je, da izvršuje politični nadzor nad spostovanjem ustavnosti in zakonitosti v osrednji slovenski obveščevalni službi - VIS. Ce članov komisije ne zanimata niti državna politika niti državno-politične implikacije rezultatov njihovega delovanja,

potem naj vrnejo poslanske mandate in naj izvolijo odpreti odvetniške pisarne. Ce imajo člani komisije poleg tega še skomine, da se z državnimi zadevami vedno ukvarjajo pred televizijskimi kamerami in fotoaparati, potem naj se odselijo od tam, kjer so, in pridejo v uredništva javnih občil. Ce se slepijo, da s tem, ko na novinarskih konferencah poročajo o najstrozje varovanih državnih skrivnostih, varujejo človekove pravice, potlej jim sugeriramo, da Bavcnovemu svetu za varstvo človekovih pravic končno že predlagajo, da vzame v svoje varstvo italijanskega veleposlanika Christianija. Dokazano je namreč, da ima prisluškovalna afera toliko opraviti s človekovimi pravicami, kot imajo slovenski državniki opraviti z lastno državo.

Ce pa vsega tega člani komisije ne razumejo in (Oh, ti sveta preproščina!) tarnajo o moralnem mačku, ki ga imajo, potem so zares naivni. Torej, v politiki nimajo kaj iskati. Bog z njimi!

In Bog s slovensko državo! Niti leto dni ni na uradnem zemljevidu tega planeta, pa se zdi, kot da so jo ustvarili in jo se vodijo samo delikventi. Kaj lahko država stori, da dokaže nasprotno? Odide v spovednico, poklekne na kolena, se skesa in prosi za odpustke? Tisci glavo v pesek in se pretvarja, kot da se nič ni zgodilo? Ali pa, morebiti, vrne mednarodno priznanje in končno prizna, da so ji - namesto da bi jo poslali v otroški vrtec - podelili nekaj, cesar sploh ni bila vredna?

Slovenija je perverzna dežela: državniki v njej igrajo vlogo zvedavah in jezičnih novinarjev, novinarji pa vlogo resnih državnikov. Zato se oprostimo, ce delimo lek-cije tistim, od katerih pričakujemo, da jih poznajo na pamet.

DUNAJ / SILOVIT POŽAR JE VČERAJ PONOČI ZAJEL PREDSEDNIŠKO PALAČO IN POVZROČIL OGROMNO ŠKODO

Hofburg v plamenih

Ogenj popolnoma uničil Redoutske dvorane - Rešeni lipicanci in knjige nacionalne knjižnice

IGOR SCHELLANDER

gasenje požara: ponekod se je nabralo za 20 centimetrov vode, prizadete so bile razne fasade s freskami, spomeniki, itd.

Dvorski grad ni bil zavarovan. Avstrijska zvezna uprava, tako je bilo receno, zaradi previsokih premij svojih zgodovinskih poslopj nikdar ni zavarovala. To pomeni, da bo morala škodo in popravila financirati republika Avstrija.

O takih in drugih pomanjkljivostih bo gotovo padla se marsikatera beseda. Na primer: ali so bili varnostni ukrepi dejansko zadostni? Ogenj

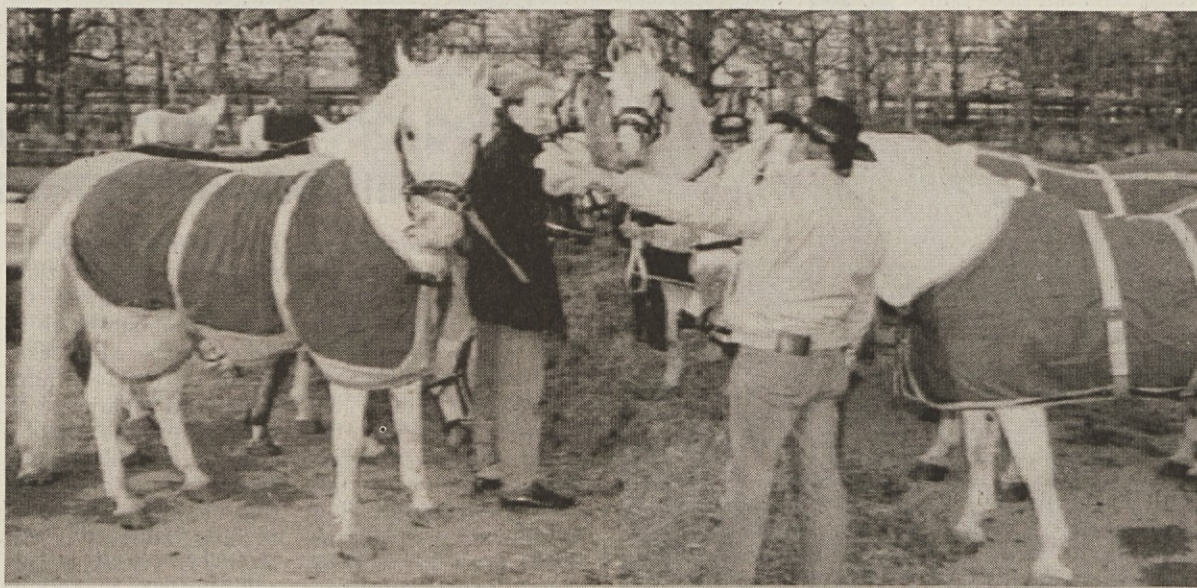
je namreč najprej opazil član Varnostne in požarne službe dvorskega gradu na svoji običajni patrulji po strehi poslopja. Prvi avtomatski receptor je požar zaznal sele ob 1.27 uri - vendar sele v sosednjem poslopju, kajti na mestu izbruhla ognja avtomatskih receptorjev ni bilo! Ko so prispeli gasilci, je bil v plamenih že ves Redutensaal, uro kasneje pa se je sesula streha.

Med prvimi pomočniki-reševalci je bilo 400 članov dunajske varnostne straže. Ko je postalo jasno, da bo ogenj zdaj

zdaj napadel tudi prostorosti nacionalne biblioteke, je 200 policistov improviziralo verigo ter si podajalo knjige iz ogroženih dvoran na varno. Nato so bili - v skrajni ihti - izpuščeni konji. Po dunajskem notranjem mestu so se odvijale tragične scene. V coni za pešce ne "Grabnu" v centru prvega okraja je kar naenkrat mrgolelo lipincev. Kaos na ulici so pomagali reševati mnogi mimoidoci, ki so z zglednim pogumom začeli loviti in miriti zbegane konje. V okolici so morali

evakuirati 60 stanovanj. Požarna obramba je razglasila alarmno stopnjo 7, to je za eno stopnjo nižje od katastrofalnega alarma za mesto Dunaj.

Zvezni predsednik Klestil se je telefonsko javil iz Holandske ter se pozanimal o poteku reševalnih del. »Hvala Bogu,« tako predsednik v prvi reakciji, »da niso bila ogrožena človeška življenja. Ampak kulturna škoda je izredno velika.« Zvezni kancler Vranitzky je bil že zjutraj na kraju požara. Dunajski župan Zilk pa je optimistično dejal: »Če nam je po vojni uspelo popraviti škodo, nam bo to uspelo tudi danes...«

Dragoceni lipicanci španske visoke jahalne šole so se v mestnih parkih umirili (Telefoto AP)

Hofburg gori. Tako prizorišče se je prikazalo Dunajčanov včeraj ob zori (Telefoto AP)

Od strehe Hofburga je ostalo le še nekaj zoglenelih tramov (Telefoto AP)

KOROŠKA / EL ZAČELA Z ZBIRANJEM PODPISOV

Za samostojno zastopstvo Slovencev v deželni zboru

Organizatorji računajo na 4000 do 5000 podpisov

IVAN LUKAN

CELOVEC - Po veljavnem volilnem redu koroški Slovenci nimajo nikakršne možnosti za samostojno zastopstvo v koroškem deželnem zboru. Enotna lista, narodnostna stranka na

Koroškem, je zato včeraj sprožila podpisno akcijo po geslo »Poziv za zastopstvo slovenske narodnostne skupnosti«. Akcija bo zajela celotno dvojezično ozemlje, navedeno pa naj bi tudi nemško govoreče sodeželane. Rudi Vouk, tajnik Enotne liste, je na tiskovni konferenci v Celovcu dejal, da pričakuje od 4000 do 5000 podpornih podpisov, katere bodo potem predali predsednici koroškega deželnega zbora. Akcija bo tekla predvidoma dva meseca,

njen nosilec pa je Mlada EL, katera zeli nagovoriti predvsem slovensko mladino.

Za sedanjí termin izvedbe akcije so se predstavniki Enotne liste odločili za to, ker bodo koroške stranke v naslednjih mesecih zacele s pogajanjem o spremembi volilnega reda za koroški deželni zbor. Vse stranke so pri tem zatjevale, da želijo resiti odprto vprašanje zastopstva koroških Slovencev v deželnem parlamentu.

Vse dosedanje izjave predstavnikov strank pa po mnenju EL ne dajo upanja, da bodo volilno zakonodajo resili tako, da bi bila sprejemljiva tudi za

slovensko narodnostno skupnost.

Socialdemokrati so se izrekli za integracijski model, torej za kandidaturu pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti na listah večinskih strank (kot smo poročali, ima slovenska kandidatka Ana Blatnik iz Bilcovsa dobre možnosti za izvolitev na listi SPÖ). Ljudska stranka daje prednost virilnemu mandatu, Haiderjeva svobodnjaška stranka pa predlaga ureditev, ki koroškim Slovincem od vsega zacetka vzame vse možnosti zastopstva (za mandat bi bilo potrebnih skoraj 10.000 glasov)

Rudi Vouk in Simon Triessnig, podpredsednik

Mlade EL, sta integracijski model socialdemokratov in predlog svobodnjakov zavrnili, od Ljudske stranke pa sta zahtevala, naj se dokončno opredeli, ali dejansko podpira virilni mandat ali ne. Enotna lista je za to zahtevala uvedbo modela na Koroškem, ki bi - po vzoru številnih evropskih držav (med njimi tudi Slovenija) - slovenski narodnostni skupnosti zagotovil samostojno zastopstvo. Tozadeven predlog EL predvideva, da bi morali s posebnim določilom tako zmanjšati volilno število za liste narodnih skupnosti, da jim - tudi če ne dosežejo osnovnega mandata - pripade en mandat na osnovi preostalih glasov, če dosežejo vsaj 1 odstotek oddanih glasov.

DUNAJ / V AVSTRIJSKIH ŠOLAH JE 65000 NENEMŠKIH ŠOLARJEV

Ljudska stranka odločno demantirala Haiderja: tuji otroci v avstrijskih šolah ne povzročajo težav

IVAN LUKAN

DUNAJ - Tajnica avstrijske Ljudske stranke Korošec ter strankin referent za solstvo v parlamentu Schäffer sta v četrtek na tiskovni konferenci ovrgla trditve Haiderja in njegove svobodnjaške stranke, čes da je stanje na osnovnih šolah, predvsem na Dunaju, zaradi otrok tujcev nevzdržno in da je treba oreoke nenemških staršev lociti od dijakov z nemskim materinskim jezikom.

Schäffer in Korošec sta na osnovi najaktualnejših podatkov s sol-

skega leta 1992/93 dokazala, da je sicer število dijakov z nemskim materinskim jezikom s 65.000 razmeroma visoko (10 odstotkov), da pa več kot 65 odstotkov teh solark in solarjev dobro in odlično obvlada nemški jezik, tako da ni večjih težav pri njihovi integraciji v razrede.

Konkreten primer: na Dunaju je največje število solarjev z nemskim materinskim jezikom, skupno okoli

24.000, od teh pa nad 16.000 obvlada nemščino dobro do zelo dobro. Na drugem mestu lestvice za največjim številom otrok z nemskim materinskim jezikom je Predarlška (Vorarlberg), sledita pa Stajerska in Zgornja Avstrija.

Tudi v teh zveznih deželah se odstotek solarjev z dobrim znanjem nemškega jezika giblje med 65 in 75 odstotki.

Ljudska stranka se je na osnovi teh podatkov

jasno izrekla proti vsaki segregaciji solarjev, kot to predvideva Haiderjev referendum.

Schäffer predlaga pospeševanje integracijskih modelov, na primer pouk nemščine v manjših skupinah znotraj razreda ter intenzivne jezikovne tečaje, ki bi pospešili popolno integracijo otrok nenemških staršev pri pouku v avstrijskih šolah.

Voditelj svobodnjaške stranke je torej pri svoji pobudi za referendum iz dneva v dan bolj osamljen.

NOVICE

Preložen začetek smučarske sezone 1992/93

MOKRINE - Na Koroškem so zaradi lepega, predvsem pa toplega vremena zadnjih dni, morali preložiti začetek smučarske sezone 1992/93. Novi termin je sedaj 5. december, pogoj pa je seveda, da do tedaj zapade dosti novega snega.

Visoka kazen za ugrabitelje Flicka

CELOVEC - Na deželnem sodišču v Celovcu so včeraj bile izrečene kazni za ugrabitelje Güntherja Raggerja., svaka nemškega milijarderja Flicka. Glavni obtoženec, Gerhard Möser iz Gradca, je bil obsojen na 12 let zapora, Bosanca Tomo Simunović in Slavko Ivis, ki sta mu pri ugrabitvi pomagala, pa na 10 let zapora. Državni tožilec je zaradi preizkušnje kazni vložil priziv. Ugrabitelji so pred letom dni na Koroškem ugrabili Raggerja ter za njegovo izpustitev zahtevali 70 milijonov silingov. Ugrabitev je spodletela.

Spor Rauscher - Ambrozy postaja afera

CELOVEC - Spor med predsednikom koroških socialdemokratov Petrom Ambrozijem in njegovim strankarskim kolegom v deželni vladi, Max Rauscherjem, se je včeraj skrajno zaostil. Hannes Berger, vodja komiteja, ki zbira podpise za Rauscherja, da bi ta ostal finančni referent v koroški deželni vladi, je v radijskem intervjuju obtožil Ambrozija, da mu je zagrozil z uničenjem eksistence, če bi nadaljeval s podporno akcijo za Rauscherja. Ambrozy je to obtožbo zavrnil in dejal, da govori Berger neresnico, potrdil pa je, da ga je po telefonu poklical.

Odlikovanje koroški Caritas

CELOVEC - Koroška deželna vlada je ravnateljica koroške Caritas dr. Viktorja Omelka in organizacijskega referenta Petra Quendlerja odlikovala z velikim odlikovanjem dežele Koroške v zlasti. Deželni glavar Zernatto je ob podelitvi odlikovanja posebej poudaril prizadevanje Caritas na področju otroških zrtev ter v pomoči za vojne begunce.

Občni zbor SPD Gorjanci

KOTMARA VAS - Slovensko prosvetno društvo "Gorjanci" v Kotmari vasi je pred nedavnimi vabilo svoje člane na letni občni zbor. Predsednik Emil Muri je podal poročilo o uspešnem delovanju društva v iztekajočem se letu. Omenil je vigredni koncert "S pesmijo v pomlad", koncert ansambla Jozeta Sumana, izlet v Slovenske Gorice, ter tradicionalno veselico. Se posebej se je zahvalil pevcom in pevkam ter njihovem zborovodji Josku Packu ter mladinski igralski skupini, ki jo vodi Marija Wakounig.

PRIREDITVE

Danes

ZVABEK (G. VAS)

Gostilna Hafner - ob 20.00.-

Originalni koroški večer.

Sodelujejo: otroška skupina

Zvabek, Mlada Podjuna, Baletna

šola Covalec iz Pliberka, MoPZ

Peca, Oktet Suha, PIS Zvabek.

SENTJAKOB V ROZU

Gostilna Gabrijel - ob 20.30

predavanje na temo »Zascita goz-

dov pred lubadarji».

GLOBASNICA

Gostilna pri Stelknu - ob 20

uri - Ples Sportnega društva

Globasnica z ansamblom

»Marela International».

Nedelja, 29.11.92

ZELEZNA KAPLA

Gostilna Rastocnik v Lepeni -

ob 15.00 - Domaci večer in kviz.

Ponedeljek, 30.11.92

ZELEZNA KAPLA

Gostilna Podobnik - Bela - ob

18. uri - Redni občni zbor

Posojilnice-Bank Zelezne Kaple

reg. z.z.o.j.

NOVICE

Zgornja zbornica trdnjava maskilizma

LONDON - V Združenjem kraljestvu zenske lahko pridejo do kraljevskega prestola, ne morejo pa naslediti plemiški naslov. Zbornica lordov je namreč zavrnila vladni zakonski osnutek, ki je dolocal, da prvorojenke lahko podedujejo plemiški naslov. Stanje torej ostaja slej ko prej nespremenjeno: naslov podeduje najstarejši sin ali pa najstarejši najbližji sorodnik, kar je v očitnem nasprotju z zakonom, ki zagotavlja ženskam enakopravnost. Zgornji dom je vladni zakon zavrnil z dvotretjinsko večino in ostaja v bistvu trdnjava moškega ponosa, saj je od 785 lordov, ki sedi v njej, samo 18 zensk.

Plutonij bodo raztovorili v pristanišču Tokai

TOKIO - Japonska tovarna ladja Akatsuki, ki prevaža iz Francije na Japonsko tovor obogatenelega plutonija, bo pristala v pristanišču Tokai, kakih 120 km severovzhodno od glavnega mesta Tokia. Material je skrajno radioaktiven, moral pa bi delno rešiti kronični energijski primanjkljaj Japonske. Te dni je v teku cela vrsta protestov proti prevozu tako nevarnega tovora. Akatsuki je trenutno v južnem Atlantiku in se približuje Rtu Dobre nade, nakar bo priplula v Indijski ocean. Geenpeace ze napoveduje dodatne protestne akcije.

Nobene odškodnine za Japonke iz bordelov

TOKIO - Japonska vlada je sporočila, da japonske državljanke, ki so jih takratne oblasti poslale v japonske vojaške bordele, nimajo pravico do nobene odškodnine. Popolnoma drugačen je postopek za tuje državljanke, predvsem Korejke, Kitajke, Filipinke, Indonezijke in Nizozemke z Jave, ki so jih Japonci prav tako prisilili, da so kratile čas japonskim vojakom v jugovzhodni Aziji in ki bodo dobile odškodnino in tudi uradno opravičilo japonske vlade. Za Japonke je bilo delo v vojaških javnih hišah očitno del njihove patriotske dolžnosti, meni vlada v Tokiu, ki je svoje stališče obrazložila v odgovoru na pismo vprašanje nekega komunističnega poslanca.

Stephanie mama

MONACO - Princesa Stephanie (na sliki), 27-letna hčerka monegaškega suverena Rainerja, je včeraj rodila prvorojenčca Louisa. Novorojenček tehta 3, 1 kg, srečni oče pa je Daniel Ducruet, nekdanji telesni stražar princezinje.

Tropska zelenjava je bogatejša

RIO DE JANEIRO - Tropska zelenjava ima mnogo večjo hranilno moč kot zelenjava, ki raste v območjih z zmerno temperaturo. To so ugotovili raziskovalci v inštitutu Adolfo Lutz iz Sao Paola, ki od leta 1985 zbirajo rastline iz vseh podnebnih pasov, da bi analizirali in primerjali njihove dietetske lastnosti. Strokovnjakinja Luiza Ilza Ferreira Jorge, ki vodi te raziskave, trdi, da bi z intenzivnim gojenjem nekaterih tropskih rastlin lahko resili kronično pomanjkanje hrane v nekaterih nerazvitih predelih. Ferreirova navaja nekaj primerov: 100 gramov cvetace vsebuje 330 mg kalcija, ista količina tropske rastline taobie ima 1670 miligramov kalcija, 100 gr spinace vsebuje 30 mg železa, v isti količini karuruja je 7 krat več železa. Taobia uspeva na skoraj nerodovitnih andskih visokih planotah, karuru pa v pušcavskih predelih brazilskega severovzhoda.

CALTANISSETTA / PREISKAVA FALCONE

Nekdo je prikrojil sodnikove disket

Izvedenci morajo sedaj ugotoviti kdaj se je to zgodilo in na katerih disketnih »fileih«

CALTANISSETTA - Nekdo je baje spremenil vsebino kompijskih zapisov sodnika Giovannija Falconeja, in sicer preden so diskete izročili sodnikom iz Caltanissette, ki vodijo preiskavo o pokolu pri Capaci. To naj bi ugotovila tehnična preiskava na kompijskih disketah, ki so jih zaplenili v uradih pokojnega sodnika in izročili izvedencem za informatiko.

Prve začetne ugotovitve, ki so jih izročili sodnikom v Caltanissetti, odkrito navajajo, da je nekdo manipuliral s Falconejevimi disketami, je včeraj navedel sodnik Francesco Paolo Giordano, ki je dodal, da se tehnična preiskava nadaljuje. Sodnik ni hotel navesti, ce so izvedenci že ugotovili, kdaj je prišlo do sprememb in brisanj, prav tako ni hotel navesti, kateri »files« so bili tikani. »Obvezuje me preiskovalna tajnost«, je poudaril sodnik, ki ni hotel povedati, ce je do manipulacij prišlo pred Falconejevo smrtjo. Giordano je novinarjem navedel, da bo na vsa njihova vprašanja odgovorila nadaljnja preiskava kompijskih izvedencev.

Sodnik Falcone je na diskete svojega kompijskega zapisa zapisoval profesio-

nalna in tudi osebna razmišljanja, neke vrste kompijski dnevnik, ki ga je skrbno zapisoval od svojega odhoda v Rim februarja leta 1991. Nekaj teh zapisov je Falcone izročil nekemu novinarju, il sole 24 ore pa jih je objavil sele po sodnikovi tragični smrti. V teh objavljenih zapisih so bile navedene podrobnosti o vodenju palermškega državnega pravnistva, preden je Falcone odpotoval v Rim na novo službeno dolžnost. Pravi ti zapiski so ob protestu osmih palermških sodnikov prokuratorja Pietra Giammanca prisilili, da je zaprosil in dosegel premestitev.

Španija se sedaj sooča tudi s stavkami

Španija se sedaj sooča tudi s stavkami

MADRID - Španski gospodarski čudež je nedvomno stal na izredno trhljnih nogah, saj ga je z lahko izpodnesla svetovna recesija. Gospodarske krize, ki sedaj pretesa tudi Španijo, ne ponazarja samo devalvacija pezete, temveč vseveje ljudsko nezadovoljstvo zaradi nevzdržne rasti življenjskih stroškov. Vec kot en milijon civilnih javnih službenec stavka, njihov množični protest na madridskem Puerta del Sol je za vlado prvi alarmni zvonec, saj je sedaj vsem jasno, da je konec socialnega miru.

DRUŽBA / POLEMIKA MED USTVARJALCI JAVNEGA MNENJA

Kako reklama in televizija vplivata na javno mnenje

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Kaj je fasizem v ekonomski propagandi? Nasilni in sokantni pristop, ki rani občutljivost potrošnika? Ali pa poskus, največkrat osladen, da bi potrošnika prepričali, da »velja, kolikor troši« in da »bo postal to, kar bo kupil«.

Polemika se je, ceprav posredno, vnela med dvema vidnima predstavnikoma italijanske ekonomske propagande. Na eni strani je fotograf Oliviero Toscani, umetniški vodja in avtor reklamnih kampanj tekstilne industrije Benetton, ki je bil zaradi svojih reklamnih pobud v zadnjih letih večkrat tarča napadov in nekajkrat obsojen pred castnim razsodiščem italijanskih reklamnih agencij. Jezen zaradi večkratnih napadov je Toscani pred nekaj dnevi zahteval za reklamne agencije proces, podoben onemu v Nürnbergu proti nacističnim veljakom.

Na drugi strani je Nini Sanna, prav tako uveljavljen reklamizator najrazličnejših proizvodov in zagovornik povsem drugačnega reklamnega pristopa: njegove kampanje in reklamni filmi so zelo umirjene, cikajo na »dobra čustva«, večkrat se spogledujejo z osladnostjo. Za prenovljeni tednik Il Sabato je Sanna pripravil razmišljanje o reklamnem pristopu, v katerem je dober del svojih kolegov obtožil da so Göbbelsovi dedici in da se s svojim pristopom zgledujejo po Hitlerjevemu ministru za propagando, sicer pa največjem komunikatorju tega stoletja.

Pojav je izzval veliki polemik in razmišljanj, z vsa dramatičnostjo pa je bruhnil na

Sanna nima dvomov. Avtorji nekaterih reklamnih kampanj, pa tudi nekateri televizijski zvezdniki (Sanna napada predvsem avtorje tistega pristopa, ki skuša spektakularizirati vsak pojav in za vsako ceno) vsiljujejo najslabšo obliko komunikacije in se poslužujejo Göbbelsovega modela, njegovega obsesivnega ponavljanja sporočil, pravega psihološkega nasilja nad gledalci in bralci. Dokaz, da obtožbe niso iz trte izvirne opozarja na »totalni look«, vsem vsiljen isti slog v oblačenju, govorjenju, premikanju...

Toscani, avtor nekaterih zelo izzivalnih plakatov (od židovskega pokopališča do novorojenke, ki je s popkovino se povezana z materjo, od bolnika, ki umira za aidom do raznobarvnih kondomov, od poljuba med nuno in duhovnikom, do belopoltega dojenčka, ki ga doji temnopolta dojilja), pa je prepričan, da reklama mora spodbujati predvsem k razmišljanju in da je napis »United Colors of Benetton«, ki se pojavlja na njegovih plakatih postranskega pomena. Po njegovem trdnem prepričanju so resnično nasilje nad potrošnikom drugi reklamni pristopi. Resnični fasizem v reklamni je izkoristiti kot vzvod za propagando sanje ljudi.

Pojav je izzval veliki polemik in razmišljanj, z vsa dramatičnostjo pa je bruhnil na

dan sele v teh dneh, ko so v 48 urah v dramatičnih okoliščinah ugasnila stiri življenja: turska mati je z dvema hčerkama ziva zgorela v požaru poslopja, ki so ga podtaknili mladi neonacistični gologlavci in moški je bil ubit, ker so ga imeli za Zida. In dan potem se nasilje: napad na turskega delavca in na duhovnika samo zato, ker je hodil v spremstvu temnopoltega sogovornika.

O divjanju neonacističnih tolpe je bilo v zadnjih mesecih prelitega veliko črnih, veliko je bilo razprav in analiz, veliko soočanja, ali gre res za ozivljanje nacizma in fašizma, demonov preteklosti, ki se jih Evropa se ni osvobodila, ali pa gre za posledice gospodarske in kulturne krize, ki se po naključju izražajo s simboli neke preteklosti, ker mlade fascinirajo zaradi njihovega estetskega in pomenskega naboja, toda ni, razen simbolike, s preteklostjo nič skupnega. Nedeljsko in ponedeljkovo dogajanje v Nemčiji pa se je razbilo neke stereotipe dose-danjih analiz: predvsem ni do zločinov prišlo v obubožanih dezelah nekdanje Vzhodne Nemčije, pač pa v se bogatih zahodnih dezelah, kjer je primež gospodarskih težav veliko manj obuten, ceprav je morda strah pred prihodnostjo večji. Predvsem pa tarča in zrtev morilskih napadov niso bili tisti begunci z Vzhoda, prisiljenci, ki so v breme nemški družbi,

pac pa tuji, ki so povsem integrirani v nemški družbi in so eden od nosilcev njene gospodarske uspešnosti.

Neonacisti so tokrat namenoma hoteli pokol in njihove groznje, da bodo spet udarili, ne obe-tajo nič dobrega. Združena Nemčija, danes bolj kot včeraj, spet vzbuja strah.

Nedvomno je pojav narodnostne mrznje, sovraštva do tujcev in do Judov najbolj akutno in dramatično prisoten prav v Nemčiji, kot med drugim dokazujejo zločinski dogodki teh dni.

V polemiko sta takoj posegla tudi dva predstavnika smetične televizije. Obilni Giuliano Ferrara, ki v svojih oddajah spodbuja tudi dokaj nasilno verbalno konfrontacijo, in ki je svojo zadnjo oddajo Preiskovalni postopek reklamiziral sede na posodi za smeti, je ironiziral nad Sannovo ihto: »Odkril je očeta smetične televizije? Naj mu pove, da ga lepo pozdravljam«. Gianfranco Funari pa se je cutil zelo prizadete in pozval Sanno naj njegove obtožbe ne bodo splošne, pač pa naj s prstom jasno pokaže, na koga misli. In v tem se Funari postavlja kot vzor. »Naj bo jasen, naj pove ime in priimek obtoženca, naj ravna tako kot sem jaz, saj sem si zaigral kariero, ker sem hotel biti preposten.

Dvoboj med tema dvema reklamnima težnjama se stopnjuje. V preteklosti je že večkrat

SAN SALVADOR / 12 MRTVIH IN 8 RANJENIH

Iztiril se je tovorni vlak

SAN SALVADOR - V salvadorski Apopi je iztirla železniška kom-

pozicija s sedmimi cisternami goriva. V nesreči je življenje izgu-

bilo 12 oseb, osem pa jih je bilo ranjenih. Do nesreče je prišlo stiri

milje severno od glavnega mesta San Salvador (Telefoto AP9

RIM / S STRELOM V GLAVO

Med ropom v rimski otroški bolnišnici Bambin Gesù ubit zapriseženi stražnik

RIM - Med ropom na podružnico Banca di Roma v rimski otroški bolnišnici Bambin Gesù je življenje izgubil 37-letni zapriseženi stražnik Mario Petra, ki zapuša zeno in tri otroke. Po ugotovitvah preiskovalcev so se roparji pritihovali v bolnišnico z otroškim vozikom, v katerem so skrili pistole in brzostrelke. Dva sta vdrla v

bančne urade, stirje pa so pred uradi z orožjem v roki zaustavili tri zaprisežene stražnike in drugo osebo, ki je cakalo na izplacilo place. Enemu od roparjev se je nehote sprožila pištola, strel pa je smrtno ranil Maria Petra v glavo. Po tem usodnem strelu so roparji zbežali s 50 milijoni lir, ker jim uslužbenci se niso uspeli odpreti železne blagaj-

ne, v kateri je bilo več kot 700 milijonov lir. Smrtno ranjenega Maria Petra so zaman nemudoma odnesli v prvo operacijsko dvorano.

Otroška bolnišnica Bambin Gesù je bila prizorišče podobnega ropa že leta 1985. Tudi takrat so enega od zapriseženih stražnikov roparji težko ranili, zdravniki pa so ga z zahtevno operacijo resili.

VATIKAN

Scalfarov uraden obisk pri papežu Janezu Pavlu

VATIKAN - Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro je včeraj prvič uradno obiskal papeža Janeza Pavla II., ki je v krajšem nagovoru med

drugim zazelel, da bi Italija »enotno in v slogi napredovala po pravi poti, ki so jo zarisali njeni očetovi«. (Telefoto AP)

ZNANOST / ITALIJANI SE MORAJO ČIMPREJ SOOČITI Z OSNOVNIMI STRUKTURAMI RAZISKOVALNE DEJAVNOSTI

Zamuda raziskav

Programi niso uresničeni niti dvajsetodstotno

MIRO KOCJAN

V Italiji zamujajo z raziskovalnim delom. Ali to lahko negativno vpliva na položaj industrijsko razvite države?

Italijani javno priznavajo, da raziskovalno delo žal zaostaja. Če bi hoteli doseči nekako peto mesto v Evropi, bi morali naslednjih deset let za raziskovalno dejavnost nameniti po pet tisoč milijard lir letno. Naloga ni preprosta in cilj bo težko dosegljiv. Sodiijo, da bi morali letno izlocati za raziskovanje tri odstotke vrednosti italijanskega brutoizlozka, zdaj pa ne dajejo vec kot 1, 25 odstotka.

Vecja pozornost raziskovalni dejavnosti kajpak tudi pomeni, da bi bilo treba stevilo raziskovalcev od zdajšnjih skoraj stideset tisoč povecati na sto dvajset tisoč. Najvecjo skrb zbujajo zaostanek strateskega sektorja znanstvenih raziskav. O tem je v svojem rednem letnem porocilu spregovoril minister Ruberti, pooblasteni za univerze in znanost.

Porocilo je zanimivo tudi zavoljo primerjave s programom o razvoju raziskovalne dejavnosti, ki ga je pred petimi leti pripravil profesor Aldo Dadda na pobudo in po naročilu italijanske vlade.

Rezultat, ki so ga objavili pred kratkim, pove, da programa v petih letih niso uresnili niti dvajsetodstotno. V Italiji pride na sto prebivalcev se zmeraj komaj 0,3 odstotka raziskovalca, medtem ko je ta stopnja na primer v Nemčiji 0,6 odstotka, v Franciji 0,52 odstotka, v Veliki Britaniji pa približno 4,8 odstotka. Minister je moral priznati, da stanje italijanskega razisko-

valnega dela ne kaže zgolj nazadovanja, marveč kar nevarnost nadaljnjega upadanja. Če bo slo tako naprej, je bilo slišati v uvodnem poročilu in pozneje v razpravi, ne bomo čez deset let namenili raziskovalni dejavnosti niti enega odstotka vrednosti brutoizlozka.

Dejstvo je domala poznano. Italija je sele na 17. mestu med razvitimi deželami. Absurd je toliko

vecji, ker država po industrijski proizvodnji se zmeraj zaseda peto do sesto mesto na svetu. Seveda pa ni vse slabo: Italija je po Rubertovem mnenju na visokem nivoju v nekaterih znanstvenih vejah, zal pa je »komaj navzoča« v drugih. Tako na primer zavzema vidno mesto v visoki znanosti (Big Science), ki preučuje delce z visoko energijo, v jedrski fiziki,

zlasti pa fuziji, pri eksperimentalni fiziki in v vesoljskih raziskavah.

Slabše pa je v znanostih, kjer so potrebne vecje naložbe, denimo v biotehnologiji ali v mikroelektroniki. Če bi hoteli spodbuditi tovrstne raziskave, bi morali v Italiji povecati strošek, ki ga se vedno v 40 do 45 odstotkih nosijo podjetja, od zdajšnjih 15 tisoč na okrog 18.500 milijard lir letno.

Lahko recemo, da so »osrednje znanstvene teme«, ki zadevajo tako družbo v celoti kot tudi ekonomijo, se zmeraj zanemarjane. V Italiji vlagajo v prvi fazi kar precejšnje napore, nato pa javni delavci, pa tudi znanstveniki sami navadno popustijo, seveda predvsem zaradi pomanjkanja sredstev. To je zal ze »apriorno dejstvo«, kakor so ugotavljali na zasedanju glavnega sveta raziskovalcev v Rimu.

Nastala škoda zadeva seveda tako znanost kot gospodarstvo in družbo. Takšno stanje utegne Italijo kmalu pripeljati tudi do tega, da bo izgubila vidno mesto, ki ga zaseda na lestvici najbolj razvitih industrijskih držav. V nedavnem posebnem poročilu, ki so ga pripravili za vlado, med drugim piše, da ravna v Italiji napak, ker raziskovalne potrebe zmeraj povezujejo s političnim stanjem.

Zal se ni prodrlo stalnice, da bi morali stroški za napredek znanosti postati stalnica politike sleherne vlade, po svoje pa kajpak tudi proračuna.

Skratka, vseskozi gre za nihanja, ki seveda zavirajo raziskovalni problem. V zvezi s tako imenovanimi inovacijskimi »clusters«, se pravi s skupinami tehnologij, ki so strateskega pomena za prihodnost, je italijanska raziskovalna znanost domala na repu. Pravzaprav obstaja v tej deželi vrsta manjših in zelo sposobnih in obetavnih raziskovalnih skupin in ustanov, katerih delo pa seveda za zdaj zastaja zaradi pomanjkanja sredstev. Raziskovanje novih materialov, tehnologije informatike in v energetske tehnologije tava na mestu.

Posamezni strokovnjaki odhajajo v tujino, kjer jim kajpak ponujajo vsestansko boljše možnosti tako za življenje kakor za delo. Med drugim je zanimivo, da se je v zadnjih letih razmeroma visoko stevilo italijanskih raziskovalcev odpravilo na delo celo v Francijo, državo, ki je bila navadno bolj zaprta, posebno do italijanskega kadra. Največ pa jih je slo spet v Združene države in Kanado. Razmeroma nov pojav pa je odhajanje kadrov v vecje države Latinske Amerike, na primer v

Brazilijo in Argentino.

Vrzel v raziskovalni dejavnosti v Italiji nastaja tudi zato, ker jo razvijajo kolikor pač jo, zlasti na severu in v srednji Italiji, kjer namenljajo raziskavam blizu 94 odstotkov vseh sredstev, medtem ko je jug, kakor vidimo, domala neudeležen. Dosedanja prizadevanja na primer na univerzah v Neaplju, Bariju in Palermu in v drugih univerzitetnih središčih niso rodila uspehov preprosto zato, ker raziskovalci sredi dela ostajajo brez raziskovalnih pripomočkov.

Med drugim ugotavljajo, da je največje raziskovalno središče, Nacionalni raziskovalni center (CNR), v bistvu paralizirano. Minister je med drugim povedal, da zal ne more voditi »raziskovalne politike«, saj je center »brez vsebinskih vzginov«. Znano pa je, da je Italija zmeraj imela imenitne raziskovalce, ki so postali svetovno uveljavljeni znanstveniki. Spet se potrjuje, da je slo in da gre bolj za naključne primere kakor za resno in dolgoročno raziskovalno politiko države in njenega gospodarstva. V tej državi, smo slišali na zasedanju glavnega sveta raziskovalcev v Rimu, včasih veliko investirajo v »javna dela«, raziskovalna dejavnost pa dobesedno caplja za razvojem.

GINEKOLOGIJA

Nikotin znižuje učinek encima

MILAN KOTNIK JR.

Studije kažejo, da imajo kadilke v obdobju po menopavzi znatno manj raka endometrija maternice in vec težav zaradi osteoporoze kot nekadilke v istem obdobju. Menili so, da je vzrok za to znižana raven estrogenov (ženskih spolnih hormonov) pri kadilkah. Pri ženskah, ki v obdobju po menopavzi za blažitev težav jemljejo estrogene, so ugotovili, da imajo kadilke v krvi nižje vrednosti estrogenov. To so razložili s povečanim metabolizmom estrogenov v jetrih, ki ga povzroča kajenje. Pri ženskah, ki ne jemljejo estrogenov pa v

vrednosti estrogenov v krvi niso ugotovili razlike med kadilkami in nekadilkami. Na University of Southern California, School of Medicine v Los Angelesu so se lotili tega problema in izvedli raziskavo, v kateri je sodelovalo 17 nekadilk in 21 kadilk, ki so bile v meni 5 ali več let. Skupina kadilk je bila v povprečju malo mlajša od skupine nekadilk, drugače pa med njima ni bilo statistično pomembnih razlik. Kadilke so pokadile povprečno 19,9 cigarete dnevno. Obema skupinama so vzeli vzorce krvi najprej na tesse,

potem pa po treh urah oziroma po zajtrku; kadilke so medtem ze pokadile 5 cigaret. Rezultati so pokazali statistično neznatne razlike v krvnih vrednostih estrogenov. Pri kadilkah so v krvi ugotovili vec androgenov (moških spolnih hormonov) in kortizola (hormona nadledvične zleze). Zdi se, da se odgovor na zastavljen problem ponuja v razmerju med androgeni in estrogeni. Nikotin zadržuje aktivnost encima aromataze, ki sodeluje pri nastanku estrogenov. Estrogeni nastanejo iz androgenov. Ker je aktivnost nadledvične zleze, kjer med drugim nastajajo tudi androgeni, povzročena, hkrati pa je zmanjšana sinteza estrogenov ostaja raven estrogenov v krvi kadilk enaka kot v krvi nekadilk. Raven estrogenov torej pri nekadilkah ostaja nespremenjena, povišani pa sta ravni nadledvičnih hormonov androgenov in kortizola. Kortizol sodeluje pri metabolizmu mineralov v kosteh in v organizmu nasprotno. Presežek kortizola povzroča demineralizacijo kosti - osteoporozo. Kajenje ima tudi neposreden toksičen učinek na kostne celice, kar ravno tako prispeva k osteoporozi. Pri poskusih s podganami so ugotovili, da androgeni zmanjšujejo z estrogeni povzročeno rast endometrija maternice.

Vprašanje ostaja: Kaditi ali ne?

AERONAVTIKA / ZAMISEL O GEOSTACIONARNIH SATELITIH

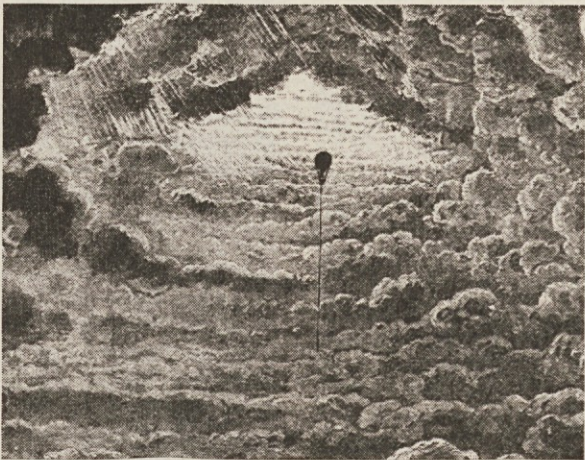
Potočnik

Danes kar precej Slovencev gleda kabelsko televizijo, skoraj vsaka streha je okrasena s televizijsko anteno, medcelinski telefonski pogovori in televizijski prenosi pa so ze povsem samoumevna sestavina naše vsakdanjosti. Te komunikacijske poti potekajo prek geostacionarnih satelitov, ki na višini 36.000 km krožijo okrog našega planeta, in to z enako hitrostjo, kot ta kroži okrog svoje osi, tako da »lebdijo« nad vedno isto točko na zemeljski obli.

Kaj malo ljudi ve, da je princip, po katerem delujejo geostacionarni sateliti, pravzaprav zamisel slovenskega rojaka Hermana Potočnika-Noordunga, ki je svoje izsledke objavil ze leta 1929.

Gre za eno od najpomembnejših odkritij na področju komunikacij, njegova vrednost je tako rekoč neprecenljiva, saj so telekomunikacijski sateliti spremenili duhovno podobo sveta, vplivali so na politične odločitve in vojaško strategijo, izoblikovali pa so tudi novo kozmopolitsko zavest človeštva.

Med pomembnejše pionirje raketne tehnike in voznje po vesolju stejemo: Rusa Konstantina Edvardoviča Zolkovskega, Sasa iz Sedmogradske v Romuniji Hermana Obertha, Američana Roberta H. Goddarda, Francoza Roberta Esnault-Pelterija, Nemca Wernherja von Brauna, Avstrijce Eugena Saengerja, Maxa Valierja in Gustava Schuberta ter

Slovenca Hermana Potočnika.

Zanimivo je, da dobesedno del pionirjev osvajaanja vesolja prihaja iz dežel nekdanje Avstro-Ogrske. S svojimi studijami in eksperimenti so izoblikovali idejno ogrodje, ki sta ga kasneje, po drugi svetovni vojni, v oboroževalni tekmi uresnili svetovni velesili, tako da jih smemo upravičeno imenovati »očetje kozmične dobe«.

V zgodovini voznje po vesolju veljata za očeta telekomunikacijskih satelitov angleški pisec znanstvene fantastike in nekdanji letalski oficir, Arthur C. Clarke, in avstro-ogrski stotnik Herman Potočnik-Noordung, samo da je zadnji ze v letih 1928-29 objavil svoje raziskave, medtem ko se je Clarke začel s tem ukvarjati sele po letu 1945.

Diplomirani inženir Herman Potočnik se je rodil 22. decembra 1892 v Puli, v družini mornariškega stabnega zdravnika avstro-ogrske vojske. Kot je bilo v takratnih oficirskih družinah

obicajno, je tudi Herman stopal po očetovih poteh.

V osnovno solo je hodil v Mariboru, nizjo vojaško realko je obiskoval v Fischavu na Avstrijskem, višje razrede pa v Hranicah na Moravskem; leta 1910 je maturiral na državni realki v Prossnitzu. Nató se je vpisal na Vojaško tehnično akademijo v Moedlingu in jo končal kot poročnik. Po prvi svetovni vojni je studiral elektrotehniko na oddelku za strojegradnjo na Tehnični visoki soli na Dunaju. Ze leta 1925 je dobil naziv »diplomirani inženir«.

Sicer o Potočnikovem življenju ne vemo kaj dosti, osvetliti sta ga skusala ing. F. Sykora in avstrijski pisatelj Erich Dolezal, vendar sta o njem našla le malo podatkov. V kadrovskih seznamih in popisih delovnih mest avstro-ogrske vojske, ki jih hrani arhiv Vojnega muzeja na Dunaju, o njem piše le to, da je bil v solskih letih zelo marljiv, v vojski je dokaj hitro

napredoval, med prvo svetovno vojno pa je dobil vec najvišjih odlikovanj in pohval divizijskega poveljstva. V vojaških karakteristikah so njegovi nadrejeni večkrat zapisali, da se odlikuje po odličnem znanju in samoiniciativnosti.

Dr. Harry O. Ruppe, ki vodi katedro za vesoljsko tehniko na Tehnični univerzi v Muenchnu, je leta 1976 napisal o Potočniku tole: »Ko je opravil državni izpit, mu je usoda odmerila le se kratkotrajno življenje. Svoje delo o raketni tehniki je pisal ze hudo bolan (zbolel je za jetiko), izšlo pa je samo nekaj mesecev pred njegovo smrtjo; 27. avgusta 1929 je umrl. Potočnikovo življenje je bilo podobno kometu, le za kratek čas je zasijalo v polnem lesku. Umrl je star komaj 37 let.

Pokopali so ga na dunajskem centralnem pokopališču. Zaradi nesrečnega spleta okoliščin je bil njegov grob zapuščen, tako da je njegova knjiga Problem voznje po vesolju vse, kar je po njem ostalo. V bližnji preteklosti so se med nekaterimi zgodovinarji razvile kar ostre polemike o tem, v cigavo nacionalno zgodovino spada Potočnik. Avstrijci so prepirani, da sodi v njihovo preteklost, medtem ko ga Slovenci tudi stejemo za svojega. Bil je znanstvenik in vizionar - to je gotovo! - pri tem pa je drugotnega pomena, če je bil Slovenec in Avstrijec hkrati.

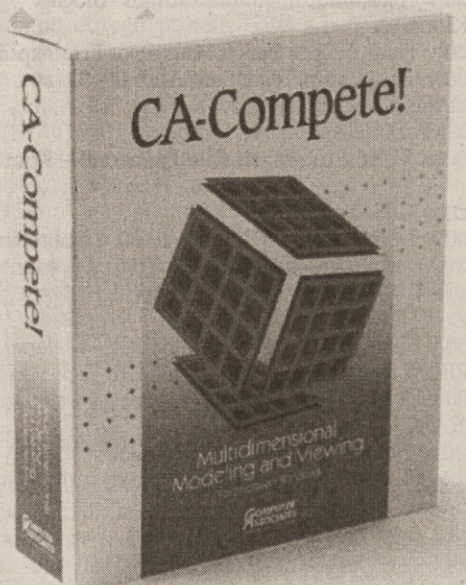
RAČUNALNIŠTVO

DUSAN MERNIK

Digitalnost glasu za poslovnost

Programska oprema

Computer Associates. Novosti: Nakup znane programske (softwarske) hiše Nantucket in Clipper. Nakup irskega podjetja Glockenspiel in njihovih proizvodov Common-View C in C knjiznic.CA - Realizer, orodje za razvoj aplikacij pod Windows v standardnem Basicu. CA - Textor, preprost, cenen in zmogljiv urejevalnik besedil za okolje Windows. CA - UpToDate, PIM/orodje za nacrtovanje in spremljanje delovnih

obveznosti. CA - Cricket, družina orodij za risanje, obdelavo slik, poslovno grafiko in izdelavo poslovnih/tehničnih prezentacij. CA - ACCPAK družina knjigovodskih računalniških programov.

Novosti v 1993

CA - dFAST 2.0, baza podatkov za Windows, združljiva z Xbase standardom.CA - Superproject 3.0 za Windows, orodje za nacrtovanje in spremljanje projektov. CA - Clipper in množica dodatnih orodij zanj. CA - Compete, večdimenzionalna preglednica z vdelano grafiko. CA - Super Calc za Windows.

Pogled na sedanji trenutke:

Programska oprema postopoma dosega svojo ceno, uporabniki spoznavajo pomen dobre programske opreme in so vedno bolj pripravljeni vložiti tudi finančna sredstva. Informacije: MDS Informacijski inženiring Ljubljana, odd. Computer Associates, Parmova 14, tel. 061/318-272.

Družba Corstar/EZH

Družba Corstar/EZH Joint Venture omogoča popolno integracijo, obsegajočo velike računalnike, zelo zmogljive večprocesorske sisteme, miniračunalnike, delovne postaje, računalniška vrata, PBX, računalniško periferijo, mreže spodnjega razreda, eterske mreže, statistične multiplekseje in sisteme FDDI ter SONET - vse to pa v enem samem okviru. Navadne računalniške mreže namreč ne zagotavljajo dovolj hitrega prenosa podatkov, ki so pogosto pomembni za tako imenovane distribucijske sisteme, delujoče v realnem času.

Compaq Computer je eden izmed vodilnih ameriških proizvajalcev osebnih računalnikov, ki s svojo kvaliteto obvladuje del ameriškega računalniškega tržiska, vse bolj pa se uveljavlja tudi v Evropi. Pred nedavnim je to podjetje ponudilo tržiscu novo družino namiznih računalnikov Compaq Deskpro/i. Ti računalniki omogočajo delo s pospešeno grafiko pod Micro-softovimi Windowsi, procesorje, ki jih je mogoče dograjevati, in novo avdio tehnologijo. Ti stroji dosega-jo ravnotežje med paleto vrhunskih zmogljivosti in

dobrega delovanja. Integralni grafični krmilnik QVision omogoča do desetkrat bolj zmogljivo grafiko od mnogih drugih VGA sistemov. To pomeni, da je uporabnikom Windowsov na voljo hitra grafika - hitro pomikanje, skakanje z opravila na opravilo, bliskovito odpiranje oken. Družina Compaqovih računalnikov Deskpro/i sega od modelov 386DX/25 do 486DX/33 in najnovejšega 486DX/66. Vsi modeli so narejeni z arhitekturo Versa-C-hip, ki omogoča preprosto dograjevanje s procesorjem 386 na procesorje 486 različnih hitrosti in vrednosti nogic.

Deskpro/i so prvi PC-ji na svetu z integriranim poslovnim zvokom. Gre za prvo praktično aplikacijo digitalnega zvoka in glasu za poslovno rabo. Uporabniki Windowsov lahko posamejno zvonočna sporočila in jih vključijo kamorkoli v Windows 3.1 datoteke. Zvonočna besedila lahko dodajajo kot pomagalo pri prezentacijah. Pomembnejši razvijalci Softwareja pa že izdelujejo aplikacije, s katerimi bo Compaqov poslovni zvok postal se bolj uporaben. Informacije: Mikrohlt, tel.: 061/150-042.

domači šport

DANES

SOBOTA, 28. NOVEMBRA 1992

ODBOJKA

MOSKA C-1 LIGA
20.30 v Standrežu: Valprapor Imsa - Mussolente Vicenza

ZENSKA C-1 LIGA

20.30 v Trstu, Suvich: Bor Tombolini drinks - Koimpex

MOSKA C-2 LIGA

18.00 v Opcinah: Sloga - Ipem Buia; 18.00 v Trstu, Altura: Bor - Rozzol

ZENSKA C-2 LIGA

20.00 v Sovodnjah: Kmečka banka - Banear Casarsa; 20.30 Al Fungo Humin - Sokol Indules

MOSKA D LIGA

18.00 v Gradežu, športna palača: Grado - Soca Sobema

ZENSKA D LIGA

20.00 v San Leonardu: San Leonardo - Bor Friulexport; 20.30 v Codroipu: Del Doge - Koimpex

1. MOSKA DIVIZIJA

17.00 v Ronkah: Ronchi - Olympia; 20.30 v Musi: Candolini - Valprapor Vini Pintar

MLADINCI

15.30 v Trstu, na 1. maju: Bor Furlani - Sloga

DEKLICE

15.00 v Trstu, Monte Cengio: Cus - Bor Friulexport; 18.00 v Campi Elisi: Sant'Andrea - Sloga

KOSARKA

MOSKA D LIGA

18.00 v Miljah: Internazionale Dinoconti - Kontovel

PROMOCIJSKA LIGA

18.00 v Dolini: Breg - Fiamma; 20.00 v Nabrezini: Sokol Warm - Scoglietto; 20.30 v Trstu, Ul. Montecengio: CUS Trst - Cicibona Plasteredilizia

DRŽAVNI KADETI

18.00 v Briscikih, Ervatti: Bor Radenska - Stefanel

DEŽELNI KADETI

15.30 v Dolini: Breg - Libertas

NARASCAJNIKI

15.30 v Nabrezini: Sokol - Don Bosco; 16.00 v Trstu, Elizejske poljane: Lega Nazionale - Bor Radenska

DECKI

16.00 v Briscikih, Ervatti: Polet - Libertas

MINIBASKET

17.30 v Trstu, 1. maj: Bor - Stefanel B.

NAMIZNI TENIS

DRŽAVNI MLADINŠKI KVALIFIKACIJSKI TURNIR

8.30 v Sarzani: nastopata tudi Bor in Kras

NOGOMET

DEŽELNI MLADINCI

14.30 v Gorici, Ul. Baiaumonti: Juventus - Lucinico; 16.00 v Trivignanu: Trivignano - Primorje

POKRAJINSKI MLADINCI

15.00 v Bazovici: Zarja Adriapex - Portuale

ZACETNIKI

15.00 v Dolini: Zarja Adriapex B - Domio

NAJMLAJŠI

16.30 na Proseku: Primorje B - Chiarbola; 15.00 v Starancanu: Staranzano - Mladost

CICIBANI

15.45 v Trstu, pri Montebellu: Don Bosco - Bor Farco

HOKEJ NA KOTALKAH

ITALIJANSKI POKAL

18.00 v Trstu, igrišče Ferroviaria: Latus - Polet

JUTRI

NEDELJA, 29. NOVEMBRA 1992

ODBOJKA

1. MOSKA DIVIZIJA

11.00 v Trziču: Fincantieri - Soca Valprapor

MLADINKE

11.00 na Opcinah: Koimpex - Altura

DECKI

9.00 na Opcinah: Sloga - Pallavolo Trieste

DEKLICE

10.30 v Nabrezini: Sokol Indules - Oma

KOSARKA

MOSKA B LIGA

17.30 v Trstu, športna palača: Jadran TKB - Campli

Lavaal

MOSKA D LIGA

11.00 v Trstu, Suvich: Bor Radenska - Porcia

DRŽAVNI KADETI

11.30 v Trstu, Ul. Alpi Giulie: Latte Carso - Kontovel

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

14.30 v Gorici, Ul. Baiaumonti: Juventus - Varmo; 14.30 v Rudi: Ruda - Primorje

1. AMATERSKA LIGA

14.30 na Proseku: Vesna - S. P. Isonzo; 14.30 v San Giovanni al Natone: Villanova - Zarja

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Repnu: Kras - Talmassons; 14.30 v Trebach: Primorec - Castione; 14.30 v Dolini: Breg - Audax; 14.30 v Fari: Pro Farra - Sovodnje

3. AMATERSKA LIGA

14.30 na Padricah: Gaja - Union; 10.30 v Trstu, Drevored Sanzio: Stock - Mladost

NARASCAJNIKI

10.30 na Proseku: Primorje - Ponziana

ZACETNIKI

11.45 v Briscikih, Ervatti: Triestina A - Zarja

Adriapex A; 10.30 v Gorici, obcinsko igrišče: Isonzo - Sovodnje

NAJMLAJŠI

9.00 pri Domju: Domio - Primorje A

NAMIZNI TENIS

DRŽAVNI MLADINŠKI KVALIFIKACIJSKI TURNIR

8.30 v Sarzani: nastopata tudi Bor in Kras

POJUTRIŠNJEM

PONEDELJEK, 30. NOVEMBRA 1992

KOSARKA

DRŽAVNI MLADINCI

17.00 v Mestrah: Scaini Benetke - Jadran Farco

DEŽELNI MLADINCI

19.00 v Briscikih, Ervatti: Kontovel - Inter 1904; 21.00 v Briscikih, Ervatti: Cicibona Radenska - Libertas

NOGOMET

CICIBANI

16.00 na Proseku: Primorje - Portuale

ODBOJKA / DERBI ŽENSKA C-1 LIGE DREVI NA SUVICHU

V prvem derbiju so gostiteljice borovke

V nasprotju z napovedmi se obeta izenačenost

ALEKSANDER KOREN

Ceprav bosta ženski članski odbojarski sesterki Bora in Sloge drevi odigrali sele 3. medsebojno prvenstveno srečanje »moderne dobe«, lahko mirne duše zapisemo, da je to že eden od tistih derbijev, ki si zaslužijo etiketo »klasičen« oziroma »tradicionalen«, saj gre prav gotovo za osrednji ženski odbojarski dogodek pri nas, sodeč po obisku na prvih dveh derbijih pa zbuja tudi veliko zanimanje med ljubitelji te panoge. Odkar sta Bor in Sloga s sodobnejšimi organizacijskimi in strokovnimi prijemi pustila daleč za sabo ostala slovenska odbojarska društva na Trzaskem in se enakovredno kosata z boljšimi italijanskimi sredinami iz naše dežele, se je med obema društvoma povečala tudi zdrava športna rivaliteta, ki se že precej let vleče skozi mladinska prvenstva, svoj članski debut pa je doživela v sezoni 90/91, v kateri so se slogasice z napredovanjem pridružile le borovkam v C-1 ligi.

Oba prva derbija sta pripadala borovkam. Na Opcinah so plave po ogorčenem boju tesno zmagale v tie breaku, v povratni tekmi v telovad-

Breda Čok (Tombolini)

nici sole Suvich pa so psihicno blokirane slogasice omogočile plavim, da so jih docela nadigrale in končni izid je bil 3:0. Pred pricetkom letošnjega prvenstva je prevladovalo splošno mnenje, da bo ekipa Koimpexa izenčila stanje zmag v derbijih. Vzhodnokraško društvo namreč za letošni skrivalo ambicij, da bi se izboljšalo lanske končno uvrstitev, temu primerno pa se je tudi okrepilo s štirimi novimi igralkami, izgubilo pa podajajočo Grčicevo, ki je prestopila k drugoligašu OMA.

Martina Ukmar (Koimpex)

Kljub nekoliko nepricakovanemu forfatu Grčicevo so poznavali izkuseno vrsto Koimpexa takoj uvrstili med kandidate za napredovanje. Nasprotno, so pri Boru Tombolini drinks po klavnem izpadu iz B-2 lige drastično pomladili vrste. Mesto v postavi so od lanske garniture ohranile le Maverjeva, Nacinovičeva, Grčiceva ter mladinki Azmanova in Cokova, pridružili pa se jim je še šest mladink letnikov 1976 in 1977, kar je društvo narekovalo previdne napovedi o

boju za goli obstanek v ligi.

Razplet v prvih starih kolih pričakovanj ni potrdil in pred derbijem imajo borovke na lestvici celo točki več od slogasice. Čeprav lahko Boru do zdaj stojimo za resničen podvig samo domači uspeh proti videmskemu PAV, se je pokazalo, da pomlajena Sorčjeva sesterka sploh ni tako neobojljiva, kot se je predstavljala in da je lahko za vsakogar trd oreh. Slogasice pa so do zdaj z igro in rezultati razočarale. Poletne okrepitve se niso kompenzirale odhoda Grčiceve, pri tem pa je zanimivo, da je bil do zdaj delež manj uveljavljenih Goricanek Briscove in Zottijeve, ki prihajata iz 1. divizije, celo večji od deleža veteranek z dolgoletnimi drugoligaškimi izkušnjami Magnaldijeve in Pittonijeve, forma katerih se ni najboljša. Mladinka Briscova (1975) je celo stalna članica zacetne postave.

Mogoče bo oziroma derbija dalo slogasice nekaj več potrebnega zagona in ker ne gre dvomiti o tem, da bodo »kremplje« pokazale tudi borovke, lahko upravičeno pričakujemo, da srečanje v telovadnici Sokol Suvich po igri, borbenosti in negotovosti ne bo razočaralo navijačev.

NAMIZNI TENIS / V SARZANI

Kras in Bor Cunja na kvalifikacijskem pionirskem turnirju

Tokrat je na sporedu že tretji turnir

Sarzana ob ligurijski obali bo konec tedna gostila tretji državni turnir mladinskih kategorij, ki velja kot tretja preizkušnja za kvalifikacijo na državno prvenstvo. Tekmovanje ima dvodnevni razpored, vendar bodo varovanci trenerja Serčerja tekmovali le prvi dan, ko so na sporedu mlajši in starejši pionirji.

V teh kategorijah bodo nastopili: Peter Santini, Ivana Stubelj, Erika Radović, Nina, Natasa in Gorazd Milic.

Na turnirju pa ne bo ne Vanje ne Katje Milic. Le-ti sta na predhodnih izkušnjah dosegli najboljše uspehe. Vanja med delicami in Katja med narascajnicami, s cimer sta si že gotovo

zagotovili nastop na državnem prvenstvu. Da sta ostali doma, je posledica preudarnega gospodarjenja društva ob skoraj suhi blagajni.

Kras bo kljub njuni odsotnosti v Sarzani primerno zastopan. Zlasti je močan z žensko vrsto, ki ima ponovno lepo prilozost, da poseže po novih kvalifikacijskih točkah. Nastopili bodo tudi trije igralci Bora Cunja R.E. Lara Posega in brata Mitja in Marko Petelin.

Krasova prva ekipa bo tokrat počivala, saj se bo prvenstvo v ženski A ligi nadaljevalo sele prihodnjo soboto, ko bodo v zgoniški telovadnici gostje bivše italijanske prvakinje Cocali. (J.J.)

Obvestila

SMUCARSKI KLUB DEVIN organizira zimovanje v Bohinju od 26. 12. 92 do 2. 1. 93. Možnost smučanja na Voglu in Kobli, udobna namestitve v penzionu, cene ugodne. Na razpolago je še nekaj mest. Prijave sprejema Franco v večernih urah na tel. st. 200782.

SMUCARSKI KLUB

BRDINA

sporoca, da je sedež kluba odprt vsak ponedeljek od 19.30 do 20.30. Prosimo vse, ki so prinesli smučarsko opremo za sejem in je niso še prisli dvigniti, naj se zglasijo na sedežu kluba.

SD BREG

ODBOJKARSKA SEKCIJA

obvesča, da so treninji za dekleta letnikov 1979, 1980 in 1981 ob ponedeljkih od 17.45 do 19.00, ob sredah od 18.00 do 19.30 in ob četrtkih od 18.00 do 19.15.

Treninga minivolleyja za deklice letnikov 1982 in 1983 so ob ponedeljkih od 17.00 do 17.45 in ob sredah od 17. do 18. ure.

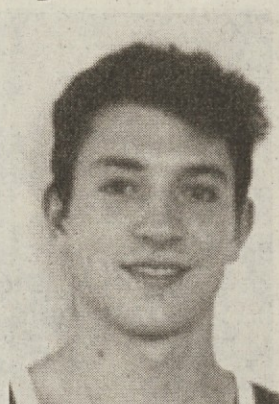
ZSSDI

Sahovska komisija ZSSDI obvesča, da se bo zamejsko sahovsko prvenstvo nadaljevalo danes ob 15.30 v Prosvetnem domu na Opcinah.

KOŠARKA / B LIGA

Zmaga z Lavaalom za Jadran TKB skoraj imperativ

IGOR CANCIANI

Marco Crisma (Jadran)

Jadranovi kosarkarji nadaljujejo svojo pot skozi letošnje prvenstvo B-2 lige, ki je zaenkrat vse bolj podobno "temnemu gozdu", skozi katerega sta tavalja Dante in Virgilio, ne da bi vedela kam ju bo pot vodila. Primerjava z Bozansko komedijo je dopustna, upoštevajoc dejstvo, da nas jadranovci zaradi zvrhane mere nestalnosti in vseh do tu poudarjenih nihanj v storilnosti precej onemogočajo v ze samo po sebi neljubem poslu, ki mu pravimo napovedovanje in predvidevanje uspeha.

Po dveh zaporednih zmagovitih igrah smo bili skoraj povsem prepričani, da so plavi končno nasli sami sebe, toda ze v Ravenni so fantje kar sami poskrbeli za bridek demanti vseh najboljših želja. Za nameček se je lazjo poskodoval Aleks Smotlak, tako da res ni mogoče trditi, da je nasi združeni ekipi z rožicami poslano: Smotlak bo sicer igral, David Pregarc se vedno trenira po prilagojenem programu, Klavdij Starc pa se ni ujel optimalne forme. Okoliščine so torej vse prej kot razveseljive, v Trst pa bo jutri dopoto-

Dindellija (200 cm), omeniti pa velja še naju spešnejšega igralca ekipe, playmakerja Capri-scioitija (180 cm, 1966), ki ima za sabo nekajletno izkušnjo v A2 in elitni B ligi. Mostvo dopolnjujejo se bek La Monica (182 cm, 1962), krilo Bartocini (195 cm, 1971), koristno pa igra tudi center De Zorzi (205 cm, 1965), ki je ob Dindelliju tudi edini dvometras.

Jadran TKB torej sprejema v goste ekipo, ki ji je po ustroju in splošnih značilnostih na moč podobna. Od Ravenne je verjetno že minilo dovolj časa, da so fantje »prebavili« neprijetne posledice poraza in se miselno preusmerili izključno na jutrišnje srečanje, za katero pač velja stara pesem: samo zmaga prinaša prepotrben vzpon v razpredelnici, o drugem se ne sme razmišljati. Pričakovati je, da bodo fantje ustrezno reagirali in ponovili preprcljiva nastopa, ki sta jim prinesla prva para točk. Glede na značilnosti nasprotnika, je pričakovati tudi, da se bo Drvariceva vrsta tokrat res suvereno uveljavila pod košema, saj so ravno v tem elementu ter v izvajanju prostih metov doslej pokazali svoji največji hibi.

vala drugouvrščena postava Lavaal Campli. Campli velja za svojevrstno presenečenje lige, saj ni nihče predvideval, da bo sposobna tako preprcljivega in uspešnega zacetka lige. Razpolaga z nekaterimi »zaslužnimi« igralci Abrucov, ki so svoje odslužili tudi v A ligi, bodisi v vrstah nekdanjega prvoligaša iz Chietija, bodisi v vrstah drugih klubov osrednjega dela apeninskega polotoka, ki so nekaj sezon igrali v konkurenci najboljših. V prvi vrsti bi tu opozorili na 42-letnega krilnega igralca

V ODBOJKARSKI C-2 IN D LIGI / VEČ VAŽNIH SREČANJ

Med dekleti Sokol pri prvem Kmečka banka za važni točki

Borovci in slogaši z neposrednima tekmečema - Olimpija počiva - V D ligi Bor Friulexport nepopoln na gostovanje, Koimpex proti El Doge

ANDREJ MAVER

Medtem ko v petem kolu moske C-2 lige goriska Olympia počiva, imata sesterki Sloge in Bora pred seboj izredno važno preizkušnjo. Obe igrata namreč na domačem igrišču proti neposrednim tekmečema za obstanek v ligi.

Bor bo poskusil osvojiti prvi prvenstveni par točk proti Rozzolu, s katerim so se borovci že pomerili v tekmovalju za deželni pokal in enkrat zmagali in enkrat izgubili. Rozzol je izkusena ekipa, ki že vrsto let nastopa tej ligi.

Poleti je ekipo zapustil dober igralec Tognon, okrepil pa jo je Rovere. Po treh zaporednih porazih je Rozzol prav v prejšnjem kolu dosegel prvo zmago in to proti močni, do tedaj še nepremagani Prati. Borovci torej ne bodo imeli lahke naloge in so se zato na to tekmo dobro pripravili. Slogin nasprotnik pa je ekipa Ipem iz Buie, ki je v sredo premagala Bor. Gre za ekipo, ki bi letos morala nastopiti v D ligi in ki je v primerjavi z lanske sezono izgubila tri najboljše igralkice, pridobila pa je druge tri, ki so lani nastopali za Remanzacco (ta se je letos odpovedal igranju v C-2 ligi). Njihova igra pa je precej poprečna, predvsem v sprejemu servisa. Vsi igralci Sloge so na razpolago trenerja Drasica, tudi Cisolla, ki med tednom ni treniral zaradi poškodbe gleznja, zato pa je Sloga tudi favorit v tem srečanju.

V ženski C-2 ligi se Sokol Indules odpravljajo na težko gostovanje v Humin proti prvouvrščenemu Al Fungo. Ta ekipa je doslej izgubila samo en set in odkrito racuna na napredovanje v visjo ligo. Letos se je okrepila s petimi igralkami videmskega Kenedya, ki nastopa v C-1 ligi, odklikuje jo dober napad, ki ga vodi izredna podajalica.

Med tednom sokolovke niso trenirale najboljše, ker je nekatere igralkice pestila bolezen. Danes pa bo odsotna Betty Visintin, ki je zelo pomembna za igro v obrambi. Sokolovke odhajajo na gostovanje neobremenjene z rezultatom in za trenerja Jerončica predstavlja vsak zmagani set že uspeh. Vazna tekma pa caka tudi gorisko Kmečko banko, ki igra proti zadnjeuvrščeni ekipi Benear Casarsa. Po dobri predstavi v prejšnjem kolu danes Goricanke računajo na zmago, z drugo prvenstveno zmago pa bi se Kmečka banka tudi oddaljila od dna lestvice.

V moski D ligi igra Soca Sobema protisolidni ekipi iz Gradeza, ki je novinec v ligi, a se je letos okrepil z nekaterimi izkušnimi igralkicami, ki so lani nastopali s Fincantierjem v C-2 ligi. Goricani so se na to tekmo dobro pripravili. Odigrali so tudi prijateljsko tekmo, da bi izboljšali uigranost ekipe. Posebno nevarnost predstavlja

Savina Zbogar - od letos pri Kmečki banki (Foto Ferraro)

velika športna palača v Gradežu, toda upamo, da se bodo igralkice v njej dobro znašile in osvojile pomembni točki. Pri dekletih igra Koimpex v Codroipu. Ekipa Del Doge je novinec v ligi, sestavljajo pa jo mlade igralkice (letnik '71 in mlajše). V tem prvenstvu je odlično začel. Nerodno je izgubil le proti Natisoniji, v prejšnjem kolu pa je v gosteh premagal ekipo Danone, ki je lani izpadla iz C-2 lige. Za slogasice je torej ta tekma dober test, da vidijo, kje je njihovo mesto na lestvici, saj je to njihov prvi močnejši nasprotnik.

V večjih težavah je Bor Friulexport. Na današnji tekmi bodo namreč odsotne Forausova in Stopperjeva zaradi službenih obveznosti in Irena Vidali zaradi

poškodbe. S precej pomlajeno postavbo bodo tako nastopile proti eni slabših ekip v prvenstvu. Ekipa San Leonardo ima namreč velike težave že pri sprejemu servisa in pri gradnji igre, poleg tega pa jo sestavljajo samo osem igralk. Borovke imajo torej dobro priloznost za zmago.

DEKLICE

SGT - Bor Friulexport

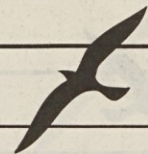
0:3 (1:15, 1:15, 2:15)

BOR FRIULEXPORT:

Gruden, Saccà, Zadnik, Faimann, Pernarcic, Bezenšek, Flego, Pitacco.

Mamolo.

Borovke so v prvem kolu prvenstva »deklice« počivale, a res ni mogoče trditi, da so se v tekmi drugega kola kaj pridile. Ekipa SGT jim je bil povsem nedorasla, tako da tekma ni bila nadomestilo niti za slabši trening.

ALPSKO SMUČANJE / PET, ŠTIRI, TRI, DVA, ENA, SMUK

Na današnjem veleslalomu Tomba pričakuje svojo prvo letošnjo zmago

V slovenskem taboru negotov nastop Kunca - Več se pričakuje od deklet v Park Cityju

ANDREJ DEKLEVA

SESTRIERES - Večinoma se zaprti hoteli, saj se prava smučarska sezona v piemontskih hribih se ni začela, so pričakali najboljše slalomiste in veleslalomiste, ki so se prisli pomeriti na prvi dve tekmi 27. svetovnega pokala v alpskem smučanju. Beli so vrhovi in osojna pobočja okoli 2000 metrov nad morjem lezečega turističnega mesteca Sestrieres, priljubljena letovišča Turincanov. In seveda sta s snegom pokriti obe tekmovalni progi: veleslalomski in alpski. Proga Kandahar s ciljem v vasi Borgata, na kateri bo tekmovalje v soboto ter slalomski, ki se izteče prav v Sestrieres.

V središču Sestriresa je v petek zvečer, kot je zadnje case v svetovnem pokalu v navadi, najboljša petnajstera veleslalomistov javno dobila svoje startne številke za sobotno tekmovalje. A po enem izmed novih pravil jim številke niso izdajali, temveč so si jih izdajali sami, od prvega do petnajstega. Stevilka 1 slalomski in veleslalomski liste Alberto Tomba je nekaj dni omahoval med enko, dvojko in trojko. In 50.000 gledalcev, ki jih je v soboto in

nedeljo pričakuje v Sestrieresu, upa, da se bo obakrat odločil prav, saj bodo prisli tako visoko v hribe le zaradi njega in zaradi nikogar drugega.

Alberto Tomba, danes največji zvezdnik alpskega smučanja, je pred leti eksplodiral ravno tu. Po svojih prvih dveh zmagah v slalomu in veleslalomu leta 1987 je izmed svojih 28. zmag v Sestrieresu nato dosegel se dve slalomski, predlani in lani. Naslovnice časopisov povedo, da njegovi »tifosi«, ki so bele arene domala spreminili v nogometne, pričakujejo njegov uspeh tudi tokrat. Tudi skupno zmago v svetovnem pokalu, čeprav 89 kilogramov težki Bolonjčan (njegova rekordno nizka teža zadnjih let, na kar je odkrito ponosen), ki bo svoj 26. rojstni dan praznoval 19. decembra v Kranjski gori, letos ne namerava nastopati v superveleslalomih.

Po ogledu proge za veleslalom tekmovalci niso bili najbolj zadovoljni, tudi v slovenskem taboru ne, skozi tanko plast snega je namreč pokukalo nekaj kamenja. Krajše slalomisce je za nedeljsko preizkušnjo veliko bolje pripravljeno in so zanj zlasti serviserji

Alberto Tomba (desno) in Paul Accola (levo) bosta tudi letos huda tekmeča na belih strminah (Telefoto AP)

smuči veliko manj v skrbih.

Ničesar se ni mogoče zadržati glede nastopa poškodovanega Mitja Kunca, a tudi če se v soboto prikaže s številko, od njega ni pričakovati tistega, kar je sicer sposo-

ben.

Svetovni pokal pri moških brani Paul Accola, pri ženskah pa Avstrijska Petra Kronberger. Tekmovalje bo trajalo do 28. marca, v tem času pa bodo pri moških imeli skupno 33

tekem, pri ženskah pa 31. Dekleta pa bodo danes startala v Park Cityju. Na programu je veleslalom, jutri pa se bodo dekleta pomerila se v slalomu. Razpoloženje v slovenskem taboru je kar dobro, saj težav, čeprav so se

med tednom zbal, da si je Horvatova poškodovala koleno, a na srečo ni bilo tako hudio, kot je zgledalo v začetku. Horvatova bo danes in jutri na startu in pričakuje dobro voznjo. Vsi nestrpno pričakujejo

tudi nastop Natase Bokal, ki letos trenira v lastni reziji. Vsekakor se od nje največ pričakuje v jutrisnjem slalomu, danes pa bi lahko prijetno presenetili se Pretnarjeva in Suhadolcova.

ČLOVEKOLJUBNA AKCIJA / TENIŠKI DVOBOJ

Becker in Ivanišević danes v Zagrebu za vojne sirote

Nemški tenisač se je odpovedal nastopu v Münchnu

JAKA LUCU

ZAGREB - IBM/ATP Tour 92 se je končal z velikim finalom v Frankfurtu. Konec meseca novembra in december so zato edino obdobje, ko imajo najboljše tenisači možnost počitka in regeneracije. To ne velja za reprezentante ZDA in Svica, ki se bodo pomerili v finalu tekmovalja za Davisov pokal. Prav tako ne velja za tiste, ki so se uvrstili na Compaq Grand Slam Cup v Münchnu in si bodo v petih dneh razdelili 6 milijonov dolarjev.

Boris Becker je sezono 92 začel slabo, za igralca njegovih sposobnosti celo zelo slabo. Po zanesljivih zmagah v Parizu, kjer je enostavno moral zmagati, če se je želel uvrstiti na masters v Frankfurt, je prejšnji teden v velikem slogu dokazal, da je trenutno najboljši tenisač na globusu. V polfinalu je premagal Ivaniševića, kar se je ob Goranovi formi zdelo skoraj nemogoče, v finalu pa se Jima Courierja in zaslužil 1.090.000 dolarjev.

Ob sampionski formi bi bilo upravičeno napovedati, da bo Boris zmagal tudi v Münchnu in zaslužil se dodatna 2 milijona dolarjev, toda velik tenisač in še večji človek se je turnirju odpovedal rekoc: »Nagradni sklad v Münchnu je pretiravanje brez primere.« Hkrati z odpovedjo je sprejel ponudbo hrvaškega sklada za pomoč vojnim sirotam, ki so ga ustano-

vili Bruno Orešar, Goran Prpić in Goran Ivanišević. Danes se bo v Zagrebu pomeril z velikim prijateljem in prav tako članom »Tiriacev« Goranom Ivaniševićem. Velika sampiona, ki bi lahko v tem trenutku kjerkoli na svetu za podoben ekshibicijski dvoboj skupaj iztržila najmanj pol milijona dolarjev sta se odločila za darilo tistim, ki v življenju zares niso imeli sreče. In prav zaradi tega je Ion Tiriac v Frankfurtu dejal: »Goran in Boris sta zvezdnika najprej zaradi človeških kvalitativ in sele potem zaradi teniske virtuoznosti.«

ODBOJKA / OD DANES SKLEPNA FAZA V TREVISU

Misura, Messaggero, Sisley in Olympiakos Pirej v boju za naslov svetovnega klubskega prvaka

TEVISO - Kvalifikacijski del svetovnega klubskega prvenstva za moske je minil brez presenečenj. V današnji in jutrisnji finalni fazi v Trevisu so se uvrstile vse tri italijanske sesterke in pa pirejski Olympiakos, ostala moštva, vključno z renomirano brazilsko Banespo, pa so v Firencah in Ravenni igrala povsem podrejeno vlogo. Tekme zadnjega dne kvalifikacijskega dela so bile prava generalka za finale. Milanska Misura je v tekmi za 1. mesto v Ravenni po dobrih dveh urah igre s 3:1 (15:17,

15:5, 15:7, 15:11) premagala domači Messaggero. Gostitelji te skupine so priceli odlično in povedli z 12:7, a Lucchetta in ostali so se zbrali ter izenačili 15:15. Čeprav so niz kljub temu izgubili, je bilo jasno, da so bili tedaj že v premoči, kar je polno prislo do izraza v naslednjih treh setih.

Turnir v Firencah pa je osvojil Sisley iz Trevisa. V dvoboju nepremaganih je odpravil grški Olympiakos s 3:0 (15:11, 15:6, 15:5). Ker so si vse štiri omenjene ekipe že pred zadnjim kolom zagotovile pravico do

nastopa v Trevisu, je možno, da v medsebojnih srečanjih niso razkrile vseh svojih adutov, kar morda velja zlasti za grsko sesterko, saj je njen ruski trener Kondra v tekmi s Sisleyem od drugega niza dalje s številnimi menjavami zakamufliral pravi videz svoje sesterke, v kateri kot tuji igrajo Srb Brdević in Rusa Runov in Wilde. Kakorkoli že, pa je malo verjetno, da bi lahko Grki v boju za naslov presenetili italijanska moštva.

Izidi zadnjega dne in končni vrstni red kvalifikacij:

RAVENNA: Misura - Messaggero 3:1, Banepa - Club African 3:0. Misura Milan 6, Messaggero Ravenna 4, Banepa 2, Club African 0.

FIRENCE: Sisley - Olympiakos 3:0, Sang Mu - Corazal 3:1. Sisley Treviso 6, Olympiakos Pirej 4, Sang Mu Seul 2, Corazal Portoriko 0.

Sporod v Trevisu: DANES (polfinale): 17.30 Olympiakos - Misura; 20.30 Sisley - Messaggero.

JUTRI: 15.30 finale za 3. mesto; 18.45 finale za 1. mesto.

KOŠARKA / EVROPSKO KLUBSKO PRVENSTVO

Vse tri italijanske ekipe tokrat uspešne - Zdovc ni zaustavil bivših soigralcev iz Bologne

Zagrebska Cibona ugodno presenetila v Tel Avivu

PESARO - Tretje kolo evropskega košarkarskega klubskega prvenstva je bilo za obe italijanski ekipe, Scavolini iz Pesara in Benetton iz Trevisa, uspešno.

Scavolini je namreč doma premagal lanskega finalista, spanski Joventut iz Badalone s košem, ki ga je dve sekundi pred koncem srečanja dosegel mladi Carlton Myers. Ta igralec je prav v zadnji sekundi ze odločil dve prvenstveni tekmi, sedaj pa se je ponovil tudi v pokalu. Poleg Carltona sta se izkazala še Pete Myers (23 točk) in Workman (25).

V A skupini je bil uspešen tudi bolonjski Knorr, ki je igral v Franciji proti Limogesu in svojemu bivšemu

kosarkarju Juretu Zdovcu. Francozi so bili sicer v prvem polcasu v vodstvu, zlasti po zaslugi slovenskega reprezentanta. V nadaljevanju pa so se razigrali Danilović, Moretti in Coldebella, kar je Knorru prineslo predrago zmagoto. Zdovc je dal 17 točk in bil najboljši strellec francoske ekipe (pri metu pa je imel 4:8 za dve, 3:11 za tri točke).

S pomembno zmago iz Belgije se vrača tudi Benetton iz Trevisa. Glavni junak srečanja v Antwerpnu je bil gotovo Toni Kukoc, ki je dal 28 točk, imel je 12 skokov, 7 asistenc in je zelo učinkovito vodil igro ekipe.

Za veliko presenečenje tega kola pa je poskrbela zagrebska Cibona, ki je sredi Tel Aviva premagal domaći Makabi.

SKUPINA A

IZIDI 3. KOLA: Makabi - Cibona 89:110, Scavolini - Joventut 81:80, Limoges - Knorr 63:76, Paok prost. LESTVICA: Scavolini Pesaro 6, Cibona Zagreb 4, Joventut Badalona, Paok Solun, Knorr Bologna in Makabi Tel Aviv 2, Limoges 0.

SKUPINA B

IZIDI 3. KOLA: Zadar - Estudiantes 106:89, Malines - Benetton 84:86, Real Madrid - Olympiakos 92:74, Orthez - Bayer 82:85. LESTVICA: Real Madrid 6, Benetton Treviso, Orthez in Bayer Leverkusen 4, Racing Malines, Zadar in Olympiakos Pirej 2, Estudiantes Madrid 0.

NOVICE

Jeseničani ponovno uspešni

JESENICE - Hokejisti Acroni Jesenic so v 24. kolu alpske lige gostili moštvo Whirlpool Varese in v boju za sredino lestvice ponovno dosegli pomembno zmago na domačem ledu. Pred 2000 gledalci so borbene goste iz Italije premagali z rezultatom 6:4 (2:0, 3:2, 2:1). Strelci: M.Smolej 2, Rahmatulin, Malgin, Kvarthalnov, Razinger za domače in Cuopollo, Sacratini, Olivio, De Benedictis za goste. OSTALI IZIDI 23. KOLA: Villach - Fiemme 6:2, Klagenfurt - Feldkirch 3:4, Zell Am See - Graz 3:6, Brunico - Alleghe 1:0, Fassa - Lion Milan 3:7, Gardena - Bolzano 1:6, Innsbruck - Asiago 5:5. LESTVICA: Lion Milan 38, Villach 34, Graz 31, Bolzano 30, Alleghe 29, Feldkirch 28, Asiago, Zell Am See 27, Jesenice 26, Klagenfurt 24, Innsbruck 19, Brunico 18, Varese 13, Gardena 10, Fassa 8, Fiemme 6.

Real Madrid razočaral, a zmagal v pokalu

VITESSE - V zaostalem srečanju evropskega nogometnega pokala UEFA je v četrtek Real Madrid na Nizozemskem z dokajšnjo težavo premagal domače moštvo Vitesseja z 1:0 (0:0). Zmagoviti zadetek za Spance je dal Hierro v 28. minuti drugega polcasa, ko je s pravo bombo z razdalje 25 metrov ugnal domačega vratarja Van deGouwa. Spanci so s prikazano igro razočarali, treba pa je priznati, da so igrali z zelo okrnjeno postavo, saj so bili odsotni izključeni Sanchis, Butragueno in Vazquez, ki ne sme se nastopati v pokalu.

Konec idile med Maradono in Sevillo?

SEVILLA - Se »idila« med Maradono in Sevillo ze nagiba h koncu? Španski tisk je z velikim poudarkom objavil in komentiral izjave Diega Armande Maradone, da bi lahko bila drevisnja prvenstvena tekma proti Atleticu iz Madrida njegova zadnja v dresu Seville. Argentinski as se namreč zdaj pridružuje svetovni nogometni zvezi FIFA in Napoliju pri zahtevah po pojasnilih, zakaj ni španski klub se poravnal dolgov z neapeljskim klubom.

Sloviti in razvajeni »pipe« tudi ni pozrl izjave predsednika Seville Luisa Cuervasa sportnemu dnevniku Asu, da pri Sevilli ukazuje on in ne Maradona. »Sevilla ni od Cuervasa, ampak od tistih, ki so ga imenovali za predsednika«, polemično navaja Maradona, ki je odkrito zagorzil, da se bo vrnil v Buenos Aires, kjer »imam dom in starše«, je pristavil, če Sevilla ne bo izplačala Napoliju odškodnino za njegov prestop v vrste španskega kluba. Jeseničani ponovno uspešni

Čarovnik De Barba napoveduje Juventusovo zmago

MILAN - Čarovnik iz Sanrema Francesco de Barba napoveduje za jutrisnji nogometni derbi italijanskega prvenstva v Turinu zmago Juventusa. Se več: čarovnik je napovedal tudi rezultat, to je 2:0. De Barba je se dodal, da bosta Vialli in Möller glavna junaka tega srečanja in da se bo Milanova kriza po tem porazu nadaljevala se dobra dva meseca.

Manchester United najel Erica Cantonaja

MANCHESTER - Anglesko moštvo Manchesterja United je najela francoskega nogometaša Erica Cantonaja. Za tega odličnega strelca je Manchester zanj odstel skoraj 4 milijarde lir.

Cantona je doslej igral pri Leedsu, s katerim je tudi osvojil naslov državnega prvaka. V tem prvenstvu je dal ze 11 golov, kljub temu pa ga je Leeds odstopil prav neposrednemu tekmeču za naslov, Manchesteru, kar je navijače tako razburilo, da so mnogi celo grozili, da bodo vrnili klubu abonmaje.

Dvojice v Johannesburgu

JOHANNESBURG - Drugi dan teniskega masters turnirja za dvojice v Johannesburgu so dosegli naslednj Fitzgerald (Avstral), Jarryd (Sve) - Woodbridge, Woodforce (Avstral) 7:5, 7:6, Grabb, Reneberg (ZDA) - Jones, Leach (ZDA) 7:6, 7:6.

Borg na beraški palici?

STOCKHOLM - Premoženje, ki si ga je sloviti Bjorn Borg prodobil z zmagami na teniskih igriščih, hitro kopni. Zgresenim investicijam, dragim porokam in se dražjim razporokam so se pridružili novi izdatki.

Tako je sodisce v Stockholmu včeraj odredilo, da mora Borg povrniti številnim upnikom za skoraj 700 tisoč dolarjev odvnetih stroškov. Ker Borg ob svojem povratku na igrišča z loparjem bolj malo zasluži, je vprašanje, kako bo kos dolgovom odprto.

Jordan v formuli 1 najel Barrichiella

BRUSELJ - Pri Jordanu so za prihodnjo sezono formule 1 najeli brazilskega pilota Rubensa Barrichiella, ki je star sele 20 let. Barrichiello pa je bil angleski prvak v formuli 3 leta 1991, letos pa je bil tretji v F 3.000. Barrichiello bo na jordanu vozil z rojakom Mauriciom Gugelminom.

Boris Becker - ne le tenisač temveč tudi človek (AP)

OPČINE / PREDSTAVITEV KASETE

Otroški odrček Taboru v čast

Glasba za mladinske in otroške igre

Kulturno društvo Tabor z Opčin posveča svoj srebrni jubilej najmlajšim: danes zvečer bodo namreč v Prosvetnem domu predstavili glasbeno kaseto Odrček poje s posnetki avtorske glasbe izrečno napisane za otroške in mladinske predstave openskega društva. Avtorja glasbe sta Miran Kosuta in Nevio Miklavčič, ki sta opremila vsak po dve predstavi prisotni na tokratni kaseti. Kot poudarjajo pobudniki, so se morali opredeliti za določeno število predstav in za omejeno število pesmi. Izbrali so štiri mladinske igre, med temi dve, ki sta se živi - Zmajčkov rojstni dan in Ni lahko biti pes - ter Kekca in Mojco izpred osmih let in dramatizacijo Genijev v kratkih hlačah, ki je se v pripravi. Glasbeno je Kekca in Mojco ter Zmajčkov rojstni dan opremil Miran Kosuta, ostali dve predstavi pa Nevio Miklavčič. K uspehu predstav, ki so jih zvočno prelili v kaseto, so odločilno prispevali tudi ostali, v prvi vrsti režiserki Olga Lupinc in Edita Franceskin, mladi igralci, njihovi starši in vsi zakulisni delavci in organizatorji.

Izdaja kasete je nedvomno pomemben dogodek in to iz več razlogov.

Gledališki songi iz otroških in mladinskih predstav SKD Tabor z Opčin

Najprej je kasetna nesporna prica o smotnem in vztrajnem delovanju društva na področju otroških in mladinskih predstav, kar je že samo po sebi velikega pomena. Istocasno pa gre lahko kaseto med sirske občinstva od samih predstav oziroma bo po njej segalo več generacij

malčkov. In končno gre se za spodbudo-priznanje ustvarjalcem in poustvarjalcem, h katerim pa moramo nujno pristeti se vse, ki so pri izvedbi projekta sodelovali kot organizatorji. Na današnji predstavitvi, ki se bo pričela ob 20.30, bodo ponudili kratek izbor»pojočega odrčka«.

Na številki 43 v Drevoredu 20. septembra, le nekaj korakov od Rossetijevega gledališča, bo danes, 28. novembra, krajša in prisrčna slovesnost, pomembna tako z umetniške kot s podjetniške plati. Magda Starec Tavčar, ustvarjalica izrazito izvirnih umetniških tapiserij, zaves, ogrinjali in drugih tkanih izdelkov za dom in oblacila, bo tudi z ustreznim uradno svečanostjo odprla svoj novi (kako bi mu lahko rekli?) atelje - to bo prava beseda - saj sta v njej združena pojem umetnosti in tudi resnega, vztrajnega in trdega dela, poleg vsega pa ima se primeren svetovljanski pridih. Kakorkoli že, to je naslov, na katerem bomo odslej našli Magdo, skupaj s kolegico Dinoro Coslovich.

Magda Starec Tavčar označuje svoje delo kot u p o r a b n o umetnost.«Poklicno» se ji posveča že tri leta, vendar pa se je s tem področjem umetniškega ustvarjanja vedno ukvarjala, tako da je zanimanje postopoma prerasl v »delo«, seveda z vsemi težavami, ki so povezane z obrtno dejavnostjo, pa čeprav je kljub dolgotrajnemu trudu in naporu, ki ga tkanje zahteva, zadosčenje tolikšno, da vztraja naprej.

TRST / NOV ATELJE V SREDIŠČU MESTA

Podjetnost in umetniški duh sta si segla v roko

Magda Starec Tavčar in Dinora Coslovich bosta danes odprli nove prostore v Drevoredu XX. septembra

BOJANA VATOVEC

Mali atelje, v katerem je komaj dovolj prostora za troje velikih statev, zato kar kipi od dragocehnih tkanih umetnin. Tu so stenske in talne preproge, zaves, prti in prtici, mehki sali, široka ogrinjala in praktične torbe.

Magda posveča veliko pozornosti materialu, ki mora biti trpežen in kvaliteten. Zato uporablja naravna vlakna, barvana z naravnimi barvili. Zelo ljubi lan, ki je postalo redko in zato dragoceno

in neprecenljivo predvilo. Lanene tkanine so trpežne, lahke, prijetne na dotik, dišijo po naravi, po travi, barve na njih pa dobijo čisto poseben odsev. Iz lanu so predvsem izdelki za hišno opremo, sali in ogrinjala pa so iz mehke in tople volne.

Za svoje tkanine išče Magda navdih pri ljudski umetnosti in tradiciji. To pri tkanju narekuje se sam princip dela, pravi. Kdaj pa kdaj igra tudi na kontrastu med tradicio-

nalnim in skrajno modernim. Z uporabo sintetičnih vlaken je, denimo, poudarjena tradicionalnost izdelave in naravnih vlaken. Po skrajno tradicionalnih vzorcih pa je seveda mogoče ustvariti nekaj izrazito modernega.

Odprtje novega ateljeja v samem srcu mesta predstavlja nedvomno pomembno obogatitev za Trst, ki na področju kulturno umetniške podjetniške dejavnosti krepko zaostaja za drugimi kraji v naši deželi, hkrati pa je velika pridobitev za našo skupnost.

Magda Starec Tavčar s hčerko Marušo v novem ateljeju (foto Ferrari)

KRITIKA KONCERTA /

Soliden nastop J. Gallusa

IVAN SILIC

»Zborovski poklon Kogoju ob stoletnici skladateljevega rojstva« so naslovili koncert s sporedom skladateljevih zborovskih del. Naslov izzvenega kakor da sta se dirigent in zbor posvetila temu skladatelju izključno za to priložnost, vendar moram pripomniti, da je dobra polovica pevcev, ki sestavljajo današnji zbor »Jacobus Gallus«, že občutila in učinkovito posredovala dela tega skladatelja v bivšem mladinskem zboru GM v dognanih poustavitvah pod istim dirigentom. Kogojeva dela niso bila le vedno sestavni del sporedov, temveč je zbor svoj izvajalsko najpopolnejši in interpretacijsko najzaznavnejši dosežek dokumentiral tudi na gramofonski plošči. Izmed teh je tri zbor izvajal tudi na tem koncertu, katerih tedanja kakovostno izvedbo lahko primerjamo s tokratno. Ta je bila sicer solidna, vendar že zaradi zvočne barve, saj so pesmi pisane za otroške oziroma mladinske glasove, niso mogle učinkovati z enako pristnostjo; predvsem mislim na »Kaj ne bila bi vesela«, na »Holedrijo« in

na »Zvoncke«, ki so bili izvedeni v malce prehitrem tempu. Dobro je bila le pripravljena glasba k pravilni igri »V kraljestvu palčkov«, pisana za otroški zbor in klavir ter flauto. Sodelovala sta flautistka Erika Buzecan in pianist Aljosa Starc; oba sta prispevala k celostni nazornosti oblikovanja.

V drugem delu sporeda so bile pesmi za mešani zbor. Nekatere so za stopnjo do sedanje glasovne izdelanosti pevcev bile kar prezahtevne. Pri ženskem delu zbora, ki je izvedel ves prvi del sporeda, se je kazala določena glasovna utrujenost; pri sopranu je popuscala intonacija. Pri ljudskih se je homogenost vseh skupin utrdila in celoten zbor je zazvenel bolj čisto in ubrano, pa tudi interpretacije so bile nazornejšje in prepričljive - do konca sporeda.

Moram pa dodati, da predstavlja spored težnjo cimbolj vsestranskega prikaza Kogojevega ustvarjanja na zborovskem področju in sem prepričan, da je zbor med redkimi, ce ne celo edini, ki je celovečerni koncert posvetil izključno njegovemu zborovski ustvarjalnosti.

NOVICE

TPPZ Pinko Tomazič nastopil v Postojni

Trzaski partizanski pevski zbor P. Tomazič je v soboto zvečer nastopil v solskem centru v Postojni na večeru, ki je sodil v predvolilno kampanjo v Sloveniji in na katerem je bil glavni govornik prof. Matjaž Kmecl.

»Ze dolgo nismo doživeli takšnega uspeha, kot na tej prireditvi, «nam je povedal dirigent zbora Oskar Kjuder, ko se je oglašil v našem uredništvu. Nas program je bil sestavljen izključno iz partizanskih in borbenih pesmi, ki jih je občinstvo spremljalo z velikim navdušenjem in aplavzom. Kot solisti so nastopili sopranistka Edit Kocjan, bas-bariton Igor Pavletič in recitatorja pa Stane Raztresen in Aldo Pressel. Nastopu, ki mu je sledila polna dvorana poslušalcev, je sledil sprejem v hotelu Kras, kjer je med prijetno družabnostjo ponovno zadonela partizanska pesem. (nl)

Kantavtor Locasciulli v gledališču Rossetti

Stalno gledališče Furlanije-Juljske krajine je tudi letos vključilo v program nekaj predstav oziroma nastopov, ki ne sodijo v abonmajske sezono, abonenti pa bodo imeli pri nakupu vstopnic zaznaven popust. Kot prvi bo v okviru te ponudbe nastopil italijanski kantavtor Mimmo Locasciulli, ki je trenutno na turneji po Italiji. Tudi v Trstu se bo Locasciulli predstavil s koncertom »Delitti perfetti«, z njim bo nastopil igralec Alessandro Haber, spremljala pa ga bo skupina glasbenikov.

Na koncertu, ki bo v sredo, 1. decembra z začetkom ob 21. uri, bo Locasciulli izvajal skladbe s svoje zadnje plošče, ki nosi isti naslov kot koncert.

Svojo zadnjo ploščo - in zato tudi s turnejo - je zelel Locasciulli, ki se je vpisal med 40-letnike, kritično pogledati nazaj in na osnovi nabranih izkušenj oceniti svoje dosedanje delo. Kdor bi rad zvedel, kakšno oceno si Locasciulli daje, bo verjetno moral na koncert ali pa si oskrbeti ploščo. S trzaskim koncertom bo kantavtor zaključil italijanski del turnee, ki jo bo nadaljeval v Svici.

Razstava in kabaret v Občinski galeriji

Danes ob 18. uri bodo v Občinski galeriji odprli slikarsko razstavo Paola Pascutta, ki bo imela igralno-glasbeni uvod. Na njem bodo sodelovali kabaretisti Andro Merku, ki ga bo spremljal glasbeni trio v sestavi Paolo Pascutto (ki je med drugim tudi avtor skladb), Teo Cannarella in Tom Hmeljak. Andro Merku bo predstavil monolog, ki ga je sam napisal in v katerem na svoj način (piker) način prikazuje sedanje Trzace.

Razstava, ki nosi naslov »Distrazioni urbane«, bo na ogled ob delavnikih od 10. do 13. in od 17. do 20. ure, ob nedeljah pa samo dopoldne od 10. do 13. ure.

JAZZ / VEČER V MIELI

Iskrivi in igrivi »mladenič« Ralph Sutton

MARJAN KEMPERLE

Trzaski jazzovski krožek je v sredo postregel ljubiteljem Armstrongove in Parkerjeve glasbe s prijetnim večerom tradicionalnega jazz-a, katerega protagonist je bil belopolni pianist Ralph Sutton. Ob njem so v gledališču Miela zaigrali člani ligurske skupine Genova jazz band, ki izvajajo prav tako pretežno skladbe iz zlatega obdobja klasičnega jazz-a.

Ralph Sutton, sedaj že sedemdesetletni postavni »mladenič«, je jazzovski zrasel v obdobju swinga, ta pečat pa mu je ostal globoko vtisnjen vse do zrelosti. S klavirjem se je prvič srečal pri devetih letih, z devetnajstimi je že nastopal v orkestru trombonista Jacka Teagardena. Odtlej se je njegova glasbena pot delila v solistično (s solo nastopi v znanem newyorškem klubu kitarista Eddieja Condona) in skupinsko (nastopil je med drugimi s Sidneyem Bechetom, Bingom Crosbyjem in drugimi).

Njegov jazz je bil vedno igriv, iskriv, spominjal je, in se spominja na razpoloženost Fats Wallerjevega prizvoka, kar je bilo mogoče zaznati tudi med sredinim trzaskim nastopom v starih skladbah, ki jih je Ralph Sutton izvedel brez spremljave.

Njegova klavirska tehnika je izjemna, za kar se ima tudi zahvaliti materi naravi, ki ga je obdarila z dvema »lopatastima« rokama. Igranje je spro-

ščeno, ugajeno, povezano v homogeno celoto; pri njem desna ve, kaj dela leva, tudi ko se med prste leve roke »prikradejo« melodija iz Griegovega Peer Gyntha ali pa kak drug klasični utrinek, spomin na njegovo »klasično« izobrazbo.

Ralph Sutton je s svojim tretjim gostovanjem v Trstu skratka podaril občinstvu večer poln glasbenega užitka, pri katerem so pridali svoje tudi njegovi spremljevalci iz Genove: kontrabasist Carlo Casabona, trobentač Giam-paolo Casati, kitarista Roberto in Egidio Colombo in bobnar Rodolfo Cervetto.

Fantom se pozna, da igrajo že dalj časa skupaj, zato so bile skladbe, ki so jih zaigrali, zelo lepo izvedene, ponekod je njihovo izvajanje izvenelo kar začetno. Pa se nekaj naslovov s koncerta, na katerem so seveda prednjacili jazzovski standardi: In a mellow town, Get back in Indiana, Johnny Hodges blues, Sweet Georgia brown.

To je bil predzadnji letošnji koncert, ki jih prireja Trzaski jazzovski krožek ob 10-letnici obnovitve dlovanja. Zadnji bo na sporedu 17. decembra, ko bo v gledališču Miela nastopil pianist Kenny Drew, glasbenik, ki si lahko šteje v cast, da je igral z nekaterimi legendarnimi jazzisti, kot so bili Charlie Parker, John Coltrane in Chet Baker.

Drevi revija zborov dežele

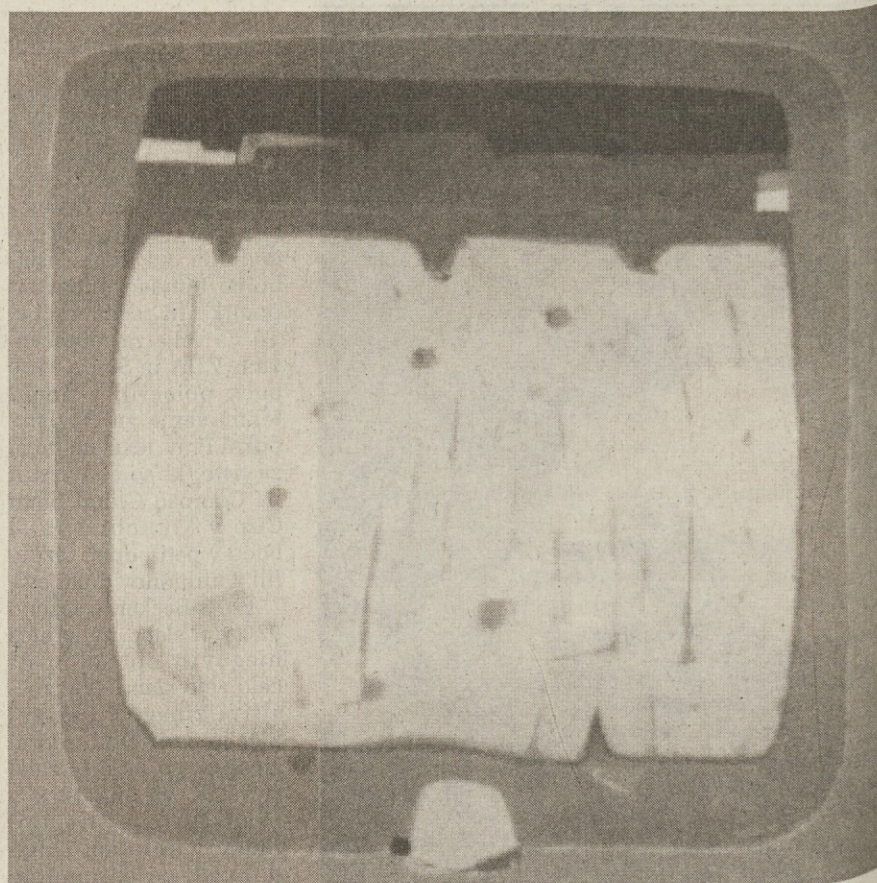
Deželna revija pevskih zborov, ki jo vsako leto organizira Zveza italijanskih pevskih zborov za Furlanijo-Juljsko krajino, bo drevi na sporedu že enajstic. Prireditve bo letos ponovno v Trstu, in sicer v gledališču Miela, kjer se bo pričela ob 20.30. Kot se izmenično doloca kraj prireditve, se izmenjujejo tudi nastopajoči. Zbore za nocojsnji koncert, za katerega sredstva prispeva Dežela iz sklada za športne in rekreacijske dejavnosti, je izbrala posebna komisija, v kateri so bili Mario Macchi, Mirko Slosar in Lidia Visintin Bertin.

Na enajsti reviji se bo s precej raznolikim programom predstavilo pet zborov: Mladinski zbor »Città di Trieste« iz Trsta, mešani zbor »S Ambrogio« iz Trzica, moški zbor »Monte Canin« - Val Resia »iz Vidma, zbor »Gottardo Tomatiz« Spilimberga in kot gost zbor »Jacobus Gallus« iz Trsta. V glavnem gre za precej mlade sestave oziroma za zборе, ki ne delujejo dolgo: med vsemi je po letnici rojstva se najmlajši zbor »Gallus«, ki ga vodi Stojan Kuret.

UMETNOST / Z RAZSTAVE D. ŠVARE V TK GALERIJ

Iz sveta plamenečih barv v sivino tržaškega mrtvila

Švara nas je iz Martinike popeljal spet v domače okolje

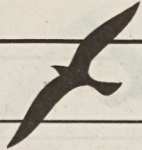

Ena od razstavljenih umetnin Deziderija Švara

svet je dobil globljo dimenzijo, kompozicija se je spremenila. Nekoč cista, skoroda ilustrativna in poenostavljena kompozicija, se je sedaj obogatila z abstraktnimi oblikami in pristopom, v katerih pa je spoznavna pripovedna nit, ki je materičnost zemlje in njen barvni vpliv - uporablja jo kot naravni pigment - izenacila s poetično povedjo o odnosu do nje same. Ostre oblike trikotnikov in elementov iz prejšnjega - tujega - obdobja so se nenadoma omehele, vsaj v glavnih elementih konstrukcije slike, in zadobile simbolni

pomen zaokroženja slikarjevega bivanja v domaci ambient, ki mu je bil tako tuj in sovrazen ob njegovem povratku. Ostali so se vedno v teh novih, rekli bi bolj umirjenih, kompozicijah, moteci elementi ostrih obrisov, ki pa Svare ne pomenijo več sovražnega okolja, ampak so le kontrastni poli njegove nekoliko melanholične poezije, ki se je v zemljinih barvah približala ponovno Krasu in njegovim trpkim pokrajnam. Podzavestna mora, kot se vedno oglati in topi element v temnejših barvah, visi nad sliko fantazijske pokrajine, opozarja

na ne popolnoma pozabljeni pritisk neprijaznega okolja; vendar v sosednjih razstavljenih del blazi svoje konture in se počasi, kot tudi Svarevo počutje, spreminja v, za sedaj se bolj blede, sonce upanja in optimizma, ki vliva celotnemu tonskemu zaobjetu slik novega zagona. Barve v tonski lestvici nekako rastejo od zamolklih k bolj radoživim in polnim, odsev notranjega razpoloženja slikarja, ki mu Kras in njegova zemlja zdaj pomenita zaokroženje slikarskega iskanja ter zelo stopanje po novi izrazni poti ustvarjanja. (srce)

GLEDALIŠČE

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM
V NASLEDNJIH DNEH: 30. t.m. in 1.12. (Galusova dvorana) W. Shakespeare: Kralj Lear. Koprodukcija Drame SNG Ljubljana in Cankarjevega doma, s sodelovanjem Mestnega gledališča ljubljanskega. Avtor projekta Radko Polić, režija: Dusan Jovanovic. Vstopnice 600, 500, 400 SIT.

2. 12. ob 19. uri (Gallusova dvorana) Kralj Lear - zaključena predstava za Liberalno demokratsko stranko. LDS vabi vse svoje simpatizerke in simpatizerje, predvsem pa ljubiteljice in ljubitelje dramskih umetnosti, naj brezplačne vstopnice prevzamejo pri blagajni CD. Prijazno vabileni! Informacije in prodaja vstopnic vsak delavnik od 13. do 20. ure, ob sobotah pa od 9. do 14. ure. Tel: 061/222-815.

DRAMA SNG

DANES: ob 19.30 uri Sam Shepard: Pokopani otrok, gostovanje Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice. Režija: Dusan Jovanovic. Cena vstopnic za izven je 300, 350, 400 in 500 SIT. Tel: 061/221-511.

MALA DRAMA

DANES: ob 20.00 uri Aldo Nicolaj: Prva klasa (Izven- konto).

OPERA SNG

DANES: ob 19.00 uri Puccini: Tosca, dirigent Vladimir Kobler.

Pojejo: Toic, Damjanov, Enčev, Vasle, Javornik. Blagajna je odprta vsak dan od 11. do 13. ter od 16. do 19. ure, rezervacije po telefonu 331-950 samo med 9. in 11. uro.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

DANES: ob 19.30 uri (Izven- konto) M. Frayn: Hrup za odrom.

Abonente prosijo, naj vstopnice za Kralja Leara in Cankarjevemu domu osebno (z abonmajskimi izkaznicami). Blagajna je odprta vsak dan med 10. in 12. uro ter uro pred predstavo. Tel. 061/210-852.

MLADINSKO GLEDALIŠČE

JUTRI: ob 20. uri Prihajajo (za izven). Avtorski projekt Damirja Zlatarja-Freya po dramski predlogi E. Ionesca, ki je zelo uspešno zastopal Slovenijo na mednarodnem festivalu Mitterfest v Italiji. Cena

vstopnice 500 SIT, za clane kluba 250 SIT. Prodaja in rezervacija vstopnic v Galeriji SMG na Trgu franc. revolucije 5 med 10. in 12. uro ter med 15.30 in 17.30, tel. 061/ 153-312.

MODERNA GALERIJA

DANES: ob 21.00 uri predstava A Short Play about Q. Predstava je plod sodelovanja Moderne galerije in Nervous Systems. Cena vstopnice je 100 SIT. Informacije na tel. 061/214-106

KUD FRANCE PRESEREN

29. t.m. ob 22. uri bo premiera teatske uprizoritve songov Bertolda Brechta s sloganom "Vcaših smo mislili, da nam gode resnico preteklost, zdaj vidimo, da nas uci peti o lazež sedanosti". Izvajali bodo songe Bertolda Brechta, kakor so jih uglasbili Kurt Weill, Paul Dessau in Sam Brecht. Pela in igrala bosta Barbara Levstik in Ivan Rupnik, instrumentalista sta Erno Sebastian (harmonika) in Jure Zadnikar (tolkala); predstavo je režiral Eduard Miller. Premiera bo v prostorih KUDA, ponovitve v Kapelici na Kersnikovi 4, v Roza discu v K4, v Galeriji SKUC, Galeriji Eqrna, v Klubu Slovenskega mladinskega gledališča in se marsikje. Cena vstopnic 400 SIT, študentje 200 SIT. Informacije na tel. 061/33 22 88.

MARIBOR

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

V NASLEDNJIH DNEH: 1.12. ob 19.30 Luna nad Mississippijem (Razprodaja grehov) Premiera za izven. Po motivih Brechtovga baleta 7 smrtnih grehov. Koreografija, režija in scenografija Maja Milenović Workman. Dramaturgija in scenarij: Vilma Stritof. V glavnih vlogah pleseta Lilijana Keca-Rosker in Georgeta Radasan.

Cena vstopnic za premiero 840, 525, 315 in 210 SIT, za ostale predstave 525, 315 in 210 SIT. Blagajna gledališča je odprta ob delavnikih med 11. in 16. uro in uro pred predstavo. Tel. 062/221-206.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE

Ob 17. uri Molière: Namisljeni bolnik v režiji Katje Pegan (za abonma sobota popoldan in izven) Blagajna je odprta od 9. do 11. ure in uro pred predstavo. Informacije na tel. 063/25-332.

NOVA GORICA

KULTURNI DOM

NAPOVEDUJEMO: v soboto, 5. decembra, ob 20.15 Pesmi in plesi Krasnojarska. Izvajali bodo pesmi in ples iz Sibirije ter ples Kozakov. Za informacije in rezervacije tel. (065) 25608.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

KULTURNI DOM

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 20.30 ponovitev predstave za abonma Red B A. P. Cehov, Česnjev vrt, ob 40-letnici gledališkega dela Mire Sardoč. Abonma Red A. Ob jubilejnti nastopajo: Maja Blagovic, Lucka Pockaj, Adrijan Rustja, Vladimir Jurc, Alojz Svete, Stojan Colja, Lidija Kozlovic, Gajmir Lesnjak, Anton Petje, Tone Gogala, Alojz Milč, Minu Kjuder in Vesna Hrovatnica. Režija Boris Kolbal.

Ponovitve: jutri, 29. t.m., ob 16. uri za abonma Red C; v torek, 1. decembra, ob 16. uri za abonma Red H, v sredo, 2. decembra, ob 20.30 za abonma Red D, v četrtek, 3. decembra, ob 20.30 za abonma Red E, v petek, 4. decembra, ob 20.30 za abonma Red F in v torek, 8. decembra, ob 16. uri za abonma Red G.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

Stalno gledališče FJK
DANES: ob 20.30 ponovitev dela Vittoria Franceschija Jack lo sventatore. Izvaja Stalno gledališče FJK v sodelovanju z Nuova Scena Teatro Testoni in InterAction. Režija Nanni Garella. V glavnih vlogi Alessandro Haber. Predstava v abonmaju, odrezek st. 4 - Red 1. sobota.

Prodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti. Ponovitve do vključno 6. decembra. Vstop prost.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

DANES: ob 16.30 in 20.30 ponovitve predstave gledališke skupine Compagnia della Rancia z musicalom »La cage aux folles«. Režija Saverio Marconi. V glavnih vlogah Carlo Reali, Alessandro Fontana in Renato Scarpa. Ponovitev se jutri, 29. novembra, ob 16.30.

NAPOVEDUJEMO: v soboto, 5. decembra, ob 20.30 Carpinteri & Faraguna Due paia di calze di seta di Vienna v izvedbi La Contrada. Režija Francesco Macedonio. Nastopajo Ariella Reggio, Mimmo Lo Vecchio, Orazio Bobbio.

GLEDALIŠČE MIELA

V PRIHODNIH DNEH: jutri, 29. in v ponedeljek, 30. t. m., ob 21. uri: Adamov - Off limits. Režija Giovanni Boni.

KRIZ

DOM ALBERTA SIRKA

DANES: ob 20.30 gostovanje gledališke skupine Danteario iz Trsta s predstavo Agathe Christie L'ospite inatteso. Večer je organiziral KUD Magnet.

GORICA

KULTURNI DOM GORICA

V PRIHODNIH DNEH: 15. decembra bo predstava SSG, P.A. Cehova, Česnjev vrt. 22. decembra: B. Slade, Ob letu osorej. Gostovanje Cankarjevega doma iz Ljubljane. Predstave se bodo odvijale v teatru G. Verdi v Gorici (ul. Garibaldi 4), s pricetkom ob 20.30. Informacije v uradu Kulturnega doma v Gorici (ul. I. Brass 20) tel.: (0481) 33288.

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALIŠČE

NAPOVEDUJEMO: gostovanje gledališča iz Sardinije z delom A. Brofferia »Il Vampiro«. Režija Beppe Navello.

ČEDAD

GLEDALIŠČE RISTORI

NAPOVEDUJEMO: v torek, 1. decembra, ob 20.30, Alaska. Izvajajo gledališki skupini Contemporanea 83 in Acc. d'arte drammatica Silvio d'Amico. Režija in glavna vloga: Patrizio Cigliano.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19.30 gostovanje gledališča Verdi iz Trsta z Rossinjevo Slavnostno maso. Vstopnice od 90.- do 275.- ATS, Rezervacije na tel. štev. 54064 od torika do sobote od 9. do 12. ure in od 16. do 18. ure.

JUTRI: ob 15.00 Boccaccio; ob 19.30 Die Sternstunde des Josef Bieder.

RADISE

Kulturni dom

JUTRI: ob 19.30 premiera »Cirkus z divjega zapada« Zarka Petana. Režija: Alenka Bole-Vrabec, nastopa gledališka skupina SPD Radise.

GLASBA

Slovenija

LJUBLJANA

KLUB K4

V PRIHODNIH DNEH: 1.12. ob 22.00 uri. Consolidated - vodilna ameriška tehnore zasledba po lanskoletnem odmevnem koncertu ponovno v Ljubljani. Cena vstopnic med 300 in 400 SIT (prodaja vstopnic na dan koncerta). Tel. 061/113-282.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

Do 13. decembra bodo na sporedu koncerti posvečeni 300-letnici Tartinijevega in 200-letnici Rossinijevega rojstva.

V PRIHODNIH DNEH: jutri, 29. t. m., ob 11. uri recital pianistke Reane De Luca. Na programu Mozart in Beethoven.

Prodaja vstopnic pri blagajni gledališča Verdi na Trgu Unità in v Muzeju Revoltella eno uro pred pricetkom koncerta.

MUZEJ REVOLTELLA

AVDITORIJ

DANES: ob 20.30 koncert dua Viktor Kulešov (violin) in Aleksander Belin (violoncelo). Koncert prireja Kulturno združenje Euroest.

GLEDALIŠČE MIELA

NAPOVEDUJEMO: v četrtek, 17. decembra, ob 21. uri: koncert dua Kenny Drew in Niels O. Pedersen. Večer organizira Tržaški jazzovski krozek.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

NAPOVEDUJEMO: v sredo, 2. decembra, ob 21. uri koncert kantavtorja Mimma Locasciullija z naslovom "Delitti perfetti". Predstava izven abonmaja. Predprodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

25. januarja 1993 koncert Francesca De Gregorija; 26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massiminijem; 29. in 30. aprila koncert Georgia Gaberja.

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALIŠČE

NAPOVEDUJEMO: v sredo, 9. decembra, koncert Stanislava Bunina, ki je bil napovedan za 27. 11. Na sporedu Bach, Schumann in Chopin.

RAZNO

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V PRIHODNIH DNEH: 30.t.m. ob 19.30 (Klub CD) Seks in erotika. Pogovor Andra Skalerasa s prof.dr. Hubertom Pozarnikom. Vstopnice 180 SIT.

1. 12. ob 11. uri (Stihova dvorana) Nova država: nova energetska strategija. Okrogla miza zelenih Slovenije. Vljudno vabileni!

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

DANES: ob 20.00 uri Ivo Godnič: Pogovori z maršalom. Prodaja vstopnic od 9.00 do 13.00 in od 16.00 do 19.00 ure v Jelovskovem salonu in uro pred prireditvijo pri blagajni Doma. Informacije na tel. 061/448-920.

KLUB K4

V PRIHODNIH DNEH: 30. t.m. ob 21.00 uri Večer centra za duhovno kulturo. Predavanje Prezenci človek. Glasba in ples. Vstopnina 140 SIT, za študente 110 SIT. Tel.: 061/111-282.

PORTOROŽ

HOTEL METROPOL

DANES: ob 10. uri okrogla miza na temo Ali je lahko slovenski film tudi gospodarska dejavnost? V okviru festivala slovenskega filma v Portoržu z naslovom Slovenski filmski maraton.

Organizacija: Društvo slovenskih filmskih delavcev in Demokratska stranka Slovenije. Referate pripravljajo I. Omerza, T. Persak, L. Hribar, M. Ljubic in F. Robar-Dorin.

AVDITORIJ

DANES IN JUTRI: bodo projekcije festivala Slovenski filmski maraton.

PIRAN

OBALNE GALERIJE PIRAN

DANES IN JUTRI: Piranski dnevi arhitekture '92. Sobotna kotizacija znaša 200 DEM, nedeljska 100 DEM, celotna 250 DEM. Vplačljivo v SIT po borznom tečaju na dan vplačila. Kotizacijo lahko vplacate na ziro račun Obalnih galerij Piran: 51410-603-31086.

POLŽEVO PRI GROSUPLJEM

LITERARNI KLUB

DANES: ob 9.00 uri pricetek dvodnevne literatne sole Polzevo 93. Naziv letošnjega, že tradicionalnega, petega po vrsti, srečanja je Ali bo sodobna slovenska poezija preživela v boju tržno tehnološko- menegersko- informacijsko družbo? Po kosilu je na programu pogovor z Juretom Potokarjem, Alešem Debeljakom in še kom. Moderator bo Zoran Gluvič. Zvečer literarni večer udeležencev. Prenosičije na naslov Literarni klub, Levstikova 7, Grosuplje oz. na tel. 061/771-237.

Furlanija-Juljska krajina

GORICA

KNJIZNICA DAMIR FEIGEL

NAPOVEDUJEMO: v četrtek, 3. decembra, ob 18. uri predstavitev knjige Obzorje in sled ter srečanje z avtorjem, Markom Kravosem.

ZA NAJMLAJŠE

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 11., 15.30 in 17. uri Zdenek Florian: Tobija (za izven). Blagajna je odprta v sredo, četrtek in petek od 11. do 12. ure in uro pred predstavo.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 16. uri P.Golia - Tone Partljic: Srce igrack (za izven)

JUTRI: ob 16.00 uri otroška igrca (za izven) P. Golia- T. Partljic: Srce igrack. Cena vstopnice za otroke od 150 do 200 SIT, za odrasle od 200 do 300 SIT. Informacije in rezervacije dve uri pred predstavo na tel. 061/312-860.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

DANES: ob 16. uri Andersen - Lainscek: Snezna kraljica - sobotno popoldne za otroke. Prodaja vstopnic od 9. do 13. ure in od 16. do 19. ure v Jelovskovem salonu in uro pred prireditvijo pri blagajni doma. Tel.: 061/448-920, 448-922.

SEŽANA

KULTURNI DOM SRECKA KOSEVELA

DANES: ob 10.30 lutkovna pravljica v animaciji Jane Stražinar - Mala morjanka. Vstopnica 100 SIT.

KOPER

GLEDALIŠČE KOPER

NAPOVEDUJEMO: v četrtek, 3. decembra, ob 20. uri gostovanje SLG Nova Gorica z otroško predstavo Viktor ali otroci na oblasti.

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

JUTRI: ob 10.00, 11.30 in 15.00 uri Svetlana Makarovic - Sapramiska, gostovanje Lutkovnega gledališča iz Ljubljane. Na voljo je še nekaj vstopnic. Informacije in rezervacije na tel. 062/26748.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠČE CRISTALLO

JUTRI: 29. t. m., ob 11. uri prva predstava ciklusa »Povem ti pravilico«. Na sporedu bo Andersenova pravljica Grdi radeč v izvedbi gledališča La Contrada. Nastopata Giorgio Amodeo in Cristina Primavera. Vstopnice pri blagajni gledališča Cristallo pol ure pred pricetkom predstave.

GORICA

PO SLOVENSKIH SOLAH

Do 30. novembra gostovanje Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta z otroško predstavo Zore Tavcar »Ptice nočnega vrta«.

JUTRI: 29. t. m., ob 11. uri v Kulturnem domu v Trstu; v ponedeljek, 30. t. m., ob 11. uri v Doherdobu, ob 11.30 v Romjanu in ob 14. uri v Spretu.

V galeriji Tivoli v Ljubljani razstavlja slike in instalacije korejska umetnica Baik Soon-Shil.

RAZSTAVE

LJUBLJANA

NARODNA GALE-

RIJA

Do 31. decembra je odprta razstava Metamorfoze. Razstava otroških glinastih kipev, ki so nastali po vzgledu gotške plastike iz stalne zbirke Narodne galerije. Galerija je odprta od torika do sobote od 10. do 18., v nedeljo pa od 10. do 13. ure.

Vstopnina je 100 SIT, za študente, dijakke in upokojenke 60 SIT, za uence v skupinah pa 30 SIT. Informacije: tel. 061/219-716.

MALA GALERIJA

Do 13. decembra je odprta razstava slikarja Mitje Tuska. Galerija je odprta od torika do sobote med 10. in 18. uro, ter v nedeljo med 10. in 13. uro. Vstopnina ni. Tel. 061/214-106.

GALERIJA TIVOLI - MEDNARODNI GRAFIČNI LIKOVNI CENTER

Do 12. decembra je na ogled razstava slik in instalacij korejske umetnice Baik Soon-Shil. Galerija je odprta od torika do sobote med 10. in 16. uro, v nedeljo med 10. in 13. uro. Vstopnina je 40 SIT, za študente in upokojenke 20 SIT. Tel. 061/225-632.

CANKARJEV DOM

V galeriji CD bo do 12. decembra na ogled razstava slik seuleskega slikarja Cho-Boo-Sooa. Odprto od 12. do 20. ure, v nedeljo od 15. do 18. ure. Vstopnina 100 SIT, študente in dijake 50 SIT. Tel. 061/158-121.

JAKOPICEVA GALE-

RIJA

Na ogled je razstava slik Lojzeta Logarja. Razstava bo odprta do 2. decembra. Galerija je odprta od torika do sobote med 10. in 14. uro ter med 15. in 18. uro, v nedeljah pa od 10. do 13. ure. Vstopnina je 100 SIT, za študente, upokojenke in vojske 50 SIT. Tel. 061/223-340.

BEZIGRAJSKA GALERIJA

Do 13. decembra je odprta razstava lutk Marjana Mancka Od skice do skice. Razstava je odprta od ponedeljka do petka od 10.00 do 13.00 ure in od 16.00 do 19.00 ure, ob sobotah pa od 10.00 do 13. ure, ob nedeljah je galerija zaprta. Vstopnine ni. Informacije na tel. 061/313-648.

GALERIJA ZDLSU, KOMENSKEGA 8

OB 18.00 uri otvoritev razstave najnovejših del akademskega slikarja Bojana Benše. Razstavo si bo moč ogledati do 21.12.. Razstav je odprta vsak dan, razen sobote in nedelje, med 10.00 in 18.00 uro.

VODNIKOVA DO-

MACIJA

Do 2. decembra je na ogled razstava skulptur kiparja Ceneta Ribnikarja. Galerija je odprta vsak dan razen ponedeljka od 10. do 14. ure in od 16. do 19. ure, ob sobotah in nedeljah od 10. do 13. ure. Vstopnina ni. Informacije na tel.: 061/558-973.

SKUD

DO 11.12. bo odprta razstava skulptur Rene Rusjan. Odprto od 12. do 20. ure. Vstopnina ni. Tel. 061/216-540.

KD SPANSKI BORCI

Do 3.12 bo odprta fotografiska razstava devetih avstrijskih fotografov iz mesta Deutschlandsberg. Odprto vsak dan od 9. do 13. ure in od 16. do 19. ure, v soboto in nedeljo zaprto. Vstopnina ni. Informacije na tel. 061/448-920.

GALERIJA KAPELICA

Do 3.12. bo na ogled razstava Sweet Surrender. Nakit: Lara Bohinc, fotografija: Miha Skrlep; video: spot Lara Bohinc vam predstavlja, sladke oblike: Leonora Mark; fotografije: Rajko Bizjak; oblikovanje razstave: Jurij V. Krpan. Galerija je odprta vsak dan, razen sobote in nedelje, od 11. do 17. ure. Vstopnina ni. Tel. 061/113-282.

GALERIJA INSULA

Na ogled je razstava risb Vladimirja Makuca. Galerija je odprta od 10. do 13. ure in od 16. do 19. ure, v soboto in nedeljo zaprto. Vstopnina ni. Tel. 061/221-794.

GALERIJA PIC LEK

Do 11. 12. bo na ogled razstava Slovenija. Denarništvo - zgodovina, ki jo prireja Lek in Numizmatični kabinet Narodnega muzeja.. Razstava je odprta vsak dan, tudi v soboto in nedeljo, od 15. do 1. ure. Vstopnina ni. Informacije na tel.: 061/182-

161

GALERIJA KRKA

Do 6. januarja je na ogled razstava slik akademskega slikarja Mireta Cetina. Galerija je odprta vsak dan, razen sobote in nedelje, od 8. do 18. ure. Vstopnina ni. Tel. : 061/114-333.

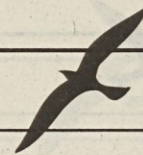
GALERIJA KUD

FRANCE PRESEREN

Do 5. decembra bo na ogled razstava slik akademske slikarke Nives Palmic. Vstopnina ni. Informacije na tel. 061/33 22 88.

GALERIJA KOMPAS

Do 15. decembra je odprta prodajna razstava grafik Bojana Klancarja Podobe Cerkniškega jezera. Informacije na tel. 061/331-444.

MALE ŽIVALI

Pes - vedno koristen

TONE HOČEVAR

Pes je bil človeku vedno v pomoč. Ko so udomačevali praprednika vseh psov - volka, so najprej vzgajali za čistilca okolice človekovega bivališca. Pasji prednik je zrl ostankne hrane, pa tudi človeške iztrebke, kar pes se vedno rad počne.

Kasneje je pes človeka spremljal tudi na lov, najprej kot gonil v tropu, potem pa se kot slednik in ptičar. Posebne pasme pastirskih in ovčarskih psov so namenili paši ali pa čuvanju črede. Na dvorih so vzrejali vedno manjše kučke, ki so jim rekli damski psi. V devetnajstem stoletju so začeli prirejati razstave in pes je najprej na britanskem otoku, potem pa se na stari celini, postal iskano tržno blago.

V dvajsetem stoletju je začela pse uporabljati policija za iskanje zlikovcev, vojska v prvi svetovni vojni pa za prenašanje sporočil in sanitetne pse. Po drugi svetovni vojni so v Evropi začeli uporabljati stiri-nozce za reševanje ljudi izpod snežnih plazov in ruševin ter za iskanje

pogrešanih oseb. Sele zadnja desetletja pa pse solajo za vodice slepih ljudi, družabnike okrevancev v bolnišnicah in pomočnike invalidov.

Solanje psov, ki pomagajo tako ali drugače prizadetim ljudem, je zahtevnejše kot solanje za policijske ali vojaške namene ali tre-

ning sportnih, tekmovalnih psov, namenjenih človekovi rekreaciji. Pse za slepe ali za invalide praviloma solajo strokovnjaki z veliko izkušnjami. Poleg znanja in izkušenj tako delo zahteva izjemno veliko potrpljenja in smisla za sodelovanje z ljudmi, saj je prava priprava clo-

veka, ki mu bo pomagal pes vsaj tako pomembna kot vzgoja in solanje psa.

V Sloveniji pse-vodice slepih solajo že več deset let, s solanjem za pomočnike invalidov pa komaj začnemo. Slovenski psi-reševalci pa že sodijo na mednarodno raven. Nedavno so sodelovali tudi pri iskanju zasutih po potresu v egiptovskem glavnem mestu.

V Franciji imajo posebno šolo za pse-pomočnike invalidov. Po enoletnem skrbnem šolanju so taki psi sposobni svojega invalida spremljati na delo in mu pomagati kupovati ter plačevati v samopostrežni trgovini. Fotografija: Tone Hočevnar

Skozi domače duri prihaja Jurij.

Ko zadiši po domačih klobasah in najboljših mesnih jedeh se spomnimo, da je že **30 let** tako in vedno boljše.

Yurij je naš.

JURMES
Šentjur

Šentjurska
panceta

Mozaik
s šunko
in sirom

Šunka Yurij

Zimska salama

Govedina v črevu

KULINARIKA

Mizica, pogrni se

ELZA BUDAU

Eva in Adam nista imela mize, pr-tov in prtčkov, posodja in pribora, kozarcev, svečnikov in ne ostalih rekvizitov za spodobne kulinarne orgije - živela sta v raju, dobesedno. In Eva je Adamu ponudila jabolko kar iz svoje dlani. Se danes se je ohranila navada, da si zaljubljeni jedo iz roke.

V antični Grčiji in pozneje v Rimu so bile mize bogato obložene s hrano, ne pa s prtčki in ostalo, bolj ali manj svečano spremljavo. Da pride beseda svečan od sveč, je jasno ko beli dan. Pa preskočimo baročni kic, vse Ludvike, nemske in franco-

ske, obe svetovni vojni, shujševalno-depresivni pritisk, pa tudi vsa poznejša evforična pretiravanja. Zdaj smo na pragu 21. stoletja in morda celo tretje vojne. Nekaj zares prijateljskih napotkov najbrz ne bo odveč.

Zdaj, ko večina premore en sam servis in pribor - poročno darilo ali pridobitev z razprodaje - lahko damo vsakdanji mizi poseben, morda celo prazničen poudarek samo se z domiselnim pogrinjkom, saj je tudi jedilnik

vse skromnejši.

Mizo z lepo ali zanimivo ploščo je škoda prekrivati s prtom, zlasti konfekcijskim. Individualni pogrinjki iz blaga - ročno tkani, vezeni, patchwork, pa klekljani, pleteni ali kvačkani - iz slame, bambusa ali palmovih listov, so dosti bolj priročni in primerni. In znajo nam pricarati bolj sproščeno, bolj veselo razpoloženje.

Tudi miza, na videz ne dovolj imenitna, mogoče samo iz navade prekrita s prtom, se s

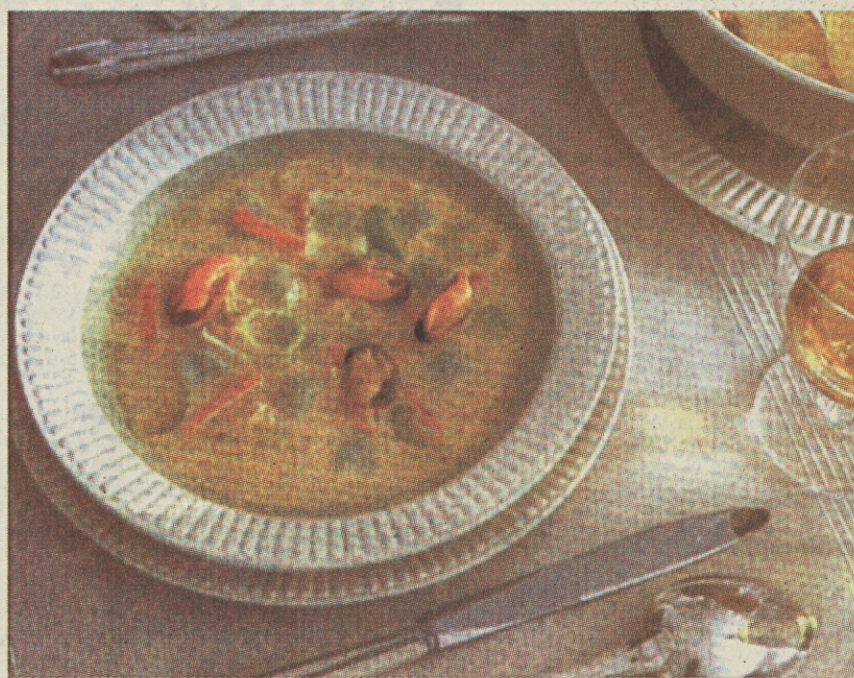
pogrinjki spremenijo v nekaj novega, privlačnega, samo našega. Ob manjši nerodnosti nam ni treba prati in likati prta, temveč le nesrečni pogrinjek.

Na hitro se barvna pravila. Poleti izberemo hladne barve in tople pozimi. Vsak praznik ze ima svojo barvo: Miklavz rdečo, božič rdečo in belo, silvester in novo leto belo, velika noč vijolično.

Poročno kosilo naj bo v belem kot nevestina obleka. Za lovske pojedine je primerna zelena. Žive barve so za otroške cajanke. Zaljubljeni so slepi.

Cvetlični aranžma kot središče mize ni več obvezen, sploh pa je pozimi predrag. Če se vseeno odločite zanj, naj bo nizek in ne vsiljivo disec. Zdaj je veliko bolj priljubljen okras s sadjem v ljubki kosarici, na lepem krožniku ali v skledi. Jabolka ne ovenejo tako hitro kot vrtnice. In se pojemo jih lahko pozneje.

Cipka pričara nadih razkošja, enkratnosti, romantike. Grobo tkano platno je sinonim za domačnost, toplino, prisrčnost. Pogrinjki iz slame, bambusa, palmovega listja naredijo se tako preprost obed malce eksotičen. Ročno vezen prt in prtčki dajejo srečanju za mizo poseben pomen. Sveče

RECEPT

Gratiniran por s šunko

SESTAVINE:

8 stebel pora, 4 žlice olivnega olja, 4 paradižniki, 200 g gauda sira, 8 rezin kuhane šunke, sol, poper

CAS PRIPRAVE: pol ure

Por očistimo in narežemo na približno 20 cm dolge kose. Nato ga v slanem kropu blansiramo. Paradižnik očistimo, operemo in narežemo na rezine. Zelenci del pora narežemo na drobne obročke. Sir naribamo. Vsak por ovijemo z rezino šunke. V namaščen pekač položimo rezine paradižnika. Nanje damo por, ki ga potresemo z naribanim sirom in obročki (zelenega) pora. Zapečemo v pečici.

Por lahko zamenjamo tudi z mlado cebulo.

(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Enostavna krompirjeva musaka s sirom

SESTAVINE:

750 g krompirja, 250 g edamca ali gauda sira, 2 jajci, 2 dl mleka, 2 žlici lanenih semen, sol, mleti muskatni orehek, beli poper

Krompir olupimo, ga na tenko nastrgamo, posolimo in začnimo z muskatom in poprom in ga v slojih nalozimo v pekač. Na plast krompirja damo plast sira, nanjo spet plast krompirja, dokler ne porabimo vsega krompirja.

Nato razvrkljamo jajca in mleko, začnimo s soljo, poprom in muskatom in prelujemo po krompirju. Povrh potresemo z lanenimi semeni in postavimo pekač v že ogreto pečico. Pecemo 30-40 minut pri 180 stopinjah.

Ponudimo s paradižnikovo solato. (Neva Miklavčič Predan, iz knjige Stirje letni casi v kuhinji - jesen)

AVTOMOBILIZEM

Manj športnih avtomobilov

Ko je General Motors leta 1953 postavil na tržišče enega svojih prvih zelo močnih dvosednih športnih avtomobilov, je le malokdo verjel, da to ne bo le prehodna muha. Skoraj nikogar pa ni bilo, ki bi si upal trditi, da bo Chevrolet Corvette postal eden najvidnejših simbolov ameriške avtomobilske industrije.

Letosnje poletje, ko so izdelali milijonto Corvetto, so predstavniki General Motorsa obljubili, da je to avto, ki ima pred seboj se zelo dolgo in svetlo prihodnost. Toda postavljaja se vprašanje, ali je to res. Prvi kupci Corvett in drugih športnih avtomobilov so zdaj že v srednjih letih in raje vozijo bolj udobne limuzine. Čeprav je Amerika dezela pričakovani, udobja in bogastva, je gospodarska recesija in s tem manjša prodaja dragih avtomobilov ni obsla.

Vodstvo GM že razmišlja, ali nadaljevati izdelavo tekmovalne oblike Corvett ZR-1, ki s 65.868 dolarji stane skoraj dvakrat toliko kot standardni

model, ali ne. V letu 1990, prvem letu proizvodnje tega modela, so kupci malodane razgrabili nekaj več kot 3.000 primerkov, letos pa bodo proizvajalci lahko srečni, če bodo dosegli številko 500. Prodaja Corvett v celoti je od vrhunca v letu 1979, ko so prodali kar 53.807 avtomobilov, lani padla na nekaj manj kot 20.000.

Tudi sef prodaje britanskega Lotusja za področje Amerike je dejal, da je bilo preteklo leto najbolj črno za proizvajalce športnih avtomobilov. V juniju je Lotus celo ustavil proizvodnjo novega modela Elan in to samo dve leti zatem, ko so ga postavili na tržišče. Takšni slabi rezultati pa so posledica upada prodaje v Ameriki, največjem svetovnem trgu za večino športnih avtomobilov. Tudi drugim proizvajalcem se na ameriškem trgu ne godi dosti bolje.

Tako nemški Porsche v letošnjem letu pričakuje prodajo borih 4.000 avtomobilov, se leta 1986 pa jih je prodal več kot sedemkrat toliko.

Nasploh je prodaja dražjih športnih avtomobilov (nad 50.000 dolarjev) v lanskem letu upadla za 22 odstotkov in za letosnje leto pričakovani niso nič kaj bolj obetavni. Tudi za tiste, ki spadajo v nižji cenovni razred do 50.000 dolarjev, je bilo v prvi polovici letosnjega leta zabeleženo zmanjšanje prometa za 12 odstotkov.

Stevilni trgovci se bojijo, da upad prodaje športnih modelov ni samo rezultat recesije, ampak da oznanja dolgotrajnejše zmanjšanje njihove popularnosti.

V nasprotju z njimi pa se vedno obstaja določen krog tistih, ki so prepricani, da bodo ljudje v času prosperitete se vedno pripravljeni namenjati denar za luksuzne in precej drage športne avtomobile. Tako ni malo tistih proizvajalcev, ki ravno v tem času razvijajo nove modele, ki naj bi jih kaj kmalu uveljavili na zahtevnem svetovnem trgu športnih avtomobilov.

(Po The Economist priredila Dasa Avsec)

JUTRI

29. novembra

Marija Terezija je bila najstarejša hči cesarja Karla VI. Njen edini brat, prestolonaslednik, je že kot otrok umrl.

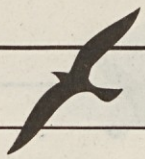
Karl VI., avstrijski cesar, se je močno trudil in poskušal z znano "fragmatično sankcijo" doseči, da bi bila Marija Terezija priznana za njegovo naslednico. To se je sicer zgodilo, vendar sele po vojni s Prusijo, Bavarsko in Francijo.

Mlada cesarica ni uživala posebne podpore, a se je izkazala kot hrabra in modra vladarica. Porazila je Bavarce, Prusom pa je prepustila Slezijo, da so jo pustili pri miru. Tako je nemško prebivalstvo na Češkem postalo manjšina.

Z izgubo Slezije se Marija Terezija ni sprijaznila. S pomočjo odločne diplomata von Kaunitza ji je uspelo razdreti zvezo med Francijo in Prusijo. Vendar tudi to ni pomagalo. Slezija je po sedemletni vojni ostala Pruska.

Mariji Tereziji pa je ostala utrjena in močna Avstrija. Nase je tesno navezala tudi Madžarske, katerim je ravnala z veliko diplomatsko spretnostjo.

Uvedla je obvezno osnovno solstvo in modernizirala univerze. Cesarica, ki so jo tudi Slovenci spoštovali, je umrla 29. novembra leta 1780.

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

07.50	Radovedni Tacek: Krog, ponovitev
08.05	Loncek, kuhaj: Zavitek z zeljem in sirom, ponovitev
08.30	Oscar Junior: Tat koles, 8/11 del otroške naniz., pon. Utonilo je sonce: Amerika je dalec, 3/6 del slovenske mladinske nadaljevanke, ponovitev
09.15	Klub klobuk, ponovitev
11.10	Zgodbe iz školje, ponovitev
12.00	Porocila
14.25	Večerni gost: Mila Kacičeva, ponovitev, VPS 1435
15.15	Ostržkove prigode, 4/6 del italijanske nadaljevanke, VPS 1525
16.05	Novosti založb: Od obzorja do obzorja
16.15	Marijana, 4/13 del franc. risane serije, VPS 1625
16.50	Iz življenja strank, 27. 11. 92, ponovitev
17.00	TV dnevnik I
17.10	Clive James na safariju, ponovitev angleške dokumentarne oddaje, VPS 1710
17.55	Prisluhnimo tišini
18.25	Dober teki, kuharski nasveti Paula Bocuseja, 12/22
19.30	TV dnevnik II, vreme, sport, Utrip
20.40	Komu gori pod nogami?
21.50	TV dnevnik III, vreme, sport, VPS 2235
22.15	Hilton, Bangkok, 4/6 del avstralske nad., VPS 2145
23.15	SOVA:
23.15	Popolna tujca, 6/28 del am. nanizanke, VPS 2310
23.40	Beverly Hills 90210, 18/22 del am. nad., VPS 2335
00.30	Poletje groze , ameriški film, VPS 0025

SLOVENIJA 2

12.25	Sestriere: Svetovni pokal v alpskem smučanju, veleslalom (M), 1.tek, posnetek
12.55	Sestriere: Svetovni pokal v alpskem smučanju, veleslalom (M), 2.tek, prenos
13.45	Hrabri mišek, risanka
14.05	Kupite vroči kostanj, oddaja za otroke
14.25	Tok, tok, ponovitev
16.20	Sova, ponovitev: Bagdad Café in Beverly Hills 90210
17.40	Pogled in zadeni
18.25	Videomeh
18.50	Cirkusni festival v Monte Carlu, 1. del zabavne oddaje
19.30	TV dnevnik ORF
19.55	Carobnost plesa in glasbe: Carreras, Domingo, Pavarotti, Mehta
20.20	Veliki stezosledec in dekle Thursday , ameriški film
22.00	Koncert ansambla "U 2", prenos iz Dublina

KANAL A

10.30	Ris, risanke in spoti
11.00	Kosarka: Slovenija-Italija, posnetek
12.20	Rally DHL-Hertz, posnetek
20.15	Dnevno informativni program
20.32	Verdi, 9. del italijanske nadaljevanke
21.20	Intervju
21.50	Podobe iz New Yorka
22.07	Dnevno informativni program
22.20	Porocila v angleščini: Deutsche Welle
22.40	BMX: Tone in Simon Stojko
0.30	Astroloska napoved
0.50	Erotična uspravanka
1.00	MCM

KOPER

18.00	Globus
-------	--------

RAI 1

6.50	Film: Sherlock Holmes alle corse ('37)
8.00	Aktualno: Ciao Italia, vmes (10.20) Potovanje po Evropi in (11.00) dnevnik 1
12.00	Il mercato del sabato
12.25	Vreme in dnevnik
12.45	SP v smučanju: veleslalom (M, 2. tek)
13.25	Izrebanje lota
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Aktualno: Prizma
14.30	Rubrika za avtomobiliste TG Uno Auto
14.45	Sportna sobota
16.00	7 dni v Parlamentu
16.30	V5. Zecchino d'oro
18.00	Vesti in lota
18.15	Dok: Atlante
19.25	Nedeljski evanglij
19.50	Vreme in dnevnik
20.25	Sportne vesti
20.40	Variete: Scommettiamo che?
23.00	Nocni dnevnik
23.15	Posebnosti TG 1
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Nocni film

RAI 2

6.10	Metropolitan Police
7.00	Aktualno: Mattina 2, vmes (8.00, 9.00, 9.40) kratke vesti
9.45	SP v smučanju
11.00	Nan.: Saranno famosi
12.00	Aktualno: Scrupoli
13.00	Dnevnik ob 13-ih
13.20	Dribbling in vreme
13.55	Sto ključev za Evropo
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.35 Santa Barbara
15.25	Potovanje po Evropi
16.10	Izrebanje lota
16.15	TGS Parquet, vmes SP v odbojki, 17.45 kosarka, nato Hunter
19.35	Vreme in dnevnik
20.15	Sportne vesti
20.30	Filma: Occhi nella notte (krim., 1990), 22.00 L'ispettore Sarti
22.55	RAI 2 na kvadrat
23.15	Dnevnik in vreme
23.35	Aktualno: Senza scrupoli (vodi E. Sampò)

RAI 3

6.30	V kioskih in Drobci
10.15	Koncert RAI 3
11.00	Dok.: Pred 20 leti
11.30	Aktualno: Alpe Adran
12.00	Kratke vesti
12.15	Film: Noi due soli
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	Okolje Italija
15.15	Samo za sport
18.00	Sportni tehnik: Scusatela l'anticipo
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.45	Videohox
20.30	Nan.: Perry Mason - Assassino in diretta
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Aktualno: Harem
23.45	Resnične zgodbe
0.40	Dnevnik in vreme

RETE 4

6.30	Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.00 dalje vsakih 30 min. vesti
10.05	Nad.: Marcellina, 10.35 Ines, Celeste
11.25	Variete: A casa nostra
11.40	Kratke vesti
13.00	Nad.: Sentieri
13.30	TG 4 vesti
14.00	Variete: A casa nostra
14.30	Nad.: Sentieri
15.05	Variete: Buon pomeriggio
15.10	Rubrika o lepoti
15.45	Nad.: Amanda, Febbre d'amore
17.30	TG 4vesti
17.40	Aktualno: Lui, lei l'altro (vodi M. Balestri)
18.00	TG: La cena è servita
19.00	Kviz: 4 vesti
19.25	Kviz: Azzecagol
19.35	Nad.: Gloria, 20.30 Cristal
23.00	Parlamento in
23.45	TG 4 nočne vesti
24.00	Film: Piano piano, dolce Carlotta ('65)

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.30	Nan.: Webster
9.10	Aktualno: Sabato 5, Nonsolomoda, Antepima
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Kviz: Lingo
13.55	Aktualno: Arca di Noè
14.30	Aktualno: Forum, 15.00 Amici
16.00	Otroski variete: Topo Gigio in risanke
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Variete: Paperissima (vodi Ezio Greggio)
22.30	Nan.: Casa dolce casa - La ruota della fortuna
23.00	Proza: L'incerto palcoscenico, vmes (24.00) nocni dnevnik
1.30	Striscia la notizia

ITALIA 1

6.20	Pregled tiska
6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Nan.: Lepotica in zver
14.00	Otroski variete
16.00	Variete: Unomania
16.05	Glasba: TopVenti
16.35	Variete: E' pericoloso sport
16.50	Nan.: Happy Days - Il coprifuoco
17.25	Variete: Mitico
17.50	Film, vmes Studio sport
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Film: Aquila nera - Black Eagle (pust., ZDA 1988)
22.30	Film: Porca vacca (kom., It. 1980, i. Renato Pozzetto)

TMC

8.30	Nan.: Batman
9.00	Snežni planet
9.45	Nan.: Get Smart
10.45	Nan.: Quartieri alti
11.45	Prijateljska narava
12.15	Rubrika o motorjih
13.00	Sport Show, vmes kosarka NBA, 16.00 rugby
19.00	Gamesmaster
19.25	Vremenska napoved
19.30	Vesti: TMC News
19.55	Nan.: Maguy - E' un lavoro essere disoccupati
20.30	Film: Un videotape per l'assassino krim., ZDA 1988, r. Marty Ollstein, i. Elliott Gould, A. Geary
22.20	Glasba: Viaggio al centro della musica (Anna Oxa)
23.00	Film: La legge del desiderio (dram., 1986, r. Pedro Almodovar)
0.35	Film: La maschera della morte rossa (srh., ZDA 1964, r., Roger Corman, i. V. Price)
2.30	Aktualno: CNN News

ITALIA 7

7.30	Risanke
11.15	Gremo v kino
11.30	Nad.: Aspettando il domani
12.00	Glasba in show
12.30	Borsaffari
13.10	Nan.: I Campbell
13.40	Aktualno: USA Today
14.00	Nad.: Aspettando il domani, il tempo della nostra vita
15.15	Deželni programi
17.20	Risanke
17.35	Nan.: Winspector
19.00	Nan.: I Campbell, 19.30 Diamonds
20.30	Film: L'avventuriero di Re Artù (pust., VB 1963, i. Ronald Lewis)
22.15	Nan.: Mike Hammer
23.30	Film: Commissariato di notturna (kom. '73)

TELEFRIULI

15.00	Rubrika: Parlamone
16.55	Kratke vesti
17.00	Dok.: Zgodovina ZDA
17.30	Rubrika: Mavrica
18.00	Cinquestelle Blob
19.00	Večerne vesti
19.30	Nan.: I giorni di Brian
19.30	Gospodarstvo - Videm
20.30	Film: Bandito dalla luce rossa (dram., 1977)
22.30	Nočne vesti

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
14.00 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Rayanovi
13.20	Zdravniki s krili, avstralska nadaljevanka
14.10	Rop ob treh, španski film
15.40	Riki Tiki Tavi v džungli, sovjetski mladinski film
16.55	Prijateljski kosarkarska tekma: Slovenija-Italija, prenos
18.00	Globus
19.00	TV dnevnik
19.25	Verska oddaja
19.35	Zdravniki s krili, avstralska nadaljevanka
20.30	Slaba družina, am. film
21.55	TV dnevnik
22.05	Stanje stvari, oddaja o kulturi
21.45	TV dnevnik
22.05	Stanje stvari, oddaja o kulturi
23.05	Odbojka (M): Salonit Anhovo-ISKU Tamperre, posnetek iz N. Gorice
0.40	Horoskop

Avstrija 1

6.00	Textvision
9.00	Cas v sliki
9.05	Roseanne
9.30	Zveneca Avstrija
10.30	Dolgo vroče poletje, ameriški film
12.30	Hello Austria, Hello Vienna
13.00	Cas v sliki
13.35	Vzela sem direktorja, avstrijski film, 1959
15.30	Otroski program
15.35	Risanke
17.00	Mini cas v sliki
17.10	Erikov kaos
18.00	Cas v sliki
18.30	Grad ob Vrbskem jezeru: Tajlandska avantura
20.00	Sport
20.15	Razumete salo?
21.45	Zlata dekleta: Nikar strahu pred strahom
22.20	Bay Cove, am. film
23.55	Cas v sliki
00.00	Pravica Johnnija Coola, ameriški film

Avstrija 2

9.25	Kraljičin prijatelj
11.00	Francoščina
11.30	Rusčina
12.55	Sport
13.50	1000 mojstrov
14.05	Občutim druge planete
15.30	Adventne pesmi
16.00	Porocila iz parlamenta
17.00	Ljuba družina
17.45	Zivali iscejo dom
18.00	Nogomet
19.00	Avstrija danes
20.00	Kultura
20.15	Smrt v Benetkah, it. - fr. film
22.20	Cas v sliki
00.55	Tom Waits-Dan na Dunaju
01.15	Koncert skupine Queen

Hrvaška 1

9.00	Dobro jutro
10.30	Edukon, solska kon-taktna oddaja
11.30	Veronika Deseniška, ponovitev 2. dela
12.00	Porocila
12.05	Moč in slava, ponovitev 1. dela sportne dokumentarne serije
12.35	Alo, alo, ponovitev 6. dela humoristične nanizanke
13.15	Slika na sliko, ponovitev
15.15	Beverly Hills, 90210, ponovitev 6. dela
16.05	Porocila
17.05	Blufonci, 7/13 del
18.00	Porocila
18.20	Santa Barbara, 249. del ameriške nadaljevanke
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik
20.20	Divja voznja, ameriški barvni film - po zgodbi Richarda Robinsona in Stephena Schucka
20.40	Igra: Peter Fonda in drugi
22.05	Preteklost v sedanosti
22.40	Dnevnik II
23.00	Slika na sliko
23.45	Porocila v nemščini
0.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

16.25	Prvenstvo Hrvaske v kosarki: Slobodna Dalmacija-Cibona, prenos
18.00	Rokomet - pokal evropskih prvakov: Medvescak-Dinamo
19.30	Dnevnik
20.00	TV teden
20.20	Crno-belo v barvah: V avtobusu, 11/51 del angleške humoristične nanizanke
20.40	Zaporniški rock, ameriški barvni film
0.00	Hit depo
2.30	Horoskop

Madžarska

6.10	Dobro juitro, Madžarska
8.05	Reformatorski verski program
8.15	Za otroke
12.00	TV magister
13.30	Panorama
14.30	Za ljubitelje rocka in heavy-metal
15.00	Komunikacije sveta, 2. del serije
15.30	Carstvo sultana Kabusa
16.05	Donovanov fant, Disneyev film
18.25	Moja hisa, kultura bivanja
18.50	Mediamix
19.25	Zaklad Templarjev, mladinske serija
20.00	Dnevnik, telesport
20.40	Rumeni revolver, francoski film

TV SLOVENIJA 2 / NOCOJ OB 20.20

Lee Marvin kot veliki stezosledec

Veliki stezosledec in dekle Thursday, film, ki obuja dobre čase westerna, v režiji Dona Taylorja

Med filmskimi uspešnicami na drugem programu slovenske televizije si boste nočjo lahko ogledali »novi« western, ki je nastal leta 1976 v režiji **Dona Taylorja**. V filmu je vlogo velikega stezosledca odigral **Lee Marvin**, ki se je zlasti v šestdesetih letih priljubil z dvema imenitnima vlogama v Boormanovem filmu Point Blank in v Silversteinovi komediji z Divjega zahoda Cat Ballou. Prav za slednjo je Marvin dobil tudi Oskara.

Nocojsnji film, ki je nastal kar deset let po prejšnjih, ima vse značilnosti filmske uspešnice: humoren tekst in dobro

igralsko ekipo. Poleg Leeja Marvinja sta tu še **Oliver Reed** in **Sylvia Miles**.
Avtor scenarija **Ri-**

chard Shapiro je zgodbo postavil v prva leta našega stoletja, ko po zaprasenih vaskih cestah ze »drviyo« prvi avtomobili in imajo predvolilne predsedniške kampanje ze prave razseznosti. V tem prihajajočem modernem času se srečamo s tremi pajdasi, ki pomenijo ostanek preteklosti. Sam Longwood (Lee Marvin), nekdanji slavni in odlikovani stezosledec, živi v preteklosti, ko je izgubil svojo žensko in zlato, ki ga je nasel. Prijatelji »iz preteklosti« bodo skušali Samu vrniti vsaj del tištega, kar je izgubil in podajo se na lov za izgubljenim zlatom.

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz) 4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 Porocila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutranja kronika; 8.50 Sobotna ragla; 9.30 Govorimo francosko; 10.05 Kulturna panorama; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Naši poslušalci čestitajo; 13.00 Danes do 13-ih; 13.20 Obvestila; 14.05 Poslušalci čestitajo; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Obvestila; 17.05 Aktualni mozaik; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Radio na obisku; 22.30 Radijska igra; 22.40 Veliki zabavni orkestri; 23.05 Literarni nohturno; 23.15 Nočni program-Glasba.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz) 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Servisne informacije; 8.10 Kontaktni napovednik; 8.30 Sobotni val; 8.40 Koledar prireditelj; 9.45 Sobotna akcija; 11.00 Moped Show;

12.10 Šport; 13.00 Tematsko popoldne; 13.00 Danes do 13-ih; 13.20 Obvestila; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.35 Obvestila; 17.50 Šport; 19.00 Večer na 2.; 19.30 Sobotni disco club, vmes sport; 22.20 Pop rock.

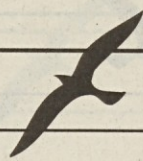
Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz, od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz) 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Porocila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Zgodnja dela; 11.05 Jazz, blues, dixieland; 13.05 Izbrali smo; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Zbo-rovske skladbe; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Sobotni fejtajn; 17.00 Glasbeni arhiv; 18.05 Roman; 18.25 Romantične simfonije; 19.35 Večni mornar (R. Wagner); 23.55 Lični utrinek.

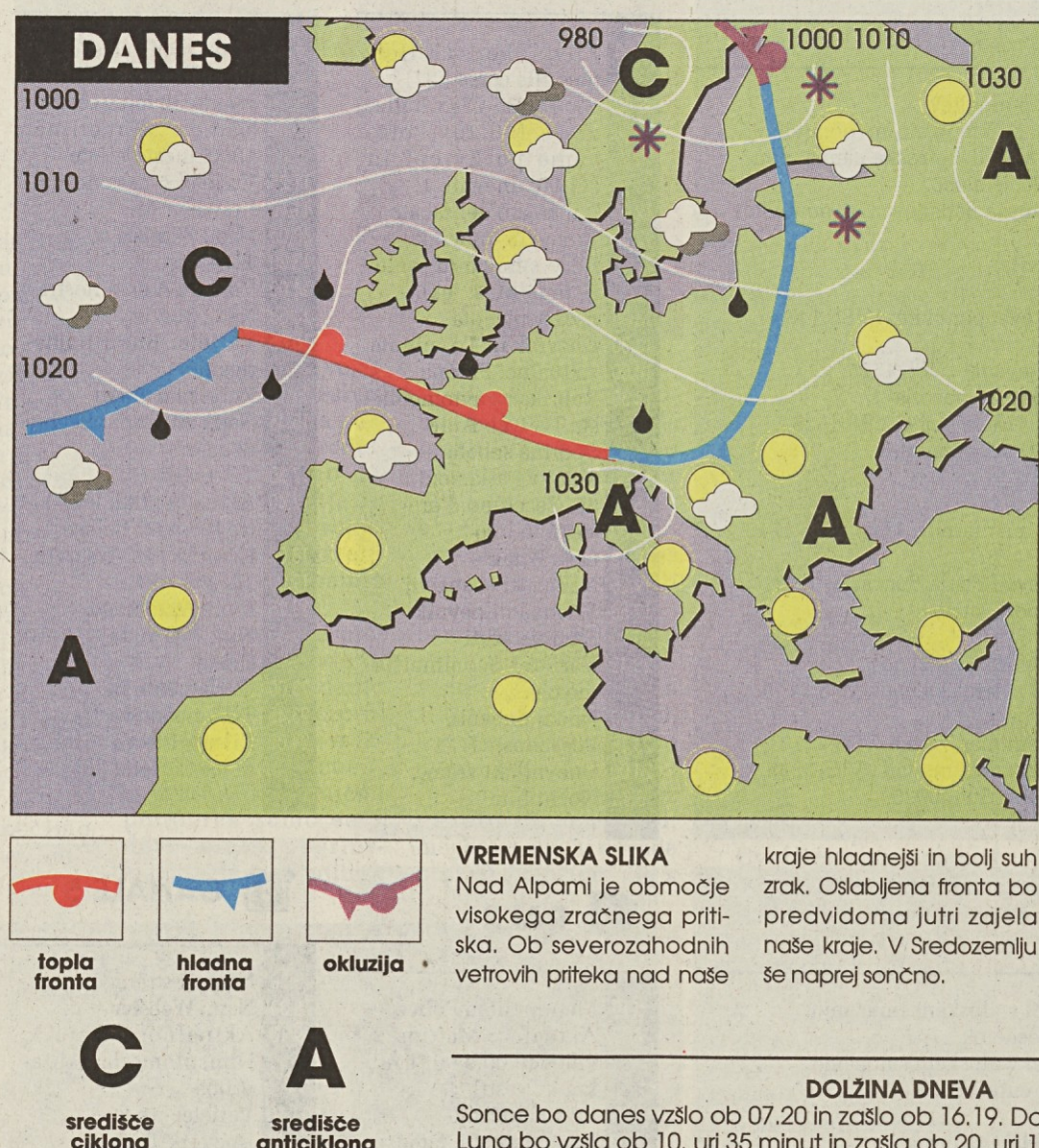
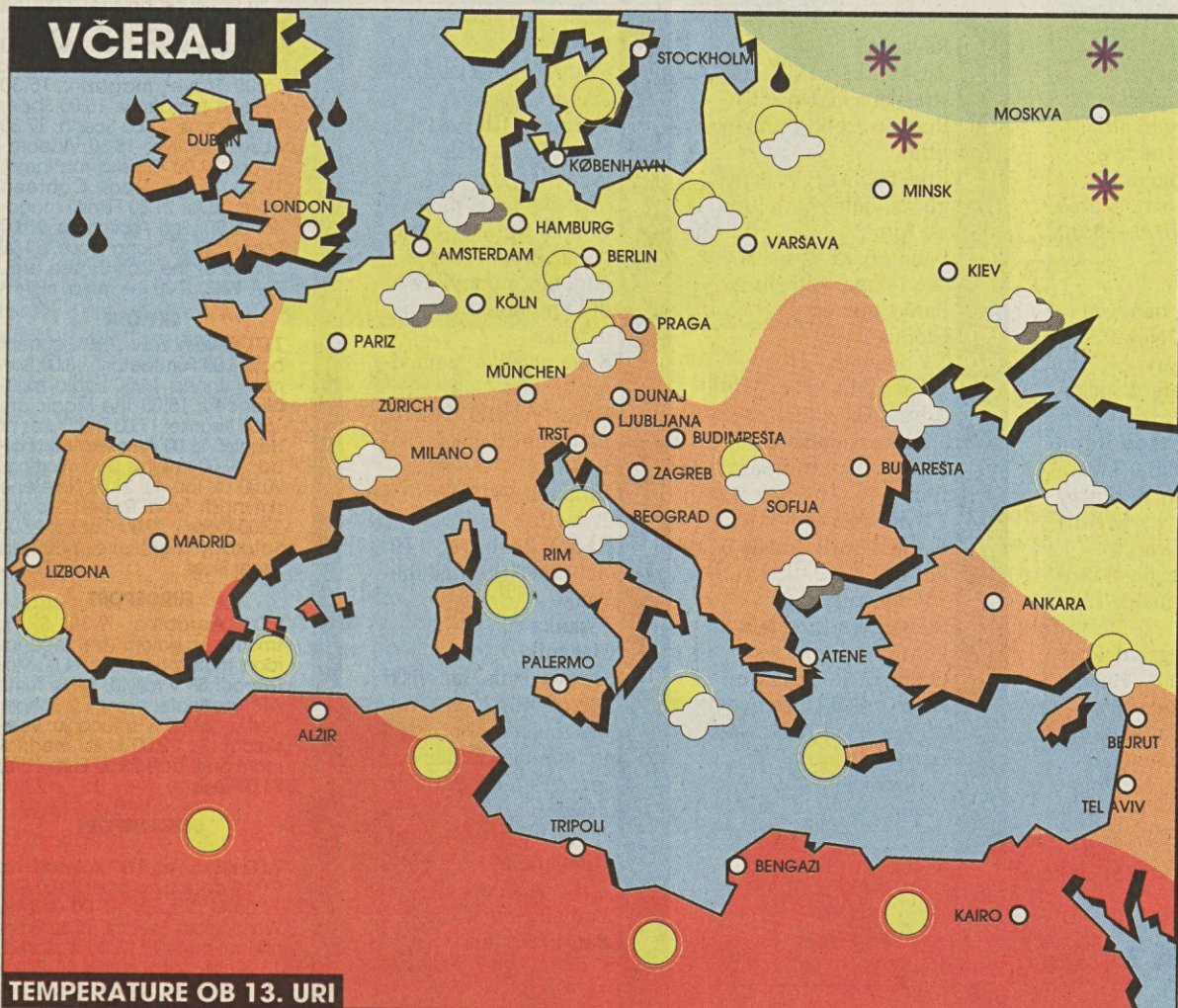
Radio Koper

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz) 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Porocila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutranjik; 7.00 Kronika; 7.30 Pre-

gled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Informacije; 9.00 Pesem tedna; 9.35 Bla bla radio; 11.30 Turistična porocila; 12.30 Opoldnevnik RK; 14.00 Okno v svet; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi, prenos R. Slov.; 16.00 Glasbeni desert; 16.30 Zamejska reportaža; 17.00 Glasba po želja; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Dajmo naš; 19.00 Dnevnik - Prenos RS

EVROPA / V ZAHODNI IN SREDNJI EVROPI MANJŠE PADAVINE

VREMENSKA NAPOVEDI
HIDROMETEOROLOŠKEGA
ZAVODA SLOVENIJE

TEMPERATURE

PO SVETU

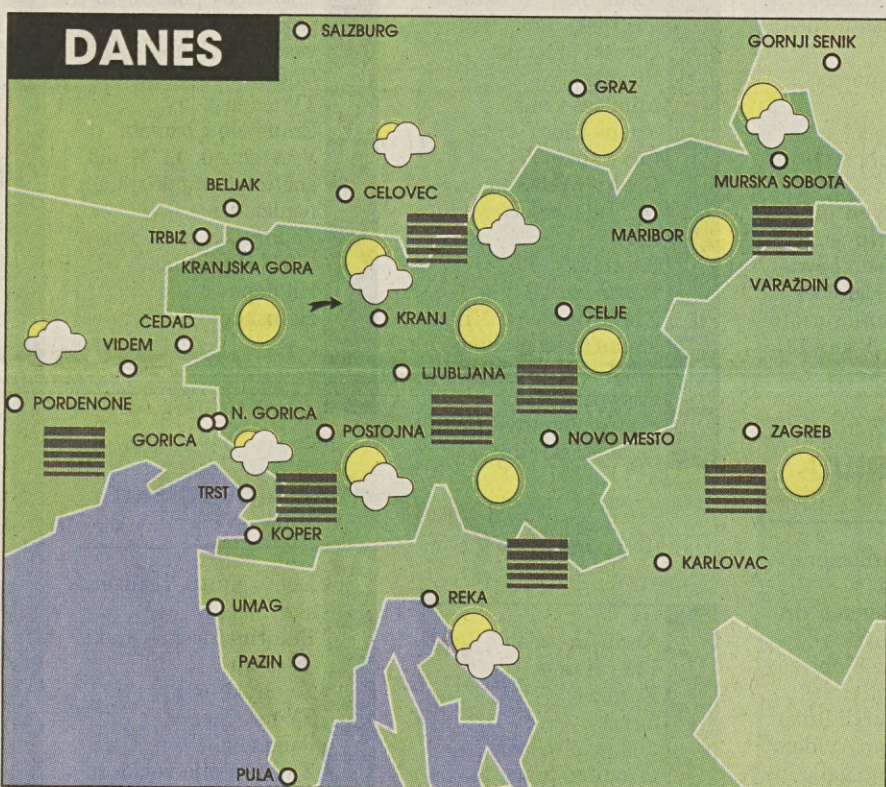
HELSINKI	-5/1
OSLO	-6/1
STOCKHOLM	3/6
KØBENHAVN	3/7
MOSKVA	-2/-1
BERLIN	4/12
VARSAVA	4/10
LONDON	4/10
AMSTERDAM	5/10
BRUSELJ	4/9
BONN	5/11
FRANKFURT	4/14
PARIZ	3/12
DUNAJ	7/15
MÜNCHEN	5/15
ZÜRICH	1/14
ŽENEVA	1/15
RIM	12/17
MILAN	5/12
BEOGRAD	8/14
NICA	9/17
BARCELONA	9/21
CARIGRAD	11/13
MADRID	3/15
LIZBONA	11/17
ATENE	13/19
LARNAKA	5/15
TUNIS	11/23
ALŽIR	6/25
MALTA	17/21
JERUZALEM	0/9
KAIRO	8/18
BUKAREŠTA	4/14

ALPE-JADRAN / SONČNO IN RAZMEROMA TOPLO

TEMPERATURE

VČERAJ
OB 7. IN OB 13. URI

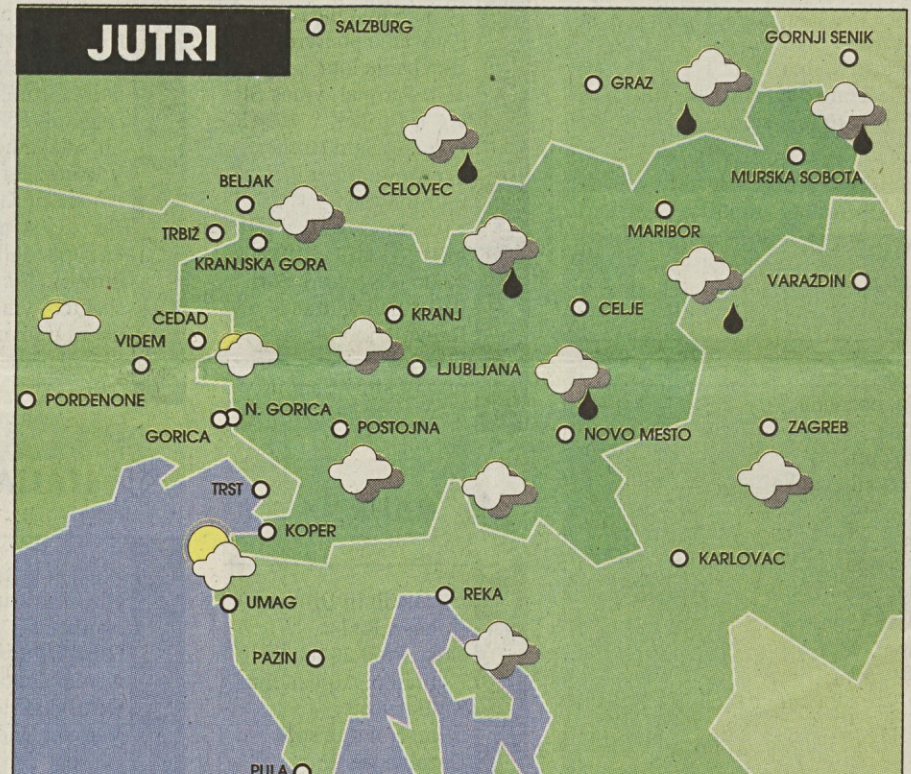
LJUBLJANA	5/10
TRST	13/13
CELOVEC	0/3
BRNIK	3/11
MARIBOR	5/13
CELJE	3/13
NOVO MESTO	8/13
NOVA GORICA	6/12
MUR. SOBOTA	4/13
PORTOROŽ	10/14
POSTOJNA	8/-
IL. BISTRICA	10/-
KOČEVJE	9/11
ČRNOMELJ	11/13
SL. GRADEC	0/6
BOVEC	3/8
RATEČE	-1/8
VOGEL	2/3
KREDARICA	-5/-5
VIDEM	7/14
GRADEC	0/11
MONOSTER	4/11
ZAGREB	9/14
REKA	3/15

V SLOVENIJI: Pretežno jasno bo, z meglo po kotlinah. Ob obali se bo megla zadrževala večji del dneva. Najnižje jutranje temperature od -1 do 4 °C, najvišje dnevne od 13 do 15 °C

SOSEDNJE POKRAJINE: V sosednjih pokrajinah bo delno jasno z jutranjo meglo po kotlinah. V Padski nižini in ob severnem Jadranu se bo megla zadrževala večji del dneva.

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	

V SLOVENIJI: Jutri bo pretežno oblačno, ponekod lahko pričakujemo tudi manjše padavine.

OBETI: V ponedeljek bo delno jasno vreme, le v jutranjih urah se bo ponekod zadrževala megla. Razmeroma toplo bo.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	38
Maribor	153
Celje	38
Trbovlje	56
Hrastnik	36
Zagorje	73
Šoštanj	10

Kritična 24-urna koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

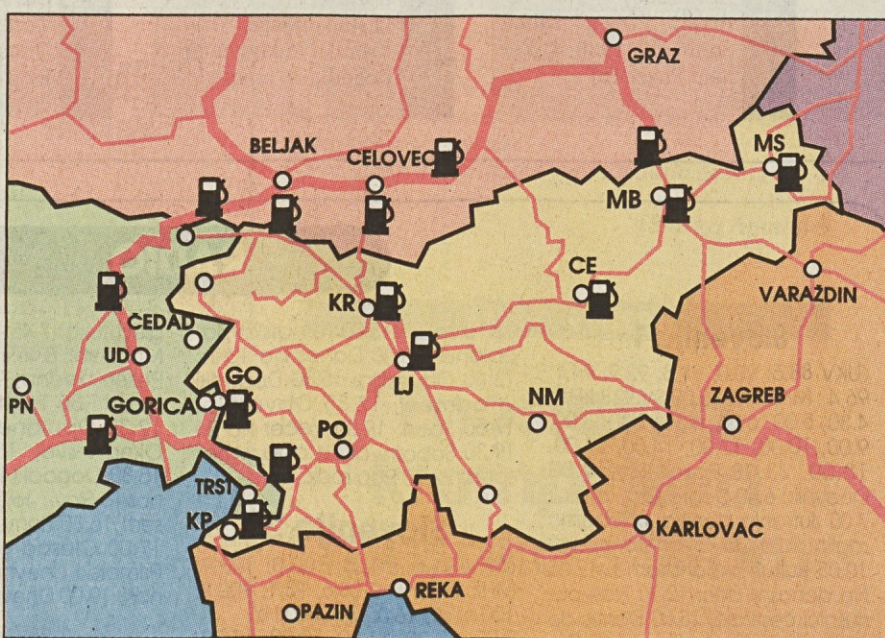
Višina vode v cm ob 7. uri: Mura, G. Radgona: 156, Drava HE Dravograd: -, Sava Radovljica: 64, Sava HE Mavčiče: -, Sava Radeče: 192, Sora Škofja Loka: 123, Ljubljanska Mostje: 144, Savinja Laško: 130, Krka Podbočje: 103, Kolpa Radenci: 107, Soča HE Doblar: -.

HOROSKOP

Pisec:
Aleksandra Zorc Berco

- OVEN 21-3/20-4** : V kolikor bo to delovni vikend (vsaj današnji dan), se boste zelo potrudili, da bo vaš izjemen napor tudi bogato poplacen. Nekoliko nervozni ste.
- BIK 21-4/20-5** : Ne moti vas ce zadnje case popolnoma jasno kazete svojo jezo, saj verjamete, da je več kot le upravičena. Teh cestev ni dobro zadrževati, pa vendarle...
- DVOJČKA 21-5/21-6** : Zgodnje in prijetne novice v zvezi z družinsko denarno zadevo bodo razlog, da ste danes poslali pamet na počitek. Z veseljem se boste pomenkovali z vsemi, ki vas bodo.
- RAK 22-6/22-7** : Z vsako uro dneva se bolj in bolj zavedate, da s svojim partnerjem popolnoma različno gledata na vajino zvezo. Tudi tokrat boste vi pozrli cmok.
- LEV 23-7/23-8** : Le kje ste vzeli nenadno zanimanje za okultizem? Res pa je, da vam bo to prineslo nekaj osebnega zadovoljstva v sebi pa boste odkrili popolnoma nove lastnosti.
- DEVICA 24-8/22-9** : Današnja priloznost vas lahko porine eno stopnico višje na lestevici uspeha. Ne glede na to, bi morali ponovno preveriti svoje načrte.
- TEHTNICA 23-9/22-10** : Ne pričakujte, da bo danes doma vse potekalo mirno in gladko. Partner bo nasprotoval vašim idejam, vi pa boste prevec utrujeni, da bi vztrajali pri svojem.
- SKORPIJON 23-10/22-11** : Nekaj casa boste posvetili dodatnemu izobraževanju, saj si končno zelite zapolniti luknje v znanju, ki ste jih ze nekaj casa uspešno prikrivali.
- STRELEC 23-11/21-12** : Po zgodnjedopoldanskem kratkem stiku na temo porabe denarja, ki se vam bo zdela nepotrebno visoka boste ugotovili, da je situacija popolnoma zadovoljiva.
- KOZOROG 22-12/20-1** : »Navili« ste se na najvisjo možno hitrost pri svojih osebnih željah in stremenjih. Uspelo se vam bo srečati s pomembnimi osebami, kar si ze dolgo zelite.
- VODNAR 21-1/19-2** : Danes vas vodijo gurmanski občutki in si zelite dobro, vendar eksotično večerjo. Misel na pojedino raje opustite, tega ste si ze veliko privosčili.
- RIBI 20-2/20-3** : Čeprav boste sredi dneva omahovali pri osebnih pobudah, vendar se boste po vsej verjetnosti zaradi izziva partnerja, zelo hitro spet uravnovesili.

CESTE / PONEKOD BO MEGLA OVIRALA PROMET

Ceste po Sloveniji so z večine normalno prevozne. Promet v notranjosti poteka tekoče in brez zastojev. Na mejnih prehodih ni daljšega čakanja za prestop meje, razen v Dolgi vasi, kjer tovorna vozila po več ur čakajo

na prestop meje. V krajih z meglo in na območjih, kjer bo deževalo, bodo ceste spolzke, zato voznike opozarjamo na previdno vožnjo. Iz cestnih podjetij ni nobenih obvestil o cestnih zaporah.

- ZASTOJI
- ZAPRTA CESTA
- POPRAVILA NA CESTISČU
- POLEDICA
- SAMO Z ZIMSKO OPREMO
- SPORTNA PRIREDITEV
- GOSTA MEGLA
- BENCINSKE CRPALKE 24 UR

belinka®
ambient

ekološka
barva
za les

V VEDNOST

Vreme
v minulem
tednu

Vreme v zadnjem tednu je bilo v Sloveniji in okolici v znamenju temperaturne inverzije. Po razmeroma sončnem koncu tedna je v noči na ponedeljek Slovenijo presla topla fronta in povzročila malo dežja v vzhodni Avstriji, na Madžarskem, v zahodni Hrvaški in v vzhodni Sloveniji. V ponedeljek se je cez dan razjasnilo, v visinah se je otopilo, nastajala je dvignjena inverzija.

V torek se je po nižinah Slovenije, južne Avstrije in Furlanije pojavila megla, ki se je obdržala ves dan. Občasno je bilo megleno tudi ob obali severnega Jadrana. V visjih legah je bilo jasno in zelo toplo. Najtopleje je bilo na nadmorski višini okoli 15. na Voglu 13 in na Kredarici 6 stopinj. Istocasno je bila temperatura zraka v Ljubljani 4, v Celovcu 3 in v Benetkah 10 stopinj.

Tako močne inverzije v zimski polovici leta niso nič izjemnega. Če trajajo dalj časa, se v zaprtih kotlinah kopiči onesnažen zrak. Stopnja onesnaženosti zraka je odvisna tudi od zunanje temperature, kajti ob mrzlem vremenu je emisija škodljivih plinov v ozračje zaradi kurjenja večja. Topel jugozahodni veter je sredi tedna dodobra prevetril kotline. Najdlje se je hladno in megleno vreme zadržalo v Celovški kotlini; ta se je prevertrila sele ob prehodu oslabilen hladne fronte, ki se je v noči na petek iznad Alp pomikala proti jugu.

Pravo zimo so v tem tednu imeli v Turčiji. Od severa je vse do Bliznjega vzhoda prodiral mrzel zrak. V torek je v Carigradu padal dež s snegom, v notranjosti Turčije je snežilo. Temperature so se spustile do -7 re so se spustile do -7 stopinj. Hladno je bilo tudi na Bliznjem vzhodu, najvišje dnevne temperature so se gibale okoli 12 stopinj; tako toplo je bilo sredi tedna tudi v južni Norveški.

Janez Markosek